

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Μέρισμα 400,7 εκατ. στο Δημόσιο

Στα 400,7 εκατ. ευρώ διαμορφώνεται το μέρισμα του Δημοσίου από τα κέρδη που εμφάνισε η Τράπεζα της Ελλάδος το 2022. Τα κέρδη διαμορφώθηκαν στα 456,8 εκατ., με τους μετόχους της ΤτΕ να λαμβάνουν μέρισμα 0,6720 ευρώ ανά μετοχή. Τα έσοδα ανήλθαν στα 938,7 εκατ. Η ΤτΕ αποτελεί εξαίρεση καθώς οι κεντρικές τράπεζες διεθνώς καταγράφουν ζημιές. **Σελ. 16**

ΚΡΙΣΤΙΝ ΛΑΓΚΑΡΝΤ

Νέα αύξηση επιτοκίων στις 16 Μαρτίου

Για ακόμα μία φορά, η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), Κριστίν Λαγκάρντ, επιβεβαίωσε όσους προέβλεπαν τη συνεχιζόμενη ανοδική πορεία των επιτοκίων. Συγκεκριμένα, δήλωσε χαρακτηριστικά ότι είναι «πολύ πιθανή» η αύξηση των επιτοκίων κατά επιπλέον 50 μονάδες βάσης στη συνεδρίαση της ΕΚΤ στις 16 Μαρτίου. **Σελ. 13**

ΔΥΣΚΟΛΗ Η ΑΝΑΚΑΜΨΗ

Ανάπτυξη 5%, ο στόχος της Κίνας

Στο επίπεδο του «περίπου 5%», ήτοι χαμηλότερα από τη μέση εκτίμηση των αναλυτών, όρισε η Κίνα τον αναπτυξιακό της στόχο για το 2023, θέτοντας παράλληλα τα θεμέλια για οικονομική ανάκαμψη μετά την άρση των αυστηρών υγειονομικών μέτρων που είχαν ληφθεί για τον κορωνοϊό. Οι αναλυτές εκτιμούν ότι η Κίνα αναγκαστεί τις δυσκολίες της ανάκαμψης. **Σελ. 13**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

Στις αγορές για 200 εκατ. η Ελληνική

Έκδοση ομολόγου MREL μειωμένης εξασφάλισης (Tier 2) – Η ζήτηση ξεπέρασε τα 800 εκατ. ευρώ

Στις αγορές με έκδοση ομολόγου MREL μειωμένης εξασφάλισης (Tier 2), ύψους 200 εκατ. ευρώ βγήκε χθες Τρίτη η Ελληνική Τράπεζα. Το ετήσιο τοκομερίδιο (κουπόνι) ανήλθε στο 10,25%,

ενώ η συνολική ζήτηση των επενδυτών ξεπέρασε τα 800 εκατ., δηλαδή υπερκαλύφθηκε περίπου κατά τέσσερις φορές. Η συμμετοχή από ξένους επενδυτές αντιπροσώπευε την πλειοψηφία

του βιβλίου. Τα κεφάλαια που αντλήθηκαν θα συνεισφέρουν στην κάλυψη των υποχρεώσεων της όσον αφορά τον συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας. Μέχρι τα τέλη του 2022, τα

εκδοθέντα ομόλογα της Ελληνικής ανέρχονταν στα 232 εκατ., συμπεριλαμβανομένων των δεδουλευμένων τόκων, σε σύγκριση με 130 εκατ. στα τέλη του 2021. Πηγές της αγοράς κα-

ρακτήρισαν το 10,25% σωστή τιμή (pricing) αναλόγως των συνθηκών της αγοράς και του τύπου του ομολόγου. Χαρακτήρισαν επίσης «θετικό γεγονός» τη μεγάλη ζήτηση. **Σελ. 4**

ΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Μεγάλες εταιρείες εγκαταλείπουν το Σίτι

Την αίγλη του χάνει το Σίτι του Λονδίνου καθώς πολλές εταιρείες στρέφονται σε άλλες μητροπόλεις, όπως η Νέα Υόρκη. Οι εισηγμένες επιχειρήσεις στο Λονδίνο βλέπουν τη Νέα Υόρκη ως πολύ ελκυστική αγορά. Χρηματιστηριακές εταιρείες του Σίτι δέχονται αιτήσεις πελατών για μεταφορά των δραστηριοτήτων τους στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού. **Σελ. 9**

ΣΤΑ ΒΑΘΙΑ Ο ΥΠ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αρχισαν οι επαφές για το θέμα της ΑΤΑ

Μια πρώτη προεργασία για το θέμα της ΑΤΑ έχει γίνει από τον υπ. Εργασίας Γιάννη Παναγιώτου. Ήδη είχε μία πρώτη ανταλλαγή απόψεων με τις ηγεσίες των συντεχνιών, αύριο θα συναντηθεί με την ΟΕΒ και ακολούθως με το ΚΕΒΕ. Στόχος είναι να υπάρξει απ' όλους η απαραίτητη διάθεση και να επιδιωχθεί κοινή συνάντηση, διερευνητικού χαρακτήρα. **Σελ. 5**

ΕΚΘΕΣΗ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΡΟΦΙΜΑ

Μειώνονται οι τιμές, αλλά αδειάζει η τσέπη

Νέα υποχώρηση κατά 0,6%, για ενδέκατο μήνα, σημείωσε ο παγκόσμιος δείκτης του ΟΗΕ για τις τιμές των τροφίμων τον Φεβρουάριο. Κινήθηκε στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 17 μηνών, κάτι όμως που δεν απουπνείται και στην «τσέπη» των καταναλωτών, που εξακολουθούν να βλέπουν σημαντικές ανατιμήσεις στα ράφια των σούπερ μάρκετ. **Σελ. 12**

Δεύτερες σκέψεις από πολυεθνικές για επενδύσεις στην Ευρώπη

Τα σχέδια για επενδύσεις στην Ευρώπη επανεξετάζει μια σειρά πολυεθνικών, καθώς ο νέος νόμος για τη μείωση του πληθωρισμού της αμερικανικής κυβέρνησης, ο οποίος περιλαμβάνει προβλέψεις για χρηματοδότηση-ρεκόρ, της τάξεως των 369 δισ. δολαρίων σε πολιτικές για το κλίμα και την ενέργεια, έχει καταστήσει τις ΗΠΑ «μαγνήτη» για τις επιχειρήσεις. Χημρά ονόματα της διεθνούς επιχειρηματικής σκηνής, μεταξύ άλλων η (καλιφορνέζικη) αυτοκινητοβιομηχανία Tesla, η σουηδική εταιρεία κατασκευής μαπαριών Northolt, ο ιρλανδικός γίγαντας του κλάδου των χημικών Linde, η γερμανική Volkswagen και η ιταλική ενεργειακή Enel, έχουν εκφράσει ενδιαφέρον για εκμετάλλευση του νέου νόμου στις ΗΠΑ, στο πλαίσιο του οποίου παρέχονται πράσινες επιχορηγήσεις σε εταιρείες. **Σελ. 12**

Ξοδεύουν περισσότερα οι τουρίστες στην Κύπρο

Αύξηση δαπανών κατά 13%

Οι τουρίστες ξοδεύουν περισσότερα σε κάθε ταξίδι τους στην Κύπρο. Υπολογίζεται ότι τα έξοδα τουριστών έχουν αυξηθεί κατά μέσο όρο γύρω στο 13%. Μάλιστα, τον Ιανουάριο του 2022, η αύξηση έφτασε το 33%. Τις μεγαλύτερες αυξήσεις δαπανών ανά ταξίδι κατέγραψαν οι τουρίστες από τις ΗΠΑ, το Ισραήλ, τη Δανία και τον Λίβανο. Μοναδική αγορά με μείωση δαπανών, η Γαλλία. **Σελ. 3**

Στο κινητό τα φθηνά προϊόντα

Προχωρά η εφαρμογή

Ετοιμο είναι το προσχέδιο νομοσχεδίου για την εφαρμογή στο κινητό ενός ψηφιακού εργαλείου το οποίο θα δίνει τη δυνατότητα στον καταναλωτή να ενημερώνεται για τις λιανικές τιμές των προϊόντων και συγκρίσις αυτών, σε καθημερινή βάση. Ο υπουργός Εργασίας δεσμεύτηκε ότι σε ένα μήνα θα κατατεθεί στη Βουλή το σχετικό νομοσχέδιο. **Σελ. 6**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η κατάσταση δεν ευνοεί τους μακροοικονομικούς σχεδιασμούς

Χωρίς ταβάνι στο ύψος των βασικών επιτοκίων και με μοναδικό στόχο το μεσοπρόθεσμο 2% πορευόμαστε η ΕΚΤ στη μάχη κατά του πληθωρισμού. Αν και ο στόχος του 2% φαντάζει σήμερα ανέφικτος, η νομισματική αρχή δεν θα κουραστεί να τονίζει ότι οι παρεμβάσεις στα επιτόκια θα συνεχιστούν μέχρι ότου ο στόχος να γίνει κατορθωτός. Την άποψη για την μεγάλη δυσκολία που υπάρχει στο να προσεγγιστεί ο στόχος μαρτυρούν και τα στοιχεία του δομικού πληθωρισμού Φεβρουαρίου που τον κατέγραψαν στο 7%. Να σημειώσουμε ότι δομικός είναι ο πληθωρισμός που εξαιρεί τα τρόφιμα και την ενέργεια, τα δύο δηλαδή συστατικά που επηρεάζονται από τον πόλεμο στην Ουκρανία ο οποίος για μεγάλο χρονικό διάστημα

υπήρξε ο βασικός λόγος για όποιον προσπαθούσε να ξεγυμνάσει το φαινόμενο του πληθωρισμού που ταλανίζει εδώ και πέραν του ενός έτους την Ευρώπη. Προκύπτει συνεπώς ότι ο πληθωρισμός μπήκε για τα καλά στις δομές της ευρωπαϊκής οικονομίας και η προσπάθεια αναστροφής θα είναι σημαντικά πιο επίπονη από ότι αρχικά υπολογιζόταν. Οι οικονομικοί αναλυτές, σε μια προσπάθεια να διαχειριστούν την αβεβαιότητα, θέτουν φορτικά με κάθε ευκαιρία την ερώτηση για το πότε θα σταματήσει η παρέμβαση στα επιτόκια χωρίς όμως να εισπράττουν κάτι περισσότερο από το ότι τα μπιναία στοιχεία είναι αυτά που οδηγούν κάθε φορά στις αποφάσεις. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι η μο-

ναδική παραδοχή από επίσημα χείλη παραπέμπει σε μια σημαντική απόσταση που θα πρέπει να καλυφθεί πριν μπορέσει η κατάσταση να θεωρηθεί ότι έχει τεθεί υπό έλεγχο. Αυτό όμως είναι που προκαλεί τρόμο στις κυβερνήσεις, καθώς η χωρίς έλεγχο άνοδος των επιτοκίων κάποια στιγμή θα «σπάσει» την οικονομική ανάπτυξη η οποία προς το παρόν στηρίζεται σε μια υγιή αγορά εργασίας, για πόσο όμως ακόμα δεν μπορεί κανένας να πει με σιγουριά. Η ΕΚΤ, λοιπόν, βάζει δύσκολα στις κυβερνήσεις οι οποίες εισπράττουν την δυσαρέσκεια των πολιτών λόγω της ακρίβειας την οποία προσπαθούν να διαχειριστούν μέσα από μια επιδοματική πολιτική. Ακόμη κι έτσι οι συστάσεις της Φρανκφούρτης δεν

διακατέχονται από μια αντίληψη θετική για τον τρόπο που παρακαλούνται τα επιδόματα. Για πολλοστή φορά η σύσταση είναι προς την κατεύθυνση της στόχευσης, κάτι που όμως στην υλοποίηση δεν αποτελεί μια απλή διαδικασία αφού σε πολλές χώρες τα στοιχεία χρήζουν αναθεώρησης προκειμένου να υλοποιηθεί μια ανάλογη πρωτοβουλία. Στην Κύπρο η άνοδος των επιτοκίων επηρεάζει την αγορά πίστης η οποία αποτελεί την μοναδική επιλογή χρηματοδότησης για στεγαστικούς και επενδυτικούς σκοπούς. Τα υφιστάμενα δάνεια που έχουν ως βάση κυμαινόμενα επιτόκια, είδαν τις δόσεις τους να ανατιμώνται κατά τουλάχιστον 50%. Μια άλλη σημαντική παράμετρος που επηρεάζεται από την

αύξηση των επιτοκίων έχει να κάνει και με την παραχώρηση επιτοκίων στις καταθέσεις, κάτι που έχει να συμβεί εδώ και πολλά χρόνια. Εδώ η κατάσταση αντιμετωπίζεται ως μη επείγουσα και μόνο κατά περίπτωση μπορεί να συμφωνηθεί κάποια απόδοση στις καταθέσεις, αν και όλοι αντιλαμβάνονται πως οι τράπεζες δεν τις χρειάζονται και άρα δεν πρόκειται να «πολεμήσουν» για να κρατήσουν κάποια κατάθεση όπως συνέβαινε την προηγούμενη δεκαετία. Τα πιο πάνω δημιουργούν ένα δύσκολο τοπίο για την νέα κυβέρνηση η οποία δηλώνει την προσηλωσή της στην δημοσιονομική πειθαρχία και την χρηματοοικονομική σταθερότητα, αλλά σύντομα θα καταλάβει πως περιθώρια για ελιγμούς δεν υπάρχουν.

5 291296 000378

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Μερικές σκέψεις για τη Σεραφίνα Πασατέμπο

Ανεβαίνει αυτή την περίοδο στο Θέατρο Χώρα, από την Ομάδα Σόλο για Τρεις η παράσταση «Πασατέμπο», σε σκηνοθεσία Κώστα Σιλβέστρου και κείμενο Κώστα Μαννούρη. Τον ομώνυμο ρόλο υποδύεται ο ηθοποιός Χάρης Αττώνης.

Η ιστορία της Σεραφίνας Πασατέμπο είναι ουσιαστικά η ιστορία του προσώπου που γεννήθηκε σε ένα χωριό της ελληνικής επαρχίας ως Αντώνης, αλλά προχώρησε στη ζωή ως Σεραφίνα, ως ένας άνθρωπος που το θέατρο του προσέφερε την κάλυψη για να ζήσει ως γυναίκα, παίζοντας όμως σε όλη την καριέρα της δεύτερους και τρίτους ρόλους.

Ο Κώστας Σιλβέστρος έφτιαξε μία συγκροτημένη προσωπικότητα, που έχει αποδεχθεί τη μοίρα της, την επαγγελματική κυρίως, με τον Χάρη Αττώνη να ερμηνεύει με εξαιρετικό τρόπο τη Σεραφίνα Πασατέμπο, που μεταμορφώθηκε από αγόρι σε θεατρίνα πολύ γρήγορα. Έλεγε ίσως επί σκηνής η περίοδος εκκόλαψης...

Από την αφήγηση της ζωής της Σεραφίνας, όπως τη διάβασε ο Κώστας Σιλβέστρος, αισθάνομαι ότι από τον χαρακτήρα έλειπε η βεβαιότητα της επιλογής των δευτέρων και των τρίτων ρόλων, αλλά και η κατάρτιση του πιο βασικού ρόλου ολόκληρης της ζωής της, που δεν ήταν άλλος από το να ζήσει σε ολόκληρη τη ζωή της ως Σεραφίνα, ως γυναίκα, έχοντας αφήσει πίσω της τον Αντώνη, που στέναζε πριν η τύχη στείλει στο χωριό της το μπουλούκι. Εν ολίγοις θα ήθελα μία πιο στιβαρή Σεραφίνα, μία Σεραφίνα που δεν θα βρισκόταν σε εσωτερική αντιπαλότητα, σε μία προσωπική – αν θέλετε – αβεβαιότητα για τις επιλογές της, αλλά μια Σεραφίνα που έπιασε από τα μαλλιά την τύχη και το όραμα μιας σαλεμένης κατά το χωριό γυναίκας. Θα ήθελα επίσης να έβλεπα το θέμα της ταυτότητας της Σεραφίνας πιο ευδιάκριτα, και όχι τόσο υπονοημένο.

Ο Χάρης Αττώνης υποδύεται τη Σεραφίνα, ενός άντρα που επιλέγει να ζήσει ως γυναίκα, με αρτιότητα, μακριά από κάθε λογής θεατρνισμούς ή εύκολες λύσεις, ακολουθώντας τις σκηνοθετικές οδηγίες του Σιλβέστρου, βλέποντας όμως και τη δική του υποκριτική γλώσσα. Ο Σιλβέστρος τοποθέτησε τη Σεραφίνα μπροστά από μία κουίνα στην αρχή, στο κέντρο της σκηνής, σε μία πολυθρόνα στη συνέχεια, δείχνοντας στο κοινό μία περσόνα που αποφάσισε να είναι δεύτερη, και τρίτη, παρά αποδιωγμένη, ή ως άλλη σαλή... Χωρίς να θέλει να εκμειεύσει συγκίνηση ή συμπάθεια από το κοινό η Σεραφίνα, σκηνοθέτης και ηθοποιός τη συγκράτησαν... αν και επαναλαμβάνω λίγη περισσότερη ένταση θα μου περιέγραφε πιο καθαρά τη Σεραφίνα, που άφησε πίσω της για πάντα τον Αντώνη και πλέον πρωταγωνιστεί στη ζωή της!

Σημαντικές παράμετροι στην παράσταση ήταν ο προσεγμένος σχεδιασμός φωτισμού από την Καρολίνα Σπύρου, ο οποίος λειτουργούσε σε απόλυτη αρμονία με ό,τι γινόταν επί σκηνής, όπως και οι μουσικές που επιμελήθηκε ο Αντώνης Αντωνίου. Εξαιρετικό το σκηνικό της Κωνσταντίνης Ανδρέου, το οποίο έδινε ακριβώς την εντύπωση της μέτριας ζωής μιας δευτεροτίτης ηθοποιού ή μιας ξεχασμένης θείας. Ίσως, η θέαση της Σεραφίνας ως μέτριας ιδιοσυγκρασίας προσωπικότητας, να επιβλήθηκε από το σκηνικό.

Κλείνοντας η παράσταση «Πασατέμπο», το κείμενο του Κώστα Μαννούρη, η σκηνοθεσία του Κώστα Σιλβέστρου, και η ερμηνεία του Χάρη Αττώνη μάς συστήνουν με ένα πρόσωπο που αλλιώς γεννήθηκε, αλλιώς έζησε, και αλλιώς ίσως να ήθελε να είναι η ζωή της. Μας έδειξαν έναν κόσμο που ακόμα είναι ταμπού να συζητάμε.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

«Identity Objects»: Μια οπτικοακουστική εμπειρία

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Φιλοξενείται στο Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου η έκθεση του Χρήστου Συμεωνίδη «Identity Objects», μια οπτικοακουστική εμπειρία που προσκαλεί τον θεατή να επαναδιαπραγματευτεί τη δική του ταυτότητα, καθώς έρχεται αντιμέτωπος με υπερμεγεθυμένα πρόσωπα, ως ψηφιακές προβολές. Η έκθεση είναι μία εγκατάσταση in situ, η οποία δημιουργήθηκε αποκλειστικά για τον συγκεκριμένο χώρο και τα εκθέματά του και έρχεται σε διάλογο με αυτά. Τα υλικά του καλλιτέχνη είναι κυρίως η φωτογραφία και το βίντεο, «καθώς μέσω της χρήσης των πολυμέσων μπορεί και εκφράζονται και δημιουργία τους δικούς μου κόσμους» όπως λέει.

–**Ποιο είναι το σκεπτικό της έκθεσης «Identity Objects»;**

–Μετά από πρόσκληση που δέχτηκα

Ο εικαστικός Χρήστος Συμεωνίδης μιλάει για την έκθεσή του «Identity Objects» στο Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου.

από το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου και την Ιωάννα Χατζηκωστή, στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος Horizon 2020 «Redefining the Future of Culture Heritage, through a disruptive model of sustainability» (ReInHerit) και με οδηγό χαρακτηριστικά δείγματα της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως είναι τα έθιμα, οι προφορικές παραδόσεις, οι χοροί, η μουσική, τα τραγούδια, οι δεξιότητες και οι τεχνικές που αποτελούν μαρτυρίες του παραδοσιακού, λαϊκού και λόγιου πολιτισμού, προέκυψε η ιδέα για το video-installation με τίτλο «Identity Objects». Μία οπτικοακουστική εμπειρία που προσκαλεί τον θεατή να επαναδιαπραγματευτεί τη δική του ταυτότητα καθώς έρχεται αντιμέτωπος με υπερμεγεθυμένα πρόσωπα, ως ψηφιακές προβολές.

–**Ποια ήταν η πηγή της έμπνευσής σου;**

–Σε ξενάγησέ μου στο Πολιτιστικό Ίδρυμα, βρήκα εξαιρετικά ενδιαφέροντα τα αντικείμενα που έχει στις συλλογές του και έτσι άρχισα να σκέφτομαι πάνω σε αυτά. Πώς θα μπορούσαν δηλαδή μετά την ψηφιοποίηση τους να τροποποιηθούν, να πάρουν μία άλλη υπόσταση. Έτσι σε πρώτο στάδιο δόθηκε κίνηση σε αυτά, πολλαπλασιάστηκαν ή δημιουργήθηκαν εκ νέου μοτίβα. Έπειτα στόχος μου ήταν να τονιστεί η άμεση σχέση που έχει ο άνθρωπος με

Ένας από τους στόχους του καλλιτέχνη ήταν να τονιστεί η άμεση σχέση που έχει ο άνθρωπος με αυτά ως δημιουργός αλλά και το πως καθορίζεται η ταυτότητά του στο τέλος.

αυτά ως δημιουργός αλλά και το πως καθορίζεται η ταυτότητά του στο τέλος. Μέσα από την ψηφιοποίηση γίνεται μια ενδοσκόπηση, αποδόμηση, αναδημιουργία και μετάλλαξη μιας κληρονομιάς αιώνων. Αυτό το πέρασμα στον ψηφιακό χρόνο και τόπο αναδεικνύει τη διαχρονικότητα αυτών των μοτίβων που συναντάμε σε διαφορετικές μορφές έκφρασης.

–**Ποια τα υλικά σου στη συγκεκριμένη εγκατάσταση;**

–Χρησιμοποιήθηκε μια αρκετά σύνθετη τεχνική για τη δημιουργία της συγκεκριμένης εγκατάστασης, όπου η τελική της μορφή είναι 20 πορτρέτα σε κάρδο ταυτότητας, (ID card) ανεξαρτήτως φύλου και εθνικότητας, προβολές για 10 ώσμάτια. Τα υλικά μου είναι κυρίως η φωτογραφία και το βίντεο, καθώς μέσω της χρήσης των πολυμέσων μπορεί και εκφράζομαι και δημιουργώ τους δικούς μου κόσμους.

–**Τι θα δει ο επισκέπτης της έκθεσης;**

–Ο θεατής θα έχει την ευκαιρία να περιηγηθεί ανάμεσα σε αυτά τα πορτρέτα, να εστιάσει στα βλέμματα και την αναπνοή τους, καθώς αυτά τα μοτίβα παίρνουν τη φόρμα του εκάστοτε προσώπου. Πρόκειται για μία εγκατάσταση in situ, δημιουργήθηκε αποκλειστικά δηλαδή για τον συγκεκριμένο χώρο που γίνεται και τα εκθέματά του και

έρχεται σε διάλογο με αυτά. Παράλληλα, το ηχητικό τοπίο που θα υπάρχει είναι αναπόσπαστο κομμάτι της έκθεσης, εμπνευσμένο από παραδοσιακά όργανα του τόπου και δημοτικά τραγούδια και με τη βοήθεια του Θεόφιλου Μπουσμπούρη φτιάχτηκε ένα soundscape που συνομιλεί απόλυτα με το οπτικό αποτέλεσμα.

–**Πόσο σε προβληματίζει ως καλλιτέχνη το θέμα «ταυτότητα» και «παράδοση»;**

–Με απασχολεί το θέμα της ταυτότητας και η αναζήτησή της μέσα από διάφορες συνθήκες, τεχνικές και τεχνολογίες. Το κομμάτι της παράδοσης έρχεται ως μετέπειτα προβληματισμός, ο οποίος πολλές φορές ακολουθεί το θέμα της ταυτότητας και αναπόφευκτα παίρνει κάποιο χώρο στην καλλιτεχνική δημιουργία. Πώς ορίζουμε τον εαυτό μας και τις επιλογές μας; Μπορεί η τέχνη να μας βοηθήσει στην κοινωνική μας ύπαρξη και στάση;

–**Οι δουλειές σου μέχρι σήμερα κινούνται λοιπόν σ' αυτό το πλαίσιο;**

–Στην πρώτη μου δουλειά με τίτλο «Intra» (2015) με απασχόλησε η δική μου ταυτότητα και η παράδοση του τόπου μου, προσπάθησα να αποσπαστώ το παρελθόν μου και να το αντιμετωπίσω. Σε μια παρόμοια ιδέα με την παρούσα έκθεση, μέσα σε μια ψηφιακή επίσκεψη βρίσκουμε την παράδοσή

μας και καλούμαστε να σταθούμε με κριτική ματιά απέναντί της, αλλά και να δούμε πώς μπορούμε να την εξελίσσουμε.

Στο έργο μου «Ego» (2018) προσπάθησα να τονίσω τις προσωπικότητες, ταυτότητες ανθρώπων που γνωρίζω μέσα από τη δική μου θέαση. Σε μια διπλή απεικόνιση της ταυτότητας η μία πλευρά του εαυτού παρατηρεί την εξτραβαγκάνσα προσωπικότητας της άλλης του πλευράς. Με απασχολεί πολύ το τι προβολές κάνουμε εμείς στους άλλους ανθρώπους. Η προσωπικότητά μας μπορεί να ορίζεται από κάποια στοιχεία αλλά δεν είναι μόνο ό,τι βλέπουν οι άλλοι.

Στην προτελευταία μου δουλειά «Persona Colors» (2019) μέσα από το κίσιμορ, ήθελα να φτιάξω κόσμους ιδεατούς, τεχνητούς που άλλοτε κάνουν κριτική πάνω στην παράδοση (Blue Greek Tradition) και άλλοτε γίνονται όασις και σχολιασμός στην ποπ κουλτούρα (Cadmium). Στο τελευταίο έργο «Shelter?», που δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα,

«Το ηχητικό τοπίο που θα υπάρχει είναι αναπόσπαστο κομμάτι της έκθεσης, εμπνευσμένο από παραδοσιακά όργανα του τόπου και δημοτικά τραγούδια».

ασκολούμαι με το πώς δημιουργούμε εμείς το δικό μας καταφύγιο, την καθημερινότητά μας. Μέσα στην πανδημία ο αναγκαστικός εγκλεισμός μάς έφερε σε επαφή με το μέσα μας, την ταυτότητα που έχουμε στο «μέσα» και αυτήν που έχουμε στο «έξω», αναζητώντας έναν χώρο ασφάλειας όπου μπορούμε να εκφράσουμε αυτό που πραγματικά θέλουμε.

Ζώντας στην Αθήνα από το 2009 και δουλεύοντας στο θέατρο ως εικαστικός (visual artist), η πολυμορφία των παραδόσεων και των ταυτοτήτων είναι παραπάνω από αισθητή. Πινηή έμπνευσης, δημιουργίας και προβληματισμού μπορεί να σταθεί ένα παραδοσιακό κέντημα, η μουσική, ένας θεατρικός ρόλος, ένα γεύμα «φαστ φουντ», τα διαμερίσματα στο κέντρο της Αθήνας, ακόμα και οι άνθρωποι της. Είμαστε φτιαγμένοι από πολλά ετερόκλητα υλικά και μέσα από τη μαγεία της ψηφιακής τέχνης, μπορούμε να τα αναζητήσουμε, να τα ανακατέψουμε και να τα ανασυνθέσουμε όπως θέλουμε, αναθεωρώντας την ταυτότητα και την παράδοσή μας κάθε λεπτό, καθώς είναι στοιχεία αενάως μεταβλητά.

Διάρκεια έκθεσης: Από 9 Μαρτίου έως 28 Μαΐου, ώρες 10:00-19:00 (καθημερινές και Σαββατοκύριακα). Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου, Φανερωμένης 86-90, Παλιά Πόλη, Λευκωσία.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Γλ. Κουμίδης: «Οξυγραφίες»

Ο εικαστικός Γλάκος Κουμίδης παρουσιάζει στο καφέ Πρόζακ στη Λευκωσία τις «Οξυγραφίες». Ο Κουμίδης ανακοίνωσε την έκθεση με ανάρτησή σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης αναφέρει σχετικά: «“Ανακοίνωση τύπου”, press release, όπως θα λέγαμε σε άλλες εποχές, πριν τα ηλεκτρονικά social media, τότε που η γνωστοποίηση μιας έκθεσης τέχνης στην γκαλερί τάδε περνούσε από ... πιστότιο, για να εμφανιστεί στις πολιτιστικές στήλες των εγχώριων ε-ντύπων, σ' εφημερίδες και περιοδικά. Όπως και οι «Οξυγραφίες» που θα παρουσιάσουμε στο PROZAC, που κι αυτές πέρασαν μέσα από μια χειροκίνητη πρέσα κάτω στη Γερμανία την δεκαετία του '80. Αυτές και άλλα εικάσματα, κάποιες μεταγενέστερες μεταβάσεις από τη χαρακτηριστική στο ζωγραφικό τελέαρο, περιλαμβάνει η σύντομη αυτή παρουσίαση, για μια μόνο βδομάδα, στους εκθεσιακούς χώρους του «Πρόζακ» στη Μέδοντα, που αρχίζει την Πέμπτη 16 Μαρτίου 2023. Επί του πιστοποιητικού λοιπόν, «... για να καταστεί ο φόβος άφοβος, για την εσωτερική τάξη της ψυχής»... λόγια του ποιητή Γιώργου Ιωάννου από τη Θεσσαλονίκη (1927-1985). Να κοιτάστε!».

Πρόζακ, Μέδοντα 3, Λευκωσία.

Παρουσίαση βιβλίου

Ο Ομίλος Λογοτεχνίας και Κριτικής παρουσιάζει το βιβλίο «Κωστής Παλαμής και κυπριακά γράμματα. Πρακτικά του Β' Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου» του Ομίλου Λογοτεχνίας και Κριτικής και της Ομάδας Ηχώ της Κύπρου 1821-2021, Λευκωσία, 2022. Την παρουσίαση

του βιβλίου θα κάνει ο Παντελής Βουτουρής, καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Απαγγελία ποιημάτων του Κωστή Παλαμά για την Κύπρο και Κυπρίων ποιητών για τον Κωστή Παλαμά. Χαιρετισμούς θα απευθύνουν ο δρ Λεωνίδας Γαλάζης, πρόεδρος του Ο.Λ.Κ. Ο Χριστόδουλος Γ. Βασιλειάδης, δικηγόρος, ο δρ Κυπριανός Δ. Λούης, διευθυντής Μέσων Γενικής Εκπαίδευσης και ο Αλέξανδρος Κώνστας, Σύμβουλος Πρεσβείας Α', Πρεσβεία της Ελλάδος στην Κύπρο.

Τρίτη, 14 Μαρτίου, ώρα 7:00 μ.μ. Ξενοδοχείο Castelli, Ουζουνιά 38, Λευκωσία.

«Ανθισμένες Μανόλιες»

Θεατρικοί συνοδοιπόροι διαφορετικών γενιών συνδιαλέγονται επί σκηνής σε μια συνάντηση εμβολιασμένη με εμπειρία, γνώση, ενέργεια, αφοσίωση και συμπνοή: Δέσποινα Μπεμπεδέλη, Αννίτα Σαντορινιάου, Πόπη Αβραάμ, Σοφία Καλλή, Μυρσίνη Χριστοδούλου και Παμπίνα Γεωργίου διασταυρώνουν τα βήματά τους στα μονοπάτια των ρόλων τους στο κλασικό έργο «Ανθισμένες Μανόλιες», σε σκηνοθεσία Αιμιλίου Χαραλαμπίδου. Μια εις βάθος μελέτη για τη φιλία, η οποία αντισταθεί τη μοναξιά και την ανάγκη του ανθρώπου για στήριξη και επαφή. Αυτή η αξία διεκδικεί τα σκήπτρα της μοναδικότητας, καθώς ξεδιπλώνεται μέσα από τις σκηνές του έργου αυτού, υπογραμμίζοντας τη σημασία της στο σημερινό κοινό, εμπνέοντας πως ακόμη μπορεί να υπάρξει και να λάμψει. Πρεμιέρα: Σατιρικό Θέατρο - Πάνω Σκηνή

Δέσποινα Μπεμπεδέλη, Αννίτα Σαντορινιάου, Πόπη Αβραάμ, Σοφία Καλλή, Μυρσίνη Χριστοδούλου και Παμπίνα Γεωργίου διασταυρώνουν τα βήματά τους στα μονοπάτια των ρόλων τους στο κλασικό έργο «Ανθισμένες Μανόλιες», σε σκηνοθεσία Αιμιλίου Χαραλαμπίδου.

Σατιρικό Θέατρο (Αίθουσα Παντελής Κούρος) Παρασκευή, 10 Μαρτίου, ώρα 8:30 μ.μ. Παραστάσεις στη Λευκωσία κάθε Τετάρτη και Σάββατο στις 8:30μ.μ. και Κυριακά στις 6:30 μ.μ. μέχρι 2 Απριλίου.

Στη Λεμεσό, στο Θέατρο Ριάτο, την Πέμπτη, 16 Μαρτίου στις 8:30 μ.μ. Πληροφορίες www.satirikotheatro.com

Ημερίδα Παιδικής Λογοτεχνίας
Με φυσική παρουσία μετά από τρία

Ησείρι συναντιών «Technopolis 20 Classics» παρουσιάζει το κονσέρτο για σόλο πιάνο με τον διάσημο Ιταλό πιανίστα, Pietro De Maria, ο οποίος πρώτη φορά έρχεται στην Κύπρο.

Ο εικαστικός Γλάκος Κουμίδης παρουσιάζει στο καφέ Πρόζακ στη Λευκωσία τις «Οξυγραφίες».

χρόνια διαδικτυακών διοργανώσεων θα πραγματοποιηθεί η φετινή, 18η Ημερίδα Παιδικής Λογοτεχνίας, την οποία συνδιοργανώνουν ανελλιπώς τα τελευταία 10 χρόνια το Βιβλιοπωλείο Rivergate και το Πανεπιστήμιο Frederick. Στόχος των Ημερίδων, οι οποίες απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς Προδημοτικών και Δημοτικών Εκπαιδευτών, είναι η δημιουργική αξιοποίηση λογοτεχνικών βιβλίων στη σχολική τάξη. Θέμα της φετινής Ημερίδας, η ο-

ποία θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο 11 Μαρτίου στο Πανεπιστήμιο Frederick στη Λευκωσία, είναι «Τα συναισθήματα των παιδιών μέσα από το παιδικό βιβλίο, η ανάγνωση και η αποκωδικοποίησή τους». Η Ημερίδα περιλαμβάνει εργαστήρια με θεωρητικό και βιωματικό μέρος, τα οποία θα πραγματοποιήσουν οι διακεκριμένοι και διακεκριμένες συγγραφείς παιδικής λογοτεχνίας Βαγγέλης Ηλιόπουλος, Άννα Κουμπάνου, Άλκηστη Χαλικιά, Μαριβέτα Γραμματικάκη και Κωνσταντίνη Αρμενιάκου. Οι εκπαιδευτικοί που επιθυμούν να συμμετάσχουν στην Ημερίδα θα πρέπει να δηλώσουν τη συμμετοχή, αλλά και την προτίμησή τους για ένα από τα εργαστήρια, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας: <https://events.rivergate.cy/18-paidiki>, μέχρι τις 9 Μαρτίου 2021.

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://events.rivergate.cy/18-paidiki> και τηλ. 22572722.

Ομίλος Φίλων Κινηματογράφου

Οι Προβολές του Ομίλου Φίλων Κινηματογράφου για τον μήνα Μάρτιο έχει προγραμματίσει προβολές στον Κινηματογράφο Πάνθεον, ως εξής: Την Πέμπτη 9 Μαρτίου θα προβληθεί η ταινία του Πέτρου Χαραλάμπους «Patchwork». Η προβολή προσφέρεται από το Υφυπουργείο Πολιτισμού/Τμήμα Νέοτερου & Σύγχρονου Πολιτισμού στα πλαίσια του μήνα Γαλλοφωνίας. Τη Δευτέρα 13 Μαρτίου θα προβληθεί η ταινία «Εμείς οι Δύο» του Filippo Meneghetti. Η προβολή γίνεται σε συνεργασία με το Γαλλικό Ινστιτούτο στα πλαίσια του μήνα Γαλλοφωνίας. Την Τρίτη 14 Μαρτίου θα

προβληθεί η ταινία «Presque» των Alexandre Jollien και Bernard Campan. Η προβολή προσφέρεται από την πρεσβεία της Ελβετίας στα πλαίσια του μήνα Γαλλοφωνίας. Την Τετάρτη 15 Μαρτίου σειρά παίρνει η «Τόρι και Λοκίτ» των Jean-Pierre Dardenne και Luc Dardenne. Σε συνεργασία με το Γαλλικό Ινστιτούτο στα πλαίσια του μήνα Γαλλοφωνίας.

Κινηματογράφος Πάνθεον, Διαγόρου 29, Λευκωσία. Πληροφορίες www.ofk.org.cy

Technopolis 20 Classics

Η σειρά συναντιών «Technopolis 20 Classics» παρουσιάζει το κονσέρτο για σόλο πιάνο με τον διάσημο Ιταλό πιανίστα, Pietro De Maria, ο οποίος πρώτη φορά έρχεται στην Κύπρο. Ο Pietro De Maria είναι μέλος της Μουσικής Ακαδημίας Santa Cecilia στη Ρώμη και καθηγητής πιάνου στο Πανεπιστήμιο Mozarteum στο Σάλτσμπουργκ και στη Μουσική Ακαδημία στο Pinerolo. Έχοντας κερδίσει τα πρώτα βραβεία σε διάφορους διαγωνισμούς τη δεκαετία του 1990, συμπεριλαμβανομένου του Dino Ciani – Teatro La Scala στο Μιλάνο, του Géza Anda στη Ζυρίχη και το Critic's Prize στον Διαγωνισμό Τοαϊκόφσκι στη Μόσχα, ο Pietro De Maria έχει παρουσιαστεί στους πιο αναγνωρισμένους χώρους και φεστιβάλ σε όλη την Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική εδώ και δεκαετίες.

Η συνουσία θα πραγματοποιηθεί στο Μαρτίο Θέατρο Πάφου, την Παρασκευή 10 Μαρτίου, ώρα 8:00 μ.μ. Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει έργα των Clementi, Schubert, Chopin και Liszt. Πληροφορίες και κρατήσεις τηλεφώνω 70002420.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολογίας: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαος Σαρπόλλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΛΗΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Συν 13% τα έξοδα τουριστών για κάθε ταξίδι

Περισσότερες κατά 13% οι τουριστικές δαπάνες στην Κύπρο, ενθαρρυντικά τα μηνύματα για τα τουριστικά έσοδα το 2023

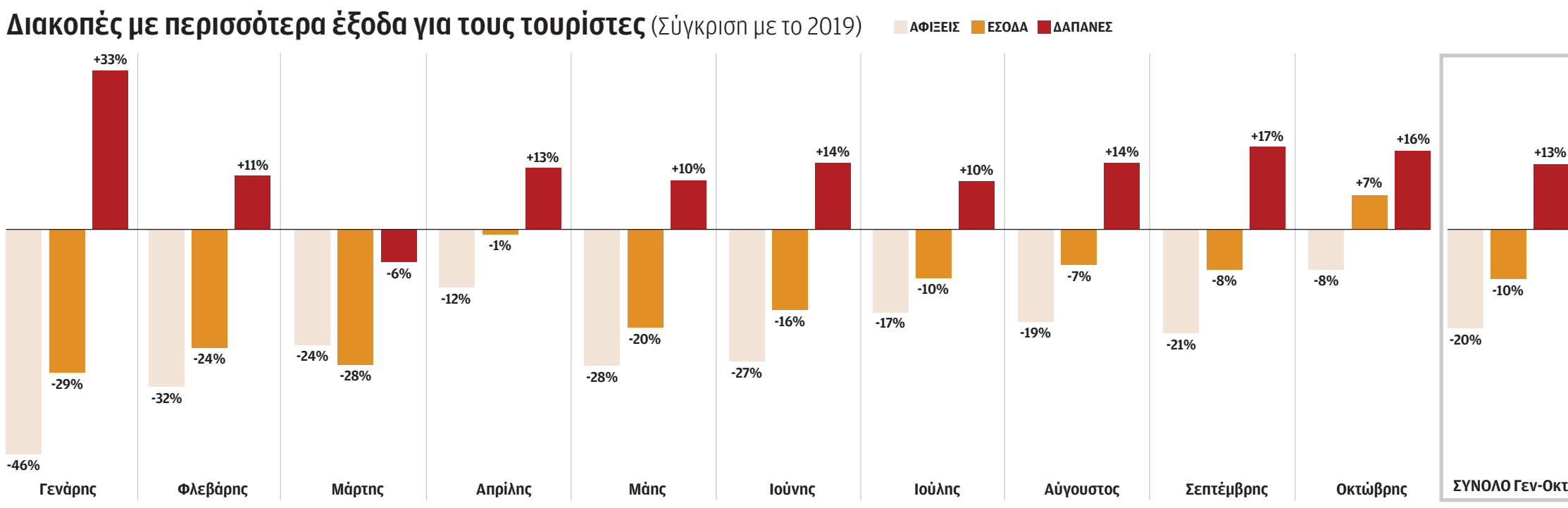
Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Αν άλλαξε κάτι τον τελευταίο χρόνο στα δεδομένα που αφορούν τον τουριστικό τομέα, είναι η διαπίστωση ότι ενώ οι αριθμοί των τουριστικών αφίξεων είναι χαμηλότεροι σε σύγκριση με το 2019, τα τουριστικά έσοδα δεν ακολουθούν την ίδια πορεία –είναι μεν χαμηλότερα, ωστόσο η ψάλιδα είναι πολύ μικρότερη σε σχέση με τις τουριστικές αφίξεις. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία τα οποία έχει στη διάθεσή του το Υφυπουργείο Τουρισμού, την ώρα που οι τουριστικές αφίξεις είναι στο -20%, τα έσοδα (μέχρι τον Οκτώβριο του 2022) ήταν στο -10%. Σε πραγματικούς αριθμούς υπολογίζονται στα 2,29 δις. σε σύγκριση με τα 2,53 δις. την αντίστοιχη περίοδο του 2019. Τα μνιαία στοιχεία δείχνουν ότι ο καλύτερος μήνας σε επίπεδο εσόδων ήταν ο Οκτώβριος, αφού κατέγραψε αύξηση σε σχέση με το 2019. Η διατήρηση δαπανών σε αυτά τα επίπεδα σε συνδυασμό με την αύξηση των τουριστικών αφίξεων το 2023, ακόμα και σε σχέση με πέροι, θεωρείται ως μια εξαιρετικά θετική εξέλιξη αλλά και στόχος, όσον αφορά τα έσοδα από τον τουρισμό. Από πλευράς Υφυπουργείου έχει εκφραστεί η εκτίμηση ότι σε σύγκριση με το 2019, φέτος τα έσοδα θα πλησιάσουν την πλήρη ανάκαμψη.

Περισσότερες δαπάνες

Πώς απολογείται όμως η αύξηση εσόδων, από την στιγμή που οι τουριστικές αφίξεις είναι ποσοστιαία χαμηλότερες; Σύμφωνα και με τα διαθέσιμα στοιχεία, φαίνεται ότι οι τουρίστες ξοδεύουν πλέον περισσότερα σε κάθε ταξίδι τους στην Κύπρο (οτις δαπάνες δεν υπολογίζουν το κόστος των αεροπορικών εισιτηρίων). Συγκεκριμένα, για κάθε ταξίδι υπολογίζεται ότι τα έξοδα τουριστών έχουν αυξηθεί κατά μέσο όρο γύρω στο 22%. Μάλιστα, τον Ιανουάριο του 2013, οι δαπάνες επισκεπτών είχαν αυξηθεί κατά 33%. Φυσικά ο αριθμός των αφίξεων ήταν ιδιαίτερα χαμηλός, ως εκ τούτου το αποτέλεσμα στα συνολικά έσοδα δεν ήταν το σημαντικό. Αύξηση 17% είχαν οι

Διακοπές με περισσότερα έξοδα για τους τουρίστες (Σύγκριση με το 2019)

τουριστικές δαπάνες τον Σεπτέμβριο, ωστόσο οι αφίξεις ήταν στο -21%, ως εκ τούτου τα τουριστικά έσοδα ήταν στο -8% σε σύγκριση με το 2019. Θετική εξέλιξη αποτελεί ο Οκτώβριος, μήνας ρεκόρ για τα έσοδα στον τουρισμό. Τον συγκεκριμένο μήνα, η ψαλίδα των αφίξεων μειώθηκε σημαντικά και έφθασε στο -8% σε σχέση με το 2019, ενώ οι δαπάνες τουριστών ήταν αυξημένες κατά 16% και τα τουριστικά έσοδα κατέγραψαν θετικό πρόσημο στο +7%.

Ποσό ανά ταξίδι

Σε ονομαστικούς όρους, η δαπάνη ανά ταξίδι υπολογιζόταν σε €777 κατά μέσο όρο για το δεκάμηνο του 2020. Για την ίδια περίοδο του 2019, η δαπάνη ανά ταξίδι ήταν €685. Αυξήθηκε δηλαδή κατά 92 ευρώ. Επιπλέον, οι υψηλότερες δαπάνες καταγράφηκαν τον καλοκαίρινο μήνα (κυμαίνονται από €702 τον Μάιο έως €886 τον Αύγουστο), ένα σημάδι που μπορεί να δείχνει ότι ο τουρισμός θα επιστρέψει στην κανονικότητα. Τα στοιχεία δείχνουν αύξηση της διάρκειας παραμονής των τουριστών στην Κύπρο – από 9 σε 9,5 μέρες. Ταυ-

τόχρονα, οι ημερήσιες δαπάνες σημείωσαν αύξηση 7,4% - από περίπου €76 ημερησίως έως περίπου €82 την ημέρα. Ακόμη πιο ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι οι τουριστικές δαπάνες ανά ταξίδι αυξήθηκαν για τους επισκέπτες από όλες τις χώρες για τις οποίες υπήρχαν διαθέσιμα προκαταρκτικά στοιχεία από την Στατιστική Υπηρεσία, με εξαίρεση τους Γάλλους τουρίστες (των οποίων οι αφίξεις καταγράφηκαν σημαντική αύξηση το 2022). Τις μεγαλύτερες αυξήσεις δαπανών ανά ταξίδι καταγράφηκαν οι τουρίστες από ΗΠΑ (+56,9%), το Ισραήλ (+35,7%), τη Δανία (35,4%), τον Λίβανο (32,3%), την Ιταλία (30,3%) και τη Νορβηγία (28,5%). Μοναδική αγορά από την οποία καταγράφηκε μείωση δαπανών, ήταν για το δεκάμηνο του 2022, η Γαλλία. Η μέση δαπάνη ανά άτομο τον Ιανουάριο -Οκτώβριο 2022 κυμάνθηκε μεταξύ €371 για τους τουρίστες από Ελλάδα, ενώ έφτασαν μέχρι τα €1,119 ανά ταξίδι για τους Ελβετούς ταξιδιώτες, και σε όλες τις περιπτώσεις εκτός από μία, αυτό ήταν υψηλότερο από τις αντίστοιχες τιμές τον Ιανουάριο - Οκτώβριο 2019. Λαμβάνοντας υπόψη

τον αριθμό των διανυκτερεύσεων που πέρασαν κατά μέσο όρο οι επισκέπτες στην Κύπρο, ξεδούδουν περισσότερο από €100 ημερησίως (συμπεριλαμβανομένης της διαμονής και άλλων εξόδων αλλά εξαιρουμένων του κόστους αεροπορικού εισιτηρίου). Πιο πάνω από τον μέσο όρο είναι η ημερήσια κατά κεφαλή δαπάνη από τους Ελβετούς τουρίστες (€129), τους τουρίστες από το Ισραήλ (€137), την Αυστρία (€118), τη Δανία (€105) και τον Λίβανο (€102). Προκειμένου να εκτιμηθεί σαφέστα η κατά 13,4% αύξηση των δαπανών ανά ταξίδι κατά τους πρώτους δέκα μήνες του 2022 σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2019, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι η χρήση του γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) ενδέχεται να μην αντικατοπτρίζει με ακρίβεια τις τουριστικές δαπάνες. Για παράδειγμα, ένας τυπικός τουρίστας μπορεί να ξοδεύει περισσότερο από το ήμισυ των δαπανών του για διαμονή, ενώ οι τιμές των καταλυμάτων αντιπροσωπεύουν μόνο το 0,15% του Δείκτη. Στην ανάλυσή του το Υπουργείο αναφέρει ότι προκειμένου να γίνει καλύτερη σύγκριση

των τουριστικών δαπανών, ένας πιο σχετικός δείκτης θα ήταν το στοιχείο «Υπηρεσίες Διαμονής» του Ευρανομισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (Εν-ΔΤΚ) που δημοσιεύει σε μηνιαία βάση η Eurostat, η οποία λαμβάνει υπόψη τις τιμές που χρεώνουν τα καταλύματα. Μάλιστα, για την περίοδο αναφοράς (Ιανουάριος – Οκτώβριος), οι τιμές των καταλυμάτων ήταν 2,5% χαμηλότερες το 2022 σε σχέση με το 2019, πιθανώς λόγω των ειδικών προσφορών που προσφέρουν οι ξενοδοχείοι για την κάλυψη του κενού που δημιουργήθηκε από τη ρωσική αγορά.

Περισσότερες δραστηριότητες

Ως παραγοντες που συνέβαλαν στην αύξηση των δαπανών ανά ταξίδι θεωρούνται, αφενός το γεγονός ότι οι επισκέπτες από τις περισσότερες χώρες έμειναν περισσότερες ημέρες, κατά μέσο όρο, στην Κύπρο, σε σύγκριση με τη μέση διάρκεια ταξιδιού το 2019 και, αφετέρου, ότι έδωσαν περισσότερα σε ημερήσια βάση. Αυτό, αποτελεί ένα ισχυρό μήνυμα ότι η καταγραφή μνημύνη αύξησης στα έσοδα από τον τουρισμό

δεν αποδίδεται μόνο στην αλλαγή του μεγέθους χωρών, αλλά αντίθετα υποδηλώνει ότι η προσφορά τουριστικών προϊόντων έχει βελτιωθεί στο σύνολό της και ότι οι επισκέπτες βρήκαν πολύ ποικιλία δραστηριότητας και εμπειριών για να συμμετάσχουν και να ξεδύσουν χρήματα. Αυτές οι εξελίξεις υπογραμμίζουν τη σημασία δείκτων όπως τα έσοδα από τον τουρισμό, τις αφίξεις, τις διανυκτερεύσεις και τις ημερήσιες δαπάνες και η ανάγκη για συνεχή παρακολούθηση και ανάλυση δεδομένων. Η δημιουργία ετήσιων βάσεων δεδομένων ώστε να υπάρχει πιο ξεκάθαρη και αναλυτική εικόνα για τον τουρισμό στην Κύπρο, αποτελεί αίτημα από φορείς του τουρισμού, ενώ η δημιουργία Παρατηρητηρίου Τουρισμού, με στόχο την καταγραφή και ανάλυση δεδομένων που αφορούν όλο το φάσμα των τουριστικών δραστηριοτήτων τόσο στην Κύπρο όσο και σε ανταγωνιστικούς προορισμούς, ήταν στις προερχόμενες προτάσεις του Προέδρου Νίκου Χριστοδουλίδη και θα πρέπει να εφαρμοστεί από τον νυν Υφυπουργό Τουρισμού, Κώστα Κουλιώτη.

GoGordian
REAL ESTATE

Ακίνητα υψηλής απόδοσης

Price drop %
↓

Go
yield

Κτήριο μικτής χρήσης στους Αγίους Ομολογητές, Λευκωσία

- Σε προνομιακή τοποθεσία στη λεωφόρο Γρίβα Διγενή στο επιχειρηματικό κέντρο της Λευκωσίας
- Αποτελείται από 2 επίπεδα υπόγειας στάθμευσης, 5 γραφεία και 1 κατάστημα στο ισόγειο, καθώς και επιπλέον γραφεία στους υπόλοιπους 6 ορόφους
- Συνολικό Καλυμμένο Εμβαδόν 2.130 τ.μ.
- Μέρος του κτηρίου είναι μισθωμένο
- Εξαιρετική εγγύτητα σε όλες τις ανέσεις, σε δημόσιες υπηρεσίες, εστιατόρια και καταστήματα
- Δυνατότητα ενοικίασης με υψηλό σταθερό εισόδημα

Ref: 7946

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

7777 5656
www.gogordian.com

από €5,500,000 τώρα €5,100,000

Βγήκε με MREL για 200 εκατ. η Ελληνική

Στο 10,25% το κουπόνι του ομολόγου, ενώ με τη συνολική ζήτηση καλύφθηκε κατά 4 φορές το βιβλίο

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η Ελληνική Τράπεζα βγήκε στις αγορές την Τρίτη 7 Μαρτίου με έκδοση ομολόγου MREL μειωμένης εξασφάλισης (Tier 2), ύψους 200 εκατομμυρίων ευρώ. Το ετήσιο τοκομερίδιο (κουπόνι) της Ελληνικής ανήλθε στο 10,25%, ενώ όπως πληροφορείται η «Κ», η συνολική ζήτηση των επενδυτών ξεπέρασε τα 800 εκατομμύρια ευρώ, δηλαδή υπερκαλύφθηκε περίπου κατά τέσσερις (4) φορές. Η συμμετοχή από ξένους επενδυτές αντιπροσώπευε την πλειοψηφία του βιβλίου, ενώ περισσότερες πληροφορίες θα παράσχει η ίδια η τράπεζα με επίσημη ανακοίνωση. Τα κεφάλαια που αντλήθηκαν όπως είναι σαφές θα συνεισφέρουν στην κάλυψη των υποχρεώσεων της όσον αφορά τον συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας. Μέχρι τα τέλη του 2022, τα εκδοθέντα ομόλογα της Ελληνικής ανέρχονταν στα 232 εκατ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των δεδουλευμένων τόκων, σε σύγκριση με 130 εκατ. στα τέλη Δεκεμβρίου 2021. Όπως σχολίαζε η Τράπεζα στα οικονομικά της αποτελέσματα για το 2022, η

Πηγές της αγοράς χαρακτήρισαν το 10,25% σωστή τιμή (pricing) αναλόγως των συνθηκών της αγοράς και του τύπου του ομολόγου που εξέδωσε η Τράπεζα.

αύξηση στα εκδοθέντα ομόλογα σχετίζονται με την έκδοση των ομολόγων Υψηλής Εξοφλητικής Προτεραιότητας (Senior Preferred) MREL ύψους 100 εκατ. ευρώ τον Ιούλιο του 2022.

Η διαφορά με την έκδοση που είχε προκηρύξει τον Ιούλιο του 2022 είναι ότι στην παρούσα έκδοση προχώρησε με έκδοση ομολόγων μειωμένης εξασφάλισης (Tier 2) 200 εκατ. ευρώ, ενώ πριν από 9 μήνες είχε προκηρύξει με έκδοση ομολόγου Υψηλής Εξοφλητικής Προτεραιότητας (Senior Preferred).

Πηγές της αγοράς χαρακτήρισαν το 10,25% σωστή τιμή (pricing) αναλόγως

Η τράπεζα μελλοντικά θα προχωρούσε σε επιπρόσθετες εκδόσεις MREL μέχρι το τέλος του 2025, με το μέσο, το μέγεθος, τη διάρκεια και τον χρόνο της έκδοσης να βασίζεται στις συνθήκες της αγοράς και στο ενδιαφέρον των επενδυτών.

των συνθηκών της αγοράς και του τύπου του ομολόγου που εξέδωσε η Τράπεζα. Χαρακτήρισαν «θετικό γεγονός» τη μεγάλη ζήτηση, ενώ σε ερώτηση γιατί προέβη η τράπεζα τη δεδομένη χρονική στιγμή σε έκδοση ομολόγου, είπαν ότι ενδεχομένως να θεωρούν ότι οι συνθήκες της αγοράς για έκδοση ομολόγου «tier 2» να ήταν δυσκολότερη αν γινόταν «αργότερα».

Στόχοι τον Φεβρουάριο

Τον Φεβρουάριο του 2023 η Τράπεζα έλαβε ειδοποίηση από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγιάνσης (ΕΕΕ/SRB) για την

τελική του απόφαση για τη δεσμευτική ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) για την Ελληνική. Ο τελικός στόχος για απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) ορίστηκε στο 24,38% των συνολικών ποσών ανοιγμάτων σε κίνδυνο (TREA), συν την συνδυασμένη απαίτηση αποθέματος (CBR), ενώ ο τελικός στόχος για απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) του ανοίγματος του δείκτη μόχλευσης (leverage ratio exposure, LRE) ορίστηκε στο 5,91%, και τα δύο πρέπει να επιτευχθούν μέχρι

τα τέλη Δεκεμβρίου 2025. Μέχρι, πάντως, την προηγούμενη εβδομάδα που παρουσίασε η Τράπεζα τα οικονομικά της αποτελέσματα για το 2022, ανέφερε πως δεν είχε κοινοποιηθεί στην Τράπεζα καμία απαίτηση μειωμένης εξασφάλισης MREL. Τόνιζε, δε, πως η Τράπεζα πρέπει να συνεχίσει να πληροί ένα μέρος τόσο των απαιτήσεων MREL όσο με 16,57% του TREA, όσο και 5,91% του δείκτη μόχλευσης (LRE) τα οποία τέθηκαν ως ενδιάμεσοι στόχοι στον προηγούμενο κύκλο του σχεδίου ανάκαμψης για την 1 Ιανουαρίου 2022. «Τα ίδια κεφάλαια που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα

για να πληρείται η συνδυασμένη απαίτηση αποθέματος ασφαλείας (CBR) δεν θα είναι επιλέξιμα για την κάλυψη των απαιτήσεων MREL εκφρασμένων σε όρους σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο περιουσιακών στοιχείων», σχολίαζε χαρακτηριστικά.

Λαμβάνοντας υπόψη τις εφαρμοσμένες συνδυασμένες απαιτήσεις αποθέματος (CBR), στα τέλη Δεκεμβρίου 2022 ο ενδιάμεσος δεσμευτικός στόχος για τις απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) είχε ως αποτέλεσμα το 19,95% των συνολικών ποσών ανοιγμάτων σε κίνδυνο (TREA). Από την 1η Ιανουαρίου 2023, ο ενδιάμεσος δεσμευτικός στόχος για τις απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) είχε ως αποτέλεσμα το 20,07% και ο τελικός στόχος σε 27,88% των συνολικών ποσών ανοιγμάτων σε κίνδυνο (TREA) να επιτευχθούν μέχρι τα τέλη Δεκεμβρίου 2025, ενώ από τις 30 Νοεμβρίου 2023, μετά την αύξηση του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας (CCyB) από 0% σε 0,5%, οι απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) για τους ενδιάμεσους και τελικούς στόχους θα είναι 20,57% και 28,38% αντίστοιχα.

Ο δείκτης ελάχιστης απαίτησης ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL ratio) του Ομίλου στις 31 Δεκεμβρίου 2022 ήταν 23,2% των συνολικών ποσών ανοιγμάτων σε κίνδυνο (TREA) και 6,4% του ανοίγματος του δείκτη μόχλευσης (LRE). Μετά την προσαρμογή για το Project Starlight, ο αναπροσαρμοσμένος δείκτης ελάχιστης απαίτησης ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL ratio) του Ομίλου στις 31 Δεκεμβρίου 2022 ήταν περίπου 24,1% των συνολικών ποσών ανοιγμάτων σε κίνδυνο (TREA) και περίπου 6,6% του ανοίγματος του δείκτη μόχλευσης (LRE).

Στα αποτελέσματά της για το 2022 η τράπεζα σημείωνε πως, μελλοντικά, θα προχωρούσε σε επιπρόσθετες εκδόσεις MREL εντός της περιόδου συμμόρφωσης μέχρι το τέλος του 2025, με το μέσο, το μέγεθος, τη διάρκεια και το χρόνο της έκδοσης να βασίζεται στις συνθήκες της αγοράς και στο ενδιαφέρον των επενδυτών και λαμβάνοντας υπόψη τα σχόλια των συμβούλων.

Ελάχιστη απαίτηση MREL

Η Ελληνική στο πλαίσιο των διατάξεων της Οδηγίας για Ανάκαμψη και Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων (Bank Recovery and Resolution Directive, BRRD), υπόκειται στην ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities - MREL). Το πλαίσιο, το οποίο τέθηκε σε ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2016, παρέχει στις αρχές ένα σύνολο εργαλείων για να παρεμβαίνουν αρκετά έγκαιρα και γρήγορα σε ένα μη υγιές ή προβληματικό ίδρυμα, ώστε να διασφαλιστεί η συνέχεια των κρίσιμων χρηματοοικονομικών και οικονομικών λειτουργιών του, ενώ παράλληλα ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις της πτώχευσης του ιδρύματος στην οικονομία και στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Αυτό επιτυγχάνεται απαιτώντας από τις τράπεζες να έχουν μια δομή χρηματοδότησης με συγκεκριμένο ποσοστό υποχρεώσεων που να μπορούν να διαγραφούν ή να μετατραπούν σε μετοχικό κεφάλαιο σε περίπτωση πτώχευσης μιας τράπεζας (bail-in). Τέτοιες υποχρεώσεις, σε συνδυασμό με τα ίδια κεφάλαια, αποτελούν MREL. Στις 27 Ιουνίου 2019, ως μέρος του πακέτου μεταρρύθμισης για την ενδυνάμωση της ανθεκτικότητας και εξυγίανσης των Ευρωπαϊκών τραπεζών, η Οδηγία για Ανάκαμψη και Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων II (BRRD II) τέθηκε σε εφαρμογή και έχει πρόσφατα μεταφερθεί σε Εθνικό Δίκαιο. Πέραν του πιο πάνω, ορισμένες πρόνοιες της ελάχιστης απαίτησης ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) έχουν εισαχθεί στον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων II (CCR II), ο οποίος επίσης έχει τεθεί σε εφαρμογή στις 27 Ιουνίου 2019, ως μέρος του πακέτου μεταρρύθμισης και τέθηκε σε άμεση εφαρμογή.

Πάνε για βασικούς λογαριασμούς και σε επιχειρήσεις

Έχει παρατηρηθεί αύξηση στη ζήτηση τέτοιου τύπου λογαριασμών, αφού το 2022 έφτασαν περίπου τους 2.000

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Γίνεται προσπάθεια να δίδεται η δυνατότητα και σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις να ανοίγουν λογαριασμούς πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά στις τράπεζες, αντίστοιχους λογαριασμούς που χρησιμοποιούν σήμερα στην Κύπρο καταναλωτές, δηλαδή φυσικά πρόσωπα. Απώτερος στόχος, όπως αναφέρουν οι βουλευτές, είναι η προστασία των καταναλωτών και αυτό θα γίνει κατορθωτό με το να διευρυνθεί ο ορισμός του πεδίου προστασίας του καταναλωτή και πέραν των φυσικών προσώπων. Σύμφωνα με το αντίστοιχο διάταγμα που αφορούσε φυσικά πρόσωπα, στα τέλη του 2020, είχε καθοριστεί ένα ανώτατο τέλος ύψους 36 ετησίως σε

Ο Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου με σημείωμα που κατέθεσε στη Βουλή, εκφράζει τη διαφωνία του για διεύρυνση του μέτρου και σε μικρομεσαίες εταιρείες.

ένα Λογαριασμό Πληρωμών με Βασικά Χαρακτηριστικά (ΛΠΒΧ) ανά καταναλωτή, χωρίς περιορισμό πράξεων για τις πλείστες των υπηρεσιών (άνοιγμα, λειτουργία και κλείσιμο λογαριασμού καθώς και κατάθεση χρηματικών ποσών), καθώς και ένα ελάχιστο αριθμό πράξεων, που ανέρχεται στις 100 το χρόνο, για τις υπόλοιπες υπηρεσίες πληρωμών (άμεσες χρεώσεις, πληρωμές μέσω πιστωτικής κάρτας κλπ.) και οι οποίες αφορούν σε υπηρεσίες εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης και για ποσά ανά συναλλαγή κάτω των 5 χιλιάδων ευρώ. Μεταξύ άλλων, το διάταγμα αφορούσε τη μηδενική χρέωση ως προς την ανάληψη χρημάτων από ΑΤΜ εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανεξαρτήτως Τράπεζας, αλλά και τη μηδενική χρέωση για τον ελάχιστο αριθμό πράξεων, για τις οποίες οι τράπεζες θα καταλογίζουν μόνο εύλογα τέλη σε όλους του Λήπτες του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος.

Σύμφωνα με δεδομένα που συνέλεξε η «Κ» από μεγάλα τράπεζα η οποία έχει και μεγάλη παρουσία στη λιανική τραπεζική, το μέτρο ανοίγματος λογαριασμών με βασικά χαρακτηριστικά έχει «αγκαλιαστεί» από τους καταναλωτές. Έχει παρατηρηθεί αύξηση στη ζήτηση ανοίγματος βασικών λογαριασμών, αφού το 2021 είχαν ανοιχθεί

Υπενθυμίζεται ότι έκαστος καταναλωτής/πελάτης μπορεί να καθορίσει ένα βασικό λογαριασμό (ΛΠΒΧ) ανεξαρτήτως του αριθμού των πιστωτικών ιδρυμάτων που συνεργάζεται.

600, ενώ το 2022 ανοίχθηκαν περίπου 2.000 λογαριασμοί. Μέχρι τον Φεβρουάριο του 2022, είχαν ανοιχθεί συνολικά (όχι μόνο με βασικά χαρακτηριστικά), περίπου 25.000 λογαριασμοί.

Διαφωνεί ο Σύνδεσμος

Ο Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου με σημείωμα που κατέθεσε στη Βουλή, εκφράζει τη διαφωνία του για διεύρυνση του μέτρου και σε μικρομεσαίες εταιρείες. Σύμφωνα με γραπτό του σημείωμα, διαφωνεί με τη διεύρυνση του ορισμού του όρου «καταναλωτής» ώστε να περιλαμβάνει και πολύ μικρές επιχειρήσεις, μετόχους πολύ μικρών επιχειρήσεων, καθώς και αυτοτελώς εργαζομένους στο πλαίσιο άσκησης των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων, και τη δυνατότητα διατήρησης λογαριασμού πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά σε περισσότερα από ένα πιστωτικά ιδρύματα. Ο Σύνδεσμος τονίζει πως, η παρέμβαση στον υφιστάμενο Νόμο, ο οποίος εναρμόνισε το εθνικό δίκαιο με την Ευρωπαϊκή Οδηγία (2014/92/ΕΕ), θα θέσει τα εγχώρια Πιστωτικά Ιδρύματα (Π.Ι.) σε ανταγωνιστικό μειονέκτημα σε σχέση με αντίστοιχα Π.Ι. στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.). Συγχρόνως, από ενημέρωση που ζήτησε και έλαβε από 22

χώρες μέλη της Ε.Ε. (σε σύνολο 27 κρατών μελών), επιβεβαιώθηκε ότι το άνοιγμα-διατήρηση Λογαριασμού Πληρωμών με Βασικά Χαρακτηριστικά (ΛΠΒΧ) ισχύει μόνο για Φυσικά Πρόσωπα και μόνο για ένα ΛΠΒΧ σε ένα Π.Ι.

Τονίζει πως, ο βασικός σκοπός της Οδηγίας είναι η αποτροπή της διάκρισης και της αποκοπής από τις βασικές τραπεζικές υπηρεσίες συγκεκριμένων κατηγοριών φυσικών προσώπων όπως είναι οι αιτητές πολιτικού ασύλου, πρόσωπα που δεν κατέχουν άδεια διαμονής, πρόσωπα χωρίς σταθερή διεύθυνση και πρόσωπα των οποίων η απέλαση είναι αδύνατη για νομικούς ή πραγματικούς λόγους. Στο, δε, προίμιο 12 της Οδηγίας, ο Σύνδεσμος συμπληρώνει ότι, αναφέρεται ρητά ότι λογαριασμοί τους οποίους τηρούν επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μικρών ή πολύ μικρών επιχειρήσεων, με εξαίρεση εκείνους που τελούν υπό προσωπικό καθεστώς, δεν θα πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. «Ως εκ τούτου, θέσπιση τέτοιας νομοθεσίας θα υπόκειται σε έλεγχο ως προς την ανταγωνιστικότητα της και ως προς τη συμβατότητα της με το κοινοτικό κεκτημένο» σημειώνει χαρακτηριστικά.

Ο Σύνδεσμος θέτει και το ζήτημα της «ά-

νιστος μεταχείρισης», λέγοντας πως, η τροποποίηση του ορισμού του «καταναλωτή» και η συμπερίληψη ορισμένων μόνο επιχειρήσεων εγείρει ερωτήματα ως προς το κατά πόσο δημιουργεί άνιση μεταχείριση άλλων επιχειρήσεων που δεν καλύπτονται και παραβιάζει το κοινοτικό κεκτημένο, καθ' ότι δημιουργεί ένα ευνοϊκό περιβάλλον για τις κυπριακές επιχειρήσεις και στρεβλώνει τον ανταγωνισμό στην ενιαία αγορά.

Οι λεπτομέρειες

Υπενθυμίζεται ότι έκαστος καταναλωτής/πελάτης μπορεί να καθορίσει ένα βασικό λογαριασμό (ΛΠΒΧ) ανεξαρτήτως του αριθμού των πιστωτικών ιδρυμάτων που συνεργάζεται. Ο βασικός λογαριασμός (ΛΠΒΧ) μπορεί να είναι και κοινός λογαριασμός, αλλά δεν μπορεί να είναι λογαριασμός ο οποίος είναι συνδεδεμένος με οποιαδήποτε πιστωτική διευκόλυνση (π.χ. όριο σε τρεχούμενο λογαριασμό, πιστωτική κάρτα κλπ.). Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το κοινοτικό κεκτημένο, εκτός των βασικών λογαριασμών (ΛΠΒΧ), οι άλλες χρεώσεις των τραπεζών εναπόκεινται στην πολιτική του κάθε πιστωτικού ιδρύματος και ο υπουργός Οικονομικών δεν έχει δικαίωμα να παρέμβει στον καθορισμό τους.

Ηροδότου: Αναμένεται ανάπτυξη 2,5% το 2023 στην Κύπρο

Πενταπλάσια ανάπτυξη για την Κύπρο αναμένει η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου σε σχέση με την ανάπτυξη που θα έχει ο μέσος όρος των κρατών στην Ευρωζώνη. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου του Δεκεμβρίου 2022, η ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας αναμένεται να ανέλθει στο 2,5% φέτος, γεγονός που συγκρίνεται με τον μέσο όρο της Ευρωζώνης που είναι 0,5%. Ο πληθωρισμός αναμένεται να επιβραδυνθεί το 2023 και να σταθεροποιηθεί στο 3,3%, από 8,1% το 2022.

Σύμφωνα με δηλώσεις του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, Κωνσταντίνου Ηροδότου στο ετήσιο Κυπριακό Ναυτιλιακό Φόρουμ, η οικονομία της Κύπρου επέδειξε αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα το 2022, καταγράφοντας σημαντική ανάπτυξη 5,6%, παρά το αρνητικό διεθνές περιβάλλον. Αυτό οφείλεται -όπως εξήγησε- εν μέρει στην υψηλότερη από την αναμενόμενη δραστηριότητα στον τομέα του τουρισμού, στη μη εξάρτηση της κυπριακής οικονομίας από το ρωσικό φυσικό αέριο, καθώς και στην πραγματικότητα ότι ο κυπριακός τραπεζικός τομέας έχει πολύ περιορισμένη έκθεση στη ρωσική οικονομία και ως εκ τούτου δεν επηρεάστηκε από τις κυρώσεις κατά της Ρωσίας. «Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα τελευταία διαδίστα στοιχεία, οι καταθέσεις από πολίτες της Ρωσικής Ομοσπονδίας ανέρχονται μόλις στο 2,17% των συνολικών καταθέσεων του κυπριακού τραπεζικού τομέα στο τέλος Ιανουαρίου 2023, ενώ τα δάνεια ανέρχονται μόλις στο 0,2% των συνολικών δανείων» σημείωσε χαρακτηριστικά.

Ο Διοικητής της Κεντρικής τόνισε κατά την ομιλία του πως, η οικονομική ανάπτυξη στην Κύπρο στηρίχθηκε από τον νέο δανεισμό του κυπριακού τραπεζικού τομέα και από τις άμεσες ξένες επενδύσεις. Για παράδειγμα, κυρίως λόγω της θέσπισης νέων κινήτρων, συμπεριλαμβανομένων της διευκόλυνσης της διαδικασίας ταχείας σύναψης συμβάσεων για τις εισερχόμενες επιχειρήσεις, ένας μεγάλος αριθμός ξένων εταιρειών υψηλής προστιθέμενης αξίας προσελκύστηκε στην Κύπρο. «Τα κίνητρα αυτά προσφέρονται στο πλαίσιο της λεγόμενης πολιτικής της διεθνούς έδρας» σχολίασε.

Οι ξένες επενδύσεις στην Κύπρο, κατά τον Διοικητή αποτελούν σημαντικό μοχλό ανάπτυξης. Τα τελευταία χρόνια, μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις στον κλάδο της Πληροφορικής, της Επικοινωνίας και της Τεχνολογίας (ITIE), έχουν μεταγκαταστήσει ή επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους στην Κύπρο. Τόνισε, δε, πως ο τομέας της ναυτιλίας αποτελεί έναν ακόμη σημαντικό πυλώνα της οικονομικής επιτυχίας της Κύπρου. Ενδεικτικά, «όπως είπε» η Κύπρος είναι το μεγαλύτερο κέντρο διαχείρισης πλοίων από τρίτους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ένα από τα μεγαλύτερα στον κόσμο, και είναι έτοιμη για περαιτέρω ανάπτυξη.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

Στα βαθιά ο υπ. Εργασίας για το καυτό θέμα της ΑΤΑ

Την μεθεπόμενη εβδομάδα επί τάπητος η διαφορά εργαζομένων-εργοδοτών – Ποια η θέση της κυβέρνησης

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η κατεύθυνση που έδωσε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στα νέα μέλη της κυβέρνησης, πως δεν υπάρχει η πολυτέλεια του χρόνου και πως η κυβέρνηση θα πρέπει να ανεβάσει στροφές στην παραγωγή έργου, εκ των πραγμάτων ξεπερνά κάποια Υπουργεία όπου οι εκκρεμότητες που υπάρχουν λειτουργούν πιεστικά. Μια τέτοια περίπτωση είναι το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και η ανοικτή διαφορά εργαζομένων και εργοδοτών με την ΑΤΑ. Οι απεργιακές κινητοποιήσεις που είχαν πραγ-

ξαασθούν οι δυνατότητες και τα δημοσιονομικά περιθώρια στις διαπραγματεύσεις που εκ των πραγμάτων θα ξεκινήσουν για την επίτευξη μιας συμφωνίας που θα ηρεμήσει τον εργασιακό τομέα. Στο πνεύμα αυτό το Υπουργείο Εργασίας κινείται στην κατεύθυνση που δίνει το πρόγραμμα του Προέδρου της Δημοκρατίας. Πρώτον, η ΑΤΑ δεν καταργείται, δεύτερον, το ποσοστό της ΑΤΑ (50%) που καταβάλλεται σήμερα δεν μειώνεται και τρίτον, με τα σημερινά δεδομένα δεν μπορεί να επανέλθει η καταβολή της ΑΤΑ σε ποσοστό 100%. Μέσα στο πλαίσιο αυτό ο υπουργός Εργασίας θα ψάξει μαζί με

Με την παράδοση του Υπουργείου Εργασίας ο Κυριάκος Κούσιος έδωσε τη σκυτάλη στον Γιάννη Παναγιώτου να διαχειριστεί το θέμα της ΑΤΑ.

Η θέση της κυβέρνησης στο θέμα της ΑΤΑ κινείται στο τρίπτυχο: Η ΑΤΑ δεν καταργείται, δεν μειώνεται το σημερινό ποσοστό καταβολής της ΑΤΑ, με τα σημερινά δεδομένα δεν είναι εφικτή η καταβολή της ΑΤΑ σε ποσοστό 100%.

ματοποιηθεί παραμονές των Προεδρικών εκλογών καθώς και η προειδοποίηση των συντεχνιών για επανάληψή τους, δεν αφήνουν πολλά περιθώρια στον υπουργό Εργασίας Γιάννη Παναγιώτου. Εκ των πραγμάτων η περίοδος προσαρμογής για τον νέο υπουργό είναι συμπίεστη. Η ΑΤΑ, όπως πληροφορείται η «Κ», είναι ένα από τα θέματα για τα οποία έχει γίνει ήδη μία πρώτη προεργασία από τον κ. Παναγιώτου στο περιθώριο των εθιμοτυπικών συναντήσεων που είχε με τους κοινωνικούς εταίρους. Ήδη ο υπουργός Εργασίας είχε μια πρώτη ανταλλαγή απόψεων με τις ηγεσίες των συντεχνιών (ΠΑΣΥΔΥ, ΣΕΚ, ΠΕΟ, ΔΕΟΚ), αύριο Πέμπτη θα συναντηθεί με την ΟΕΒ καθώς και με το ΚΕΒΕ το επόμενο διάστημα. Στόχος της νέας ηγεσίας του Υπουργείου Εργασίας είναι εάν υπάρχει απ' όλες τις πλευρές η απαραίτητη διάθεση να επιδιωχθεί να γίνει μια πρώτη συνάντηση, διερευνητικού χαρακτήρα.

Οι επιδιώξεις

Πηγές από το Υπουργείο Εργασίας εκτιμούν πως στην παρούσα φάση δεν υπάρχει περιθώριο για μια άμεση κοινή συνάντηση όλων των πλευρών και για λόγους που έχουν να κάνουν με το πρόγραμμα του Υπουργού Εργασίας, το επόμενο δεκαήμερο. Την επόμενη εβδομάδα ο κ. Παναγιώτου θα πρέπει να μεταβεί στις Βρυξέλλες για την πρώτη του παρουσία σε σύνοδο Υπουργών Εργασίας της Ε.Ε. Το διάστημα αυτό θα επιδιωχθεί να γίνει μια προεργασία προκειμένου τη μεθεπόμενη εβδομάδα, αμέσως μετά την επιστροφή του υπουργού Εργασίας στη Λευκωσία, να επιδιωχθεί να πραγματοποιηθεί μια πρώτη κοινή συνάντηση των κοινωνικών εταίρων. Στόχος και επιδίωξη της κυβέρνησης στην παρούσα φάση είναι, πρώτον να διατηρηθεί η εργασιακή ειρήνη και δεύτερον οι διαβουλεύσεις να κινηθούν εντός της δημοσιονομικής πειθαρχίας. Όπως λέγεται χαρακτηριστικά, τα πράγματα στην οικονομία είναι αχαρτογράφητα.

Θέση του Υπουργείο Εργασίας είναι να ε-

Best Life

eurolife

Διαχρονικά, έχεις τον άνθρωπό σου στην καλύτερη ασφαλιστική ζωής.

World Finance Insurance Awards 2022

Η μετάβαση του υπουργού Εργασίας στις Βρυξέλλες για τη σύνοδο Υπουργών Εργασίας της Ε.Ε δίνει μικρό περιθώριο χρόνου προκειμένου να προετοιμαστεί το έδαφος για μια ενδεχόμενη κοινή συνάντηση των κοινωνικών εταίρων.

τους κοινωνικούς εταίρους μια τελική λύση. Με βάση όσα είναι γνωστά μέχρι σήμερα από πλευράς συντεχνιών, η μη καταβολή της ΑΤΑ σε ποσοστό 100% αποτελεί αιτία συνέχισης των δυναμικών κινητοποιήσεων. Κάτι που διαφάνηκε στις συναντήσεις που είχε πραγματοποιήσει ο προκάτοχος του κ. Παναγιώτου, Κυριάκος Κούσιος. Στις τότε συναντήσεις οι συντεχνίες με τον τότε υπουργό Εργασίας είχαν βάλει στο τραπέζι τη σταδιακή επιστροφή στο 100% απόδοσης της ΑΤΑ. Οι συντεχνίες είχαν θέσει ως προϋπόθεση οι εργοδότες να αποδεχθούν, σε πρώτη φάση, αύξηση του ποσοστού απόδοσης της ΑΤΑ στο 65% από 1/1/2023 και σταδιακή επαναφορά της, σε βάθος τετραετίας. Πρόταση που όπως υποστηρίζουν δεν έγινε αποδεκτή από τους εργοδότες. Το χάσμα που προέκυψε στις τότε συναντήσεις είχε οδηγήσει την όλη διαφορά στα άκρα με την κινητοποίηση της 26ης Ιανουαρίου και τις συντεχνίες να επιρρίπτουν ευθύνες στην εργοδοτική πλευρά για την εργασιακή αναταραχή.

Οι εργοδότες

Η ανάγνωση της εργοδοτικής πλευράς για το όλο θέμα χωρίζεται σε δύο σκέλη. Πρώτον στα όσα προηγήθηκαν παραμονές των εκλογών καθώς και στο παράθυρο που άνοιξαν προκειμένου το όλο θέμα να τύχει χειρισμού από τη νέα κυβέρνηση. Στο πρώτο σκέλος οι εργοδότες έβλεπαν πίσω από τις κινητοποιήσεις του περασμένου Ιανουαρίου προσπάθεια των συντεχνιών να ασκηθούν πιέσεις. Όπως υποστηρίζουν, η μεταβατική συμφωνία καταβολής της ΑΤΑ έληξε στο τέλος του 2021. Για ένα χρόνο, όπως λένε, δεν υπήρχε βιασύνη από πλευράς συντεχνιών για απόφαση, και δύο μήνες μετά την έναρξη του διαλόγου προχώρησαν με απεργιακά μέτρα. Η θέση της ΟΕΒ επί του θέματος είναι σε αντίθετη κατεύθυνση από τις συντεχνίες. Η εργοδοτική πλευρά υποστηρίζει την κατάργηση της ΑΤΑ, χαρακτηρίζοντάς την απαρχαιωμένο σύστημα αναπροσαρμογής των μισθών και μια συμφωνία για ένα νέο σύστημα.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΤΖΟΝ ΚΕΜΠ/ REUTERS

Ο κίνδυνος ύφεσης το 2023 δεν έχει εκλείψει

Από την αρχή του έτους οι εξελκόντες αναλυτές δείχνουν περισσότερο σίγουροι πως η Fed και άλλες κεντρικές τράπεζες μπορούν να δημιουργήσουν μια ήπια προσγείωση για την παγκόσμια οικονομία ή ακόμη και να αποφύγουν εντελώς μία κυκλική επιβράδυνση. Υπό το πρίσμα αυτό, οι πληθωριστικές πιέσεις θα εκτονωθούν σύντομα, επιτρέποντας στους αρμόδιους φορείς να σταματήσουν να αυξάνουν τα επιτόκια και στη συνέχεια να αρχίσουν να τα μειώνουν αργότερα το 2023 ή στις αρχές του 2024. Τα υψηλά επίπεδα απασχόλησης και η αύξηση των ονομαστικών μισθών θα στηρίξουν τις δαπάνες των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων στο ενδιάμεσο διάστημα, ενώ η παγκόσμια οικονομία θα ξεπεράσει την πρόσφατη ήπια πορεία της. Ο πολύ μεγαλύτερος τομέας υπηρεσιών θα παρέχει συνεχή ρυθμό, ενώ ο μικρότερος και πιο ενεργοβόρος μεταποιητικός τομέας θα περάσει από μια κυκλική προσαρμογή για την εκκαθάριση των πλεονάζοντων αποθεμάτων. Αν και αυτό το αισιόδοχο σενάριο είναι εύλογο, παραμένει λιγότερο πιθανό από το να εισέλθει η οικονομία σε μια σημαντική και εκτε-

Η διατήρηση του πληθωρισμού σε υψηλά επίπεδα καθιστά δύσκολη την ομαλή προσγείωση της οικονομίας.

ταμένη κυκλική επιβράδυνση η πλήρη ύφεση κατά τη διάρκεια του 2023. Η παγκόσμια βιομηχανική παραγωγή δεν ήταν υψηλότερη τον Δεκέμβριο του 2022 από ό,τι ήταν δώδεκα μήνες νωρίτερα τον Δεκέμβριο του 2021, διότι οι δαπάνες για εμπορεύματα μειώθηκαν υπό την πίεση του υψηλού πληθωρισμού και των υπερβολικών αποθεμάτων.

Η επιβράδυνση της μεταποίησης είναι σε εναρμόνιση με την έναρξη των προηγούμενων υφέσεων το 2001, το 2008 και το 2020, αλλά και με τις επιβραδύνσεις στα μέσα του κύκλου το 2013 και το 2015, μετά τις οποίες η οικονομία επιταχύνθηκε εκ νέου. Η επιβράδυνση του παγκόσμιου εμπορίου και των εμπορευματικών μεταφορών ήταν πιο σοβαρή, διότι οι κατασκευαστές και όσοι είχαν τα δι-

κτυα διανομής προσπάθησαν να περιορίσουν τα πλεονάζοντα αποθέματα έπειτα από υπερβολικές παραγγελίες ως αποτέλεσμα των διαταραχών της εφοδιαστικής αλυσίδας το 2020 και το 2021. Ο όγκος του παγκόσμιου εμπορίου μειώθηκε σχεδόν 3% τον Δεκέμβριο του 2022 σε σύγκριση με το 2021, σύμφωνα με το ολλανδικό γραφείο Ανάλυσης Οικονομικής Πολιτικής.

Αυτή η απότομη περιστολή των εμπορικών συναλλαγών έχει συσχετιστεί μόνο με την έναρξη μιας ύφεσης, σε αντίθεση με μια επιβράδυνση στα μέσα του κύκλου και δείχνει τη σοβαρότητα της κυκλικής συρρίκνωσης στην εμπορευματική πλευρά της οικονομίας. Τέλος, σε παλαιότερη εποχή η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ και άλλες μεγάλες κεντρικές τράπεζες συνήθως ανταποκρίνονταν με μια προσωρινή διακοπή των αυξήσεων των επιτοκίων ή ακόμη και μειώνοντάς τις. Σήμερα η τράπεζα αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνει τα επιτόκια το προσεχές εξάμηνο κατά 75 μ.β., επιπλέον των 450 μ.β. των προηγούμενων κινήσεων της το τελευταίο 12μηνο.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΧΟΛΓΚΕΡ ΣΜΙΕΝΤΙΝΓΚ, ΚΑΛΟΥΜ ΠΙΚΕΡΙΝΓΚ και ΣΑΛΟΜΟΝ ΦΙΝΤΛΕΡ*

Οι καταθέσεις στηρίζουν την ανάπτυξη

Και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού οι οικονομίες παρέμειναν εκπληκτικά ανθεκτικές τους τελευταίους μήνες. Καθώς οι τιμές του φυσικού αερίου έχουν διορθωθεί και οι κίνδυνοι ελλείψεων έχουν υποχωρήσει, η Ευρωζώνη φαίνεται να αποφεύγει την ύφεση και μάλλον οδεύει προς νέα ανάκαμψη την άνοιξη. Αν και η Fed αύξησε τα επιτόκια συνολικά κατά 4,5 ποσοστιαίες μονάδες από τον Μάρτιο του 2022 και εντεύθεν, φαίνεται έτοιμη να προχωρήσει σε ακόμη μία κίνηση κατά τουλάχιστον 25 μονάδες βάσης στις 22 Μαρτίου – εξ ου και αναθεωρήσαμε προς τα πάνω τις εκτιμήσεις μας για μέση ετήσια ανάπτυξη το 2023 από 0,0% σε 0,8% για τις ΗΠΑ και από -0,2% σε 0,7% για την Ευρωζώνη, από τις αντιστοιχίες στην αρχή του έτους.

Στις ΗΠΑ η πρόσφατη μηνιαία ροή δεδομένων πιθανώς υπερεκτιμά την ανθεκτικότητα της οικονομίας των ΗΠΑ. Ωστόσο, στο βάθος τους τα δεδομένα δείχνουν πιο πολύ σταθερότητα απ' ό,τι αναμενόταν πριν από λίγους μήνες. Από πολλές απόψεις η θεμελιώδη οικονομικά μεγέθη παραμένουν υποστηρικτικά. Οι καταναλωτές μπορούν ακόμη και αντλήσουν σημαντικές

Η συμβολή τους θα είναι ακόμη μεγαλύτερη όταν ο πληθωρισμός αρχίσει να υποχωρεί.

πλεονάζουσες αποταμιεύσεις, οι οποίες αντιστοιχούσαν σε σχεδόν 12% των δαπανών τους το 2022 στις ΗΠΑ. Στην Ευρώπη, όπου οι καταναλωτές δεν έχουν ακόμη εκμεταλλευθεί τις καταθέσεις τους, αυτό το επίπεδο υπερβαίνει το 14%. Οι ως επί το πλείστον υγιείς ισολογισμοί των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, τα σημαντικά κέρδη στην απασχόληση και η συνεχιζόμενη δημοσιονομική στήριξη παρέχουν ένα ανάχωμα έναντι των κραδασμών του υψηλού πληθωρισμού και των αυστηρότερων οικονομικών συνθηκών. Επιπλέον μπορούν να χρησιμεύσουν ως εφελκυστήρας για την ανάκαμψη, όταν ο πληθωρισμός υποχωρήσει και τα ποσοστά του αρχίσουν να σταθεροποιούνται.

Η ασυνήθιστα σταθερή αρχική κατάσταση θα μπορούσε να είναι ένας

λόγος για τον οποίο η καμπύλη αποδόσεων των ομολόγων των ΗΠΑ μπορεί τώρα να υπερεκτιμά τον κίνδυνο σοβαρής ύφεσης. Ωστόσο, αυτή τη φορά ίσως χρειαστεί μια εκτεταμένη περίοδος πιο υψηλών βραχυπρόθεσμων επιτοκίων σε σχέση με τις πιο μακροπρόθεσμες προοπτικές για τις αποδόσεις των ομολόγων, ώστε να περιοριστεί η οικονομική ανάπτυξη αρκετά και να αναχαιτιστεί ο πληθωρισμός. Μπορούν όμως οι οικονομίες να παραμείνουν ανθεκτικές; Οι σκεπτικιστές συχνά επισημαίνουν ότι μια αναστραμμένη καμπύλη αποδόσεων στα ομόλογα των ΗΠΑ σχεδόν πάντα προσηγγίζει ύφεση στη χώρα. Στις δύο περιπτώσεις στις οποίες οι αυξήσεις των επιτοκίων της Fed έθεσαν την οικονομία σε τροχιά ήπιας και όχι ανώμαλης προσγείωσης, το 1984 και το 1995, η καμπύλη δεν αντιστράφηκε. Αυτή τη φορά θα είναι η εξαίρεση; Πιθανώς όχι. Δεν διαφωνούμε ουσιαστικά με την καμπύλη αποδόσεων και το μήνυμά της.

* Οι κ. Χόλγκερ Σμιεντινγκ, Κάλουμ Πικερινγκ και Σάλομον Φιντλερ είναι οικονομολόγοι της Berenberg Bank.

Προχωρά η εφαρμογή για φθηνότερο καλάθι

Πρώτη συζήτηση του θέματος ενώπιον του νέου υπουργού Γ. Παπαναστασίου, μέχρι το Πάσχα η δέσμευση για κατάθεση νομοσχεδίου

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Μετά την απομάκρυνση της πρότασης για το Καλάθι του Νοικοκυριού στην Κύπρο, πλέον η Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή προωθεί την ετοιμασία νομοσχεδίου για την εφαρμογή ενός ψηφιακού εργαλείου το οποίο θα δίνει την δυνατότητα ενημέρωσης για τις λιανικές τιμές των προϊόντων και σύγκρισης αυτών, σε καθημερινή βάση. Το σκεπτικό είναι, ο καταναλωτής να έχει τη δυνατότητα να επιλέγει τα προϊόντα που βρίσκονται στη λίστα του, να συγκρίνει τιμές για το κάθε προϊόν ανά σημείο λιανικής πώλησης και να γνωρίζει πόσα θα στοιχίσει συνολικά το καλάθι ανά σημείο λιανικής πώλησης. Η εφαρμογή στο κινητό θα κάνει αναπροσαρμογή των επιλογών και θα ενημερώνει τον καταναλωτή για το φθηνότερο σουπερμάρκετ με βάση τα προϊόντα που έχει επιλέξει να βάλει στο καλάθι του. Μιλώντας ενώπιον της Επιτροπής, ο επικεφαλής της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή Κωνσταντίνος Καραγιώργης επισήμανε ότι με αυτό το εργαλείο προωθείται η διαφά-

Εκφράστηκαν ενστάσεις σε σχέση με το ύψος του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων που θα συμμετέχουν στην πλατφόρμα -θεωρήθηκε ότι είναι εις βάρος μικρότερων επιχειρήσεων.

νεια των τιμών των προϊόντων. Ήδη έχει ετοιμαστεί το προσχέδιο του νομοσχεδίου, το οποίο σύντομα θα σταλεί στη Νομική Υπηρεσία και ακολούθως θα κατατεθεί στη Βουλή για συζήτηση, κατάθεση απόψεων και ψηφισιο. Κατά την χθεσινή συνεδρία της Επιτροπής Εμπορίου της Βουλής, ενώπιον του νέου Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Γιώργου Παπαναστασίου, οι βουλευτές ζήτησαν την κατάθεση του νομοσχεδίου σε διάστημα ενός μήνα, με τον Υπουργό να ανταποκρίνεται θετικά σε αυτό το αίτημα. Σημειώνεται πάντως ότι παράλληλα με τον νομοτεχνικό έλεγχο ετοιμάζονται οι τεχνικές προδιαγραφές ώστε να είναι έτοιμο το Υπουργείο να προχωρήσει σε προσφορές για την ετοιμασία της εφαρμογής. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και με την ψήφιση του νομοσχεδίου, το application δεν αναμένεται να εφαρμοστεί σύντομα, και το θέμα είναι μάλλον πρακτικής φύσεως αφού είναι πολλά τα βήματα που πρέπει να προηγηθούν. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να προηγηθεί ο νομοτεχνικός έλεγχος, να περάσει από το Υπουργικό Συμβούλιο, να συζητηθεί και να ψηφιστεί στη Βουλή, να ολοκληρωθεί η διαδικασία των προσφορών, να ακολουθήσει η ανάθεση του project και ακολούθως να εφαρμοστεί. Σίγουρα, είναι πρακτικά αδύνατο να γίνουν όλα τα πιο πάνω

Πρόκειται για ένα ψηφιακό εργαλείο -μια εφαρμογή στο κινητό του καταναλωτή- με στόχο την παρακολούθηση των τιμών των καταναλωτικών αγαθών.

μέχρι τα μέσα Απριλίου. Το ρεαλιστικό σενάριο είναι, μέχρι το Πάσχα, να κατατεθεί το νομοσχέδιο στη Βουλή και να ξεκινήσει η συζήτησή του. Και πάλι όμως κάτι τέτοιο είναι υπό την αίρεση του χρόνου που θα χρειαστεί η Νομική Υπηρεσία για τον νομοτεχνικό έλεγχο.

Οι προβληματισμοί

Η πρόταση του Υπουργείου αντιμετωπίζεται με προβληματισμό από τους εμπλεκόμενους φορείς. Για παράδειγμα, ο σύνδεσμος προμηθευτών ευρείας κατανάλωσης έκανε λόγο για πολύπλοκο νομοσχέδιο, το οποίο πιθανό να δημιουργήσει επιπρόσθετα προβλήματα στις μικρότερες υπεραγορές. Αρνητική η στάση του Συνδέσμου Υπεραγορών, με τον εκτελεστικό γραμματέα Ανδρέα Χατζηαδάμω να αναφέρει ότι υπάρχει πολυπλοκότητα θεμάτων και νομικών ζητημάτων στο προσχέδιο, ενώ εξέφρασε τη θέση ότι τυχόν εφαρμογή του θα δημιουργήσει στρέβλωση του ανταγωνισμού και θα επιφέρει αντίθετα αποτελέσματα. Βεβαίως, διαφορετικές απόψεις εκφράζουν οι σύνδεσμοι καταναλωτών, ενώ υπέρ του νομοσχεδίου τάσσεται η ΕΠΑ. Από την πλευρά του ο Μάριος Αντωνίου, γ.γ. του Παγκύπριου Συνδέσμου Λιανικού Εμπορίου, ανέφερε ότι χρειάζονται αρκετά σημεία διευκρίνισης στο προσχέδιο. Για παράδειγμα ο αριθμός

των προϊόντων που θα περιλαμβάνονται καθώς και το ποια προϊόντα θα περιλαμβάνονται. Κατά πόσο στον κατάλογο των προϊόντων θα περιλαμβάνονται οι ιδιωτικές ετικέτες, τα φρέσκα προϊόντα και ποιος θα είναι ο ρόλος της ποιότητας όταν πρόκειται για προϊόντα φρουταρίας, κρεοπωλείου και ιχθυοπωλείου. Από την άλλη, ένα σημαντικό ζήτημα είναι τα διαφορετικά μεγέθη των επιχειρήσεων που θα κληθούν να συμμετέχουν στην νέα πλατφόρμα. Από τη μία υπάρχουν τα αρτοποιεία και από την άλλη μεγάλες υπεραγορές με τζιρους πολλών εκατομμυρίων ευρώ. Αναμένεται ότι θα τεθούν ερωτήματα και σε σχέση με το είδος των επιχειρήσεων που θα συμμετέχουν στο ηλεκτρονικό Παρατηρητήριο, εφόσον ήδη δημιουργεί προβληματισμό η αναφορά στο προσχέδιο περί επιχειρήσεων προϊόντων αρτοποιίας (φούρνων). Ζητούμενο της πλευράς του συνδέσμου είναι να διασφαλιστεί ότι βασικές προνοιες του νομοσχεδίου δεν συγκρούονται με τους κανονισμούς της ελεύθερης αγοράς και του ίσου ανταγωνισμού.

Εργαλείο διαφάνειας

«Είναι ένα απλό εργαλείο απλώς για τη διαφάνεια. Να μην αναλογισουμε φαιά ουσία για κάτι που απλώς θα μας δείχνει προϊόντα και τιμές τους» ανέ-

Ο υπουργός δεσμεύτηκε ενώπιον της επιτροπής ότι σε ένα μήνα θα κατατεθεί στη Βουλή το σχετικό νομοσχέδιο.

φερε χαρακτηριστικά ο υπουργός Εμπορίου, αφού άκουσε τις απόψεις που είχαν εκφραστεί. Επεσήμανε ότι πέρα από την εφαρμογή του συγκεκριμένου ψηφιακού εργαλείου, το ζητούμενο είναι να υπάρξει οργανική αλλαγή, εννοώντας τη μείωση του κόστους ενέργειας, και συνεπακόλουθα, τη μείωση τιμών των προϊόντων. Μιλώντας μετά το τέλος της επιτροπής, ο Γ. Παπαναστασίου αναφέρθηκε ότι στόχος του Υπουργείου και προσωπικά του πρόκληση είναι όπως, η βιομηχανία να αναπτυχθεί με φθηνή ενέργεια, ώστε να δώσει ανταγωνιστικά προϊόντα στην αγορά της Κύπρου και εκτός. «Οπότε, ενώ σήμερα μιλήσαμε για το εργαλείο που θα μας επιτρέψει να έχουμε τη σύγκριση τιμών προϊόντων, η συγκέντρωση του Υπουργείου θα είναι η μείωση της τιμής ηλεκτρικής ενέργειας, για να παραχθεί προϊόν που θα είναι ανταγωνιστικό, ώστε να το αγοράζει φτηνά ο αγοραστής».

Ο κύκλος εργασιών

Ανάμεσα στα πρώτα σχόλια που ακούστηκαν, τόσο χθες στη συζήτηση στη Βουλή αλλά και γραπτώς στο πλαίσιο της διαβούλευσης του νομοσχεδίου, ήταν το γεγονός ότι το νομοσχέδιο αναφέρεται σε επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών πέραν των 8 εκατ. ευρώ. Συγκεκριμένα, στο προσχέδιο του νομοσχεδίου αναφέρεται ότι υπόχρεοι υποβολής δεδομένων τιμών είναι όλες ανεξαιρέτως οι επιχειρήσεις υπεραγορών τροφίμων και/ή άλλων προϊόντων που ασκούν δραστηριότητες λιανικής πώλησης («supermarkets») με ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 8 εκατομμυρίων (8.000.000) ευρώ, βάσει των οικονομικών καταστάσεων της αμέσως προηγούμενης οικονομικής περιόδου και όλες ανεξαιρέτως οι επιχειρήσεις προϊόντων αρτοποιίας με κύκλο εργασιών άνω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, βάσει των οικονομικών καταστάσεων της αμέσως προηγούμενης οικονομικής περιόδου. Ήδη η συμπερίληψη υπεραγορών και αρτοποιιών σε μία κατηγορία θεωρείται ότι δεν προωθεί τον ίσο ανταγωνισμό και αναμένεται να είναι στις αλλαγές που θα συζητηθούν ενώπιον της επιτροπής. Από την άλλη, ξεκαθαρίζεται από την Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή, ότι δικαίωμα υποβολής δεδομένων τιμών έχουν και σουπερμάρκετ

με χαμηλότερο κύκλο εργασιών από τα 8 εκατ.

Τι προνοεί το προσχέδιο

Σύμφωνα με το προσχέδιο του νομοσχεδίου για τον περί καταγραφής και παρακολούθησης δεδομένων τιμών προϊόντων νόμου του 2023, οι υπόχρεοι υποβολής δεδομένων τιμών οφείλουν να ενημερώνουν την πλατφόρμα για τα πιο πάνω στοιχεία καθημερινά, το αργότερο μέχρι τις 10:00 π.μ. Στο προσχέδιο αναφέρεται επίσης ότι η μη υποβολή ή υποβολή λανθασμένων και/ή ελλιπών δαδών, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, συνιστά παράβαση η οποία επισύρει ποινή με τη μορφή του διοικητικού προστίμου ύψους από χίλια (1.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ, ανάλογα με τον κύκλο εργασιών του υπόχρεου υποβολής δεδομένων τιμών κατά το αμέσως προηγούμενο της παράβασης έτος κατά περίπτωση και αναλόγως της βαρύτητας της παράβασης. Τα δεδομένα τιμών είναι οι ημερήσιες τιμές ραφίου που ορίζονται ως η τιμή λιανικής πώλησης, χωρίς προωθητικές ενέργειες, συνολικά ανά επιχείρηση τροφίμων ή/και άλλων προϊόντων, και/ή τη μέση τιμή πώλησης η οποία ισχύει κατά την προηγούμενη ημέρα (συνολικός τζίρος πωληθέντων προϊόντος διά αριθμό πωληθέντων τεμαχίων).

Ερχεται έρευνα για την υποστοτελέχωση στον τουρισμό

Στόχος, να δοθούν απαντήσεις για το πρόβλημα έλλειψης προσωπικού στις ξενοδοχειακές μονάδες

Περί τα τέλη Μαρτίου, αρχές Απριλίου αναμένεται η έναρξη της καλοκαιρινής τουριστικής περιόδου και το άνοιγμα ξενοδοχειακών μονάδων που κατέβασαν ρολά τη χειμερινή περίοδο. Και ενώ οι ενδείξεις για την τουριστική κίνηση είναι θετικές και μάλλον αισιόδοξες, οι διευθύνσεις των ξενοδοχείων και των τουριστικών επιχειρήσεων είναι σε αναβρασμό, σε μια προσπάθεια να κλείσουν τα κενά σε θέσεις εργασίας στις μονάδες και να βρουν λύσεις σε σχέση με την υποστοτελέχωση που αντιμετωπίζει ο κλάδος και αναπόφευκτες τις επιπτώσεις στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Σε μια πρώτη εκτίμηση, οι ανάγκες προσωπικού υπολογίζονται γύρω στις 6 χιλιάδες, ενώ τον αριθμό ανεβάζει σημαντικά το άνοιγμα του casino resort την προσεχή καλοκαιρινή σεζόν.

Με στόχο να εντοπιστούν τα εμπόδια και να διαμορφωθούν κίνητρα για την προσέλκυση προσωπικού στον ξενοδοχειακό τομέα της Κύπρου, ο ΣΤΕΚ σε συνεργασία με τη σχολή επιστημονικών, ξενοδοχειακών και τουριστικών σπουδών του KES College έχει ξεκινήσει τις τελευταίες μέρες έρευνα η οποία απευθύνεται σε διευθυντές και ιδιοκτήτες ξενοδοχειακών καταλυμάτων (ξενοδοχεία 3, 4 και 5 αστέρων, οργανωμένα διαμερίσματα και τουριστικά χωριά).

Τα αποτελέσματα της έρευνας αναμένεται ότι θα παρουσιαστούν στο συνέδριο του ΣΤΕΚ στις 22 Μαρτίου. Μέσα από την έρευνα η κάθε επιχείρηση θα κληθεί να δώσει αριθμούς ως προς τις άμεσες ανάγκες της σε άμεσο και εποχικό προσω-

Τα αποτελέσματα της έρευνας θα παρουσιαστούν στις 22 Μαρτίου στο συνέδριο του ΣΤΕΚ με θέμα «Τουρισμός: Η πορεία προς τη βιώσιμη ανάπτυξη».

πικό, τις προβλεπόμενες ανάγκες για το καλοκαίρι του 2023 και τον βαθμό ικανοποίησης από την πρόσληψη προσωπικού από τρίτες χώρες.

Όπως αναφέρει η γενική διευθύντρια του ΣΤΕΚ Χρυσάιμυλη Ψηλογένη, ο στόχος είναι να καταγραφούν οι απόψεις της τουριστικής βιομηχανίας ώστε να υπάρξει πιο συγκεκριμένη εικόνα για το εύρος

του προβλήματος, και προτάσεις για την αντιμετώπισή του. Ακολούθως, αυτές θα τεθούν ενώπιον του Υπουργού Εργασίας και του Υφυπουργού Τουρισμού.

Φιλικό περιβάλλον

Ένα σημαντικό κεφάλαιο είναι, πέρα από τις αμοιβές των υπαλλήλων, το εργασιακό περιβάλλον. Αυτό αναμένεται

να σκιαγραφηθεί μέσα από την έρευνα, καθώς υπάρχουν ερωτήσεις οι οποίες στοχεύουν ακριβώς σε αυτό –στο να δοθούν ενδεικτικά στοιχεία για το κατά πόσο οι επιχειρήσεις είναι φιλικές για το προσωπικό. Δηλαδή, κατά πόσο διαθέτουν τμήμα ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, και κατά πόσο η εργασία τους είναι πενήνηρη ή εξαήμερη. Μέσω του ερωτηματολογίου ζητείται να αξιολογηθεί η σημασία διαφόρων παραγόντων ως αιτίες για την έλλειψη προσωπικού στην ξενοδοχειακή βιομηχανία. Κάποια παραδείγματα είναι οι ώρες και οι συνθήκες εργασίας, ο μισθός, η επαγγελματική ασφάλεια, η εποχικότητα, η έλλειψη προοπτικών ανέλιξης και κατάρτισμένου προσωπικού και η άγνοια για νέες διαθέσιμες θέσεις. Μέσα από το ερωτηματολόγιο επιχειρείται να δοθούν απαντήσεις σε σχέση με κίνητρα που πρέπει να δοθούν για την προσέλκυση εγχώριου προσωπικού και κυρίως για την ενασχόληση της νεολαίας της Κύπρου στον τουριστικό τομέα.

Επιπτώσεις στην ποιότητα

Είναι γεγονός ότι οι ελλείψεις προσωπικού γίνονται πιο εμφανείς σε περιόδους τουριστικής αιχμής, με επιπτώσεις στην ποιότητα των υπηρεσιών. Η έρευνα του ΣΤΕΚ αναμένεται να δώσει συγκεκριμένες απαντήσεις για το πώς η έλλειψη προσωπικού μπορεί να επηρεάσει την ποιότητα στους τομείς της καθαριότητας, της συντήρησης και της ασφάλειας, στις υπηρεσίες στο τμήμα υποδοχής, στα εστιατόρια και την κουζίνα της μονάδας.

ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

ΑΡΘΡΟ Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΩΛΑ

Η συνοχή της κοινωνίας

Πριν από μερικές μέρες η Ελλάδα έζησε μία από τις μεγαλύτερες τραγωδίες της σύγχρονης ιστορίας της που επηρέασε άμεσα και την Κύπρο. Το πιο θανατηφόρο σιδηροδρομικό ατύχημα που έγινε ποτέ στην Ελλάδα πήρε στο θάνατο 57 ανθρώπους, νέους κατά κύριο λόγο. Ανάμεσα τους και 2 νέα παιδιά από την Κύπρο. Για να μπορέσει η κοινωνία να ξεπεράσει αυτήν την τραγωδία θα πρέπει να μείνει ενωμένη. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσει επίσης να βοηθήσει στο να αποδοθούν οι ευθύνες εκεί που πρέπει. Ο θυμός είναι μεγάλος, πράγμα που κάνει την κατάσταση πολύ επικίνδυνη για το γενικό σύνολο. Κάποιοι που έχουν πολιτικά κίνητρα προσπαθούν να εκμεταλλευτούν τον αγνό θυμό του κόσμου με μοναδικό σκοπό να δημιουργήσουν ένταση στην κοινωνία. Όμως μια χώρα δεν πάει μπροστά έτσι. Για να μην ξαναθρηνήσουμε άλλες αθώες ψυχές θα πρέπει το πολιτικό σύστημα να κάτσει κάτω και όλοι μαζί ενωμένοι να βρουν τι έχει φταίξει. Αν πραγματικά νοιάζονται για τη χώρα, τώρα είναι η στιγμή για να μπορέσουν να το αποδείξουν. Δεν μπορώ να καταλάβω που αποσκοπεί το σπάσιμο βιτρινών και το κάψιμο κάδων σκουπιδιών στο κέντρο της Αθήνας. Πώς δηλαδή αυτό βοηθάει στο να μην ξανασυμβεί κάτι τόσο τραγικό; Ο δικασμός μόνο περισσότερα προβλήματα μπορεί να φέρει και ακόμα μεγαλύτερες τραγωδίες. Η κοινωνία μας χρειάζεται συνοχή και αγάπη όπως μας έδειξαν οι διασωθέντες του σιδηροδρομικού δυστυχήματος, που βοηθώντας ο ένας τον άλλο κατάφεραν αρκετό να βγουν ζωντανοί. Ας βάλουμε στην άκρη ό,τι μας χωρίζει και ας ασχοληθούμε πραγματικά με όλα αυτά που μας ενώνουν. Έτσι υπάρχει ελπίδα να μην χρειαστεί ποτέ ξανά να χάσουμε μια τέτοια οδύνη στιγματίζοντας τις ψυχές μας για μια ζωή. Ας σωπάσουμε λοιπόν και ας δουλέψουμε για όλους αυτούς που έχασαν τους αγαπημένους τους. Ας προσπαθήσουμε να τους κάνουμε να νιώσουν ότι θα δημιουργήσουμε μια καλύτερη και πιο ασφαλή κοινωνία, γεμάτη αγάπη για το συνάνθρωπο.

Ο κ. Γιάννης Γεωργιάδης είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Σύμφωνα με πληροφορίες, το πόρισμα των πραγματογνωμώνών θα κατατεθεί το αργότερο σήμερα στις ανακριτικές αρχές και θα περιλαμβάνει πλήρη και λεπτομερή αξιολόγηση των συνομιλιών ανάμεσα στους σταθμάρχες πριν από τη μοιραία σύγκρουση, τις ηλεκτρονικές αποτυπώσεις της πορείας του τρένου, την κίνηση της εμπορικής αμαξοστοιχίας, καθώς και τις κινήσεις των τρένων που προηγήθηκαν πριν από το τραγικό συμβάν.

Ερχονται ποινικές διώξεις σε ακόμη τρία άτομα για τα Τέμπη

Ο σταθμάρχης έβαλε στο κάδρο των ευθυνών τον επιθεωρητή αλλά και συναδέλφους του

Της **ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΑΝΔΡΟΥ**

Νέα πρόσωπα, τουλάχιστον τρία, έχουν ήδη μπει στο κάδρο των ποινικών ευθυνών και των ενόχων για την τραγωδία στα Τέμπη, καθώς οι ανακριτικές διαδικασίες «τρέχουν» στη Λάρισα ενόψει και της σύγκλησης της ολομέλειας των εφετών, που αναμένεται να οδηγήσει τις προσεχείς ημέρες στην αναβάθμιση των ερευνών με την ανάθεσή τους σε δύο εφέτες-ανακριτές.

Σύμφωνα με πληροφορίες, οι ανακριτικές αρχές, ενώπιον των οποίων σταθμάρχες της Λάρισας σε άλλες βάρδιες, εκτός από το μοιραίο βράδυ της Τρίτης, αλλά και άλλοι σιδηροδρομικοί καταθέτουν, θα προχωρήσουν πολύ σύντομα σε νέες ποινικές διώξεις για το τραγικό δυστύχημα, καθώς ήδη υπάρχουν επιβαρυντικά στοιχεία για συμμετοχή στις ευθύνες του σταθμάρχη και για άλλα άτομα. Ειδικότερα, σύμφωνα με πληροφορίες, μετά την απολογία των σταθμάρχη, ο οποίος αποδέχθηκε την ευθύνη του, αλλά έβαλε στο κάδρο των ευθυνών και τον επιθεωρητή στη διεύθυνση της κυκλοφορίας αλλά και συναδέλφους του σταθμάρχες, η αρμόδια ανακρίτρια έχει συγκεντρώσει επιβαρυντικό υλικό για ακόμη τρία πρόσωπα.

Στο κάδρο των ευθυνών έχουν μπει κατά πληροφορίες ο επιθεωρητής που έβαλε τον άπειρο σταθμάρχη στη βάρδια, ο σταθμάρχης της απογευματινής βάρδιας που όφειλε να μείνει στη θέση του έως τις 11 το βράδυ, αλλά και ο κεντρικός υπεύθυνος για τις βάρδιες στα κρίσιμα σιδηροδρομικά πόστα που είναι εκείνος ο οποίος δίνει τις γενικές κατευθύνσεις για να μπορούν να διασφαλιστούν η μετακίνηση των επιβατών και η κυκλοφορία των τρένων. Επίσης,

οι ανακριτικές διαδικασίες στρέφονται ήδη στην αναζήτηση της ευθύνης που πιθανότατα είχε ο μηχανοδηγός της μοιραίας αμαξοστοιχίας, ο οποίος έχασε τη ζωή του στο τραγικό δυστύχημα, καθώς υπάρχουν μαρτυρίες στην ανάκριση ότι θα όφειλε να επισημάνει στον άπειρο σταθμάρχη το λάθος του και να ζητήσει διευκρινίσεις για τη λανθασμένη πορεία του τρένου. Όμως για το πλήρες ξεκαθάρισμα της ευθύνης ενός εκάστου, καθώς υπάρχουν ήδη αντιφατικές μαρτυρίες από τους εξετασθέντες σιδηροδρομικούς αλλά και από την απολογία του σταθμάρχη, τα πορίσματα της πραγματογνωμοσύνης, που ήδη είναι έτοιμη για τα αίτια του τραγικού δυστυχήματος, θα δώσουν κρίσιμα και άκρως διαφοριστικά στοιχεία για το πώς φθάσαμε να θρηνούμε τόσο θύματα. Το πόρισμα των πραγματογνωμώνων που ορίστηκαν με εισαγγελική εντολή, σύμφωνα με πληροφορίες, θα κατατεθεί το αργότερο σήμερα στις ανακριτικές αρχές και θα περιλαμβάνει πλήρη και λεπτομερή αξιολόγηση των συνομιλιών ανάμεσα στους σταθμάρχες πριν από τη μοιραία σύγκρουση, τις ηλεκτρονικές αποτυπώσεις της πορείας του τρένου, την κίνηση της εμπορικής αμαξοστοιχίας, καθώς και τις κινήσεις των τρένων που προηγήθηκαν πριν από το τραγικό συμβάν.

Η σύγκρουση του 2017

Και ενώ αναμένονται ποινικές εξελίξεις για την τραγωδία στα Τέμπη, ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου Ισίδωρος Ντογιάκος, ο οποίος ήδη από προχθές έδωσε εντολή έρευνας και για τα ανεκπλήρωτα έργα στο σιδηροδρομικό δίκτυο, χθες παρήγγειλε στην Εισαγγελία της Θεσσαλονίκης να του στείλουν τη δικογραφία που είχε σχηματιστεί το

2017, όταν τρένο εκτροχιάστηκε με τέσσερις νεκρούς, ανάμεσα στους οποίους και ο ένας από τους δύο μηχανοδηγούς. Ο δεύτερος μηχανοδηγός που επέζησε, παραπέμφθηκε ως υπεύθυνος της τραγωδίας, αλλά στο δικαστήριο, το 2022, αθωώθηκε.

Σύμφωνα με πληροφορίες, ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου ζήτησε τώρα τη δικογραφία για το δυστύχημα του 2017, καθώς δημοσιεύματα αναφέρουν ότι και τότε και σήμερα είχαν γίνει παρόμοιες καταγγελίες για ευθύνες σχετικά με την κατάσταση εκσυγχρονισμού του σιδηροδρομικού δικτύου, οι οποίες καθυστέρησαν ή δεν υλοποιήθηκαν όπως έπρεπε για τον εκσυγχρονισμό του σιδηροδρομικού δικτύου, ανέθεσε τις έρευνες για τα έργα σε τρεις εισαγγελίες. Στον εισαγγελέα Εφετών Μιχάλη Μικαλόπουλο, που θα είναι και ο επικεφαλής των εισαγγελικών κλιμακίων, και στους εισαγγελείς Δημήτρη Αποστολά και Αθανασία Βλάχου, η οποία στο παρελθόν είχε χειριστεί τις έρευνες για τη σύμβαση 717 του 2014, σύμβαση για τον εκσυγχρονισμό του σιδηροδρομικού δικτύου, η οποία δεν υλοποιήθηκε αρκετό για να αποτρέψει το τραγικό δυστύχημα. Σήμερα, μετά τον χαμό 57 ανθρώπων, γίνεται επιτακτική η ανάγκη ολοκλήρωσης της εργολαβίας, με στόχο, όπως προειπώθηκε, να γίνει αυτό έως τον Σεπτέμβριο. Ο τελευταίος άξονας, και πιο μακροπρόθεσμος, αφορά την εγκατάσταση του ETCS (European Train Control System), του συστήματος που δίνει τη δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών, κάνοντας δυνατή τη μέ-

σε αρχειοθέτηση των καταγγελιών που προκάλεσαν την εισαγγελική παρέμβαση και αφορούσαν σε ζημία του Δημοσίου ύψους 3 εκατομμυρίων ευρώ από τις καθυστερήσεις των έργων. Όμως από τις έρευνες που έκανε και η Αρχή Διαφάνειας, το πόρισμα της οποίας διαβιβάστηκε στην Οικονομική Εισαγγελία, σύμφωνα με πληροφορίες, δεν προέκυψε ότι το Δημόσιο υπέστη ζημία και έτσι η υπόθεση μπήκε στο αρχείο το 2021. Ανασύρθηκε όμως στη συνέχεια το 2022, καθώς προέκυψε νεότερο στοιχείο τα οποία έθεσε υπόψη της Οικονομικής Εισαγγελίας η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, η οποία και έως σήμερα έχει αναλάβει έρευνα σε σκέλος αυτής της υπόθεσης σχετικά με τη διαχείριση κοινοτικών κονδυλίων.

Υπό διερεύνηση

Πέρα όμως από την έρευνα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, σύμφωνα με πληροφορίες η Οικονομική Εισαγγελία, όσον αφορά τα αδικήματα αποτίσας βάρος του Δημοσίου (δηλαδή την πρόκληση οικονομικής ζημίας στο Δημόσιο) από τη μη υλοποίηση των συμβάσεων για τα τρένα, διερευνά ήδη:

- Σύμβαση του 2005 για εκσυγχρονισμό του σιδηροδρομικού δικτύου στο κομμάτι Αθήνα, Αχαρνές, Λίδια, Κόρινθος.
- Σύμβαση του 2013 για το κομμάτι Αχαρνές - Τιθορέα.
- Σύμβαση του 2013 επίσης για το κομμάτι Τιθορέα - Δομοκός.
- Σύμβαση του 2015 για το κομμάτι Πειραιάς - Αθήνα.

Οι έρευνες της Οικονομικής Εισαγγελίας, σύμφωνα με πληροφορίες, αφορούν μόνο τη διαπίστωση αν υπήρξε αδικημα αποτίσας σε βάρος του Δημοσίου και όχι άλλα αδικήματα.

Η βλάβη, η μονοδρόμηση και το «υπόδειγμα»

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Βράδυ Τρίτης 28 Φεβρουαρίου. Ήταν η πέμπτη συνεχόμενη νυκτερινή βάρδια του στο πόστο του σταθμάρχη στη Λάρισα. ΕπIANE δουλειά, βάσει του σχετικού οργανογράμματος, στις 22.00. Νωρίτερα το απόγευμα, στις 15.54, είχε προκύψει βλάβη σε ένα τμήμα του σιδηροδρομικού δικτύου. Η επιβατική αμαξοστοιχία 56 που εκτελούσε το δρομολόγιο Αθήνα - Θεσσαλονίκη μόλις είχε σταθμεύσει στον Παλαιοφάρσαλο όταν κόπηκε ένα καλώδιο ηλεκτροκίνησης και έπεσε πάνω στον συρμό. Το σήμα αποβίβασης ανακλήθηκε μέχρι να διαπιστωθεί ότι δεν υπήρχε κίνδυνος για τους επιβάτες. Η αμαξοστοιχία 56 αναχώρησε λίγο μετά τις 19.00 από τον Παλαιοφάρσαλο, καλύπτοντας την απόσταση μέχρι τη Λάρισα με ντιζελολιμχανή.

Στο κομμάτι εκείνο μέχρι και τη Λάρισα τα διερχόμενα τρένα θα έπρεπε να κινηθούν αντίθετα, στο ρεύμα καθόδου. Από τη Λάρισα και έπειτα, σύμφωνα με τις διαθέσιμες μαρτυρίες, δεν υπήρχε λόγος μονοδρόμησης. Τα τρένα θα έπρεπε να κινηθούν κανονικά σε διπλή γραμμή. Η επιβατική αμαξοστοιχία 62, όμως, αναχώρησε λίγο μετά τις 23.00 προς Νέους Πόρους στο ρεύμα καθόδου. Λίγα λεπτά αργότερα συναντήθηκε με μια εμπορική αμαξοστοιχία που ακολουθούσε αντίθετη πορεία. Η μετωπική σύγκρουση, χωρίς τη λειτουργία ειδικών ηλεκτρονικών συστημάτων ασφαλείας και πρόληψης του ανθρώπινου λάθους σε εκείνο το σημείο, ήταν πλέον αδύνατο να αποτραπεί.

«Μόνος από τις 22.25»

Στην απολογία του, η οποία είδε το φως της δημοσιότητας, ο προφυλακισμένος σταθμάρχης της Λάρισας έδωσε τη δική του εκδοχή για το τι συνέβη τη μοιραία νύχτα. Ανέφερε ότι έφτασε στον σταθμό της Λάρισας στις 21.20 και ότι εκείνη τη στιγμή βρισκόταν στη γραμμή ανόδου η αμαξοστοιχία 56, η οποία μισή ώρα αργότερα αναχώρησε κανονικά προς Θεσσαλονίκη με εντολή συναδέλφου του. Μία ώρα μετά, στις 22.25, βάσει των όσων ισχυρίζεται, ήταν ο μοναδικός σταθμάρχης στη Λάρισα, καθώς οι δύο συνάδελφοί του, που κανονικά είχαν βάρδια μέχρι τις 23.00, φέρεται να είχαν φύγει νωρίτερα.

Μία εμπορική αμαξοστοιχία που μετέφερε κοντέινερ με εμπορεύματα είχε αναχωρήσει στις 19.50 από τη Θεσσαλονίκη με κατεύθυνση προς Αθήνα. Λίγα λεπτά νωρίτερα, στις 19.22, είχε ξεκινήσει το δικό της δρομολόγιο η επιβατική αμαξοστοιχία IC 62 από την Αθήνα. Λόγω του προβλήματος που είχε εκδηλωθεί στο δίκτυο σταμάτησε περίπου για 48 λεπτά στον Παλαιοφάρσαλο και μετά κατευθύνθηκε στη Λάρισα. Αφού κατέβηκαν κάποιοι επιβάτες και επιβιβάστηκαν άλλοι, στο τρένο πλέον βρίσκονταν 352 άτομα, εκ των οποίων οι 10 ήταν μέλη του πληρώματος.

Εμπειρος μηχανοδηγός, ο οποίος είχε περάσει νωρίτερα εκείνη την ημέρα από το συγκεκριμένο σημείο, εξήγη στην «Κ» ότι λόγω μη λειτουργίας της τηλεδιοίκησης η κυκλοφορία γίνεται με τηλεγραφήματα, συνεννοήσεις μέσω ραδιοτηλεφώνου και έγγραφες υποδείξεις. Εάν είχε τεθεί σε λειτουργία το ETCS, το Ευρωπαϊκό Σύστημα Διαχείρισης της Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας, θα υπήρχε μια πρόσθετη δικλίδα ασφαλείας για αποφυγή του ανθρώπινου λάθους. Χωρίς αυτό η συγκοινωνία πραγματοποιείται με άλλους όρους. «Είναι σαν να κινείσαι σε έναν δρόμο περνωτάς κόκκινα φανάρια», έχουν επισημάνει στην «Κ» συνάδελφοί του για τις συνθήκες υπό τις οποίες εργάζονται. Ο μηχανοδηγός που μίλησε στην «Κ» αναφέρει ότι βάσει του σχετικού κανονισμού κυκλοφορίας του ΟΣΕ έπρεπε να δοθεί στο συνάδελφό του στο IC 62 υπηρειακό χαρτί (το οποίο αποκαλείται «υπόδειγμα 1001» και λειτουργεί κατά κάποιον τρόπο σαν δεσμευτική οδηγία) από τον σταθμάρχη. Με το συγκεκριμένο έγγραφο θα υποδείκνυε πού θα έπρεπε να κινηθεί, σε ποια γραμμή. Αυτό, σύμφωνα με όσα έχουν γίνει γνωστά μέχρι στιγμής, δεν συνέβη.

Στην απολογία του ο σταθμάρχης φέρεται να υποστήριξε ότι λόγω φόρτου εργασίας δεν ακολούθησε τις ενδεχόμενες ενέργειες αναγγελίας για την πορεία που θα ακολουθούσε έπειτα η επιβατική αμαξοστοιχία. Κανονικά θα έπρεπε να ενημερώσει τον μηχανοδηγό ότι κυκλοφορεί σε διπλή γραμμή ανόδου έως φωτόσημο εισόδου Νέων Πόρων, δηλαδή ότι μετά τη Λάρισα συνεχίζει κανονικά την πορεία του και όχι σε μονή γραμμή. Στον διάλογό τους που έχει δοθεί στη δημοσιότητα ακούγεται η εξής συνομιλία: Μηχανοδηγός: Η Λάρισα ακούει. Σταθμάρχης: Ακούει. Με 47 νούμερο περνάτε κόκκινο φωτόσημο εξόδου έως φωτόσημο εισόδου Νέων Πόρων. Μηχανοδηγός: Βασίλη, φεύγω. Σταθμάρχης: Φεύγεις, φεύγεις. Ο ίδιος, βάσει όσων έχει καταθέσει, δεν φαίνεται πως αντιλήφθηκε τι είχε

συμβεί και ότι η επιβατική αμαξοστοιχία συνέχισε τη διαδρομή της προς Θεσσαλονίκη κινούμενη στην κάθοδο. «Δεν μπορώ να συνειδητοποιώ πώς έχει γίνει το συμβάν. Δεν θυμάμαι τι έγινε», φέρεται να κατέθεσε. «Αυτό που μπορώ να εικάσω είναι ότι το κλειδί κούμπωσε στιγμιαία και στη συνέχεια ξεκούμπωσε και γύρισα στην παρακαμπτήριο, δίχως όμως να αλλάξουν οι λυχνίες στον πίνακα».

Διάλογοι-σοκ

Ενημερώθηκε για τη σύγκρουση των τρένων από την Πυροσβεστική. «Κάλεσα και τις δύο αμαξοστοιχίες και δεν μου αποκρίθηκε καμιά, ενημέρωσα δε τη σταθμάρχη Νέων Πόρων για να καλέσει κι αυτή, αλλά δεν υπήρξε καμιά απόκριση και εκεί κατάλαβα τι είχε συμβεί», ισχυρίστηκε. Από τα ηχητικά ντοκουμέντα που δημοσιεύθηκαν στην ηλεκτρονική σελίδα protothema.gr προκύπτει ότι αρκετά λεπτά μετά τη σύγκρουση δεν είχε καταλάβει τι έχει

Η σύγκρουση των δύο τρένων ήταν το αποτέλεσμα συνδυασμού λαθών και παραλείψεων, όπως προκύπτει από τις καταθέσεις και την πορεία των ερευνών.

Τι γνωρίζουμε μέχρι σήμερα για το δυστύχημα, τι λέει ο σταθμάρχης - «Ξέχασε το κλειδί σε λάθος θέση», εκτιμά συνάδελφός του.

συμβεί. Στις 23.41 επικοινωνεί μαζί του ο ρυθμιστής κυκλοφορίας από την Αθήνα και ακολουθεί ο εξής διάλογος:

Ρυθμιστής κυκλοφορίας: Από πού το έδιωξες το 62;

Σταθμάρχης Λάρισας: Στη γραμμή ανόδου κανονικά.

Ρυθμιστής κυκλοφορίας: Γιατί αυτοί λένε ότι έχει γίνει εμπορικό με... τέτοιο... έχει γίνει σύγκρουση.

Σταθμάρχης Λάρισας: Αμάν!

Στις 23.47, ο ρυθμιστής κυκλοφορίας επικοινωνεί για δεύτερη φορά με τον σταθμάρχη και ρωτάει ξανά τον σταθμάρχη από ποια γραμμή έδιωξε το Intercity. Εκείνος απαντάει ότι το είχε στη γραμμή της ανόδου και αναφέρει ότι εκείνη την ημέρα είχε πρόβλημα με τα κλειδιά. Στις 00.06, η σταθμάρχης των Νέων Πόρων επικοινωνεί σκοριασμένη μαζί του. Από τον διάλογο προκύπτει ότι ο σταθμάρχης δεν είχε καταλάβει τι συνέβη.

- Ελα, Ελένη.
- Βασίλη, τι έχει συμβεί;
- Εγινε τράκα.
- Ναι, πώς έγινε τράκα;
- Δεν ξέρω, Ελένη, δεν ξέρω, ό,τι και να σου πω θα σου πω ψέματα. Τώρα πώς έγινε και μπήκε στην κάθοδο αυτό το τρένο, δεν ξέρω...

Ο ίδιος υποστήριξε ότι ο μηχανοδηγός της εμπορικής αμαξοστοιχίας θα έπρεπε να αντιδράσει βλέποντας ότι έχει σταλεί στο ρεύμα καθόδου και να τον είχε ρωτήσει σχετικά, ή να είχε σταματήσει το τρένο.

Εν ενεργεία σταθμάρχης που μίλησε στην «Κ» με τον όρο της ανωνυμίας, εκτιμά ότι πιθανόν ο συνάδελφός του στη Λάρισα ξέχασε το κλειδί σε λάθος θέση και γι' αυτό οδηγήθηκε η αμαξοστοιχία στο αντίθετο ρεύμα. Ο ίδιος υποστηρίζει ότι τουλάχιστον για πέντε λεπτά μετά την αναχώρηση του τρένου από τη Λάρισα θα έπρεπε ο σταθμάρχης να είναι σε θέση να διαπιστώσει ότι η αμαξοστοιχία πήγαινε στην κάθοδο. «Θα έπρεπε να το σταματήσει, να το γυρίσει πίσω. Μετά θα τον τιμωρούσαν πειθαρχικά, αλλά το δυστύχημα θα είχε αποφευχθεί», υποστηρίζει. Προσθέτει ακόμη ότι εάν λειτουργούσαν σε όλο το δίκτυο σύγχρονα συστήματα ασφαλείας θα είχε αποτραπεί η σύγκρουση και χαρακτηρίζει «αδιανόητο» αυτό που συνέβη.

Στο τραπέζι η μείωση των δρομολογίων

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Τις πρώτες παρεμβάσεις της κυβέρνησης για την ασφάλεια των σιδηροδρόμων αναμένεται να ανακοινώσει σήμερα στις 11 το πρωί ο υπουργός Επικρατείας και αρμόδιος για τις Μεταφορές Γιώργος Γεραπετρίτης, όπως είχε προαναγγείλει από την Κυριακή ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης, σημειώνοντας πως «τις επόμενες μέρες ο αρμόδιος υπουργός θα ανακοινώσει παρεμβάσεις άμεσης βελτίωσης της ασφάλειας των σιδηροδρόμων μέχρι να ολοκληρωθεί το ηλεκτρονικό σύστημα διοίκησης».

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η συνέντευξη Τύπου του υπουργού θα κινηθεί σε τέσσερα επίπεδα: Πρώτον, στην αποτίμηση της τραγωδίας τόσο για το τι πήγε στραβά όσο και για τη μετέπειτα διαχείριση. Δεύτερον, σε άμεσα μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Κατά πληροφορίες η κυβέρνηση δεν συζητάει τη διακοπή της λειτουργίας του σιδηροδρόμου, αλλά μέτρα τα οποία

θα αυξάνουν την ασφάλεια και θα ελαχιστοποιούν τις πιθανότητες ατυχήματος.

Μία σκέψη άμεσης υλοποίησης είναι η αύξηση των σταθμαρχών, με δεδομένο πως το σύστημα «ηπλεασφάλειας» δεν μπορεί να ολοκληρωθεί νωρίτερα από τον Σεπτέμβριο, οπότε ήταν προγραμματισμένο να παραδοθεί. Με δεδομένο όμως ότι το προσωπικό είναι συγκεκριμένο και ελλιπές, για να επιτευχθεί ο στόχος της αύξησης των σταθμαρχών μπορεί να χρειαστούν μείωση δρομολογίων και ενίσχυση κεντρικών σταθμών, όπως αυτός της Λάρισας, όπου έ- γινε το μοιραίο λάθος που οδήγησε στο τραγικό δυστύχημα.

Ο τρίτος άξονας αφορά την τάχιστη ολοκλήρωση της σύμβασης 717 που αφορά την «ηπλεασφάλεια» των τρένων. Πρόκειται για τη σύμβαση που ενώ υπεγράφη το 2008, το 2009 σταμάτησε λόγω λεηλασίας των καλωδίων, ενώ το 2014, όταν ξαναξεκίνησε, έφθασε στο 30% της υλοποίησης έως το 2017. Από

Σειρά παρεμβάσεων

για την ενίσχυση της ασφαλείας των σιδηροδρόμων δρομολογεί η κυβέρνηση - Ανακοινώσεις σήμερα από Γεραπετρίτη.

το 2019 έως σήμερα η υλοποίησή του έφθασε στο 70%, κάτι που δεν αποδείχτηκε αρκετό για να αποτρέψει το τραγικό δυστύχημα. Σήμερα, μετά τον χαμό 57 ανθρώπων, γίνεται επιτακτική η ανάγκη ολοκλήρωσης της εργολαβίας, με στόχο, όπως προειπώθηκε, να γίνει αυτό έως τον Σεπτέμβριο. Ο τελευταίος άξονας, και πιο μακροπρόθεσμος, αφορά την εγκατάσταση του ETCS (European Train Control System), του συστήματος που δίνει τη δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών, κάνοντας δυνατή τη μέ-

γιστη εποπτεία, χωρίς όμως και πάλι να σημαίνει πως δεν είναι απαραίτητη η ανθρώπινη παρουσία.

Αύριο Πέμπτη αναμένεται να συνεδριάσει το υπουργικό συμβούλιο με αποκλειστικό θέμα την τραγωδία και τις θεσμικές κινήσεις και παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν, ενώ την Παρασκευή ο πρωθυπουργός θα επισκεφθεί την Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Κατερίνα Σακελλαροπούλου. Η επίσκεψη, όπως τονίζεται από κυβερνητικές πηγές, είναι στο πλαίσιο των μνημονίων τακτικών συναντήσεων τους και δεν συνδέεται με σενάρια εκλογών, όπως υπέθεσαν κάποιοι. Οι εκλογές άλλωστε, όπως έγραφε και χθες η «Κ», είναι σχεδόν βέβαιο πως πάνε για Μάιο, καθώς θεωρείται φύσει αδύνατον σε ένα μήνα από σήμερα να σπηθούν κάλπες. Αυτή η προοπτική συνεπάγεται προκήρυξη εκλογών την επόμενη εβδομάδα, χρονικό διάστημα πολύ σύντομο από την τραγωδία, καθώς ακόμα η ελληνική κοινωνία βρίσκεται υπό το σοκ του δυστυχήματος.

Ο πόλεμος άλλαξε τον ενεργειακό χάρτη

Η διαφοροποίηση των αγορών μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και οι επιδιώξεις της Μόσχας και της Δύσης

Του ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΣΑΚΙΡΗ

Ο ρωσοουκρανικός πόλεμος μεταβάλλει ήδη δραστηρίως την παγκόσμια ισορροπία δυνάμεων. Αποτελεί συστημικού χαρακτήρα σύγκρουση, που ασχέτως αποτελέσματος επί του πεδίου θα μεταβάλει την τάση πολυπολικότητας της παγκόσμιας κατανομής ισχύος, που προέκυψε μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης. Μολονότι μια στρατιωτική αντιπαράθεση Ρωσίας - ΝΑΤΟ φαίνεται να αποκλείεται εξαιτίας της πυρηνικής ισορροπίας του τρόμου, στο οικονομικό επίπεδο αυτό που λαμβάνει χώρα στις σχέσεις Ρωσίας - Δύσης και ειδικότερα Ρωσίας - Ε.Ε., από την επομένη κιόλας της ρωσικής εισβολής, ισοδυναμεί με έναν άνευ προηγουμένου και σχεδόν ολοκληρωτικό οικονομικό πόλεμο από την πλευρά των ΗΠΑ, της Ε.Ε. και μεγάλου μέρους των συμμάχων τους στο G7.

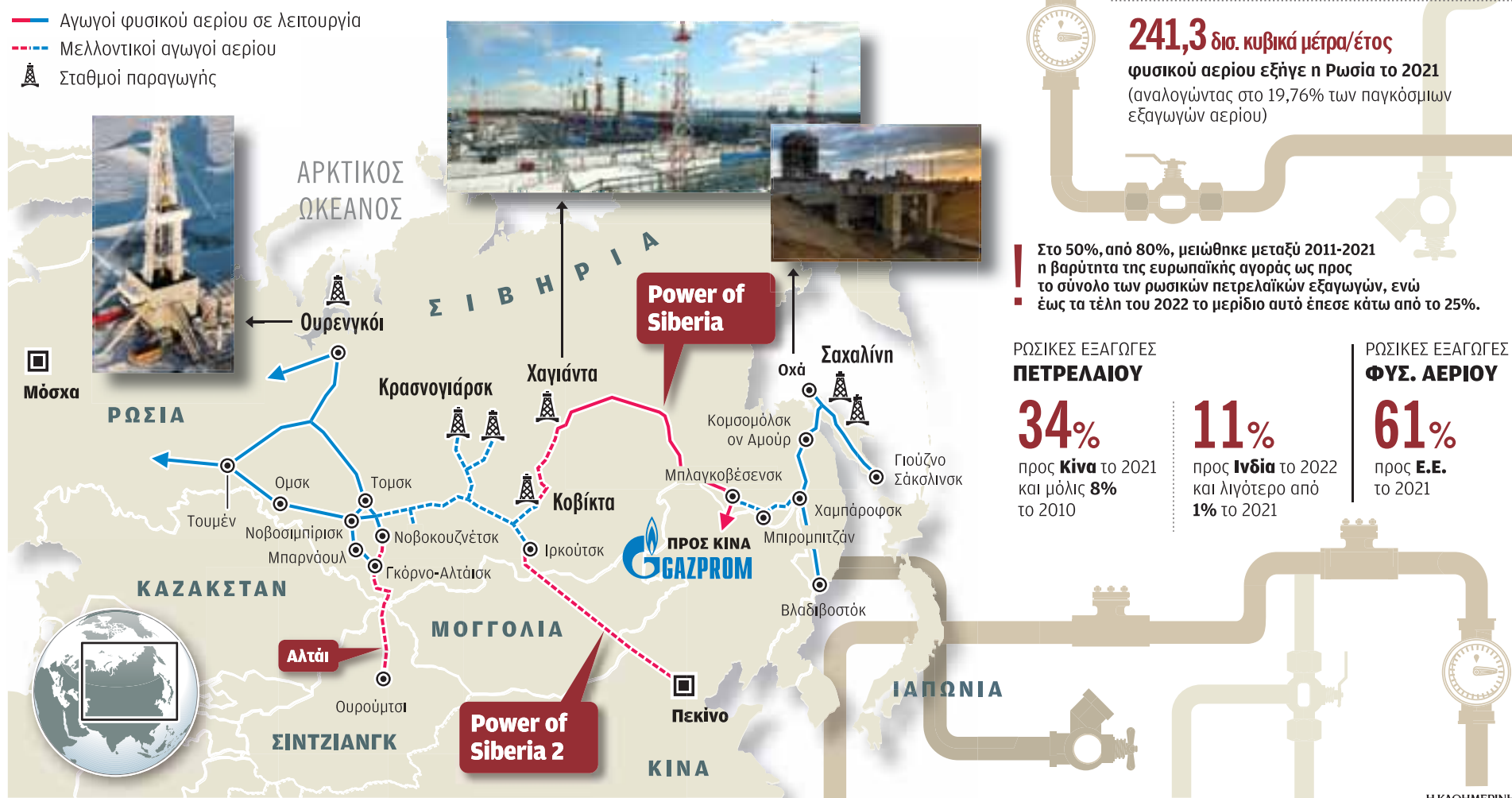
Το ότι η Ε.Ε. δεν ήταν έτοιμη γι' αυτόν τον οικονομικό πόλεμο φάνηκε από το γεγονός ότι οι ρωσικές διακοπές φυσικού αερίου που κλιμακώθηκαν μεταξύ Ιουλίου - Σεπτεμβρίου 2022 δεκαπενταπλασίασαν τις τιμές φυσικού α-

Στόχος ΗΠΑ και Ε.Ε. είναι να μετατρέψουν την 11η μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη σε έναν οικονομικό παρία.

ερίου (Φ.Α.) και ηλεκτρικού ρεύματος μέσα στο προηγούμενο έτος. Το συνολικό κόστος από αυτές τις αυξήσεις, που επιμερίστηκε μεταξύ κυβερνήσεων, επιχειρήσεων και καταναλωτών έφτασε, σύμφωνα με έκθεση του ΔΝΤ που δημοσιεύθηκε τον Δεκεμβρίου του 2022, στο 1 τρις. ευρώ ή το 6% του ΑΕΠ της Ε.Ε.. Είναι ωστόσο ενδεικτικό της αποφασιστικότητας των Ευρωπαίων, ότι παρά το κόστος αυτό δεν δίστασαν προς στιγμή να συμπαραταχθούν γεωπολιτικά και εξοπλιστικά με την Ουκρανία, διαβλέποντας ότι τυχόν ήττα του Κιέβου θα ισοδυναμούσε με δεδομένη τη δορυφοριοποίηση της Λευκορωσίας και του Καζακστάν από τη Ρωσία— με την ανασύσταση μιας νέας ρωσικής

Στροφή της Ρωσίας προς την Κίνα

Η Ρωσία είχε αρχίσει να μειώνει την εξάρτησή της από τις πετρελαϊκές αγορές της Δύσης μία δεκαετία πριν από τη δεύτερη εισβολή της στην Ουκρανία, επιταχύνοντας τη στροφή προς την Ασία μετά την προσάρτηση της Κριμαίας και μέρους του Ντονμπάς το 2014, στρατηγική που ακολούθησε με λιγότερη επιτυχία και στον τομέα του φυσικού αερίου.

αυτοκρατορίας με ισχυρές τάσεις αναθεωρητισμού, ακόμη και των ανατολικών συνόρων της Ε.Ε.

Δεν αποτελεί υπερβολή να υπογραμμίσουμε ότι ο στόχος των ΗΠΑ - Ε.Ε. είναι να μετατρέψουν την 11η μεγαλύτερη οικονομία του πλανήτη σε έναν οικονομικό παρία, σε μια γιγαντιαία «Βόρεια Κορέα», που θα αποκοπεί από το δίκτυο της οικονομικής παγκοσμιοποίησης. Για τη Ρωσία, στον πυρήνα αυτής της παγκοσμιοποίησης βρισκόνταν ο ρόλος της ως της εξαγωγικής ενεργειακής «υπερδύναμης». Σε τι ωστόσο ανταποκρινόταν αυτός ο «τίτλος»;

Κατά τα τελευταία είκοσι έτη η Ρωσία έχει υπάρξει συστηματικά η μεγαλύτερη χώρα εξαγωγός Φ.Α.

στον κόσμο, η τρίτη μεγαλύτερη εξαγωγός άνθρακα, ενώ μετά το 2003 η Ρωσία αναδεικνύονταν συστηματικά ως η δεύτερη εξαγωγός αργού (μετά τη Σαουδική Αραβία), η δεύτερη εξαγωγός πετρελαίου (μετά τις ΗΠΑ) και η μεγαλύτερη πετρελαιοεξαγωγική δύναμη παγκοσμίως, εάν συνυπολογιστούν οι εξαγωγές αργού και προϊόντων, που το 2021 έφτασαν τα 7,5 εκατομμύρια βαρέλια/ημέρα (ΕΚ.Β./Η.).

Από αυτά τα 7,5 ΕΚ.Β./Η., περίπου το ήμισυ κατέληγε στις αγορές του ΟΟΣΑ - Ευρώπης. Εως το 2021 η Ρωσία παρήγαγε συνολικά 10,5 ΕΚ.Β./Η. ή το 14% της παγκόσμιας παραγωγής, η μεγαλύτερη συνεισφορά μετά τις ΗΠΑ και τη Σαουδική Αραβία, ενώ ε-

ξήγαγε το 12,8% των παγκοσμίων εξαγωγών αργού (4,7 ΕΚ.Β./Η.) και το 15% των παγκοσμίων εξαγωγών πετρελαιοειδών (2,8 ΕΚ.Β./Η.). Η Ρωσία εξήγαγε περισσότερα πετρελαιοειδή απ' ό,τι εξήγαγαν όλες οι χώρες της Ευρώπης μαζί, καλύπτοντας παράλληλα το 20% των αναγκών σε καύσιμα για τις ευρωπαϊκές χώρες του ΟΟΣΑ.

Βάσει στοιχείων του BP Statistical Review of World Energy, το 2021 η Ρωσία εξήγαγε συνολικά 241,3 δισ. κυβικά μέτρα/έτος (ΔΚΜ/Ε) φυσικού αερίου αναλογώντας στο 19,76% των παγκοσμίων εξαγωγών Φ.Α., την τρίτη καλύτερη επίδοση της ιστορίας της, εκ των οποίων τα 146,7 ΔΚΜ/Ε ή μόλις το 60,8% κατευθύνονταν

στην Ε.Ε. Το αντίστοιχο ποσοστό το 2008, έναν χρόνο πριν από τη μεγάλη ρωσοευρωπαϊκή κρίση Φ.Α., βρισκόταν στο 81,81% (126,33 ΔΚΜ/Ε στην Ε.Ε. έναντι παγκοσμίων εξαγωγών 154,41 ΔΚΜ/Ε), καθώς ακόμη η Ρωσία δεν είχε ξεκινήσει τις εξαγωγές προς την Κίνα (που άρχισαν το 2020) και δεν εξήγαγε καθόλου υδρογονάνθρακα φυσικού αερίου (ΥΦΑ), κάτι που έγινε συστηματικά μετά το 2010.

Η στρατηγική διαφοροποίησης αγορών και κυρίως των οδύσεων που η Ρωσία ακολούθησε όλα τα δεκαετία που προηγήθηκαν της εισβολής της στην Ουκρανία αποδείχθηκε ιδιαίτερα δυσχερής στην περίπτωση του Φ.Α. Νέοι αγωγοί Φ.Α. ή εργοστάσια υδρο-

ποίησης χρειάζονται χρόνια για να κατασκευαστούν και πρέπει να διασφαλισθεί πριν από την κατασκευή τους η εξαγωγή του Φ.Α. μέσω μακροπρόθεσμων συμβάσεων αγοραπωλησίας, που γίνονται ολοένα και πιο σπάνιες. Το ίδιο όμως δεν ισχύει για τις εξαγωγές, ιδιαιτέρως του αργού πετρελαίου, όπου η εξεύρεση εναλλακτικού αγοραστή μπορεί να γίνει σε μερικές ημέρες, ενώ εάν οι εξαγωγές γίνονται με δεξαμενοπλοία μπορούν να φτάσουν σε οποιοδήποτε σημείο του κόσμου το πολύ μέσα σε 30 ημέρες. Πόσο επιτυχημένα ήταν λοιπόν στον πετρελαϊκό τομέα η προαναφερθείσα ρωσική στρατηγική διαφοροποίησης; Η Ρωσία κυριάρχησε επί μια και πλέον εικο-

σαετία στις ευρωπαϊκές πετρελαϊκές αγορές.

Η κυριαρχία αυτή κατέστη δυνατή μετά και την επέκταση του Βαλτικού Συστήματος Αγωγών (Baltic Pipeline System/BPS) το οποίο ολοκληρώθηκε το 2000 επιτρέποντας στη Μόσχα να περιορίσει δραστηρίως τη διαμετακομιστική της εξάρτηση από το σοβιετικής κατασκευής σύστημα αγωγών Druzhba, διασφαλίζοντας έτσι έναν μεγάλο βαθμό παγκόσμιας εμβέλειας, μολονότι το μεγαλύτερο μέρος των δεξαμενοπλοίων που μετέφεραν τις ρωσικές εξαγωγές πετρελαίου δεν ανήκαν έως το 2022 στη ρωσική κρατική εταιρεία δεξαμενοπλοίων Sovcomflot. Παράλληλα με την αναβάθμιση του BPS και την κατασκευή του αγωγού Tengiz-Novorossisk η Ρωσία κατασκεύασε μεταξύ 2011-2018 τρεις νέους πετρελαιοαγωγούς προς την Κίνα, χρησιμοποιώντας συστηματικά ακόμη και το δίκτυο αγωγών του Καζακστάν για να εξάγει μετά το 2017 πετρέλαιο στο Πεκίνο.

Η Ρωσία είχε αρχίσει να μειώνει την εξάρτησή της από τις πετρελαϊκές αγορές της Δύσης μια δεκαετία πριν τη δεύτερη εισβολή της στην Ουκρανία, επιταχύνοντας τη στροφή προς την Ασία μετά την προσάρτηση της Κριμαίας και μέρους του Ντονμπάς το 2014, στρατηγική που ακολούθησε με λιγότερη επιτυχία και στον τομέα του Φ.Α. Ως αποτέλεσμα, μεταξύ 2011-2021 η βαρύτητα της ευρωπαϊκής αγοράς ως προς το σύνολο των ρωσικών πετρελαϊκών εξαγωγών μειώθηκε από το 80% στο 50%, ενώ έως τα τέλη του 2022 το μερίδιο αυτό έπεσε κάτω από το 25%.

Είναι ενδεικτικό ότι το 2010 η Ρωσία εξήγαγε στις ΗΠΑ περισσότερο πετρέλαιο απ' ό,τι εξήγαγε στην Κίνα. Το 2021 η Κίνα από μόνη της αναλογούσε στο 34% του συνόλου των ρωσικών εξαγωγών, από μόλις 8% το 2010. Αυτή ακριβώς η στρατηγική ευελιξία συνδυαζόμενη με μια επιθετική πολιτική υποτιμολόγησης αργού προς εξεύρεση αγορών έκαναν το ρωσικό πετρέλαιο εξαιρετικά δημοφιλές στην Τουρκία, στην Κίνα και πρωτίστως στην Ινδία, με την τελευταία να απορροφά το 2022 το 11% των συνολικών ρωσικών εξαγωγών, από λιγότερο του 1% το 2021.

Η μετατόπιση των ρωσικών εξαγωγών προς την Ασία και ο ρόλος του ΟΠΕΚ

Η Ρωσία έχασε κυρίως λόγω των δικών της αποφάσεων επιβολής εμπάργκο και της απώλειας, λόγω δολιοφθοράς, του συστήματος Nord Stream, το 57% των εξαγωγών της στις αγορές της Ε.Ε., χωρίς να μπορέσει να υποκαταστήσει αυτές τις απώλειες μέσω αύξησης των εξαγωγών ΥΦΑ ή της χρήσης αγωγών προς την Κίνα. Οι δυνατότητες άλλωστε της Ρωσίας να αναπτύξει αυτές τις εναλλακτικές υποδομές εξαγωγής απαιτούν πολλά χρόνια, δεδομένου ότι δεν υπάρχει υπερπλεονάζον δίκτυο αγωγών Φ.Α., την ώρα που η αγορά της Κίνας τροφοδοτείται από διαφορετικά πεδία σχετικά με αυτά που τροφοδοτούν την Ευρώπη.

Αν και η Ρωσία θα κατασκευάσει νέα τερματικά ΥΦΑ στην Αρκτική και πιθανότατα και τον δεύτερο αγωγό Power of Siberia προς την Κίνα, υποκαθιστώντας μεγάλο μέρος των ευρωπαϊκών της εξαγωγών, αυτό δεν πρόκειται να γίνει πριν από το τέλος της τρέχουσας δεκαετίας και θα γίνει με εμπορικούς όρους χειρότερου από αυτούς που απολάμβανε η Gazprom στην Ευρώπη εδώ και

περίπου τρεις δεκαετίες.

Οι δέκα γύροι ευρωπαϊκών οικονομικών κυρώσεων και το ευρωαμερικανικό σχέδιο επιβολής πλαφόν στις τιμές εξαγωγής ρωσικού πετρελαίου, ακόμη και εκτός Ε.Ε., επιχειρούν να αποκαθλώσουν τη Ρωσία από τη θέση της ενεργειακής υπερδύναμης δημιουργώντας παράλληλα το πρώτο στην ιστορία καρτέλ αγοραστών που επιχειρεί να ελέγξει τις τιμές και κατά συνέπεια τα έσοδα του μεγαλύτερου εξαγωγέα πετρελαίου και πετρελαιοειδών παγκοσμίως.

Ο τρόπος με τον οποίο η Ρωσία θα επιλέξει να αντιδράσει σε αυτή την απειλή ζωτικής οικονομικής ασφάλειας θα μεταβάλει και τις γεωπολιτικές ισορροπίες στην Ασία, ενισχύοντας τη στρατηγική εταιρική σχέση της Ρωσίας με την Κίνα, αλλά και την Ινδία, οι πετρελαϊκές εταιρείες των οποίων σταδιακά θα αντικαταστήσουν, αλλά με πιο επώδυνους για τη Ρωσία όρους, τις δυτικές πετρελαϊκές εταιρείες, ιδίως σε ό,τι αφορά υποδομές ΥΦΑ.

Ο τρόπος με τον οποίο θα αντιδράσει ο ΟΠΕΚ σε αυτή τη δυ-

Οι δέκα γύροι ευρωπαϊκών οικονομικών κυρώσεων και το πλαφόν στις τιμές εξαγωγής ρωσικού πετρελαίου επιχειρούν να αποκαθλώσουν τη Ρωσία από τη θέση της ενεργειακής υπερδύναμης.

τική πρόκληση, ο οποίος ήδη εξάγει εδώ και δεκαετίες το 80% του συνόλου των εξαγωγών του εκτός Ευρώπης και Βόρειας Αμερικής, θα ενισχύσει περαιτέρω τη στρατηγική συνεννόηση Ρωσίας - Σαουδικής Αραβίας, με ισοχυρό το ενδεχόμενο πλήρους ένταξης της Ρωσίας στον μηχανισμό του ΟΠΕΚ, καθώς η Ρωσία έχει πλέον αποκλειστεί στο διηνεκές και σχεδόν ολοκληρωτικά από τις ευρωπαϊκές αγορές πετρελαίου. Η σχεδόν πλήρης μετατόπιση των ρωσικών πετρε-

λαϊκών εξαγωγών στην Ασία θα ενισχύσει την ανάγκη τακτικότερου συντονισμού Ρωσίας - ΟΠΕΚ, καθώς η Κίνα, η Ινδία και οι ταχύτερα αναπτυσσόμενες χώρες του τόξου Ασίας - Ειρηνικού αναλογούν ήδη στο 80% των εξαγωγών αργού πετρελαίου και για τις χώρες του ΟΠΕΚ Μέσης Ανατολής αλλά και για τη Ρωσία

(75%). Ενδεχόμενη δε οριστική ένταξη της Ρωσίας στον ΟΠΕΚ θα υπερανταληφθούν όλες τις απώλειες που έχει υποστεί το καρτέλ των εξαγωγικών χωρών ως προς την αγοραστική του ισχύ ως αποτέλεσμα της ανόδου των ΗΠΑ στην πρώτη θέση των πετρελαιοπαραγωγικών κρατών μετά το 2014, χάρις στη σχιστολιθική

επανάσταση. Είναι επίσης πολύ πιθανό ότι εάν η Ρωσία τελικά μπει στον ΟΠΕΚ να «συμπαράσχει» και το Καζακστάν, αυξάνοντας έτσι τον έλεγχο αυτού του μεγαλύτερου ΟΠΕΚ από το 36% στο 52% της παγκόσμιας προσφοράς πετρελαίου για το 2021.

Αυτό ισχύει ήδη σε τακτικό επίπεδο μέσω της συμμαχίας ΟΠΕΚ+, που ήδη καταπολεμά συστηματικά μέσα από συντονισμένες μειώσεις της παραγωγής της τον ευρωαμερικανικό μηχανισμό επιβολής πλαφόν, με στόχο να συντηρήσει τις διενθείς τιμές μεταξύ 80-100 δολάρια το βαρέλι, έτσι ώστε οι μεγάλες ρωσικές μειώσεις στις πωλήσεις αργού πετρελαίου στην Ασία αφενός να εξακολουθούν να αποφέρουν σημαντικά έσοδα στον ρωσικό προϋπολογισμό και αφετέρου να ε-ξασφαλίσουν την ανόδου των ΗΠΑ στην πρώτη θέση των πετρελαιοπαραγωγικών κρατών μετά το 2014, χάρις στη σχιστολιθική

Η πλήρης ένταξη της Ρωσίας και του Καζακστάν στον μηχανισμό του ΟΠΕΚ, πολύ απλά θα κάνει το πετρέλαιο και ακριβότερο και γεωπολιτικά πολύ πιο επεμβατικό για τη Δύση, ενώ η τελευταία—και κυρίως η Ε.Ε.—επιχειρεί να επιταχύνει τη μετάβαση της σε ένα ενεργειακό σύστημα που θα έχει εξοβελίσει το πετρέλαιο από την ενεργειακή κατανάλωση των Ευρωπαίων έως το 2050.

Ακόμη και εάν κάτι τέτοιο αποδειχθεί τεχνολογικά και οικονομικά εφικτό, το κόστος αυτής της διένεξης με τη Ρωσία πληρωσέντα στην ΟΠΕΚ θα είναι πολύ μεγαλύτερο, ενώ η επίπτωση της «απο-πετρελαιοποίησης» της Ε.Ε. θα είναι σχετικά περιορισμένη για τις παγκόσμιες αγορές πετρελαίου, δεδομένου ότι το 2021 η Ε.Ε. μαζί με τη Βρετανία αναλογούσαν μόλις στο 12,4% της παγκόσμιας πετρελαϊκής κατανάλωσης.

Ο θρ δεσφωρος Τσακίρης είναι αναπληρωτής καθηγητής Γεωπολιτικής και Ενεργειακής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Μοναδικό οικοσύστημα υπηρεσιών αποκλειστικά για e-shops!

Για περισσότερες πληροφορίες σαρώστε τον κωδικό QR.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

ΑΝΑΛΥΣΗ

Σημερινά και μελλοντικά προβλήματα των τραπεζών

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Κόπωση της κατανάλωσης καταγράφουν τα στατιστικά στοιχεία, καθώς οι λιανικές πωλήσεις τον Δεκέμβριο (κύκλος εργασιών σε σταθερές τιμές) παρουσίασαν μείωση κατά 1,2% σε σύγκριση με τον προηγούμενο χρόνο, παρότι τον Νοέμβριο υπήρχε αύξηση 7,1%. Κι αυτό παρότι η αύξηση του ΑΕΠ γενικά παραμένει θετική, ενώ αυξάνονται οι θέσεις απασχόλησης. Παρά τις επιπτώσεις της εισβολής στην Ουκρανία, η αναδόση των τιμών ενέργειας και τον πληθωρισμό στα τρόφιμα κι όχι μόνον, η ελληνική οικονομία δείχνει αξιόλογη αντοχή. Ωστόσο, τον Ιανουάριο εμφανίζεται μείωση της συνολικής τραπεζικής χρηματοδότησης, ενώ οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα μειώθηκαν κατά 4,5 δισ. ευρώ, έναντι αύξησης 5 δισ. τον προηγούμενο μήνα. Τον Ιανουάριο η αύξηση της χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα

Ορισμένοι είχαν σπεύσει να θεωρήσουν «πρωτοφανή» την παρέμβαση του υπουργού.

κινήθηκε με χαμηλότερο ρυθμό από την προηγούμενη περίοδο. Η καθαρή ροή της χρηματοδότησης προς επιχειρήσεις ήταν αρνητική κατά 1,7 δισ. ευρώ, ενώ ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής μειώθηκε σε 11,3% από 12,3% τον προηγούμενο μήνα. Περιορισμένη ήταν η χρηματοδότηση σε ελεύθερους επαγγελματίες, αγρότες και ατομικές επιχειρήσεις. Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της χρηματοδότησης τους διαμορφώθηκε σε -1,4%, από -0,9% τον προηγούμενο μήνα. Ισως το επόμενο πρόβλημα που θα βρεθεί στην ατζέντα της επικαιρότητας είναι ο απολεισμός των περισσότερων επιχειρήσεων αλλά και ατόμων από την τραπεζική χρηματοδότηση. Και σημαντική ευθύνη έχουν οι ίδιοι οι «μη χρηματοδοτούμενοι», επειδή προτιμούν να χρηματοδοτούνται από τη φοροδιαφυγή. Από την άλλη πλευρά και οι τράπεζες φαίνεται ότι επηλύγυν την άμεση κερδοφορία από τη διεύρυνση της πελατείας. Τα επόχια καταθέσεων είναι καθυλόμενα χαμηλά, π.χ. 0,06% (μέσο σταθμι-

σμένο επιτόκιο καταθέσεων σε νοικοκυριά), ενώ το αντίστοιχο επιτόκιο δανείων προς ιδιώτες είναι 5,34%. Δεν είναι τυχαίο ότι ο πάντα προσεκτικός στις διατυπώσεις του διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γ. Στουρνάρας, σε συνέντευξή του στην «Κ» επισήμανε ότι οι ελληνικές τράπεζες έχουν «τα υψηλότερα επιτοκιακά περιθώρια στην Ευρωζώνη, επί των νέων δανείων και καταθέσεων».

Να θυμίσουμε ότι η παρέμβαση του υπουργού Οικονομικών Χρήστου Σταϊκούρα, να ζητήσει αύξηση επιτοκίων για τις καταθέσεις από τις διοικήσεις των τραπεζών είχε προκαλέσει κύμα συγκρατημένων αντιδράσεων από τους παραλήπτες του μηνύματος. Ορισμένοι είχαν σπεύσει να θεωρήσουν «πρωτοφανή» την παρέμβαση του υπουργού. Κι όμως δεν ήταν μοναδική περίπτωση. Την ίδια περίοδο ανάλογες πρωτοβουλίες λαμβάνονταν και σε άλλες αγορές από κυβερνήσεις ή κεντρικές τράπεζες, όπως καταγράφει το Bloomberg.

Στην Αυστραλία, τρεις από τις τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες αύξησαν τα επιτόκια καταθέσεων έπειτα από προειδοποίηση του υπουργού Οικονομικών της χώρας για έναρξη έρευνας σε ό,τι αφορά την αναντιστοιχία των επιτοκίων καταθέσεων και δανείων. Οι ρυθμιστικές αρχές της Νότιας Κορέας δεσμεύτηκαν να διενεργήσουν έπηση έρευνα σε ό,τι αφορά τα επιτόκια των τραπεζών και τα μόνους των τραπεζιτών. Στο Λονδίνο, η κυβέρνηση Σούνακ μελετάει την επιβολή έκτακτου φόρου στις τράπεζες. Φαίνεται ότι σε πολλές χώρες οι τράπεζες έσπευσαν να αυξήσουν τα επιτόκια δανείων γρήγορα επειδή τελείωσε η περίοδος χαμηλών επιτοκίων, αλλά διατήρησαν τα επιτόκια καταθέσεων χαμηλά.

Οι Lloyds, HSBC και NatWest βρέθηκαν στο μικροσκόπιο των βρετανικών αρχών τον προηγούμενο μήνα, επειδή δεν προχώρησαν σε αύξηση των επιτοκίων καταθέσεων παράλληλα με τις «επιθετικές» αυξήσεις των επιτοκίων της Τράπεζας της Αγγλίας. Όσοι νομίζουν ότι «μόνο στην Ελλάδα γίνονται αυτά...», πρέπει να αναθεωρήσουν τη γνώμη τους. Σε πολλές χώρες οι διοικήσεις των τραπεζών προτίμησαν την άμεση κερδοφορία από την αύξηση της πελατείας.

Μεγάλες εταιρείες εγκαταλείπουν το χρηματιστήριο του Λονδίνου

Χάνει την αίγλη του το Σίτι, εισηγμένες στρέφονται στην αγορά της Νέας Υόρκης

Την αίγλη του χάνει το Σίτι του Λονδίνου καθώς πολλές εταιρείες στρέφουν το βλέμμα σε άλλες μητροπόλεις, όπως η Νέα Υόρκη. Οι εισηγμένες επιχειρήσεις στο Λονδίνο βλέπουν τη Νέα Υόρκη ως μια ιδιαίτερα ελκυστική αγορά για να προχωρήσουν σε δημόσια εγγραφή, με πολλές χρηματιστηριακές εταιρείες του Σίτι να αναλαμβάνουν συχνά αιτήματα πελατών που αναζητούν τρόπους για να μεταφέρουν τις δραστηριότητές τους στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού.

Μόλις αυτή την εβδομάδα αποκαλύφθηκε ότι δύο κορυφαίες επιχειρήσεις επέλεξαν τις ΗΠΑ για να εισαγάγουν τις μετοχές τους στο χρηματιστήριο. Πρόκειται για την CRH, μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες οικοδομικών υλικών στην Ευρώπη, και τη βρετανική τεχνολογική εταιρεία Arm της Softbank. Αυτό είναι το τελευταίο πλήγμα για τη βρετανική κυβέρνηση, η οποία προσπαθεί να αναδείξει ξανά την ελκυστικότητα του Λονδίνου μετά το Brexit. Κορυφαίος τραπεζίτης ανέφερε ότι η μεταφορά των δημόσιων εγγραφών σε άλλες αγορές πέραν του Λονδίνου αποτελεί αυτή τη στιγμή το πιο πολυσυζητημένο θέμα μεταξύ των επιχειρήσεων.

Παράλληλα, πρόσθεσε πως σχεδόν όλοι οι πελάτες που έχουν έσοδα εκτός Βρετανίας εξετάζουν το ενδεχόμενο μιας κίνησης στο εξωτερικό. Ακόμη και μέλη του δείκτη FTSE 100 εξετάζουν το ενδεχόμενο μεταφοράς τους στο χρημα-

Βασικοί λόγοι φυγής των επιχειρήσεων προς τις ΗΠΑ είναι οι υψηλότερες αποτιμήσεις και η πρόσβαση σε αγορές με μεγαλύτερη ρευστότητα.

τιστήριο της Νέας Υόρκης, σύμφωνα με πηγές που μίλησαν στο Bloomberg και θύλησαν να διατηρήσουν την ανωνυμία τους. «Εάν το Λονδίνο δεν καταφέρει να αποκαταστήσει τη θέση του ως ισχυρό χρηματοοικονομικό κέντρο, τότε η φυγή από το Λονδίνο θα συνεχιστεί και ειδικότερα η τάση προς τη Νέα Υόρκη», αναφέρει ο Ολίβερ Λαζενμπάι, εταίρος της Freshfields Bruckhaus Deringer.

Οι βασικοί λόγοι φυγής των βρετανικών επιχειρήσεων προς τις ΗΠΑ είναι οι υψηλότερες αποτιμήσεις, η πρόσβαση σε αγορές με μεγαλύτερη ρευστότητα και κεφάλαιο και οι λιγότεροι έλεγχοι

Το μέγεθος της βρετανικής χρηματιστηριακής αγοράς συρρικνώνεται σταθερά τα τελευταία 16 έτη, με τη συνολική κεφαλαιοποίηση των εισηγμένων στο Λονδίνο μετοχών να έχει υποχωρήσει από το απόγειο των 4,3 τρις. δολαρίων του 2007 σε περίπου 3 τρις. φέτος.

όσον αφορά τις απολαβές των διευθυντών συμβούλων.

Στο μεταξύ, το μέγεθος της βρετανικής χρηματιστηριακής αγοράς συρρικνώνεται σταθερά τα τελευταία 16 έτη, με τη συνολική κεφαλαιοποίηση των εισηγμένων στο Λονδίνο μετοχών να έχει υποχωρήσει από το απόγειο των 4,3 τρις. δολαρίων του 2007 σε περίπου 3 τρις. φέτος. Επίσης, η Βρετανία έχασε το «στέμμα» της μεγαλύτερης χρηματιστηριακής αγοράς της Ευρώπης πέρσι από το Παρίσι, γεγονός που έπληξε τη φήμη των βρετανικών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Όπως μεταδίδει το

Bloomberg, κατά την ίδια περίοδο η αμερικανική χρηματιστηριακή αγορά έχει υπερδιπλασιαστεί, με την κεφαλαιοποίησή της να αυξάνεται από τα 19 τρις. στα 43 τρις. δολάρια. Εάν και στελέχη τραπεζών αμφισβητούν το κατά πόσον το Brexit συνεπάγεται αναπόφευκτα παρακμή του City, η βρετανική πρωτεύουσα εγκαταλείπεται ήδη από επιχειρήσεις, ανθρώπους, περιουσιακά στοιχεία και τίτλους. Σύμφωνα με ανάλυση της Ernst & Young που δόθηκε στη δημοσιότητα τον περασμένο Μάρτιο, ήδη 24 εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα έχουν ανακοινώσει ότι σκοπεύουν να μεταφέ-

ρουν στην Ε.Ε. 1,3 τρις. στερλίνες, ποσό αντίστοιχο του 1,46 τρις. ευρώ.

Παράλληλα, τα 2/5 των μεγαλύτερων βρετανικών εταιρειών παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σχεδιάζουν να μεταφέρουν μέρος των δραστηριοτήτων τους και μέρος του προσωπικού τους στις χώρες της Ε.Ε. Την ίδια στιγμή, η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή (ΕΒΑ) διαπιστώνει πως ο αριθμός των τραπεζικών στελεχών εντός Ε.Ε. με μισθούς άνω του ενός εκατ. ευρώ έχει εκτοξευθεί και πλησιάζει τις 2.000. Ανέρχονται συγκεκριμένα σε 1.957, όταν το 2020 ήταν μόλις 1.383 στελέχη.

«Βουτιά» 40% στα έσοδα της Ρωσίας από πετρέλαιο και αέριο τον Ιανουάριο

Τα έσοδα της Ρωσίας από τις εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου μειώθηκαν σχεδόν κατά 40% τον Ιανουάριο, καθώς το ανώτατο όριο τιμών (πλαφόν) και οι δυτικές κυρώσεις συρρικνώσαν τα κέρδη από τις πιο επικερδείς εξαγωγές της Μόσχας, ανακοίνωσε ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας (ΙΕΑ).

Τα έσοδα της Ρωσίας από τις εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου ανήλθαν στα 18,5 δισεκατομμύρια δολάρια τον Ιανουάριο, 38% λιγότερα από τα έσοδα

Η μείωση λόγω των δυτικών κυρώσεων θα είναι πιο απότομη τους επόμενους μήνες, σημειώνει ο Φατίχ Μπιρόλ του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας.

των 30 δισ. δολαρίων του Ιανουαρίου 2022, έναν μήνα πριν από την εισβολή της στην Ουκρανία, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΙΕΑ που ο διεθνής οργανισμός μοιράστηκε με το Reuters. Ο εκτελεστικός διευθυντής του ΙΕΑ, Φατίχ Μπιρόλ, δήλωσε ότι τα δυτικά μέτρα βάθρουν στο στόχαστρο τις ενεργειακές εξαγωγές της Ρωσίας έχουν πετύχει τους στόχους τους, σταθεροποιώντας τις αγορές πετρελαίου και περιορίζοντας τα έσοδα της Μόσχας από τις εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου.

«Η προσδοκία μας είναι ότι αυτή η μείωση των εσόδων από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο θα είναι πιο απότομη τους επόμενους μήνες. Και ακόμη πιο απότομη μεσοπρόθεσμα, ως αποτέλεσμα της έλλειψης πρόσβασης στις τεχνολογίες και τις επενδύσεις», δήλωσε ο Μπιρόλ στο Reuters.

Οι διεθνείς κυρώσεις που επιβλήθηκαν στη Ρωσία ως απάντηση στον πόλεμο στην Ουκρανία, περιλαμβανομένου του ανώτατου ορίου των 60 δολαρίων

Τα έσοδα της Ρωσίας από τις εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου ανήλθαν στα 18,5 δισεκατομμύρια δολάρια τον Ιανουάριο, από τα 30 δισ. του Ιανουαρίου 2022, ένα μήνα πριν από την εισβολή στην Ουκρανία.

το βαρέλι αργού πετρελαίου που επέβαλε η ομάδα των επτά πιο ανεπτυγμένων χωρών του κόσμου (G7), έχουν αφήσει τη ρωσική μάρκα Ural να πωλείται σε μεγάλη έκπτωση σε σχέση με το Brent. Οι 27 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν επίσης απαγορεύσει από τον Δεκέμβριο τις εξαγωγές ρωσικού πετρελαίου διά θαλάσσης και έχουν επιβάλει κυρώσεις στις εξαγωγές τεχνολογιών στη Ρωσία οι οποίες απαιτούνται για τη διύλιση πετρελαίου. Οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Βρετανία έχουν επίσης επιβάλει κυρώσεις στις εξαγωγές ρωσικού πετρελαίου.

Η Μόσχα χρησιμοποίησε τα έσοδα από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο –τον περασμένο χρόνο περίπου 11,6 τρισεκατομμύρια ρούβλια (154,68 δισεκατομμύρια δολάρια)– για να καλύψει τις δημοσιονομικές της δαπάνες και αναγκάστηκε να αρχίσει να πωλεί τα διεθνή συναλλαγματικά της αποθέματα για να καλύψει το έλλειμμα που δημιουργήθηκε από το κόστος της εισβολής

της στην Ουκρανία. Η Ευρώπη την ίδια ώρα προσπαθεί να απεξαρτηθεί από το ρωσικό φυσικό αέριο, αφού τον η Μόσχα σταμάτησε τις αποστολές φυσικού αερίου προς την Ε.Ε. μετά τη στρατιωτική εισβολή της στην Ουκρανία τον Φεβρουάριο του 2022. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να εκτιναχθούν οι ευρωπαϊκές τιμές φυσικού αερίου σε ύψη ρεκόρ και οι χώρες να επιδοθούν σε έναν αγώνα αναζήτησης εναλλακτικών προμηθειών και να δομηθούν μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας. Ο Μπιρόλ είπε ότι οι χώρες της Ε.Ε. σημείωσαν πρόοδο στην επίτευξη ενεργειακής ασφάλειας τον περασμένο χρόνο, περιλαμβανομένων της ραγδαίας επέκτασης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των αντλίων θερμότητας για τη μείωση της ανάγκης για ορυκτά καύσιμα.

Αλλά οι κίνδυνοι παραμένουν –είπε ο ίδιος– και οι χώρες χρειάζεται να συνεχίσουν τις προσπάθειες για εξοικονόμηση ενέργειας και διασφάλισης του εφοδιασμού.

Η γενιά Α στο επίκεντρο της βιομηχανίας του μάρκετινγκ

Εάν συνήθως λέγεται ότι η Generation Z / γενιά Ζ μεγάλωσε με το Ιντερνέτ, η Generation Alpha / γενιά Α γεννήθηκε με το Ιντερνέτ. Τα σημερινά παιδιά με έτος γέννησης από το 2013 έως το 2025 είναι η πρώτη γενιά που θα έχει γεννηθεί εξ ολοκλήρου μέσα στον 21ο αιώνα. Γι' αυτό και πήραν το όνομα Αλφα / Alpha, από το πρώτο γράμμα του ελληνικού αλφαβήτου. Τα παιδιά της Αλφα έλαβαν μέρος σε ένα «άτυπο παγκόσμιο πείραμα», καθώς μαζί με την πρώτη πιπίλα τους τους δόθηκαν και οι οθόνες. Γι' αυτό και οι ειδικοί πιστεύουν ότι τα μέλη αυτής της γενιάς θα είναι πιο ανυπόμονα, καθώς θα περιμένουν ότι οι ανάγκες τους θα ικανοποιούνται αμέσως. Την ίδια στιγμή, όμως, η γενιά Α είναι διαφορετική

Οι δαπάνες των σημερινών παιδιών και εφήβων αναμένεται να αυξηθούν τρεις φορές γρηγορότερα από όλες τις άλλες γενιές έως το 2030.

από την αμέσως προηγούμενη γενιά, τη γενιά Ζ, δηλαδή όσους γεννήθηκαν από το 1996 έως το 2012. «Είναι ιδεαλιστές. Τάσσονται υπέρ της κοινωνικής ποικιλομορφίας και την απαιτούν. Αμφισβητούν το φύλο τους. Είναι πολύ δημιουργικοί. Είναι επιχειρηματικά πνεύματα», λέει η Κριστίν Πάτρικ, η επικεφαλής μάρκετινγκ της αλυσίδας καταστημάτων Claire's, σύμφωνα με τους New York Times, όπως αναφέρεται σε δημοσίευμα του moneyreview.gr.

Το βασικό κοινό για τα καταστήματα Claire's, που πωλούν κοσμήματα και αξεσουάρ μόδας για εφήβους, είναι αυτό που η Πάτρικ έχει ονομάσει «Ζάλφα». Αυτή «η γενιά μέσα στη γε-

Η Generation Alpha, τα παιδιά με έτος γέννησης από το 2013 έως το 2025, είναι η πρώτη γενιά που θα έχει γεννηθεί εξ ολοκλήρου μέσα στον 21ο αιώνα.

νιά», κυρίως παιδιά των Millennials, είναι όσοι γεννήθηκαν μετά το 1996 και πρόκειται για ένα κοινό που βρίσκεται αυτή τη στιγμή στο επίκεντρο της προσοχής της βιομηχανίας του μάρκετινγκ.

Μπορεί να είναι ακόμα πολύ μικροί σε ηλικία –οι μεγαλύτεροι της γενιάς Α κλείνουν φέτος τα 10 χρόνια τους–, όμως είναι μια αγοραστική δύναμη την οποία τα μεγάλα εμπορικά σήματα δεν μπορούν να αγνοήσουν. Οι δαπάνες των «Ζάλφα» αναμένεται να αυξηθούν τρεις φορές γρηγορότερα από όλες τις άλλες γενιές έως το 2030. Βέβαια, λόγω της πολύ μικρής ηλικίας των εκπροσώπων της «Ζάλφα», οι εταιρείες και τα brands φροντίζουν να

κινούνται πολύ προσεκτικά. Από τη μια πλευρά επιδιώκουν να «κερδίσουν» τα παιδιά και τους εφήβους, αλλά από την άλλη δεν θέλουν να αποξενώσουν ή να εκνευρίσουν τους γονείς τους. Κάποιες εταιρείες, μάλιστα, προσλαμβάνουν εκπροσώπους της γενιάς Ζ για τη διαχείριση των κοινωνικών δικτύων.

Στην περίπτωση της Hollister, για παράδειγμα, μιας εταιρείας ρούχων που απευθύνεται κυρίως σε εφήβους, υπεύθυνη των κοινωνικών δικτύων είναι μια 21χρονη που σχεδιάζει τα πάντα από το κινητό της, ενώ η εταιρεία παιχνιδιών Nerf έχει στο εργατικό δυναμικό της έναν 22χρονο, διευθυντικό στέλεχος για το TikTok.

Πιο ψηλά και για πολύ καιρό τα επιτόκια

Τα στοιχεία για τον πληθωρισμό στην Ευρωζώνη διαμορφώνουν μια νέα κατάσταση στα επίπεδα του κόστους δανεισμού

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΑΗ**

«Ακόμα υψηλότερα για ακόμα μεγαλύτερο διάστημα» αποτιμούν ολόένα και πιο έντονα οι αγορές τα επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, ειδικά μετά τα νέα στοιχεία για τον πληθωρισμό στην Ευρωζώνη.

Το επίπεδο του τελικού επιτοκίου της ΕΚΤ είναι το ένα μέρος της εξίσωσης, αλλά το πόσο θα διατηρηθούν σε αυτά τα επίπεδα είναι αυτό που κοιτούν με μεγαλύτερη νευρική κούραση οι αγορές. Καθώς οι επιπτώσεις των υψηλότερων επιτοκίων είναι σημαντικές και δεν έχουν γίνει ακόμα πλήρως αισθητές στην οικονομία, αφού χρειάζονται 9-12 μήνες για να φανεί η πραγματική «ζημία» της νομισματικής σύσφιγξης, η χρονική διάρκεια που θα διατηρηθούν σε υψηλά επίπεδα αποτελεί και τον βασικότερο παράγοντα για την αγορά.

Προς το παρόν πάντως, όλα τα νέα δεδομένα δικαιολογούν συνέχεια της επιθετικότητας της ΕΚΤ, με τον πληθωρισμό να δοκιμάζει την ανοχή της. Τα στοιχεία του Φεβρουαρίου ήταν ένα μήνυμα αβύσσου. Επειτα από τρεις διαδοχικές πτωτικές εκπλήξεις για τον πληθωρισμό τους προηγούμενους τρεις μήνες και με τις τιμές του φυσικού αερίου κάτω από τα 50 ευρώ/MWh με εντυπωσιακή πτώση της τάξης του 65% από τις αρχές Δεκεμβρίου, το έδαφος φαινόταν έτοιμο για μια ακόμη μεγάλη πτώση του πλη-

Αν και η ΕΚΤ μπήκε στον χορό της νομισματικής σύσφιγξης πολύ αργότερα από ό,τι άλλες μεγάλες κεντρικές τράπεζες, ίσως τελικά να ξεπεράσει σε επιθετικότητα τη Fed.

θωρισμού. Αλλά αυτό δεν συνέβη. Και ενώ ο ονομαστικός πληθωρισμός υποχώρησε μόνο κατά 0,1%, ο δομικός πληθωρισμός είναι αυτός που τέθηκε στο επίκεντρο –άλλωστε αυτόν «κοιτάει» η ΕΚΤ για τις αποφάσεις πολιτικής– καθώς κατέγραψε αύξηση στο ιστορικό υψηλό του 5,6% σε ετήσια βάση.

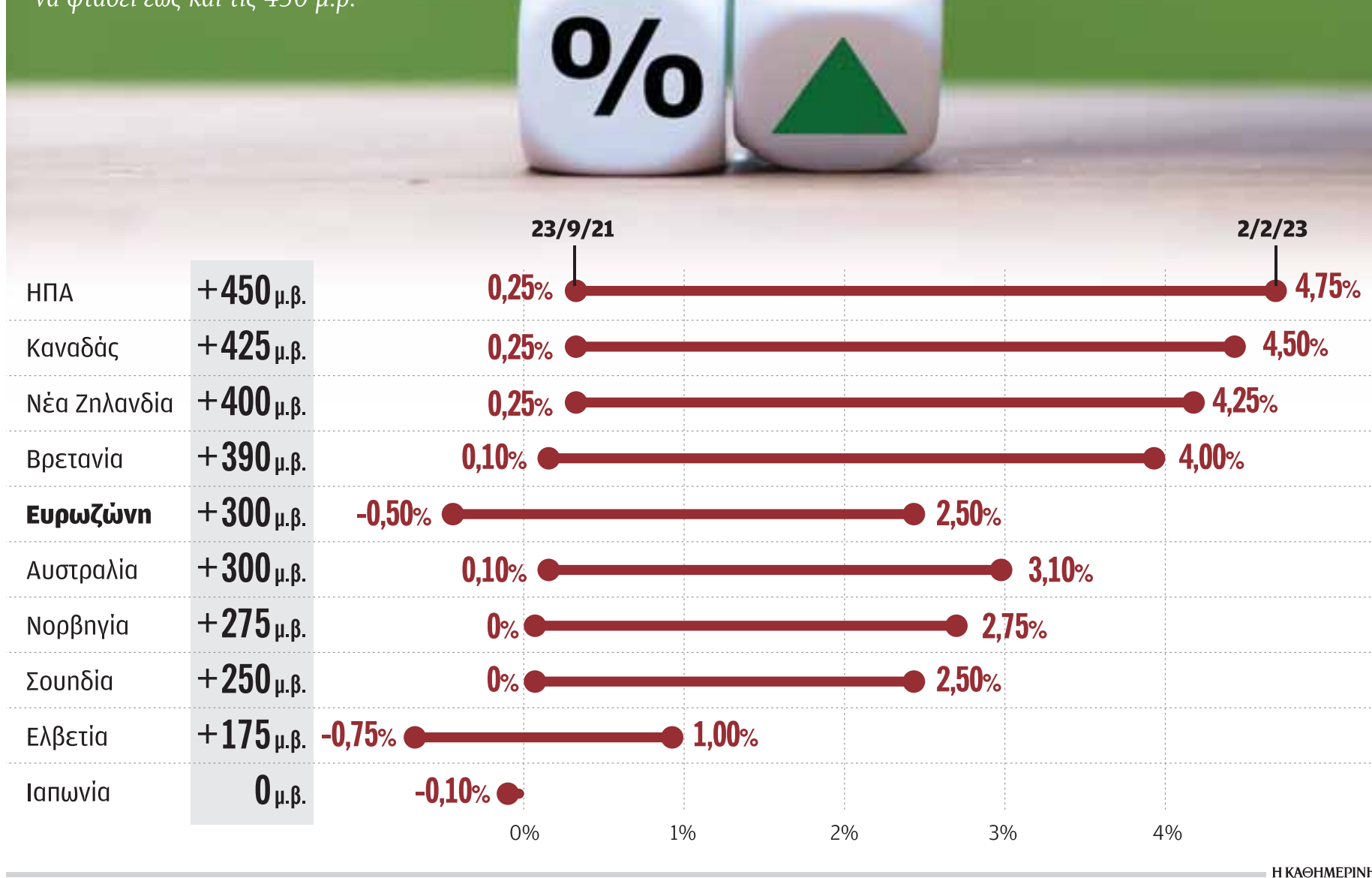
«Η ΕΚΤ θα αισθάνεται όλο και πιο άβολα για την καθυστέρηση της εξομάλυνσης του πληθωρισμού, έτσι βλέπουμε αυξημένες πιθανότητες δημιουργίας πιο επιθετικής δυναμικής εντός του διοικητικού συμβουλίου», σημειώνει ο Αντουάν Γκαβό, αναλυτής της Citigroup.

Αν και η ΕΚΤ μπήκε στον χορό της σύσφιγξης της νομισματικής πολιτικής πολύ αργότερα από ό,τι άλλες μεγάλες κεντρικές τράπεζες, δεν φαίνεται να έχει άλλη επιλογή από το να συνεχίσει τις αυξήσεις των επιτοκίων για την καταπολέμηση των δευτερογενών επιπτώσεων από την άνοδο των τιμών της ενέργειας. «Η ΕΚΤ θα γίνεται ολοένα και πιο επιθετική, δεδομένης της ισχυρότερης ανάπτυξης και του πιο επιμονού πληθωρισμού, και αν και προς το παρόν συμβαδίζει ίσως τελικά να ξεπεράσει σε επιθετικότητα τη Fed», εκτιμά η Goldman Sachs.

Σε κάποιο βαθμό, οι συζητήσεις στη συνεδρίαση της ΕΚΤ του Φεβρουαρίου, όπως έδειξαν τα πρακτικά που δημοσιεύθηκαν την περασμένη εβδομάδα, φάνηκαν αρκετά προφυκτικές, όπως παρατηρεί ο επικεφαλής οικονομολόγος της

Οι κινήσεις των 10 μεγαλύτερων κεντρικών τραπεζών στα επιτόκια

Η ΕΚΤ άργησε να μπει στον χορό της παγκόσμιας σύσφιγξης της νομισματικής πολιτικής και αναμένεται να είναι η πιο επιθετική στο εξής. Έως τώρα έχει αυξήσει κατά 300 μ.β. τα επιτόκια και αναμένεται να φτάσει έως και τις 450 μ.β.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

HSBC, Φάμπιο Μπαλμπόνι. Όπως σημειώθηκε, «η συμπίεση των ασφαλιστικών κινδύνων βασίστηκε στη σταθερή πεποίθηση των αγορών ότι η δυναμική του πληθωρισμού ήταν σε απότομη και σταθερή καθοδική τροχιά προς το 2%», ενώ το Δ.Σ. εκτίμησε πως «μια ισχυρότερη επιμονή των υποκειμένων πιέσεων στις τιμές θα μπορούσε να οδηγήσει σε επανεκτίμηση των προοπτικών της νομισματικής πολιτικής και διόρθωση των τιμών των περιουσιακών στοιχείων».

Αυτό ακριβώς συνέβη τις τελευταίες εβδομάδες, όπως σημειώνει ο Μπαλμπόνι, καθώς τα ισχυρότερα στοιχεία για τον πληθωρισμό στην Ευρωζώνη –αλλά και στις ΗΠΑ– και τα επιθετικά σκόλια των μελών του Δ.Σ. της ΕΚΤ οδήγησαν την αγορά σε σημαντική αλλαγή των προσδοκιών για τα επιτόκια.

Στο 4% έως τον Σεπτέμβριο

Η ΕΚΤ έχει ήδη σηματοδοτήσει την πρόθεσή της να προχωρήσει σε νέα αύξηση 50 μ.β. στη συνεδρίαση της 16ης

Ο κύκλος σύσφιγξης της ΕΚΤ είναι ήδη ο ταχύτερος και ο μεγαλύτερος στην ιστορία της.

Μαρτίου, φέρνοντας τα επιτόκια καταθέσεων στο 3%. Αυτό κατά τους αναλυτές θεωρείται «μια τελειωμένη υπόθεση». Πλέον «δεδομένο» τείνει να γίνει ωστόσο μία περαιτέρω αύξηση ίδιου ύψους και τον Μάιο, με τη σύσφιξη να συνεχίζεται και τον Ιούνιο και πιθανότατα και τον Ιούλιο.

Κατά τον Γάλλο κεντρικό τραπεζίτη Βιλερουά ντε Γκαλό, αυτό που θα κοιτάξει η ΕΚΤ για να σταματήσει τις αυξήσεις είναι η αναστροφή στην τροχιά του υποκειμένου πληθωρισμού, εξαιρουμένων των τιμών της ενέργειας. Για τον ίδιο φαίνεται επιθυμητό το τελικό επιτόκιο να έχει διαμορφωθεί το καλοκαίρι ή έως τον Σεπτέμβριο το αργότερο.

Οι επενδυτές από την πλευρά τους ε-

κτιμούν ότι το επιτόκιο καταθέσεων της ΕΚΤ θα φτάσει στο 4%, από 3,5% που ανέμεναν πριν, και σε ιστορικά υψηλά επίπεδα. Αυτό σημαίνει ότι ο κύκλος σύσφιγξης της ΕΚΤ που είναι ήδη ο ταχύτερος και ο μεγαλύτερος στην ιστορία της, θα κλείσει με συνολικές αυξήσεις της τάξης των 450 μ.β. Αλλωστε και ο Βέλγος κεντρικός τραπεζίτης Πιερ Βουνς δεν απέκλεισε το τελικό επιτόκιο να φτάσει το 4% αν επιμείνει ο πληθωρισμός.

Οι διεθνείς επενδυτικές τράπεζες προχώρησαν και αυτές σε αλλαγές των προβλέψεων τους για το ύψος του τελικού επιτοκίου, με τις Morgan Stanley, Bank of America, Danske Bank και Barclays να το τοποθετούν πλέον στο 4%. Όπως σημειώνουν οι αναλυτές της Barclays, Σίλβια Αρντάνια και Μαριάνο Ξένα, η έκπληξη από το μέγεθος του δομικού πληθωρισμού θα οδηγήσει την ΕΚΤ να διαμνύσει ότι οι προοπτικές για τον πληθωρισμό δικαιολογούν παράταση της περιόδου των «σημαντικών αυξήσεων» πέραν του Μαρτίου. Έτσι, η Barclays

εκτιμά ότι και τον Μάιο τα επιτόκια θα αυξηθούν κατά 50 μ.β., με νέα αύξηση 25 μ.β. να ακολουθεί τον Ιούνιο και μία τελική 25 μ.β. τον Ιούλιο. Ανάλογες προβλέψεις για την πορεία των επιτοκίων δίνουν Morgan Stanley, Bank of America.

Στο 3,75% από 3,25% πριν ανέβασε την πρόβλεψή της η UBS, τονίζοντας ωστόσο ότι δεν αποκλείει το τελικό επιτόκιο να φτάσει στο 4%. Όπως εξηγεί, πλέον βλέπει αύξηση 50 μ.β. και τον Μάιο (από 25 μ.β. πριν), ενώ προσθέτει μία αύξηση 25 μ.β. τον Ιούνιο. «Δεν μπορούμε να αποκλείσουμε μία κίνηση 50 μ.β. και τον Ιούνιο, ή μία τελική αύξηση επιτοκίων τον Ιούλιο, εάν το ευρύτερο περιβάλλον πληθωρισμού αποτύχει να βελτιωθεί αρκετά γρήγορα», όπως σημειώνει.

Και η Goldman Sachs αναμένει πλέον μια τέταρτη αύξηση των επιτοκίων κατά 50 μονάδες βάσης τον Μάιο από 25 μ.β. που ανέμενε προηγουμένως, με το τελικό επιτόκιο της ΕΚΤ να διαμορφώνεται στο 3,75% μέχρι τον Ιούνιο (έναντι 3,5% πριν).

Κριστίν Λαγκάρντ

Η ΕΚΤ ίσως χρειαστεί να συνεχίσει τις αυξήσεις των επιτοκίων πέρα από την προγραμματισμένη αύξηση 50 μ.β. στη συνεδρίαση του Μαρτίου, δήλωσε η Κριστίν Λαγκάρντ. «Αυτή τη στιγμή είναι πιθανό να συνεχίσουμε σε αυτό το μονοπάτι», όπως τόνισε, διευκρινίζοντας ότι ο ρυθμός των μελλοντικών αυξήσεων θα κριθεί από τα οικονομικά δεδομένα που είναι διαθέσιμα εκείνη τη στιγμή.

Στο 4%

τοποθετεί η αγορά το τελικό επιτόκιο της ΕΚΤ, με το σύνολο των αυξήσεων να φτάνει έτσι τις 450 μ.β.

Χοακίμ Νάγκελ

«Η αύξηση των επιτοκίων του Μαρτίου δεν θα είναι η τελευταία», δήλωσε ο πρόεδρος της Bundesbank Χοακίμ Νάγκελ, ενώ πρόσθεσε πως «περαιτέρω σημαντικές αυξήσεις επιτοκίων μπορεί να είναι απαραίτητες στη συνέχεια». Παράλληλα, υποστήριξε ότι το τελικό επιτόκιο θα πρέπει να διατηρηθεί για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα ώστε να επιτευχθεί ο στόχος για τον πληθωρισμό.

1,5%

ετησίως το 2022-2024 εκτιμάται ότι θα αφαιρεθεί από την αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ της Ευρωζώνης η τρέχουσα σύσφιξη της ΕΚΤ.

Πιερ Βουνς

«Η ΕΚΤ θα μπορούσε να εξετάσει το ενδεχόμενο να αυξήσει τα επιτόκια έως και 4% εάν ο υποκείμενος πληθωρισμός στη ζώνη του ευρώ παραμείνει επίμονα υψηλός», εκτίμησε ο κεντρικός τραπεζίτης του Βελγίου και μέλος του Δ.Σ. της ΕΚΤ, Πιερ Βουνς. «Εάν δεν δούμε σαφείς ενδείξεις ότι ο δομικός πληθωρισμός μειώνεται, θα πρέπει να κάνουμε περισσότερα», τόνισε.

Πιέσεις στην ευρωπαϊκή οικονομία μέχρι το 2024

Η οικονομία της Ευρωζώνης είχε αποδειχθεί έως τώρα ανθεκτική, αποφεύγοντας πιθανότατα την ύφεση που ανέμεναν αυτόν τον χειμώνα – ένας ακόμη παράγοντας που ενισχύει το επιχείρημα της επιθετικότητας της ΕΚΤ. Αυτό, σύμφωνα με τους αναλυτές, οφείλεται εν μέρει και στο ότι ο πλήρης αντίκτυπος της νομισματικής σύσφιγξης που ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2022 δεν έχει ακόμη φανεί. Θεωρητικά, όπως σημειώνουν, χρειάζονται 9-12 μήνες για να γίνει αισθητός.

Το πόσο διάστημα θα διατηρηθεί η αυστηρή αυτή νομισματική πολιτική είναι επίσης κρίσιμο για την πορεία της

ανάπτυξης, καθώς οι πιέσεις θα συνεχίσουν να χτυπούν την οικονομία ακόμα και μετά τη «στάση» της ΕΚΤ. Όπως τονίζει η Moody's, οι αποφάσεις των κεντρικών τραπεζών σχετικά με το πόσο θα αυξήσουν τα επιτόκια, για πόσο καιρό και πόσο θα αρχίσουν να μειώνουν θα είναι οι βασικοί «μοχλοί» οικονομικής ανάπτυξης το 2023 και το 2024.

Καθώς η σύσφιξη θα συνεχιστεί έως και το καλοκαίρι τουλάχιστον, αυτό σημαίνει πως ο αντίκτυπος στην οικονομία δεν θα αφορά μόνο το τρέχον αλλά και το επόμενο έτος. «Κατά συνέπεια, η οικονομία θα επιβραδυνθεί το δεύτερο ε-

Από τον Μάρτιο του 2024 και μετά, «βλέπουν» μείωση επιτοκίων οι διεθνείς οίκοι.

ξάμηνο και η ανάπτυξη του 2024 είναι πιθανό να είναι πιο αδύναμη από το 2023», όπως προειδοποιεί η ING. Το βέβαιο είναι ότι η νομισματική σύσφιξη της ΕΚΤ θα λειτουργήσει τελικά ως τροχοπέδη στην ανάπτυξη. Σύμφωνα και με μοντέλα της ΕΚΤ, ο αρνητικός αντίκτυπος στην αύξηση του πραγματικού

ΑΕΠ της τρέχουσας νομισματικής σύσφιγξης εκτιμάται ότι θα είναι 1,5% κατά μέσο όρο ετησίως για την τριετία από το 2022 έως το 2024, με τον μεγαλύτερο αντίκτυπο το 2023 και το 2024.

Η Goldman Sachs και η ING εκτιμούν ότι η ΕΚΤ θα διατηρήσει το τελικό επιτόκιο μέχρι και το τέταρτο τρίμηνο του 2024. Κατά την UBS, δεν θα προχωρήσει σε μείωση επιτοκίων πριν από τον Μάρτιο του 2024, ενώ η Société Générale βλέπει την πρώτη μείωση των επιτοκίων στο β' εξάμηνο του 2024.

Προκειμένου η ΕΚΤ να εξετάσει τη μείωση των επιτοκίων, το βασικό κριτήριο

για τον Βιλερουά ντε Γκαλό, όπως τόνισε, είναι «η επιστροφή σε μια προοπτική πληθωρισμού που είναι συμβατή με τον στόχο του 2%, ισχυρά και ανθεκτικά». «Ισχυρά», σύμφωνα με τους αναλυτές της Société, σημαίνει ότι θα υποστηρίζεται από πραγματικά στοιχεία για τον πληθωρισμό, τόσο τον ονομαστικό όσο και τον δομικό.

«Ανθεκτικά» σημαίνει πριν από τον ορίζοντα προβλέψεων της ΕΚΤ (δηλαδή λιγότερο από δύο χρόνια), συμπεριλαμβανομένης της μείωσης των πληθωριστικών προσδοκιών των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων στο 2%.

Δείτε τα αποτελέσματα της έρευνας

12η Έρευνα της PwC για τους CEOs στην Κύπρο

Η έρευνα θα είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα μας από τις 2 Μαρτίου

pwC

www.pwc.com.cy

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η βιομηχανική πολιτική επιστρέφει στην Ευρώπη

Της ΚΛΟΝΤΙΑ ΝΤΕΤΣΕ

Στην Ουάσινγκτον, η εισαγωγή του νόμου για τη μείωση του πληθωρισμού (IRA) αφορούσε στην πραγματικότητα πρωτίστως την εσωτερική πολιτική. Δεν πέρασε από το μυαλό των Αμερικανών ότι οι σύμμαχοί τους στην Ευρώπη (και στην Ασία) μπορεί να αγανακτούν για αυτή την ένεση πολλών δισεκατομμυρίων δολαρίων στη βιομηχανία τους ή ότι μπορεί ακόμη και να εγείρουν την άσχημη κατηγορία του προστατευτισμού. Φαίνεται ότι η κυβέρνηση των Δημοκρατικών υπό τον Τζο Μπάιντεν ανησυχούσε περισσότερο για τη θέση της στην Ιστορία και για την επιστροφή των δυσαρεστημένων ψηφοφόρων. Πάντως, θα έχουμε λόγους να τους ευχαριστήσουμε γι' αυτό, αλλά όχι για το τμήμα της νομοθεσίας που προβλέπει τις υποχρεωτικές προμήθειες από την Αμερική. Αυτό ορίζει ότι ορισμένες από τις επιδοτήσεις θα ισχύουν μόνο για προϊόντα που κατασκευάζονται κυρίως στις ΗΠΑ ή των οποίων τα εξαρτήματα προέρχονται από τη Βόρεια Αμερική. Ας ελπίσουμε ότι θα γίνουν περαιτέρω παραχωρήσεις στους Ευρωπαίους εταίρους. Η Κίνα ανακοίνωσε επενδύσεις άνω των 280 δισ. δολαρίων σε καθαρές τεχνολογίες. Οι ΗΠΑ μέσω του IRA κινηποποιούν περισσότερα από 360 δισ. δολάρια. Η Ιαπωνία, η Ινδία, το Ηνωμένο Βασίλειο, ο Καναδάς και η Νότια Κορέα έχουν επίσης ανακοινώσει παρόμοια προγράμματα. Το φάσμα της αποβιομηκάνισης στοικειώνει την Ευρώπη. Αλλά ποιος ξέρει; Εκ των υστέρων, αυτή μπορεί να αποδειχθεί η στιγμή που η ωραία κοιμωμένη της ευρωπαϊκής βιομηχανικής πολιτικής αφυπνίστηκε.

Ο φόβος της μετεγκατάστασης εταιρειών και ολόκληρων κλάδων της βιομηχανίας και, ακόμη χειρότερα, ο φόβος να μην εξασφαλισουμε ένα κομμάτι από την ωραία τούρτα των μελλοντικών κλιματικά ουδέτερων τεχνολογιών υπαγορεύουν έναν εντελώς νέο ρυθμό μεταρρυθμίσεων στην Ευρώπη. Το Βιομηχανικό Σχέδιο Πρόσινης Συμφωνίας της Επιτροπής, που παρουσιάστηκε την περασμένη εβδομάδα, πρόκειται τώρα να εφαρμοστεί μέσω νομοθετικών προτάσεων που περιλαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις, ταχύτερες

εγκρίσεις, εμπορικές συμφωνίες και υποστήριξη για στοχευμένη επαγγελματική κατάρτιση και προώδοντα. Το μήνυμα έχει καθυστερήσει και η χρονική στιγμή είναι η ορθότερη: η βιομηχανική και διαρθρωτική πολιτική επιστρέφουν στην Ευρώπη. Μια απλή αντιγραφή και επικόλληση του IRA, φυσικά, δεν είναι η λύση. Οι Ευρωπαίοι πρέπει να βρουν τις δικές τους απαντήσεις, οπότε χρειάζεται υποστήριξη για την εισαγωγή νέων τεχνολογιών, την έρευνα και την ανάπτυξη, καθώς και την ενίσχυση της παραγωγής. Σε αντίθεση με το πώς ήταν στο παρελθόν, τώρα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν ολόκληρη η αλυσίδα εφοδιασμού. Η Ευρώπη εξακολουθεί να αποτελεί καλό προορισμό για πρωτοποριακή καινοτομία, αλλά χρειάζεται σαφέστερους κανονισμούς προσανατολισμένους σε κοινούς στόχους και καλύτερη ενταξμόνιση, καθώς και περισσότερες διασυννοριακές βιομηχανικές συμμαχίες. Αυτό δεν είναι σε καμία περίπτωση αχαρτογράφητη περιοχή. Αλλά μερικά πράγματα σίγουρα μπορούν να αντιγραφούν από τον θείο Σαμ, όπως η ταχύτητα.

Ενώ οι Ευρωπαίοι συζητούν έντονα το θέμα του υδρογόνου ως καθαρής ενέργειας, οι Αμερικανοί είχαν αρχικά δείξει ελάχιστο ενδιαφέρον, τώρα απλά και ήρεμα προχωρούν – και, αν δεν δώσουμε προσοχή, θα μας αφήσουν πίσω. Η Κομισιόν σχεδιάζει τώρα να παρουσιάσει ένα νόμο περί μηδενικών ρύπων στη βιομηχανία έως τα μέσα Μαρτίου. Ο νέος υψος θα επικεντρωθεί σε βασικές τεχνολογίες, όπως μπαταρίες, ανεμογεννήτριες, αντλίες θερμότητας, ηλεκτρονικά συσκευές ηλεκτρολυσής και δέσμευσης άνθρακα, καθώς και τεχνολογίες αποθήκευσης. Οσον αφορά την κλιματική βιομηχανική πολιτική, η Ευρώπη όχι μόνο πρέπει να αναπτύξει υψηλές ταχύτητες, αλλά πάνω από όλα πρέπει να το κάνει από κοινού.

Η κ. Κλόντια Ντετσε είναι διευθύντρια του κέντρου για την κοινωνικά δίκαιη κλιματική πολιτική της Ευρώπης του Ινστιτούτου Φρίντριχ Εμπερτ (ΙΦΕ). Το άρθρο δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του ΙΦΕ.

Ζημίες έπεται από μία δεκαετία σε κεντρικές τράπεζες της Ευρώπης

Εκτιμάται ότι οι απώλειες θα συνεχιστούν λόγω των υψηλών επιτοκίων

ΟΙ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ τράπεζες της Ευρωζώνης αναμένεται να παρουσιάσουν τις πρώτες σοβαρές ζημίες τους, απόρροια μιας δεκαετίας στη διάρκεια της οποίας τύπωναν διαρκώς χρήμα και αγόραζαν τίτλους για να στηρίξουν τις οικονομίες τους. Εκτιμάται πως θα σημειώσουν ζημίες τόσο φέτος όσο και το επόμενο έτος, καθώς η αύξηση των επιτοκίων συνεπάγεται και υψηλότερα κεφάλαια που πρέπει να καταβάλουν ως τόκους στις καταθέσεις. Αυτό σημαίνει πως ενδέχεται να χρειαστούν ενέσεις κεφαλαίου από τις κυβερνήσεις τους, δηλαδή από χρήματα των φορολογουμένων.

Κάποιοι αξιωματούχοι φαίνεται μάλιστα να ανησυχούν για το ενδεχόμενο να υπάρξει αντίκτυπος στα δημοσιονομικά των χωρών, αλλά η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών υπογράμμισε προ ημερών ότι οι κεντρικές τράπεζες μπορούν να λειτουργούν με ζημίες και να μην κινδυνεύουν να πτωχεύσουν. Οπως τόνισε σε συνέντευξή του ο διοικητής της Τράπεζας της Πορτογαλίας, Μάριο Σεντένο,

Τις μεγαλύτερες ζημίες θα παρουσιάσει η Bundesbank – Εξαιρεση αποτελεί η Τράπεζα της Ελλάδος, που αναμένεται να παρουσιάσει κερδοφορία.

«πολλές κεντρικές τράπεζες θα παρουσιάσουν αρνητικά αποτελέσματα για το 2022 εξαιτίας της διαφοράς ανάμεσα στα επιτόκια των περιουσιακών μας στοιχείων και εκείνων των υποχρεώσεων μας». Ο κ. Σεντένο εξήγησε επιπλέον ότι οι κεντρικές τράπεζες δανείζονται με υψηλότερα επιτόκια, που δεν καλύπτονται από τις αποδόσεις των ομολόγων και κάθε άλλοι τίτλου χρέους στους ισολογισμούς των κεντρικών τραπεζών».

Εν αναμονή των αποτελεσμάτων που θα ανακοινωθούν την Πέμπτη, η Τράπεζα της Ελλάδας αναμένεται να παρουσιάσει κερδοφορία γιατί έκανε πολύ μικρότερες αποδόσεις. Τις μεγαλύτερες ζημίες θα παρουσιάσει η γερμανική Bundesbank. Κι ενώ για το περασμένο έτος εκτιμάται πως οι ζημίες της κεντρικής τράπεζας της Γερμανίας θα είναι συγκριτικά μικρές, για το τρέχον έτος αναμένεται να φτάσουν στο 26 δισ. ευρώ. Αυτή είναι η εκτίμηση του Ντανιέλ Γκρο, μέλους του

Για το περασμένο έτος εκτιμάται πως οι ζημίες της κεντρικής τράπεζας της Γερμανίας θα είναι συγκριτικά μικρές, ενώ για το τρέχον αναμένεται να φτάσουν στα 26 δισ. ευρώ.

Κέντρου Ευρωπαϊκών Πολιτικών Μελετών στις Βρυξέλλες, για την περίπτωση που τα επιτόκια του ευρώ παραμένουν στα υφιστάμενα επίπεδα. Αυτό σημαίνει πως η πανίσχυρη ομοσπονδιακή τράπεζα θα διαγράψει τις προβλέψεις ύψους 20 δισ. ευρώ ως ζημίες από τα προγράμματα αγοράς τίτλων καθώς και 5 δισ. ευρώ από τα κεφάλαια της και τα διαθεσίματάς. Αν επρόκειτο για επιχείρηση, τέτοιου ύψους διαγραφές θα ισοδυναμούσαν με πτώχευση. Σύμφωνα με τον Γκρο, θα υπάρξει κάποιου είδους προειδοποίηση κατά την ανακοίνωση των ετήσιων αποτελεσμάτων και η Bundesbank θα «επιχειρήσει να διαπραγματευθεί αθόρυβα μια ένεση κεφαλαίου από το Βερολίνο».

Σε ό,τι αφορά τις άλλες κεντρικές τράπεζες της Ευρωζώνης, αναμένεται επίσης να παρουσιάσουν μεγάλες ζημίες αλλά όχι τόσο μεγάλες ώστε να διαγράψουν κεφάλαιο. Σύμφωνα με τον Ντανιέλ Γκρο, η Τράπεζα της Γαλλίας θα ανακοινώσει ζημίες 17 δισ. ευρώ, η Τράπεζα της Ιταλίας

9 δισ. ευρώ και της Ολλανδίας 5 δισ. ευρώ. Αν, πάντως, τα επιτόκια παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα και το επόμενο έτος, τότε εκτιμάται πως τόσο η Τράπεζα της Γαλλίας όσο και αυτή της Ολλανδίας θα παρουσιάσουν αρνητικό κεφάλαιο. Ο διοικητής της Τράπεζας της Ολλανδίας, Κλάας Κντοτ, φάνηκε έτσι να προειδεάζει την κοινή γνώμη, τον Σεπτέμβριο, όταν προειδοποίησε για «αθροιστικές ζημίες ενδεχομένως σημαντικές» μέσα στα επόμενα έτη, που «σε ακραία περίπτωση μπορεί να καταστήσουν αναγκαία μια ένεση κεφαλαίου από τους φορολογουμένους».

Οι επενδυτές ξανάρχονται

Τεκτονικές αλλαγές επιφέρουν στις αγορές των κεφαλαίων οι αυξήσεις των επιτοκίων από την ΕΚΤ, καθώς αντιστρέφουν τη φυγή των επενδυτών από τα ευρωπαϊκά ομόλογα και από το ευρώ. Σύμφωνα με στοιχεία της Deutsche Bank, οι εκροές-ρεκόρ των 818 δισ. ευρώ που

κατέγραψαν τα ομόλογα της Ε.Ε. μέχρι το τέλος του 2021 έχουν αντιστραφεί χάρη στην αύξηση των επιτοκίων του ευρώ κατά 300 μονάδες βάσης από τον Ιούλιο του περασμένου έτους και μετά. Καθοριστικοί παράγοντες έχουν σταθεί οι αυξημένες αποδόσεις, αλλά και το γεγονός ότι ο πόλεμος στην Ουκρανία δεν οδήγησε σε ακραία κλιμάκωση της ενεργειακής κρίσης. Τα επενδυτικά κεφάλαια εγκαταλείπουν, έτσι, τις αγορές με τις υψηλές αποδόσεις –όπως π.χ. η αμερικανική– και επιστρέφουν σε τίτλους του ευρώ. Οι εκτιμήσεις στις αγορές συγχλίνουν τώρα σε περαιτέρω άνοδο των επιτοκίων κατά 125 μ.π., ενώ οι χαμηλές τιμές των ενέργειας αναμένεται να τονώσουν το πλεόνασμα τρεχουσών συναλλαγών της Ε.Ε. Ορισμένοι αναλυτές, μεταξύ των οποίων ο Κιτ Γιούκερς της Societe Generale, θεωρούν πιθανή ακόμη και την επιστροφή του ευρώ στα προ του Q.Ε. επίπεδα, γύρω στο 1,40 δολ.

BLOOMBERG

Η Ελβετία κατά των υπερβολικών μπόνους

Οι υψηλές αμοιβές και τα μπόνους για τα ανώτατα στελέχη προκαλούν οργή. Στην Ελβετία, ένα δημοψήφισμα πριν από δέκα χρόνια έδωσε ένα σαφές αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα, στις 3 Μαρτίου 2013, μετά την κατακραυγή για τις δυσθεώρητες αμοιβές μεγαλοστελεχών σε βιομηχανικούς ομίλους, οι Ελβετοί υιοθέτησαν κατόπιν δημοψηφίσματος μια πρωτοβουλία κατά των υπερβολικών απολαβών, όπως αναφέρει σχετικά σε δημοσίευσμά της η Deutsche Welle. Η πρωτοβουλία απαγόρευσε ορισμένες αποζημιώσεις σε περίπτωση απόλυσης και εισήγαγε μεγαλύτερη διαφάνεια στις αμοιβές των διευθυντικών στελεχών. Με ποσοστό σχεδόν 68%, το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος ήταν ξεκάθαρο. Εχει αλλάξει όμως

Τι άλλαξε μετά το δημοψήφισμα που έγινε πριν από δέκα χρόνια – Φλέγον ζήτημα και στη Γερμανία οι δυσθεώρητες αμοιβές των κορυφαίων στελεχών.

μόνιμα ο εταιρικός κόσμος μετά την ψηφοφορία; Και ναι και όχι: Οι προειδοποιήσεις των εργοδωτών ότι οι εταιρείες πρόκειται τώρα να μεταναστεύσουν και ότι η Ελβετία θα χάσει την ελκυστικότητά της ως τόπος εγκατάστασης επιχειρήσεων αποδείχθηκαν λανθασμένες. Η αποζημίωση στην περίπτωση της απόλυσης απλώς αντικαταστάθηκε από άλλα μπόνους. Συνεπώς η πρωτοβουλία δεν έχει επιφέρει άμεσα κάποια μόνιμη αλλαγή. Παρ' όλα αυτά, κάτι άλλαξε, υποστηρίζει ο Τόμας Μπεσόννερ, καθηγητής επιχειρηματικής ηθικής στο Πανεπιστήμιο του Σεν Γκάλεν: «Σήμερα η κοινή γνώμη ασχολείται πολύ περισσότερο με το πώς θα πρέπει να διανέμεται ο πλούτος που δημιουργείται από τις εταιρείες», συζητώντας για παράδειγμα εάν θα πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως από τους μετόχους.

Η κοινωνία επιθυμεί πλέον «μια πολιτισμένη οικονομία της αγοράς», διότι βαρέθηκε τις υπερβολές του καπιταλισμού. «Ο κόσμος είναι πολύ πιο ευαίσθητος στο ζήτημα της δικαιοσύνης, είτε πρόκειται για ζητήματα διανομής πλούτου, είτε για τα ανθρώπινα

Οι Ελβετοί υιοθέτησαν κατόπιν δημοψηφίσματος μια πρωτοβουλία κατά των υπερβολικών απολαβών με την οποία απαγορεύτηκαν ορισμένες αποζημιώσεις σε περίπτωση απόλυσης και εφαρμόζεται μεγαλύτερη διαφάνεια στις αμοιβές των διευθυντικών στελεχών.

δικαιώματα, είτε για ζητήματα οικολογικής οικονομίας», λέει ο Μπεσόννερ. «Η κοινωνία δεν αποδέχεται πλέον το παραμύθι της δικαιολογημένης μεγιστοποίησης του κέρδους από τις εταιρείες στο πλαίσιο ενός σκληρού, καθοδηγούμενου από τους μετόχους, καπιταλισμού», δήλωσε, προσθέτοντας ότι η κοινή γνώμη επιθυμεί μια πιο ανθρώπινη μορφή οικονομικής δραστηριότητας, «μια πολιτισμένη οικονομία της αγοράς». Στη Γερμανία, οι αμοιβές των κορυφαίων στελεχών αποτελούν επίσης φλέγον ζήτημα και επανέρχονται διαρκώς στη δημόσια διαβούλευση. Ενώ οι υποστηρικτές των υψηλών αμοιβών επισημαίνουν την ευθύνη των κορυφαίων διευθυντών συχνά για δεκάδες χιλιάδες υπαλλήλους, οι επικριτές βρίσκουν εκτός πραγματικότητας τους υψηλούς μισθούς εκατομμυρίων. Μια ετήσια αμοιβή άνω των 10.000.000 ευρώ θα ήταν δύσκολο να δικαιολογηθεί προς την κοινωνία, λέει η Χριστιάνε Χολτς, διευθύνουσα σύμβουλος της ένωσης προστασίας επενδυτών DSW.

Οι στόχοι για τις αμοιβές των διευθυντικών στελεχών πρέπει να αντικατοπτρίζουν την

ανάπτυξη της εταιρείας τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, υποστηρίζει η ίδια. Στη Γερμανία, το εκάστοτε εποπτικό συμβούλιο καλείται να θέσει φιλόδοξους στόχους –οικονομικούς και μη, καθώς και στόχους βιωσιμότητας–, όπως και να απαιτήσει την υλοποίησή τους από το εκτελεστικό συμβούλιο.

Η DSW δεν θεωρεί ως αναγκαίο ένα απόλυτο ανώτατο όριο για τις αποδοχές των ανώτατων διευθυντικών στελεχών. Σύμφωνα με δική της ανάλυση και του Τεχνικού Πανεπιστημίου του Μονάχου, οι διευθύνοντες σύμβουλοι των εταιρειών που συναρτίζονται τον χρηματιστηριακό δείκτη Dax κέρδισαν κατά μέσον όρο 6.000.000 ευρώ, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του 2021, λιγότερα δηλαδή από τους επικεφαλής των εταιρειών του ελβετικού δείκτη SMI και από εκείνους των εταιρειών του γαλλικού δείκτη CAC 40. Σε σύγκριση με τις ΗΠΑ, ωστόσο, τα ποσά αυτά είναι σχεδόν πενήνχα: τα ανώτατα στελέχη των εταιρειών που είναι ενταγμένες στον δείκτη Dow Jones έλαβαν κατά μέσον όρο 27,3 εκατομμύρια ευρώ.

Η Lufthansa σκοπεύει να αυξήσει τη χωρητικότητα των πτήσεων της στο 85%-90% των προ κορωνοϊού επιπέδων.

Σημαντική αύξηση εσόδων αναμένει το 2023 η Lufthansa

Αύξηση των εσόδων της προέβλεψε για τη φετινή χρονιά η Lufthansa, απηχώντας τις εκτιμήσεις και άλλων ευρωπαϊκών αεροπορικών εταιρειών, καθώς η ζήτηση για ταξίδια εξακολουθεί να βελτιώνεται μετά την πανδημία του κορωνοϊού. Η μεγαλύτερη αεροπορική εταιρεία της Ευρώπης περιμένει «σημαντική βελτίωση» σε σχέση με τα προσαρμοσμένα κέρδη προ φόρων και τόκων ύψους 1,5 δισ. ευρώ που είχε ανακοινώσει για το 2022.

Η ζήτηση για καλοκαιρινές διακοπές στις χώρες της Μεσογείου και για ταξίδια στα δρομολόγια του Β. Ατλαντικού θα είναι ιδιαίτερα ισχυρή, εκτίμησε η Lufthansa. «Η Lufthansa επέστρεψε», είπε ο διευθύνων σύμβουλος της Κάρστεν Σπορ. «Μέσα σε μόλις ένα χρόνο καταφέραμε μια πρωτοφανή οικονομική ανάκαμψη». Η τιμή της μετοχής της εταιρείας έχει ενισχυθεί κατά 32% φέτος, έπειτα από άνοδο 26% που σημείωσε το 2022. Οι ανακινώσεις αυτές της Lufthansa γίνονται αφορμή τόσο η Air France-KLM όσο και η μπριτική της British

Η ζήτηση για καλοκαιρινές διακοπές στις χώρες της Μεσογείου και για ταξίδια στα δρομολόγια του Β. Ατλαντικού θα είναι ιδιαίτερα ισχυρή, εκτίμησε η αεροπορική.

Airways, IAG, προέβλεψαν μια ζωνρή ανάκαμψη, η οποία θα πλησιάσει τα προ πανδημίας επίπεδα για το 2023.

Παρά το γεγονός ότι τα οικονομικά των ευρωπαϊκών νοικοκυριών εξακολουθούν να πιέζονται από τον υψηλό πληθωρισμό, η ζήτηση για επαγγελματικά ταξίδια αλλά και για καλοκαιρινές διακοπές παραμένει έντονη. Η παγκόσμια βιομηχανία των αερομεταφορών απολαμβάνει μια ισχυρή ανάκαμψη αφορμή οι περισσότερες χώρες απέσυραν τα περιοριστικά μέτρα που είχαν επιβληθεί κατά της εξάπλωσης του κορωνοϊού.

Η αεροναυπηγική Airbus ανακινώσε αυτόν τον μήνα ότι αυξάνει τον ρυθμό παραγωγής στο μεγαλύτερο αεροπλάνο της για να καλύψει την αυξανόμενη ζήτηση, ενώ αεροπορικές εταιρείες χαμηλού κόστους, όπως η Ryanair Holdings, έχουν δηλώσει ότι οι καλοκαιρινές κρατήσεις προειάζουν για μια ισχυρή σεζόν. Η Lufthansa σκοπεύει να αυξήσει τη χωρητικότητα των πτήσεων της στο 85%-90% των προ κορωνοϊού επιπέδων, όμως προειδοποίησε ότι τα επίμονα προβλήματα στο ευρωπαϊκό σύστημα των αερομεταφορών θα περιορίσουν τη χωρητικότητα περίπου στο 75% το πρώτο τρίμηνο. Η αεροπορική εκτιμά ότι θα σημειώσει περαιτέρω πρόοδο φέτος προς την επίτευξη του στόχου της για περιθώριο κέρδους τουλάχιστον 8% έως το 2024. Οπως είπε ο κ. Σπορ, ο στόχος αυτός είναι αναγκαίος για να μειωθούν τα χρέη που συσώρευσε η Lufthansa κατά τη διάρκεια του κορωνοϊού, όταν χρειάστηκε να διασωθεί από τη γερμανική κυβέρνηση.

Δεύτερες σκέψεις από πολυεθνικές για επενδύσεις στην Ευρώπη

«Μαγνήτης» οι ΗΠΑ για τις εταιρείες λόγω των ενισχύσεων ύψους 369 δισ. δολ.

Τα σχέδια για επενδύσεις στην Ευρώπη επανεξετάζει μια σειρά πολυεθνικών, καθώς ο νέος νόμος για τη μείωση του πληθωρισμού (IRA) της αμερικανικής κυβέρνησης, ο οποίος περιλαμβάνει προβλέψεις για χρηματοδότηση-ρεκόρ, της τάξεως των 369 δισ. δολαρίων σε πολιτικές για το κλίμα και την ενέργεια, έχει καταστήσει τις ΗΠΑ «μαγνήτη» για τις επιχειρήσεις, όπως αναφέρει σε δημοσίευσμά του το moneyreview.gr. Πολλά κηπρά ονόματα της διεθνούς επιχειρηματικής σκηνής, μεταξύ άλλων η (καλιфорνέζικη) αυτοκινητοβιομηχανία Tesla, η σουηδική εταιρεία κατασκευής μπαταριών Northolt, ο ιρλανδικός γίγαντας του κλάδου των χημικών Linde, η γερμανική Volkswagen και η ιταλική ενεργειακή Enel, έχουν εκφράσει ενδιαφέρον για εκμετάλλευση του νέου νόμου στις ΗΠΑ, στο πλαίσιο του οποίου παρέχονται πράσινες επιχορηγήσεις σε εταιρείες. Ο IRA, βέβαια, έχει εγείρει σοβαρά ζητήματα ανταγωνισμού στους κόλπους των ευρωπαϊκών εταιρειών και ανάμεσα στους πολιτικούς παράγοντες, ενώ η Κομισιόν έχει μόνο σε αδρές γραμμές διατυπώσει την απάντησή της για την προσέλκυση και διατήρηση των επιχειρήσεων.

«Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις προτι-

μούν να έχουν το δώρο της αμερικανικής κυβέρνησης, έναντι της "ποινήs" των ευρωπαϊκών αρχών», δήλωσε αυτή την εβδομάδα στο CNBC ο Ευάγγελος Μυτιληναίος, αναφερόμενος στη γραφειοκρατία της Ευρώπης, ο οποίος υπενθυμίζεται πως διατελεί και πρόεδρος της ευρωπαϊκής βιομηχανίας μετάλλων Eurometaux. Στο πλαίσιο αυτό, ερωτώμενος για το ενδεχόμενο μεταφοράς ορισμένων δραστηριοτήτων της Mytilineos στις ΗΠΑ, δήλωσε: «Είναι μια πιθανότητα. Δυστυχώς, δεν είναι μια πιθανότητα μόνο για τη δική μας εταιρεία, είναι για πολλές».

Σε εκδήλωση των αποφοίτων του LSE, όπως είχε γράψει η «Κ», ο Ευάγγελος Μυτιληναίος μίλησε με σκληρή γλώσσα κατά της Ε.Ε. η οποία, όπως είπε, πίεσε για πολιτικές βιωσιμότητας και πράσινες μεταβάσεις, χωρίς να αξιολογήσει αν μπορούν να τις αντέξουν οι ευρωπαϊκές οικονομίες και κοινωνίες. «Δεν δώσαμε την απαραίτητη σημασία στην ασφάλεια εφοδιασμού και τώρα, τόσο η Ευρώπη σε θεσμικό επίπεδο όσο και οι κοινωνίες της είναι σε απόγνωση και κίνδυνο. Έτσι, αυτή τη στιγμή, απειλείται η ύπαρξη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, μαζί και των θέσεων εργασίας σε αυτήν», τόνισε. Μάλιστα, με-

Η σουηδική εταιρεία κατασκευής μπαταριών Northolt, ο ιρλανδικός γίγαντας του κλάδου των χημικών Linde, η γερμανική Volkswagen και η ιταλική ενεργειακή Enel έχουν εκφράσει ενδιαφέρον για εκμετάλλευση του νέου νόμου στις ΗΠΑ, στο πλαίσιο του οποίου παρέχονται πράσινες επιχορηγήσεις σε εταιρείες.

«Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις προτιμούν να έχουν το δώρο της αμερικανικής κυβέρνησης, έναντι της "ποινήs" των ευρωπαϊκών Αρχών», δήλωσε ο πρόεδρος της Eurometaux, Ε. Μυτιληναίος.

ταφέροντας την εμπειρία του από τις επαφές που είχε στις Βρυξέλλες το σύνομο διάστημα από την ανάληψη των καθηκόντων του ως προέδρου της Eurometaux, μίλησε για μια δυσκίνητη Ε.Ε., που «από φορέας αλληλεγγύης έχει καταλήξει πεδίο μόνο συμβιβασμών, κυρίως συμβολικών συμβιβασμών, που

δεν έχουν αντίκρισμα στην πραγματική κοινωνία και οικονομία», όπως έγραψε η «Κ». Χωρίς να διαφαίνεται λύση, οι Βρυξέλλες –σε μεγάλο βαθμό– συνεχίζουν να επιδιώκουν ορισμένες πρωτοβουλίες, σαν να ήταν «business as usual», είπε ο Ευάγγελος Μυτιληναίος και δίνοντας το στίγμα της πολιτικής που θα ακολουθούσε ως πρόεδρος του μεγάλου ευρωπαϊκού βιομηχανικού συνδέσμου, συμπλήρωσε: «Δεν έχω σκοπό να γίνω μέρος αυτού του τρόπου προσέγγισης των πραγμάτων. Σκοπεύω να αξιοποιήσω τη θητεία μου, ώστε να θέσω τα πράγματα επί τον τύπον των ήλων και να ακουστούν δυναμικά οι θέσεις μας, οι προτάσεις μας, για να κάνουμε και πάλι πρωταγωνίστρια την ευρωπαϊκή βιομηχανία».

Είναι ακόμη πολύ νωρίς να υπολογιστεί το μέγεθος των εκροών και των

διαφυγόντων κερδών από την Ευρώπη ως αποτέλεσμα της αμερικανικής πολιτικής. Ωστόσο, είναι ήδη σαφές ότι οι επιχειρήσεις στην Ευρώπη απαιτούν περισσότερη στήριξη. Στις αρχές Φεβρουαρίου η πρόεδρος της Κομισιόν, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, δήλωσε ότι έφτασε ο καιρός για ένα «απλούστερο και ταχύτερο ρυθμιστικό πλαίσιο». Παρουσίασε ένα πράσινο σχέδιο, το οποίο προβλέπει μεταξύ άλλων χαλάρωση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, ανακατεύθυνση κοινοτικών κονδυλίων, ταχύτερες εγκρίσεις των πράσινων έργων και εντατικοποίηση των προσπαθειών για την ενίσχυση των δεξιοτήτων και την επίτευξη εμπορικών συμφωνιών.

Στόχος του σχεδίου, σύμφωνα με τα λεγόμενά της, είναι όχι μόνο η διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της Ευ-

ρώπης έναντι των ΗΠΑ, αλλά και η απεξάρτησή της από την Κίνα, όπως αναφέρει το moneyreview.gr. «Είμαστε ανταγωνιστικοί. Αυτό που θέλουμε είναι να έχουμε ισότιμους όρους συμμετοχής στο παγκόσμιο πεδίο ανταγωνισμού», είχε δηλώσει η Φον ντερ Λάιεν στην ομιλία της. Ωστόσο, υπάρχουν ανησυχίες ότι η Ευρώπη άρνησε να αντιδράσει. Η αναπληρώτρια διευθύντρια της ευρωπαϊκής δεξαμενής σκέψης, Bruegel, Μαρία Δεμερτζή, δήλωσε πως ο IRA είναι κατασκευασμένος με έναν τρόπο, ο οποίος είναι πρωτίστως πολύ απλός και η λιτότητα πάντοτε κερδίζει. «Αντιθέτως, οι μηχανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι πολύ συνθετότεροι», συμπλήρωσε. Η κ. Δεμερτζή κατέληξε λέγοντας πως «η Ε.Ε. έχει συνειδητοποιήσει ότι ορελίζει να κάνει περισσότερα για να ανταγωνιστεί διεθνώς».

Καθοδικά για ενδέκατο συνεχόμενο μήνα ο δείκτης για τις τιμές των τροφίμων

Νέα υποχώρηση σημείωσε ο παγκόσμιος δείκτης του ΟΗΕ για τις τιμές των τροφίμων τον Φεβρουάριο, καθώς κινήθηκε στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 17 μηνών, κάτι όμως που δεν αποτυπώνεται και στην «τσέπη» των καταναλωτών, που εξακολουθούν να βλέπουν σημαντικές ανατιμήσεις στα ράφια του σούπερ μάρκετ. Ο δείκτης του ΟΗΕ που παρακολουθεί το κόστος των εμπορευμάτων τροφίμων υποχώρησε τον Φεβρουάριο κατά 0,6%, συμπληρώνοντας 11 μήνες πτώσης, στο μεγαλύτερο καθοδικό σερί εδώ και τρεις δεκαετίες που τηρούνται τα σχετικά στοιχεία. Στην πτώση του Φεβρουαρίου συνέβαλε η υποχώρηση των τιμών στα έλαια και τα γαλακτοκομικά, με το συνολικό κόστος των τροφίμων να έχει μειωθεί πλέον κατά 19% από το ρεκόρ που σημείωσε πριν από έναν χρόνο, όταν η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία προκάλεσε πύληση στις εξαγωγές σιτηρών. Ειδικότερα, ο δείκτης τιμών του

Στην πτώση του Φεβρουαρίου συνέβαλε η υποχώρηση των τιμών στα έλαια και τα γαλακτοκομικά.

Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας (FAO), ο οποίος παρακολουθεί τα προϊόντα διατροφής με τις περισσότερες διαπραγματεύσεις παγκοσμίως, ήταν κατά μέσον όρο 129,8 μονάδες τον περασμένο μήνα έναντι 130,6 τον Ιανουάριο, ανέφερε ο οργανισμός. Πρόκειται για τη χαμηλότερη ένδειξη από τον Σεπτέμβριο του 2021.

Ενα χρόνο από την έναρξη του πολέμου, οι τιμές των σιτηρών δέχονται πιέσεις εξαιτίας της μεγάλης σοδειάς σε χώρες όπως η Ρωσία και η Αυστραλία, ενώ πολιτικά κινείται επίσης το κόστος των ελαίων και του κρέατος.

Ωστόσο, χρειάζεται χρόνος για να

Η αποκλιμάκωση των τιμών δεν έχει φτάσει στα ράφια των σούπερ μάρκετ, όπου οι ανατιμήσεις συνεχίζονται, λόγω του αυξημένου κόστους της ενέργειας και των μεταφορών.

περάσει αυτή η αποκλιμάκωση των τιμών στα ράφια των σούπερ μάρκετ, όπου οι ανατιμήσεις συνεχίζονται λόγω

του αυξημένου κόστους της ενέργειας και των μεταφορών. Ο δείκτης του ΟΗΕ, που παρακολουθεί πέντε μεγάλες

κατηγορίες τροφίμων, βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα από τον Σεπτέμβριο του 2021.

Σύμφωνα με το Bloomberg, υπάρχουν κάποιες ενδείξεις ότι οι τιμές των τροφίμων ενδεχομένως να αποκλιμακώνονται σε κάποια μέρη του κόσμου. Στην Παραγουάη ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε στα χαμηλότερα επίπεδα από τον Δεκέμβριο του 2021, καθώς μετριάστηκαν οι τιμές σε τρόφιμα και καύσιμα. «Υπάρχει πληθωρισμός, το ζούμε», δήλωσε ο John Bason, οικονομικός διευθυντής της Associated British Foods Plc. Οι σκληρές εμπορικές διαπραγματεύσεις είναι μια καθημερινότητα ανάμεσα σε προμηθευτές και σούπερ μάρκετ. «Οι αναγνωρίζουμε ότι αυτή είναι μια δύσκολη περίοδος για όλους», σημείωσε. Η αμερικανική αλυσίδα fast food Wendy's περιμένει αύξηση περίπου 5% στις τιμές των εμπορευμάτων στα τρόφιμα φρέσκα, με το βοδιό να εμφανίζει ελαφρά μείωση.

Η Kraft Heinz δήλωσε πρόσφατα ότι δεν σχεδιάζει άλλες αυξήσεις τιμών σε Β. Αμερική, Ευρώπη, Λατινική Αμερική και στο μεγαλύτερο μέρος της Ασίας. Πριν από περίπου έναν μήνα, διεθνείς οργανισμοί όπως η Παγκόσμια Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και αναλυτές της αγοράς, προειδοποίησαν πως ο πληθωρισμός των τροφίμων, όχι μόνο δεν έχει υποχωρήσει, αλλά οι τιμές αναμένεται ότι θα παραμείνουν υψηλές για αρκετό καιρό ακόμη. Το μεγαλύτερο καμπανιά κινδύνου έκρουσε η Παγκόσμια Τράπεζα σε τελευταία της έκθεση για την επιστημονική ασφάλεια, η οποία είδε το φως της δημοσιότητας τον Ιανουάριο. Την ίδια στιγμή, παραμένουν πέντε μεγάλοι κίνδυνοι για τις τιμές των τροφίμων: το κόστος των λιπασμάτων, το κόστος της ενέργειας, ο κίνδυνος να τερματιστεί η συμφωνία για εξαγωγή σιτηρών από την Ουκρανία, η κλιματική αλλαγή, αλλά και η κερδοσκοπία.

Αποχώρηση από τον ΟΠΕΚ εξετάζουν τα ΗΑΕ

Τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα συζητούν εσωτερικά την αποχώρησή τους από τον ΟΠΕΚ λόγω αντιπαράθεσών με τη Σαουδική Αραβία, σύμφωνα με δημοσίευμα της Wall Street Journal. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, η αμερικανική εφημερίδα αναφέρει ότι τα ΗΑΕ διαφωνούν για τα επίπεδα της παραγωγής, καθώς υπό την τρέχουσα πολιτική αντλούν σημαντικά λιγότερο πετρέλαιο από όσο θα επιθυμούσαν. Μάλιστα, τα Εμιράτα συγκρούστηκαν με τους Σαουδάραβες τον περασμένο Οκτώβριο, όταν ο ΟΠΕΚ+ (συμπεριλαμβανομένης μεταξύ άλλων και της Ρωσίας) αποφάσισε δραματική μείωση της παραγωγής πετρελαίου για να στηρίξει τις τιμές.

Τα ΗΑΕ υποστήριζαν δημόσια τη

Αιτία η σύγκρουση με τη Σαουδική Αραβία για τα επίπεδα της ημερήσιας παραγωγής του καρτέλ.

μείωση της παραγωγής, ωστόσο Αμερικανοί αξιωματούχοι είπαν ότι τα Εμιράτα τους δήλωσαν ιδιωτικά πως ήθελαν να αντλήσουν περισσότερο πετρέλαιο –όπως επιθυμούσε και η Ουάσιγκτον– αλλά αντιμετώπισαν την αντίσταση της Σαουδικής Αραβίας.

Μεταξύ άλλων, τα Εμιράτα «ανησυχούν για μια Σαουδική Αραβία που λειτουργεί ενάντια στα συμφέροντά τους»,

σύμφωνα με την Dina Esfandiary, ανώτερη σύμβουλο για τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική στη Διεθνή Ομάδα Κρίσεων. Σύμφωνα με το δημοσίευμα, άλλα σημεία αντιπαράθεσης ΗΑΕ και Σ. Αραβίας αποτελούν η Υεμένη, καθώς και η επιθυμία των Εμιράτων να κατασκευάσουν στρατιωτική βάση σε νησί στο στενό του Μπαμπ αλ-Μαντέμπ στο νότιο άκρο της Ερυθράς Θάλασσας, κάτι στο οποίο αντιδρούν Σαουδάραβες αξιωματούχοι. Σημειώνεται ότι μετά τη δημοσίευση του ρεπορτάζ της WSJ οι τιμές του πετρελαίου σημείωσαν κατακόρυφη πτώση και διαπραγματεύονται με απώλειες περίπου 2%. Συγκεκριμένα, το συμβόλαιο Μαΐου του Brent υποχωρούσε κατά 1,8% με την τιμή του στα

83,2 δολάρια το βαρέλι, ενώ το αμερικανικό WTI Απριλίου σημείωσε πτώση 1,9% στα 76,7 δολάρια το βαρέλι. Υπενθυμίζεται πως σύμφωνα με το Reuters, η παραγωγή πετρελαίου του ΟΠΕΚ αυξήθηκε τον Φεβρουάριο λόγω της περαιτέρω ανάκαμψης της προσφοράς στη Νιγηρία, παρά την προσήλωση των κορυφαίων παραγωγών στη συμφωνία της ευρύτερης συμμαχίας ΟΠΕΚ+ για μείωση της παραγωγής για τη στήριξη της αγοράς. Ο ΟΠΕΚ αντλήσε 28,97 εκατομμύρια βαρέλια ημερησίως (bpd) τον περασμένο μήνα, με την παραγωγή να είναι μεγαλύτερη κατά 150.000 bpd σε σχέση με τον Ιανουάριο. Η παραγωγή εξακολουθεί να είναι μειωμένη κατά περισσότερο από 700.000 bpd από τον Σεπτέμβριο.

Μετά το ρεπορτάζ της Wall Street Journal για τη σύγκρουση ΗΑΕ - Σαουδικής Αραβίας, η τιμή του πετρελαίου υποχώρησε κατά 2%.

PLACELIFT
renovations - constructions

Τηλ: 77 770520

Ανάπτυξη 5% θέτει ως στόχο για φέτος το Πεκίνο

Οι 8 προτεραιότητες στην οικονομία
και η αύξηση αμυντικών δαπανών

Στο επίπεδο του «περίπου 5%», ήτοι χαμηλότερο από τη μέση εκτίμηση των αναλυτών, όρισε η Κίνα τον αναπτυξιακό της στόχο για το 2023, θέτοντας παράλληλα τα θεμέλια για οικονομική ανάκαμψη μετά την άρση των αυστηρών υγειονομικών μέτρων που είχαν ληφθεί για να ελεγχθεί η διάδοση του κορωνοϊού. Η σχετική έκθεση που δημοσίευσε η κινεζική κυβέρνηση μέσα στο Σαββατοκύριακο θεωρήθηκε συντηρητική, υποδεικνύοντας ότι η Κίνα αναγνωρίζει τις δυσκολίες της ανάκαμψης μετά την πανδημία, αλλά και την επιφυλακτικότητα της κυβέρνησης αφότου δεν κατάφερε να επιτύχει τους στόχους του 2022. Αναφορικά με τον πληθωρισμό για το 2023, ο στόχος τέθηκε στο 3% και για την ανεργία στα αστικά κέντρα στο 5,5%. Σκοπός είναι η δημιουργία περίπου 12 εκατομμυρίων νέων θέσεων εργασίας στα αστικά κέντρα, υψηλότερα δηλαδή από τον περσινό στόχο για «άνω των 11 εκατομμυρίων», όπως αναφέρει σε δημοσίευσμά του το Bloomberg και το moneyreview.gr. Στην έκθεση γίνεται επίσης έκκληση για εφαρμογή «συνετής νομισματικής πολιτικής» με «στοχευμένο» τρόπο. Το

δημοσιονομικό έλλειμμα της Κίνας αναμένεται να αυξηθεί φέτος στο 3% του ΑΕΠ έναντι του 2,8%, όπως είχε διαμορφωθεί κατά το 2022. Επιπλέον, θεωρείται ως αξιοσημείωτη η προβλεπόμενη αύξηση στις αμυντικές δαπάνες κατά 7,2% φέτος υπό συνθήκες οξυμένων εντάσεων και αντιπαραθέσεων με τις Ηνωμένες Πολιτείες για ένα μεγάλο αριθμό ποικίλων ζητημάτων, από την τεχνολογία αιχμής και τους ημιαγωγούς έως την Ταϊβάν.

«Η οικονομία της Κίνας χτίζει μια σταθερή ανάκαμψη και επιδεικνύει τις τεράστιες δυνατότητες που έχει, αλλά και τη δυναμική της για περαιτέρω ανάπτυξη», δήλωσε ο απερχόμενος πρωθυπουργός της χώρας, Λι Κεκιάνγκ. Ωστόσο, συνολικά θεωρήθηκε από πολιτικούς παρατηρητές και οικονομολόγους ότι οι στόχοι είναι συντηρητικοί, ενώ διατυπώθηκαν ανησυχίες πως εν τέλει η συμβολή της δεύτερης μεγαλύτερης οικονομίας στο διεθνές οικονομικό σκηνικό θα είναι περιορισμένη φέτος.

«Θα πρέπει να στραφούμε στην ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας, να ενισχύσουμε την εποπτεία σε ρυθμιστικό επίπεδο και να στηρίξουμε την ανάπτυξη

Συντηρητικοί θεωρούνται οι οικονομικοί στόχοι της Κίνας, ενώ διατυπώνονται ανησυχίες πως η συμβολή της στο διεθνές οικονομικό σκηνικό θα είναι περιορισμένη φέτος.

της οικονομίας των πλατφορμών», αναφέρει η έκθεση. Στο πλαίσιο αυτό τέλεται η συμβολή της δεύτερης μεγαλύτερης οικονομίας στο διεθνές οικονομικό σκηνικό θα είναι περιορισμένη φέτος. «Θα πρέπει να στραφούμε στην ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας, να ενισχύσουμε την εποπτεία σε ρυθμιστικό επίπεδο και να στηρίξουμε την ανάπτυξη

Στη δεύτερη θέση βρίσκεται η βελτίωση του συστήματος της βιομηχανίας και η στήριξη των μη κρατικών οντοτήτων. Επίσης, αναφέρεται η ενίσχυση των προσπάθειών για προσέλκυση και αξιοποίηση ξένων επενδύσεων, η πρόληψη και η αντιμετώπιση των χρηματοπιστωτικών κινδύνων, η σταθεροποίηση της παραγωγής σιτηρών, η συνέχιση των πολιτικών με στόχο τη μετάβαση στην πράσινη ανάπτυξη και την ολοκλήρωσή της, καθώς και η κατάρτιση, προώθηση και εφαρμογή κοινωνικών προγραμμάτων για τις ομάδες του πληθυσμού που έχουν ανάγκη. «Περισσότερες πιθανότητες για να βοηθηθεί η ανάπτυξη έχει με το να ανακάμψουν οι καταναλωτικές δαπάνες. Οι επιχειρηματικές επενδύσεις μπορεί να παραμείνουν αμετάβλητες, έως ότου υπάρ-

ξουν δραστικότερα μέτρα που θα αποσκοπούν στη στήριξη του ιδιωτικού τομέα», δήλωσε στο Bloomberg ο Μπερτ Χόφμαν, πρώην επικεφαλής για την ομάδα της Κίνας στην Παγκόσμια Τράπεζα.

Σε ό,τι αφορά τον τομέα της ανέγερσης κατοικιών, ο οποίος αποτελεί έως και το 20% του κινεζικού ΑΕΠ, στο επίκεντρο βρέθηκε η ανάγκη παροχής στήριξης για την απόκτηση πρώτης κατοικίας και η «βοήθεια επίλυσης των στεγαστικών προβλημάτων για καινούργιους κατοίκους πόλεων και νέους σε ηλικία ανθρώπους». Όπως μάλιστα άφησε να εννοηθεί ο Κινέζος πρωθυπουργός Λι Κεκιάνγκ, η κυβέρνηση θα στοχεύσει και στην αποφυγή της «μη ρυθμιζόμενης επέκτασης της αγοράς». Ιδιαίτερη αναφορά, επίσης, έκανε ο

ίδιος στην εθνική ασφάλεια, λέγοντας ότι απαιτούνται πολιτικές, οι οποίες θα μπορούν να ισορροπήσουν την ανάπτυξη και την ασφάλεια. Στο πλαίσιο αυτό η Κίνα πρόκειται να αυξήσει τις αμυντικές δαπάνες κατά 7,2% κατά το τρέχον έτος, δηλαδή με τον ταχύτερο ρυθμό των τελευταίων τεσσάρων ετών, στο 1,55 τρισ. γουάν (πάνω από 223 δισ. δολάρια). Το 2022 είχαν αυξηθεί κατά 7,1% οι αμυντικές δαπάνες της χώρας και το 2021 κατά 6,8%. Αξίζει τέλος να αναφερθεί πως, σε σχέση με δέκα χρόνια πριν, ο προϋπολογισμός για τις αμυντικές δαπάνες της Κίνας είναι υπερδιπλάσιος φέτος. Κατά τον Κινέζο πρωθυπουργό, Λι Κεκιάνγκ, το Πεκίνο θα στοχεύσει σε «ειρηνική επανένωση» με την Ταϊβάν, διατηρώντας την ίδια στάση απέναντι στη νησιωτική χώρα.

Νέα αύξηση επιτοκίων στις 16 Μαρτίου προανήγγειλε η Κριστίν Λαγκάρντ

Ακόμα μία φορά, η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), Κριστίν Λαγκάρντ, επιβεβαιώνει όσους προέβλεπαν τη συνεχιζόμενη ανοδική πορεία των επιτοκίων. Συγκεκριμένα, δήλωσε ότι είναι «πολύ πιθανή» η αύξηση των επιτοκίων κατά επιπλέον 50 μονάδες βάσης στη συνεδρίαση της ΕΚΤ στις 16 Μαρτίου.

Ειδικότερα, μιλώντας στην ισπανική εφημερίδα El Correo, η Λαγκάρντ δήλωσε πως πρόκειται για μία απόφαση, στην οποία είχε αναφερθεί ήδη από την προηγούμενη συνεδρίαση, «και όλοι οι αριθμοί που βλέπουμε τις τελευταίες ημέρες επιβεβαιώνουν ότι αυτή η αύξηση είναι πολύ πιθανή», όπως σχετικώς αναφέρει σε δημοσίευσμά του το moneyreview.gr.

Στην περίπτωση, πάντως, που πράγ-

Η ενίσχυση του κόστους δανεισμού κατά 50 μ.β. την επόμενη εβδομάδα είναι εξαιρετικά πιθανή, τόνισε η πρόεδρος της ΕΚΤ.

ματι αποφασιστεί τέτοια αύξηση στη συνεδρίαση στις 16ns Μαρτίου, το επιτόκιο αναφοράς θα έχει ανέλθει συνολικά κατά 350 μονάδες βάσης από τον Ιούλιο του περασμένου έτους. Παρότι δεν είναι ξεκάθαρο τι θα συμβεί μετά τον Μάρτιο, οι αναλυτές προεξόφλουν ότι το κόστος του χρήματος θα αγγίξει το 4% εν συγκρίσει με το τρέχον επίπεδο του 2,5%. Κι αν συμβεί κάτι τέ-

Ξέρω ότι θα είναι υψηλότερο από το επίπεδο στο οποίο βρίσκονται τώρα τα επιτόκια και ότι έχουμε κι άλλη δουλειά να κάνουμε, τόνισε η Κριστίν Λαγκάρντ.

τοιο, τότε θα είναι και για πρώτη φορά στην ιστορία του κοινού ευρωπαϊκού νομισματός. «Δεν μπορώ να σας πω πόσο ψηλά θα πάνε τα επιτόκια. Ξέρω ότι θα είναι υψηλότερα από το επίπεδο στο οποίο βρίσκονται τώρα και ότι έχουμε κι άλλη δουλειά να κάνουμε, διότι δεν μπορούμε ακόμα να διατηρήσουμε τη νίκη μας. Σαφώς και σημειώνουμε πρόοδο, αλλά έχουμε ακόμη δουλειά να κάνουμε», δήλωσε η Λαγκάρντ.

Καθόλου τυχαία, άλλωστε, χαρακτηρίσε τον πληθωρισμό ως ένα τέρας, στον οποίο πρέπει να καταφέρει κανείς κτύπημα στο κεφάλι. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο δείκτης του πληθωρισμού στην Ευρώζων υποχώρησε μόνο οριακά τον Φεβρουάριο στο 8,5% έναντι του 8,6%

τον Ιανουάριο. Ακόμη μεγαλύτερο σημείο προβληματισμού, όμως, αποτελεί το γεγονός ότι ο δομικός πληθωρισμός ανήλθε στο επίπεδο-ρεκόρ του 5,6% έναντι του 5,3% τον προηγούμενο μήνα. «Αισθάνομαι σίγουρη ότι ο δομικός πληθωρισμός θα υποχωρήσει το 2023, όσο ο πληθωρισμός θα παραμένει σε δυσχερές υψηλό επίπεδο βραχυπρόθεσμα. Και αναμένω σχετικά καλύτερη οικονομική ανάπτυξη σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση των τελευταίων τριμήνων του 2022», δήλωσε. Η ίδια υπενθύμισε επίσης ότι «οι προβλέψεις της ΕΚΤ δεν περιλαμβάνουν ύφεση το 2023. Αναμένουμε θετική ανάπτυξη και αυξημένη δραστηριότητα σε βάθος έτους. Ωστόσο, είναι αλήθεια ότι υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα». Σε ό,τι αφορά τους κινδύνους για την ανάπτυξη, η Λαγκάρντ τόνισε:

«Ο βασικός προβληματισμός μας είναι ο πληθωρισμός. Δεν θέλουμε να κλονίσουμε και να διαρρήξουμε την οικονομία. Δεν είναι αυτός ο στόχος μας. Ο στόχος μας είναι να καταστείλουμε τον πληθωρισμό».

Εν κατακλείδι, κατά τον προϊστάμενο οικονομολόγο και αρμόδιο για τα ευρωπαϊκά θέματα στην ιταλική τράπεζα της UniCredit, Μάρκο Βάλι, που μίλησε στους Financial Times, τα τελευταία δεδομένα για το 8,5% του Φεβρουαρίου και το 5,6% του δομικού πληθωρισμού, που ενισχύθηκε, «ενδεχομένως να επηρεάσουν την πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, διότι τα μέλη της στο Δ.Σ. με επιρροή έχουν ευθεώς διασυνδεδεμένη την πορεία του κόστους χρήματος με τον δομικό πληθωρισμό και την εξέλιξή του».

Πάει για ρεκόρ φέτος στον τουρισμό η Ιταλία

Δεν είναι μόνο οι ευρωπαϊκές αεροπορικές εταιρείες που αναμένουν υψηλή ζήτηση το καλοκαίρι και δη για τους δημοφιλείς προορισμούς της Μεσογείου. Σύμφωνα με το ιταλικό ινστιτούτο δημοσκοπήσεων Demoskopika, τη φετινή χρονιά οι διανυκτερεύσεις τουριστών στη χώρα θα ξεπεράσουν τα 442 εκατομμύρια.

Και φυσικά, ένας από τους ισχυρότατους πόλους έλξης παραμένει η Ρώμη, η Αιώνια Πόλη, ανεξαρτήτως αν δεν έχει θάλασσα. Πάντως, όπως αναφέρει σε δημοσίευσμά της η Deutsche Welle, σε σχέση με το 2022 προβλέπεται αύξηση στις τάξεις του 12,2%. Συνολικά από το

εξωτερικό και το εσωτερικό αναμένεται να επιλέξουν τα ιταλικά θέρετρα και τις λεγόμενες μοναδικές «πόλεις της τέχνης» 127 εκατομμύρια επισκέπτες. Και σε αυτή την περίπτωση σε σύγκριση με πέρσι καταγράφεται ουσιαστική αύξηση της τάξεως του 11,2%. Η έκρηξη αυτή της τουριστικής κίνησης μπορεί να οδηγήσει σε εισπράξεις 89 δισ. ευρώ, οι οποίες θα είναι κατά σχεδόν 25% υψηλότερες σε σύγκριση με το 2022. Έχουν προηγηθεί άλλωστε τρία χρόνια σκληρών περιορισμών και απαγορεύσεων που είχαν εφαρμοστεί για την ανάσχεση της πανδημίας του κορωνοϊού, οπότε σήμερα πλέον όλοι και όλες

Οι διανυκτερεύσεις ταξιδιωτών αναμένεται να ξεπεράσουν τα 442 εκατομμύρια – Μεγάλες ελλείψεις εργαζομένων στις τουριστικές υποδομές.

έχουν ανάγκη για χαλάρωση και ανεμελιά.

Όσον αφορά τους ξένους επισκέπτες, η εταιρεία Demoskopika προβλέπει ότι φέτος θα επισκεφθούν την Ιταλία 61 εκατομμύρια ξένοι τουρίστες με 215 εκατομμύρια

διανυκτερεύσεις. Η θετική αυτή δυναμική φαίνεται να αφορά όλες τις περιοχές της χώρας, ενώ οι ενοτονότερες αυξήσεις αναμένονται για την ευρύτερη περιοχή της Βενετίας, την κεντρική περιφέρεια των Τοσκάνης, τη Ρώμη και την Καμπανία με πρωτεύουσα τη Νάπολη.

Παρ' όλα αυτά, δεν φαίνεται να είναι όλα ρόδινα. Η συνομοσπονδία των επιχειρήσεων στο εμπόριο και στον τουρισμό της Ιταλίας, Confesercenti, έχει σημάνει συναγερμό και υπογραμμίζει ότι ενόψει του Πάσχα των Καθολικών, στις 9 Απριλίου –αλλά και όσον αφορά όλη την υπόλοιπη σεζόν–, συνεχι-

ζουν να υπάρχουν τεράστιες ελλείψεις. Χρειάζονται επειγόντως περίπου 50.000 εργαζόμενοι στα ξενοδοχεία και στα εστιατόρια, καθώς και στις υπόλοιπες τουριστικές υποδομές. Οι μεγαλύτερες ελλείψεις καταγράφονται στα νησιά της Σαρδηνίας και της Σικελίας, αλλά και στις παραθαλάσσιες περιοχές της Αδριατικής. Κυρίως στην Εμίλια Ρομάνια, όπου κάθε χρόνο παραθερίζουν πολλοί ξένοι, κυρίως Γερμανοί τουρίστες. Οι επιχειρηματίες του τομέα ζητούν την άμεση στήριξη της ιταλικής κυβέρνησης, ώστε να αντιμετωπιστεί, όπως τονίζουν, μια «χρόνια κατάσταση μεν, εκτάκτου ανάγκης δε».

Η έκρηξη της τουριστικής κίνησης μπορεί να οδηγήσει σε εισπράξεις 89 δισ. ευρώ, οι οποίες θα είναι σχεδόν κατά 25% υψηλότερες συγκριτικά με το 2022.

Σύμφωνα με την έρευνα, όταν το εισόδημα ξεπερνάει τις 60.000 δεν συνοδεύεται από ανάλογη αύξηση των γνωστικών ικανοτήτων.

Οι πιο πλούσιοι άνθρωποι δεν είναι και πιο έξυπνοι

Οποιος κερδίζει πολλά δεν είναι σώφει και καλά μεγαλοφυής! «Το ήξερα!», θα σκεφθεί κανείς διαβάζοντας αυτό το άρθρο, φέρνοντας στον νου του κάποιον με υπερβολικά υψηλό εισόδημα. «Σίγουρα δεν μπορεί να είναι μόνο η νομίστη που κάνει μερικούς ανθρώπους να κερδίζουν τέτοιους μισθούς!». Οι άνθρωποι που κερδίζουν απίστευτα πολλά χρήματα δεν σημαίνει αυτόματα ότι είναι και πάρα πολύ έξυπνοι, όπως αναφέρει σε άρθρο της η Deutsche Welle. Μια νέα έρευνα που δημοσιεύθηκε στο επιστημονικό περιοδικό «Ευρωπαϊκή Κοινωνιολογική Επιθεώρηση», με ερευνητές από διάφορα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, μπόρεσε να επιβεβαιώσει αυτό που πολλοί υποψιάζεστε. Μέχρις ενός σημείου όντως η ευφύια και οι χρηματικές απολαβές συσχετίζονται.

Αλλά από εκεί και πέρα υπάρχουν άλλοι παράγοντες που καθορίζουν την οικονομική επιτυχία ενός ατόμου.

Στη συγκεκριμένη έρευνα οι επιστήμονες εξέτασαν δεδομένα από 60.000 άνδρες Σουηδούς, έχοντας πρόσβαση στα εισοδήματα που δήλωναν στην εφορία, όπως και στα αποτελέσματα ενός ειδικού τεστ νοημοσύνης κατά τη διάρκεια της κατάταξής τους στον στρατό. «Τα δεδομένα που έχουμε λάβει είναι απίστευτα», λέει ο Μαρκ Κόισνικ, ένας από τους συγγραφείς της μελέτης. Ο ίδιος είναι καθηγητής Κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο της Λειψίας και αναπληρωτής καθηγητής στο Ινστιτούτο Αναλυτικής Κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο Λιντκέπινγκ στη Σουηδία. Ενώ το ετήσιο εισόδημα είναι πιο εύκολο να καταγραφεί, η καταμέτρηση της ευ-

φυΐας αποτελεί μια πιο περίπλοκη διαδικασία. Όλοι οι συμμετέχοντες έκαναν το ίδιο τεστ μεταξύ 18 και 19 ετών. Είναι το λεγόμενο «Armed Forces Qualification Test» (AFQT), ένα τεστ προσόντων των ενόπλων δυνάμεων που χρησιμοποιούσε ο σοουηδικός στρατός προκειμένου να αξιολογήσει τις γνωστικές ικανότητες των νεαρών ανδρών. Ο καθηγητής Κόισνικ λυπάται που οι γυναίκες δεν αποτέλεσαν μέρος της μελέτης του, διότι δεν υπήρχαν αντίστοιχα δεδομένα. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αντικειμενικότητα, οι ερευνητές έλαβαν υπόψη μόνο δεδομένα από έτη κατά τα οποία όλοι οι Σουηδοί άνδρες έπρεπε να υποβληθούν σε αυτό το τεστ.

«Συνδέσαμε τις μετρήσεις της νοημοσύνης κατά τη διεξαγωγή του συ-

γκεκριμένου τεστ με τις μετρήσεις της επιτυχίας που είχαν στην αγορά εργασίας σε μεταγενέστερο στάδιο της ζωής τους», εξηγεί ο καθηγητής Κόισνικ. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως οι ερευνητές παρακολουθούν το ετήσιο εισόδημα των ανδρών για περίοδο δέκα ετών, όπου οι συμμετέχοντες είναι μεταξύ 35 και 45 ετών, και από αυτό υπολογίζουν τον μέσο όρο του αντίστοιχου ετήσιου εισοδήματος. «Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπάρχουν τρία διαφορετικά επίπεδα στην αγορά εργασίας», σημειώνει ο καθηγητής. Μέχρι ένα ορισμένο επίπεδο εισοδήματος δεν φαίνεται να συνδέεται η μοιραία με τις γνωστικές ικανότητες. Οι άνθρωποι αρχίζουν να κερδίζουν χρήματα, χωρίς οι ερευνητές να έχουν παρατηρήσει περισσότερες γνωστικές ικανότητες. «Στο ανώτερο

50% των συμμετεχόντων βλέπουμε μια πολύ ισχυρή σύνδεση μεταξύ εισοδήματος και γνωστικών δεξιοτήτων».

Παρ' όλα αυτά, ο σαφής αυτός συσχετισμός εξαφανίζεται όταν το εισόδημα ξεπερνάει τις 60.000 ευρώ, όπως αναφέρει ο καθηγητής, δηλώνοντας πως η περαιτέρω αύξηση του εισοδήματος δεν συνοδεύεται από ανάλογη αύξηση των γνωστικών ικανοτήτων. Το κορυφαίο ποσοστό των συμμετεχόντων της μελέτης, όμως, δεν είναι και «τέρατα» εξυπνάδας. Σύμφωνα με τη μελέτη του Κόισνικ, οι συμμετέχοντες με το υψηλότερο εισόδημα, της τάξης των 200.000 ευρώ, σε ποσοστό 1%, μπορεί να βγάζουν τα διπλάσια από την εμπορική ποσοστιαία μονάδα της κατάταξης, αλλά είναι και «μια ιδέα λιγότερο έξυπνοι», σύμφωνα με την D.W.

Η ανεργία υποχωρεί, οι τριετίες θα «ξεπαγώσουν»;

Ο προχειρογραφημένος νόμος του 2012 δημιουργεί πλήθος ερωτημάτων

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Μόλις 40.000 νέες θέσεις εργασίας απαιτούνται για να πέσει η ανεργία κάτω από το όριο του 10%. Θα είναι μια εξέλιξη που θα πυροδοτήσει πλήθος συζητήσεων σχετικά με τη διαμόρφωση του κατώτατου μισθού, καθώς θα ανασυρθεί από τα συρτάρια ο «στοιχειωμένος» μνημονιακός νόμος του 2012, ο οποίος απαγόρευε την προσαύξηση του κατώτατου μισθού βάσει προϋπηρεσίας μέχρι να μειωθεί σε μονοψήφιο ποσοστό η ανεργία. Ο πρόχειρα γραμμένος μνημονιακός νόμος του 2012 αφήνει πολλά αναπάντητα ερωτήματα, τα οποία η επόμενη κυβέρνηση –κατά τη θετική της οποίας θα πρέπει να επιλυθεί το θέμα– θα πρέπει να απαντήσει. Η ανάκτηση του 10% θα πρέπει να γίνει σε επίπεδο μήνα –κάτι που σημαίνει ότι μπορεί να απέχουμε και μερικές εβδομάδες ή μήνες από το «ορόσημο»– ή σε επίπεδο μέσου όρου έτους, κάτι που ασφαλώς μας πηγαίνει αρκετά πιο πίσω στον χρόνο;

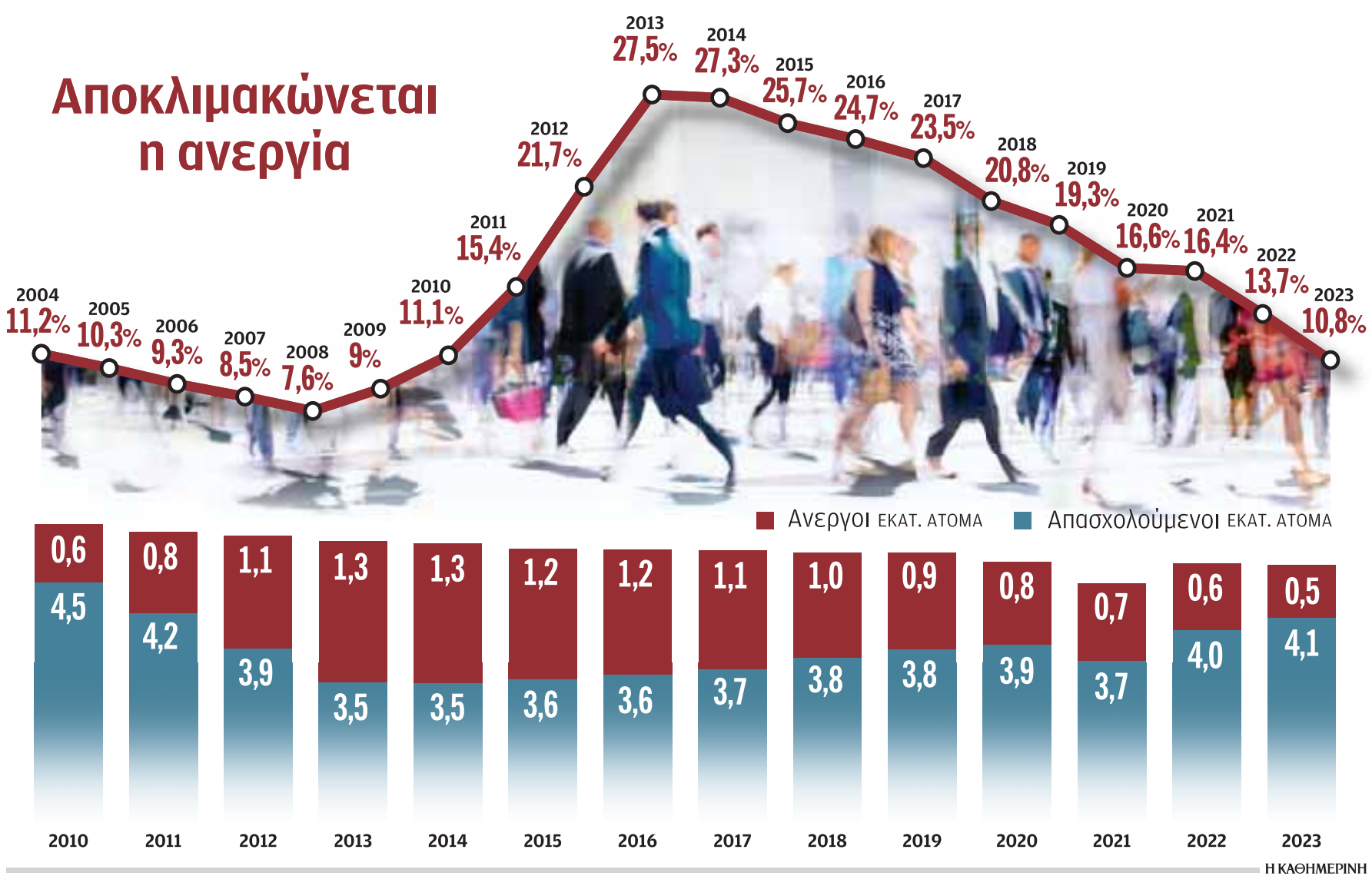
Αναδρομικά ή όχι;

Η ανάκτηση των Ζετιών θα γίνει αναδρομικά, κάτι που σημαίνει ότι εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενοι που απασχολήθηκαν από το 2012 και μετά θα πρέπει να λάβουν αυτόματα αύξηση έως και 30%; Θα προμετρηθεί –και με ποιον τρόπο θα γίνει αυτό– ο κίνδυνος η απότομη αύξηση του μισθολογικού κόστους να οδηγήσει σε απώλεια θέσεων

Το 2012 που ψηφιζόταν το «πάγωμα» των λεγόμενων τριετιών, η ανεργία ήταν στο 27,5%. Την περασμένη εβδομάδα έπεσε για πρώτη φορά κάτω από 11%.

εργασίας και επιστροφή στα διψήφια ποσοστά ανεργίας; Και τελικώς, αν η ανεργία υποχωρήσει σε μονοψήφια ποσοστά, αλλά υπάρξει νέα περίοδος αύξησης της, θα ξαναζήσουμε το «πάγωμα» της προσαύξησης, δηλαδή την «αναβίωση» του μνημονιακού νόμου;

Το 2012 που ψηφιζόταν το «πάγωμα» των λεγόμενων τριετιών, η ανεργία ήταν στο 27,5%. Αυτό σημαίνει ότι ο αριθμός των απασχολούμενων είχε πέσει –ενδεικτικά τα στοιχεία του Ιανουαρίου 2013– στα 3,56 εκατ., με τον αριθμό των ανέργων να εκτοξεύεται στο 1,33 εκατ. Ουδείς μπορούσε να διανοηθεί τότε ότι θα πρέπει να προβλεφθεί στον νόμο τι θα συμβεί όταν ο αριθμός των ανέργων θα μειωνόταν και πάλι κάτω από τα επίπεδα των 500.000 ατόμων. Η πτωτική πορεία της ανεργίας ξεκίνησε το 2015, έπεσε για πρώτη φορά κάτω από το 20% στις αρχές του 2019 και στις αρχές της εβδομάδας που πέρασε, η ΕΛΣΤΑΤ ανακοίνωσε ότι ο μνημονιακός νόμος της ανεργίας έπεσε για πρώτη φορά κάτω από 11% μετά το

2009. Είχαμε τον Ιανουάριο του 2023 μικρότερο αριθμό ανέργων (502.000) από ό, τι τον Ιανουάριο του 2004, λίγους μήνες δηλαδή πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Γιατί είχαμε την τόσο αισθητή αποκλιμάκωση της ανεργίας; Ο ένας λόγος ήταν η βελτίωση των συνθηκών στην οικονομία (ανάκαμψη του ΑΕΠ, δημιουργία θέσεων εργασίας, κίνητρα για προσλήψεις), ο δεύτερος ήταν η διατήρηση των μισθών σε χαμηλά επίπεδα και ο τρίτος (αρνητικός αλλά με ουσιαστικό αποτύπωμα), η μείωση του εργατικού δυναμικού.

Το άθροισμα απασχολούμενων και ανέργων το 2010 ήταν 5 εκατομμύρια άτομα και η ανεργία στο ξεκίνημα της μνημονιακής περιόδου 11,1%. Σήμερα έχουμε λιγότερους ανέργους σε σχέση με το 2010 (502.000 από 557.000 τον Ιανουάριο του 2010), αλλά σαφώς μειωμένος είναι και ο αριθμός των απασχολούμενων: μόλις 4,145 εκατομμύρια.

Η πιο απλή: έχουμε χαμηλότερη ανεργία από το 2010 σε ποσοστιαία βάση αλλά πολύ μικρότερο αριθμό απασχολούμενων. Ο λόγος; Η κατακόρυφη μείωση του πληθυσμού και το brain drain, καθώς σε όλη αυτή την περίοδο οι θάνατοι στην Ελλάδα ήταν περισσότεροι από τις γεννήσεις.

Υποχώρηση ανεργίας

Το αν θα πέσει η ανεργία κάτω από το 10% μέσα στο επόμενο χρονικό διάστημα, προφανώς και θα κριθεί με βάση τα σημερινά δεδομένα του εργατικού δυναμικού. Πρακτικά, με 460.000 ανέργους (από 502.000 τον Ιανουάριο του 2023) η ανεργία μπορεί να μειωθεί σε μονοψήφιο ποσοστό. Ο στόχος θεωρείται εφικτός από τη στιγμή που εκτός από την προοδική ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και το επόμενο χρονικό διάστημα,

έχουμε μπροστά και μια σειρά από επιδοτούμενα προγράμματα για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Ως προς το θέμα των τριετιών, οι αποφάσεις θα ληφθούν προφανώς από την επόμενη κυβέρνηση. Ο οικονομικός αντίκτυπος θα είναι πολύ μεγάλος –καθώς είναι εκατοντάδες χιλιάδες οι απασχολούμενοι που έχουν συμπληρώσει τριετίες στο διάστημα από το 2012 (όταν έγινε το «πάγωμα») μέχρι τώρα– και γι' αυτό θα απαιτηθεί εκτεταμένος διάλογος πριν από τις τελικές αποφάσεις, δεδομένου ότι οι Ζετίες θα εφαρμοστούν και επί του νέου αυξημένου κατώτατου μισθού που θα ισχύσει από την 1η Απριλίου. Αυτό στην πράξη σημαίνει ότι θα υπάρχουν χιλιάδες εργαζόμενοι οι οποίοι θα πρέπει να λάβουν –αν το μέτρο ισχύσει αναδρομικά– ακόμη και πάνω από 1.000 ευρώ μεικά. Το «ξεπάγωμα» των τριετιών είναι σχεδόν δεδομένο

ότι θα ισχύσει μόλις καταγραφεί από την ΕΛΣΤΑΤ μονοψήφιο ποσοστό ανεργίας σε σύνολο ενός έτους και όχι σε επίπεδο μήνα. Αυτό σημαίνει ότι οι άνεργοι θα πρέπει να είναι λιγότεροι από 460.000 για ένα ολόκληρο δωδεκάμηνο.

Νέο «πάγωμα»

Όσον αφορά το ενδεχόμενο εκ νέου «παγώματος» των τριετιών σε περίπτωση νέας αύξησης της ανεργίας, γνώστες του θέματος επισημαίνουν ότι δεν προκύπτει από πουθενά τέτοια πρόβλεψη. Όσον αφορά το θέμα της αναδρομικότητας, το «μέτωπο» θα είναι πολύ μεγάλο. Αν δεν αναγνωριστεί αναδρομικά το δικαίωμα στην προσαύξηση λόγω προϋπηρεσίας, αυτός που εργάζεται αδιάλειπτα από το 2012 και αυτός που θα πάρει δουλειά για πρώτη φορά το 2024, θα έχουν τον ίδιο μισθό.

Ευάλωτοι οι «μικροί» από μία μεγάλη αύξηση του κατώτατου μισθού

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Τουρισμός, εμπόριο και μεταποίηση, πολυπληθείς κλάδοι της ελληνικής οικονομίας, αναμένεται να επηρεαστούν περισσότερο από τις συνέπειες της αύξησης του κατώτατου μισθού, πολλώ δε μάλλον εάν αυτή ξεπεράσει το 7,5%. Αυτό περιγράφεται στην έκθεση του ΚΕΠΕ, που βρίσκεται εδώ και σχεδόν μια εβδομάδα στα χέρια του υπουργού Εργασίας Κωστή Χατζηδάκη, «ψηλαφίζοντας» τις προσδοκίες που είχαν δημιουργηθεί για αυξήσεις πολύ υψηλότερες από αυτές που αντέχει ηγχώρα οικονομία. Οι αποφάσεις έχουν ήδη ληφθεί και μπορεί το πραγματικό δυστύχημα των Τεμπών να «πάγωσε» για λίγες ημέρες τις διαδικασίες, όμως εντός της ερχόμενης εβδομάδας το υπουργικό συμβούλιο θα πρέπει να εγκρίνει την εισήγηση του κ. Χατζηδάκη, προκειμένου στη συνέχεια να υπογραφεί η σχετική υπουργική απόφαση και ο νέος κατώτατος μισθός να ισχύσει τουλάχιστον για το ένα τέταρτο των απασχολούμενων του ιδιωτικού τομέα.

Τι προτείνουν

Το «καμπανάκι» για τις συνέπειες μιας πιθανής μεγάλης αύξησης του κατώτατου μισθού στις μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες εκτιμάται ότι είναι πιο εκτεθειμένες στις δυσμενείς επιπτώσεις, ήρθε από την έκθεση του ΚΕΠΕ, η οποία

δεν είναι δεσμευτική για την κυβέρνηση, δείχνει όμως την τάση της αγοράς. Έτσι, η ανεξάρτητη Αρχή Εμπειρογνομόνων προτείνει αύξηση κατά 5% και το ΚΕΠΕ τάσσεται υπέρ μιας αύξησης στον κατώτατο μισθό και στο κατώτατο ημερομίσθιο από 4,5% έως και 7,5%. Συγκεκριμένα, η επιτροπή των εμπειρογνομόνων, αφού έλαβε υπόψη της τόσο τις προτάσεις -εισηγήσεις των φορέων, ερευνητικών ιδρυμάτων και κοινοτικών εταίρων και την πορεία της ελληνικής οικονομίας, εκτιμά πως «το επίπεδο κατώτατων μισθών στο τέλος του 2022 ήταν 1-

Θα προκαλέσει έντονες πιέσεις στις μικρές επιχειρήσεις, προειδοποιεί το ΚΕΠΕ. Προτείνει να ενισχυθεί από 4,5% έως και 7,5%.

κανοποιητικό και ότι είναι θεμιτή μια αύξηση, που θα αναπληρώσει την προβλεπόμενη απώλεια πραγματικού εισοδήματος των χαμηλόμισθων λόγω του πληθωρισμού (+4,4%) και θα ακολουθεί την αναμενόμενη αύξηση της πραγματικής παραγωγικότητας (+0,6%)».

Συνεπώς, εισηγείται αύξηση του κατώτατου μισθού και ημερομίσθιου κατά 5%. Στο ίδιο τελικό

κείμενο, το ΚΕΠΕ εκτιμά ότι η αύξηση του κατώτατου μισθού πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον τις απώλειες της αγοραστικής δύναμης για το 2023, θέτοντας ως ελάχιστη αύξηση το 4,5%. Από την άλλη πλευρά, για λόγους κοινωνικής ισοτιμίας, θεωρεί πως είναι σκόπιμο να μην ξεπεράσει την αύξηση που δόθηκε στους περισσότερους συνταξιούχους (7,75%). Και προτείνει μια αύξηση

από 4,5% έως 7,5%. Επισημαίνει μάλιστα ότι οι μικρές επιχειρήσεις στις οποίες η χρήση του κατώτατου μισθού είναι πιο διαδεδομένη, είναι σαφώς πιο εκτεθειμένες στις δυσμενείς επιπτώσεις που θα έχει μια αύξηση του.

Συγκεκριμένα, επισημαίνεται πως οι μικρές επιχειρήσεις αποδεικνύονται πιο ευαίσθητες στις μεταβολές του κατώτατου μισθού, αφού μία αύξηση της τάξης του 1%

θα αυξήσει τους μέσους μισθούς στις μικρές επιχειρήσεις κατά 0,53%, ενώ στις μεγάλες κατά 0,36%. Με άλλα λόγια, η πίεση από μία αύξηση του κατώτατου μισθού είναι αισθητά μεγαλύτερη προς τις μικρές επιχειρήσεις. Μάλιστα, καταγράφονται σημαντικές κλαδικές διαφορές αναφορικά με την επίδραση του κατώτατου στον μέσο μισθό.

Ειδικότερα, στις μικρές επιχει-

ρήσεις σε έξι κλάδους η ελαστικότητα μέσων προς κατώτατος μισθούς εκτιμάται υψηλότερη από 0,5. Μεταξύ αυτών των κλάδων περιλαμβάνονται και οι πολυπληθείς κλάδοι που σχετίζονται με τον τουρισμό και το εμπόριο, καθώς και ο κλάδος της μεταποίησης. Όσον αφορά τις επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από 10 εργαζόμενους, κατά κανόνα η ελαστικότητα μέσου προς κατώτατο μισθό είναι μικρότερη από τις αντίστοιχες μικρές επιχειρήσεις. Ο κλάδος των καταλυμάτων και της εστίασης συνεχίζει να είναι σχετικά πιο ευαίσθητος σε αλλαγές του κατώτατου μισθού, επισημαίνει το ΚΕΠΕ, με ελαστικότητα στο 0,43 και ακολουθούν η διαχείριση ακίνητης περιουσίας (0,40), η υγεία, το εμπόριο και η μεταποίηση, με ελαστικότητα στο 0,33.

Ο δείκτης Kaitz

Ενας ακόμη δείκτης που αναμένεται να αποδειχθεί καθοριστικός στην τελική απόφαση, ο δείκτης Kaitz, δηλαδή ο λόγος κατώτατου προς μέσο μισθό. Σύμφωνα με τους ειδικούς, όσο πιο κοντά είναι ο κατώτατος μισθός στον μέσο, τόσο πιο υψηλή είναι η τιμή του δείκτη, καταδεικνύοντας μεγαλύτερη αλληλοσυσχέτιση. Το 2022 ο δείκτης Kaitz για όλες τις επιχειρήσεις με προσωπικό άνω των δέκα ατόμων υπολογίζεται σε 0,51 (2021: 0,48) και κυμαίνεται από 0,28 για τον κλάδο

της ενέργειας έως 0,67 για τις διοικητικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες. Οι κλάδοι που σχετίζονται με τον τουρισμό καταγράφουν υψηλό δείκτη Kaitz (0,65) κυρίως λόγω των χαμηλών μισθών στην εστίαση, ενώ ακολουθούν η υγεία (0,61), οι λοιπές υπηρεσίες (0,58), η δημόσια διοίκηση (0,58), οι κατασκευές (0,56) και το εμπόριο (0,56). Η μικρή αύξηση του δείκτη Kaitz το 2022 οφείλεται στο γεγονός ότι ο μέσος μισθός για τις μεγάλες επιχειρήσεις αυξήθηκε λιγότερο σε σχέση με τον κατώτατο. Ειδικότερα, ο μέσος μισθός στις μεγάλες επιχειρήσεις αυξήθηκε κατά μέσο όρο περίπου 3% μεταξύ Οκτωβρίου 2021 και Οκτωβρίου 2022.

Στις επιχειρήσεις με λιγότερους από 10 εργαζόμενους, για το σύνολο των κλάδων ο δείκτης Kaitz είναι σαφώς υψηλότερος από τον αντίστοιχο των μεγάλων επιχειρήσεων, δείχνοντας ότι σημαντική μερίδα των εργαζομένων εκεί αμείβεται με μισθούς πολύ κοντά στον κατώτατο. Ειδικότερα, ο δείκτης ήταν 0,72 το 2021 και το 2022 αυξήθηκε σε 0,74, ενώ κυμαίνεται από 0,55 για τη δημόσια διοίκηση έως 0,83 για την εκπαίδευση. Η εκπαίδευση (0,83), οι τέχνες (0,81), η υγεία (0,81), τα καταλύματα και η εστίαση (0,78) και το εμπόριο (0,78) διαχρονικά καταγράφουν από τους υψηλότερους δείκτες Kaitz και άρα από τους χαμηλότερους μισθούς.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΗ

Το τρύπιο κράτος

Κράτος αδιάφορο. Εβαλε τους συρμούς να τρέχουν με 160 και πάνω κλμ./ώρα, χωρίς να νοιαστεί να εγκαταστήσει το ηλεκτρονικό σύστημα ασφαλείας – κι ήταν περήφανο για τα «τρένα βέλη»! Κράτος κουφοί και τυφλό: μάλλιασε η γλώσσα των μηχανοδηγών να προειδοποιούν κι είχαν πυκνώσει τα δυστυχήματα που από τύχη –μέχρι την περασμένη Τρίτη– δεν είχαν θύματα, αλλά αυτό ούτε είχε δει ούτε είχε ακούσει κάτι. Τσαπατσουλίσκο κράτος: σε υπεύθυνες θέσεις άνθρωποι με προσχηματική εκπαίδευση και συμβάσεις 3, 6 ή 12 μηνών – για να εξυπηρετηθούν όλοι οι «πελάτες» που περιμένουν στην ουρά. Κράτος κλωστοσχοφυί: αντί να το φοβούνται οι εργολάβοι, αφήνει να το ε-

κβιάζουν οι θρασείς εξ αυτών, να κάνουν ό, τι θέλουν και να «ντραβερίζονται» – χωρίς κόστος.

Το διδάγμα της εθνικής τραγωδίας είναι ότι το κράτος είναι τρύπιο και χρειάζομαστε ένα άλλο, σύγχρονο, αποτελεσματικό και ισχυρό. Η μεταρρύθμιση του κράτους ήταν η πιο μεγάλη προσδοκία της δεύτερης 4ετίας Σημίτη. Διαψεύστηκε. Η ανασύνταξη του ήταν η κεντρική δέσμευση της κυβέρνησης Καραμανλή. Διαψεύστηκε. Στη σύγχρονη εποχή ο ρόλος του κράτους αναβαθμίζεται παντού στον αναπτυγμένο κόσμο, όλοι κατανοούν ότι χωρίς ένα κράτος –στρατηγικό, χωρίς στενή συνεργασία κράτους - ιδιωτικού τομέα, δεν υπάρχει αύριο για την ανάπτυξη. Αλλά ενώ το

Με αυτό το κράτος πρέπει να τελειώνουμε, ή θα το μεταρρυθμίσουμε ή θα καταστρέψει την Ελλάδα.

σκηνικό αλλάζει ριζικά διεθνώς, στην Ελλάδα εξακολουθούμε να έχουμε ένα κράτος - βαρίδι, που εκτός των άλλων αποδεικνύεται και επικίνδυνο για τη ζωή των πολιτών του: ένα πελατειακό, αυταρχικό και καθυστερημένο κράτος.

Όσον αφορά τους πολιτικούς, κάποιοι νομίζουν ότι πολιτική είναι να ασκείς υψηλή εποπτεία σε έναν τομέα, να απολαμβάνεις τα προνόμια της εξουσίας,

να μισθώνεις συμβούλους για να βρίσκουν ζήνιες ατάκες και παρεμβάσεις με στυλ. Κι όταν έρχεται η κρίση, φταίει κάποιος άλλος – η αντιπολίτευση, κάποιος εσωκομματικός αντίπαλος, ίσως ο ανάδραμος Ερμής. Η εξουσία δεν είναι για να περνάς καλά, πάει μαζί με την ύψιστη ευθύνη, χωρίς ευθύνη η εξουσία δαγκώνει άσχημα – τώρα πια, όλο το πολιτικό προσωπικό θα πρέπει να το 'χει κατανοήσει...

Η μεταρρύθμιση του κράτους και η οικοδόμηση ενός σύγχρονου, φιλικού στην ανάπτυξη και τον πολιτικό κράτους, προϋποθέτει τη συγκέντρωση ευρύτερων πολιτικών και κοινωνικών δυναμικών, στη βάση ενός μακράς πνοής σχεδίου, από έναν ουσιαστικό και πει-

θαρχημένο δημοκρατικό διάλογο. Οι κυβερνήσεις συνεργασίας, επειδή είναι οι μόνες που μπορούν να εκφράσουν ένα πράγματι πλειοψηφικό ρεύμα της κοινωνίας, θα ήταν ιδανικές για να εφαρμόσουν ένα τόσο σύνθετο και δύσκολο σχέδιο – άλλωστε, η αλήθεια είναι ότι κυβερνήσεις συνεργασίας ανέλαβαν όλα τα δύσκολα τα τελευταία χρόνια. Σε κάθε περίπτωση, ένα τέτοιο εγχείρημα προϋποθέτει κάποιου είδους συνεννόηση και, σε ορισμένα θέματα, συναίνεση. Η προεκλογική περίοδος θα μπορούσε να προσφερθεί για έναν τέτοιο διάλογο. Αφορά το αύριο της Ελλάδας, είναι ένα κατεξοχήν σπουδαίο πολιτικό θέμα για έναν ουσιαστικό προεκλογικό διάλογο. Στο τέλος τέλος, την

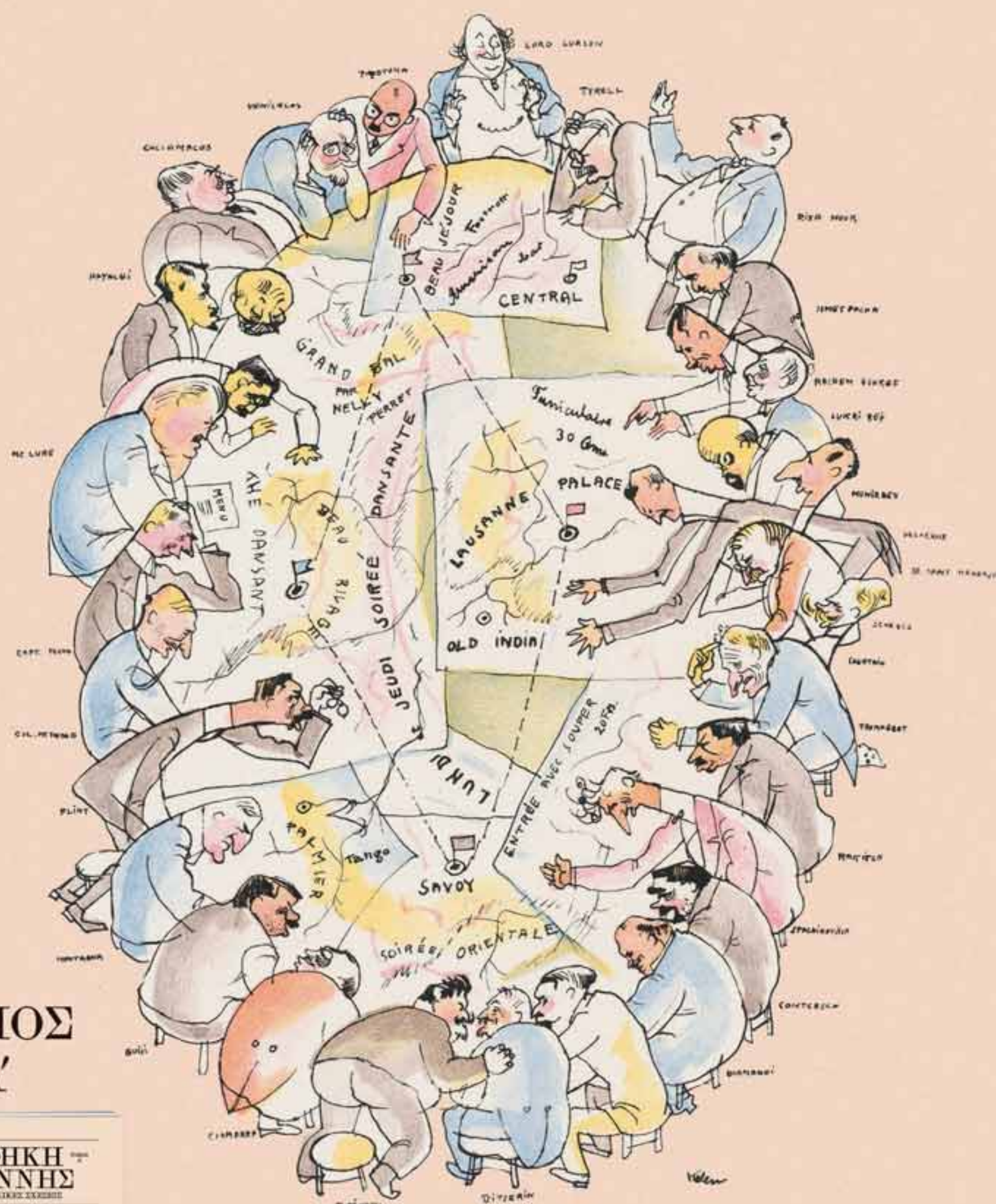
τραγωδία στα Τέμπη δεν την προκάλεσε το κράτος που παρελθόντος, αλλά το σημερινό – που αδιαφόρησε να κλείσει τον δρόμο στην τραγωδία. Είναι το ίδιο κράτος που επέτρεπε τις τηλεφωνικές υποκλοπές εις βάρος του Ν. Ανδρουλάκη και όσων άλλων υποψιφάζονταν, για διάφορους λόγους, το Μέγαρο Μαξίμου. Ήταν το ίδιο κράτος που μοίρασε σχεδόν 65 δισ., εν πολλοίς με πελατειακά κριτήρια, για να περπαφανεύονται στην κυβέρνηση ότι έφεραν οικονομική μεγέθυνση – κακής ποιότητας, με τροφодότση τις κατανάλωσης οριζόντια, με κρατικά, των φορολογουμένων, λεφτά. Με αυτό το κράτος πρέπει να τελειώνουμε. Ή θα το μεταρρυθμίσουμε ή αυτό θα καταστρέψει την Ελλάδα.

ΣΥΝΘΗΚΗ ΛΩΖΑΝΝΗΣ

≈ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Άγγελος Συρίγος · Αντώνης Κλάφης

Τι προηγήθηκε, η στάση των Μεγάλων Δυνάμεων, τι συμφωνήθηκε.
Το εδαφικό καθεστώς, η αποστρατιωτικοποίηση, η ανταλλαγή των πληθυσμών.

ΤΟΜΟΣ
Α'

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ
12/3

400,7 εκατ. στο Δημόσιο από Τράπεζα της Ελλάδος

Αποτελεί το μέρισμα επί κερδών 456,8 εκατ. ευρώ που παρουσίασε το 2022 – Στα 938,7 εκατ. ευρώ ανήλθαν τα συνολικά έσοδα

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΑΗ**

Μέρισμα ύψους 400,7 εκατ. ευρώ θα μεταφέρει η Τράπεζα της Ελλάδος στο ελληνικό Δημόσιο από τα κέρδη που κατέγραψε το 2022. Η ΤτΕ αποτελεί την εξαίρεση στον γενικότερο κανόνα των ζημιών που καταγράφουν οι κεντρικές τράπεζες διεθνώς στη χρήση 2022, λόγω των επιπτώσεων του κύκλου σύσφιγξης της νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, καθώς σημείωσε κέρδη 456,8 εκατ. ευρώ, κάτι που της επιτρέπει να διανείμει για μία ακόμη φορά μέρισμα και στους μετόχους, ύψους 0,6720 ευρώ ανά μετοχή.

Ειδικότερα, τα καθαρά κέρδη χρήσεως, κατόπιν της ενίσχυσης των προβλέψεων κατά 132,6 εκατ. ευρώ, ανήλθαν σε 456,8 εκατ. ευρώ έναντι 3,27 δισ. ευρώ το 2021, τα οποία ωστόσο οφείλονταν σε μεγάλο βαθμό στην επίδραση των προβλέψεων ύψους 2,62 δισ. ευρώ που είχε απελευθερώσει πέρυσι η ΤτΕ.

Τα συνολικά καθαρά έσοδα διαμορφώθηκαν σε 938,7 εκατ. ευρώ, έναντι 1,011 δισ. ευρώ στην προηγούμενη χρήση, σημειώνοντας μείωση κατά 7,2% και τα συνολικά έξοδα προ προβλέψεων διαμορφώθηκαν σε 349,3 εκατ. ευρώ, έναντι 361,4 εκατ. ευρώ στην προηγού-

Το μέρισμα που θα λάβουν οι μέτοχοι της ΤτΕ διαμορφώνεται σε 0,6720 ευρώ ανά μετοχή.

μενη χρήση, σημειώνοντας μείωση κατά 3,3%. Η άνοδος των επιτοκίων οδήγησε, όπως ήταν αναμενόμενο, στην εκτόξευση των εξόδων από τόκους, στο 1,104 δισ. ευρώ από 448 εκατ. ευρώ το 2022. Τα έξοδα έχουν εκτιναχθεί για όλες τις κεντρικές τράπεζες της Ευρώζωνς, καθώς οι τόκοι που καταβάλλουν στις εμπορικές τράπεζες για τις καταθέσεις τους έχουν σκαρφάλώσει στο 2,5% από -0,5% που ήταν πριν από μερικούς μήνες, ενώ και οι τόκοι που καταβάλλουν για τις καταθέσεις του Δημοσίου έχουν αυξηθεί στο 2,5% από -0,5%-0%.

Παρά τη μείωση των κερδών σε σχέση με το 2021, η Τράπεζα της Ελλάδος αποτελεί την εξαίρεση στον γενικότερο κανόνα των ζημιών που καταγράφουν οι κεντρικές τράπεζες διεθνώς στη χρήση 2022, λόγω των επιπτώσεων του κύκλου σύσφιγξης της νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Τα κέρδη της ΤτΕ στηρίχθηκαν και από τα κέρδη ύψους 76,4 εκατ. ευρώ που προέκυψαν από χρηματοοικονομικές πράξεις, παρά τις ζημιές ύψους 54 εκατ. ευρώ που προκλήθηκαν από τη μείωση των αποτιμήσεων των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και θέσεων λόγω και της ανόδου των αποδόσεων των ομολόγων που προκάλεσε η σύσφιξη της ΕΚΤ. Όπως έχει

αναφέρει η «Κ», η ΤτΕ διαθέτει ένα μεγάλο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο το οποίο περιέχει διαφοροποιημένες επενδυτικές επιλογές, που αποφέρουν συστηματικά σημαντικά κέρδη, χάρη στην πολύ προσεκτική διαχείριση των υπηρεσιών διαχείρισης κινδύνου και διαχείρισης στοιχείων ενεργητικού της τράπεζας.

Στήριξη στα κέρδη της ΤτΕ προσέφερε και η «αναδιανομή του νομισμα-

τικού εισοδήματος», η οποία διαμορφώθηκε στα 706 εκατ. ευρώ. Προγράμματα όπως το APP (το «κλασικό» QE) αποτελούν μέρος του νομισματικού εισοδήματος στην ΕΚΤ, το οποίο και αναδιανέμεται σε όλες τις χώρες ανάλογα με την κλίδα κεφαλαίου που έχει κάθε μία. Η κλίδα της Ελλάδας είναι στο 2,0117%, οπότε η κερδοφορία της ΤτΕ επωφελήθηκε, παρά το γεγονός ότι η

χώρα δεν συμμετείχε στο συγκεκριμένο πρόγραμμα λόγω έλλειψης της επενδυτικής βαθμίδας.

Ετσι, η ΤτΕ θα διανείμει μέρισμα προς τους μετόχους 0,6720 ευρώ ανά μετοχή (αμετάβλητο σε σχέση με την προηγούμενη χρήση) και συνολικού ύψους 13,3 εκατ. ευρώ, ενώ θα προχωρήσει στην προσαύξηση του έκτακτου αποθεματικού κατά 42,7 εκατ. ευρώ και

στη μεταφορά 400,7 εκατ. ευρώ στο ελληνικό Δημόσιο (έναντι μεταφοράς 499 εκατ. ευρώ το 2021).

Αξίζει να σημειωθεί πως αυτή την εβδομάδα η Bundesbank ανακοίνωσε ζημιές το 2022 για πρώτη φορά από το 1979, καθώς οι αυξήσεις επιτοκίων της ΕΚΤ μείωσαν την αξία των ομολόγων που κατέχει, ενώ απώλειες προκλήθηκαν επίσης από εξαιρετικά φθηνά δάνεια προς τις εμπορικές τράπεζες. Οι ζημιές ύψους 172 εκατ. ευρώ καλύφθηκαν από τις προβλέψεις που έχει συσσωρεύσει η γερμανική κεντρική τράπεζα τα προηγούμενα χρόνια, ωστόσο είναι πιθανές οι περαιτέρω απώλειες, καθώς τα επιτόκια συνεχίζουν να αυξάνονται, μειώνοντας περαιτέρω την αξία των ομολόγων που αγοράσθηκαν κατά τα έτη που ο πληθωρισμός ήταν πολύ χαμηλός. Οι ζημιές σημαίνουν βέβαια απώλεια εσόδων για το γερμανικό δημόσιο, καθώς η Bundesbank κατέβαλε σχεδόν 25 δισ. ευρώ σε μερίσματα το 2010-2019, κάτι που δεν μπορεί να συνεχίσει να κάνει, αντίθετα με την ΤτΕ.

Λίγες μέρες νωρίτερα η ΕΚΤ ανακοίνωσε μηδενικά κέρδη για το 2022, καθώς κάλυψε πλήρως τις ζημιές ύψους 1,627 δισ. ευρώ χρησιμοποιώντας και αυτή τις προβλέψεις έναντι χρηματοοικονομικού κινδύνου. Οι ζημιές της ΕΚΤ προήλθαν κυρίως από τους τόκους - έξοδα επί της καθαρής υποχρέωσης της ΕΚΤ στο πλαίσιο του TARGET2, καθώς και από αποσβέσεις επί τίτλων που διακρατούνται στο χαρτοφυλάκιο ιδίων πόρων και στο χαρτοφυλάκιο σε δολάρια ΗΠΑ, λόγω της αύξησης των αποδόσεων των ομολόγων.

Οι κεντρικές τράπεζες της Ευρωζώνης δεν είναι οι μόνες στον κόσμο που εισέρχονται στην εποχή των ζημιών. Σε αυτές που έχουν ήδη ανακοινώσει ζημιές ή έχουν προειδοποιήσει για την πιθανότητα να καταγράψουν ζημιές λόγω των προγραμμάτων αγοράς ομολόγων, είναι και οι κεντρικές τράπεζες της Αυστραλίας, της Ελβετίας, της Ιαπωνίας, της Νέα Ζηλανδίας, της Αγγλίας, της Σουηδίας, καθώς και η Federal Reserve. Σύμφωνα μάλιστα με εκτιμήσεις, το 90% των κεντρικών τραπεζών αναμένεται να σημειώσει ή έχει ήδη ανακοινώσει ζημιές στη χρήση 2022.

Οι διαδοχικές οικονομικές κρίσεις διεύρυναν τις ανισότητες

Αύξηση των νοικοκυριών που ζουν με μηνιαίο εισόδημα 750 ευρώ τα τελευταία 15 χρόνια

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Βαθιά και δυσεπώλυτη ήταν η πληγή που προκάλυψε η δεκαετής οικονομική κρίση στα εισοδήματα των νοικοκυριών στην Ελλάδα, τόσο λόγω της μεγάλης έντασης και διάρκειας όσο και διότι μόλις «πήγαμε να σηκώσουμε κεφάλι», κατά το κοινώς λεγόμενο, ήρθαν δύο ακόμη κρίσεις: η πανδημική και η πληθωριστική. Τα πολύ φτωχά νοικοκυριά έγιναν φτωχότερα, μεγάλο μέρος της μεσαίας τάξης οδυνήθηκε στη φτωχοποίηση, ενώ ο πλούτος συγκεντρώθηκε στα χέρια ακόμη λιγότερων σε σύγκριση με την προ του 2009 εποχή, την εποχή των «παχιών αγελάδων». Ετσι, ενώ το 2008 πάνω από το 1/3 των ελληνικών νοικοκυριών είχε μηνιαίο εισόδημα πάνω από 2.200 ευρώ, τώρα σε αυτές τις εισοδηματικές κατηγορίες ανήκει μόλις το 18,52%.

Αποκαλυπτικά είναι τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην ετήσια έκθεση ελληνικού εμπορίου 2022 που συνέγραψε το Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (INEMY ΕΣΕΕ). Ειδικότερα, ενώ το 2008 τα νοικοκυριά με μέσο μηνιαίο εισόδημα έως 750 ευρώ ήταν 193.747 σε σύνολο 4.072.175, το 2018 είχαν υπερδιπλασιαστεί, φθάνοντας τα 521.223 και τώρα είναι 404.966. Αντιστρόφως, τα νοικοκυριά που είναι στην υψηλότερη εισοδηματική κατηγορία με μηνιαίο εισόδημα από 3.501 ευρώ και άνω ήταν το 2008 907.176 και τώρα είναι 363.722, υποχώρησαν σχεδόν στο 1/3 αυτών που ήταν 15 χρόνια πριν. Το 2018, τη χρονιά που η Ελλάδα εξήλθε της μνημονιακής εποπτείας, τα νοικοκυριά με μηνιαίο εισόδημα από 3.501 ευρώ και άνω ήταν μόλις 280.970.

Με άλλα λόγια, η συμμετοχή της κατώτερης εισοδηματικής κατηγορίας «μέχρι 750 ευρώ», από μόλις 4,7% το 2008 είχε φτάσει το 12,7% έπειτα από δέκα χρόνια κρίσης. Το 2019 το ποσοστό μειώθηκε ελαφρώς κι έφτασε το 12,35%, για να υποχωρήσει περαιτέρω τα δύο επόμενα χρόνια και

Κατανομή νοικοκυριών ανά τάξη μηνιαίου εισοδήματος

	Μέχρι 750€	751€-1.100€	1.101€-1.450€	1.451€-1.800€	1.801-2.200€	2.201€-2.800€	2.801€-3.500€	3.501€ και άνω
2008	4,75%	10,65%	11,48%	10,87%	13,03%	14,11%	12,79%	22,27%
2018	12,75%	17,94%	16,71%	13,98%	12,52%	12,51%	6,68%	6,87%
2019	12,35%	16,48%	16,88%	13,60%	11,89%	13,41%	7,64%	7,70%
2020	11,77%	14,73%	16,24%	13,78%	13,04%	13,74%	8,23%	8,43%
2021	9,94%	13,89%	15,45%	14,26%	12,97%	14,91%	9,60%	8,92%

ΜΕΣΗ ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

	Είδη διατροφής	Οινοννευματώδη ποτά	Καπνός	Είδη ένδυσης	Είδη υπόδησης	Οικιακές συσκευές
2008	16,40%	0,64%	2,58%	6,26%	1,96%	0,79%
2018	20,07%	1,13%	2,50%	4,73%	1,13%	0,63%
2021	21,96%	1,56%	2,23%	3,73%	1,29%	0,59%

ΠΗΓΗ: INEMY ΕΣΕΕ, Ετήσια Έκθεση Ελληνικού Εμπορίου 2022

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

να φτάσει το 9,94% το 2021. Συνολικά οι χαμηλότερες και οι μικρομεσαίες εισοδηματικές κατηγορίες, δηλαδή οι κατηγορίες «μέχρι 750 ευρώ», «751-1.100», «1.101-1.450» και «1.451-1.800» έφτασαν το 2021 να αποτελούν το 53,5% του συνόλου των ελληνικών νοικοκυριών από 37,75% το 2008. Η κατηγορία «3.501 ευρώ και άνω» γνωρίζει πτώση περίπου 15,5 ποσοστιαίων μονάδων (από 22,3% το 2008 σε 6,9% το 2018) και το 2021 φτάνει το 8,9%, απέχοντας ακόμη πολύ από τα προ μνημονίων επίπεδα. Τι σημαίνει αυτή η δραστηκή συρρίκνωση της ανώτερης εισοδηματικής κατηγορίας; Οτι ο πλούτος μοιράζεται σε ακόμη λιγότερους, καθώς οι διαδοχικές κρίσεις διεύρυναν τις οικονομικές ανισότητες στην ελληνική κοινωνία.

Η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος προκάλεσε εκ των πραγμάτων μείωση της μέσης μηνιαίας δαπάνης, αλλά και διαφορετική κατανομή της, καθώς, εκ των πραγμάτων,

τα νοικοκυριά ιεράρχησαν διαφορετικά τις ανάγκες τους, δίνοντας σαφώς ακόμη μεγαλύτερη προτεραιότητα στα είδη διατροφής και προχωρώντας σε περικοπές σε δαπάνες για αγορές που αφορούσαν ρούχα, παπούτσια και μεγάλες οικιακές συσκευές. Ετσι, αν και το 2008 η μέση μηνιαία δαπάνη υπερεβαίνει τα 2.000 ευρώ και έφτανε τα 2.117,7 ευρώ, δέκα χρόνια μετά είχε περιοριστεί σε 1.442,4 ευρώ. Το 2019 αυξήθηκε σε 1.478,2 ευρώ, όμως η πανδημία επέφερε νέο πλήγμα στην κατανάλωση λόγω της μείωσης των εισοδημάτων, αλλά κυρίως λόγω της αναστολής σειράς οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων.

Προ κρίσης τα νοικοκυριά δαπανούσαν για είδη διατροφής το 16,40% της μέσης μηνιαίας δαπάνης, ποσοστό όμως που σημείωσε κατακόρυφη άνοδο τα χρόνια της κρίσης και έφτασε το 2018 το 20,07%. Αντίστροφη πορεία ακολούθησαν οι θεωρούμενες ως πιο ελαστικές δαπάνες, όπως αυτές για είδη ένδυσης, είδη υπόδησης και

οικιακές συσκευές. Το 2008 δίνανε κατά μέσο όρο το 8,22% των μηνιαίων δαπανών μας για να αγοράσουμε ρούχα και παπούτσια, ποσοστό που το 2018 είχε υποχωρήσει σε 5,86%. Το 2020 λόγω και της πανδημίας που επέφερε την τηλεργασία, την τηλεπαίδευση και την αναστολή λειτουργίας της εστίασης, οι δαπάνες αυτές περιορίστηκαν στο 4,67% των συνολικών δαπανών και το 2021 αντιστοιχούσαν στο 5,02%.

Η αποφυγή πραγματοποιήσεων μεγάλων αγορών, όπως είναι συχνά αυτές που αφορούν οικιακές συσκευές και η κατάργηση της οικοδομής της δεκαετίας της οικονομικής κρίσης, προκάλεσαν σημαντική υποχώρηση των δαπανών για την κατηγορία αυτή. Το 2008 οι μηνιαίες δαπάνες για την αγορά οικιακών συσκευών αντιστοιχούσαν στο 0,79% της συνολικής μέσης μηνιαίας δαπάνης, για να υποχωρήσει σε 0,63% το 2018 και ακόμη περισσότερο το 2021 (0,59%).

Τριπλή «παγίδα» για τους μικρομεσαίους

Οι διαδοχικές κρίσεις δεν διεύρυναν τις ανισότητες μόνο στην ελληνική κοινωνία, αλλά και στο λιανεμπόριο, που για μια ακόμη φορά τα τελευταία χρόνια αναζητεί τρόπους προσαρμογής στα νέα δεδομένα. Μάλιστα, η τελευταία κρίση, η πληθωριστική, δημιουργεί ειδικά για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις μια «τριπλή παγίδα», όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην έκθεση του INEMY ΕΣΕΕ, αυτή των μειωμένων πωλήσεων, του αυξημένου λειτουργικού κόστους και του εύθραυστου χρέους.

Ηδη μια πρώτη συνέπεια των αλληπάλλων κρίσεων είναι η αντοχή των εταιριών με πάνω από 30 χρόνια λειτουργίας. Το ποσοστό τους συρρικνώθηκε το 2022 σε 26% από 31%, με τους συγγραφείς της έκθεσης να αποδίδουν την εξήλιξη αυτή στις συσσωρευμένες επιπτώσεις των «πολυκρίσεων», όπως χαρακτηριστικά τις αναφέρουν.

Το τέλος των μέτρων στήριξης που παρείχε η κυβέρνηση προς τις επιχειρήσεις για να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της πανδημίας αποκάλυψε, εξάλλου, και τα προβλήματα υπερχρέωσης αυτών, προβλήματα που ενέτεινε η αύξηση του κόστους λειτουργίας από το δεύτερο εξάμηνο του 2021 και μέχρι σήμερα. Οι οφειλές προς την εφορία βαρύνουν το 28% των επιχειρήσεων, ενώ μία στις πέντε έχει ληξιπρόθεσμα χρέη σε ασφαλιστικά ταμεία. Στα ίδια επίπεδα κυμαίνεται ο αριθμός των επιχειρήσεων οι οποίες αντιμετωπίζουν δυσκολίες πληρωμής προς τους προμηθευτές τους (21%), ενώ οι οφειλές προς τράπεζες συνεχίζουν να βαρύνουν ένα σημαντικό ποσοστό των επιχειρηματιών που έχουν ενεργό δάνειο (περίπου 8%). Το ποσοστό των επιχειρήσεων με οφειλές προς τους προμηθευτές επέστρεψε στα ανησυχητικά επίπεδα του 2020 (προσεγγίζοντας το 21%), καταγράφοντας αύξηση από το εξαιρετικά χαμηλό 16% το 2021. Το στοιχείο αυτό αντανάκλασε στην αλυσίδα αξίας του λιανικού εμπορίου, η οποία μπορεί μεσοπρόθεσμα να ευνοήσει τις επιχειρήσεις που δεν έχουν προβλήματα ρευστότητας.

Σε ό,τι αφορά ειδικά τους προμηθευτές, η έκθεση αναδεικνύει ένα ακόμη προβληματικό στοιχείο το οποίο σχετίζεται με τη συνολική αλυσίδα παραγωγής και την περίφημη προσπάθεια για την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου της χώρας. Τι αποκαλύπτει η έκθεση του INEMY ΕΣΕΕ; Οτι η τάση προμήθειας εμπορευμάτων από την Ελλάδα, η οποία είχε παρατηρηθεί τη διετία της πανδημίας, δυστυχώς δεν διατηρήθηκε, με το ελληνικό εμπόριο να επιστρέφει στις εισαγωγές εμπορευμάτων κυρίως από τρίτες χώρες και κατά βάση από την Κίνα. Αν και

η εγχώρια αγορά παραμένει ο κύριος προμηθευτής των επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου, το μεριδίό της καταγράφει ισχυρή πτώση 10 ποσοστιαίων μονάδων από το 2020 έως σήμερα (61% το 2022 έναντι 71% το 2020). Η υποχώρηση στις συμμετοχές εμπορευμάτων από την εγχώρια αγορά αναπληρώνεται από την αύξηση των εισαγωγών από τις ασιατικές αγορές, οι οποίες καταγράφουν ανοδική τροχιά και επιστρέφουν στο επίπεδα του 2019 (13,6%).

Το άλλο ανησυχητικό στοιχείο είναι ότι λόγω της αύξησης του κόστους λειτουργίας, αλλά ίσως και λόγω μιας αναχρονιστικής νοοτροπίας που χαρακτηρίζει σημαντική μερίδα των μικρομεσαίων εμπόρων, ατονεί εκ νέου η προσπάθεια για εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεών τους, με συνέπεια τη διεύρυνση του χάσματος με τις μεγαλύτερες

Για περισσότερες από τέσσερις στις δέκα επιχειρήσεις (42,8%) η κυριότερη πρόκληση είναι οι «οικονομικές υποχρεώσεις».

επιχειρήσεις του κλάδου. Ενδεικτικά των παραπάνω είναι τα ευρήματα από την έρευνα που διενήργησε η ΕΣΕΕ και περιλαμβάνονται στην ετήσια έκθεσή της. Ετσι, για περισσότερες από τέσσερις στις δέκα επιχειρήσεις (42,8%) η κυριότερη πρόκληση είναι οι «οικονομικές υποχρεώσεις», ενώ ακολουθεί η «διαχείριση των ανατιμήσεων» (25%) και η «έλλειψη ρευστότητας» (23,6%). Αντιθέτως, το «κόστος του ψηφιακού μετασχηματισμού» (1,8%) καθώς και το «κόστος της πράσινης μετάβασης» (0,3%) επηρεάζουν σε σημαντικά λιγότερο βαθμό τις επιχειρήσεις του λιανικού εμπορίου. Από ό,τι διαφαίνεται, οι διαδοχικές κρίσεις καθιστούν τις εμπορικές επιχειρήσεις παθητικούς υποδοχείς των μέγα-τάσεων (megatrends) καθώς τα ζητήματα της πράσινης μετάβασης και του ψηφιακού μετασχηματισμού βρίσκονται μακριά από την αναζητηση της βραχυπρόθεσμης βιωσιμότητας των εμπορικών επιχειρήσεων», τονίζεται χαρακτηριστικά στην έκθεση.

TV
ΟΔΗΓΟΣ

ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
**Τηλε
ώρες**

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
19 - 25 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2023
Πρόγραμμα, ειδήσεις, επιλογές

Σε συνεργασία με τις
**Τηλε
ώρες**

Γη της Ελιάς, ALPHA
Ο Λυκούργος
προειδοποιεί τον
Κωνσταντίνο

De Facto, OMEGA
Νέα εκπομπή
ντοκιμαντέρ
στο OMEGA

NETFLIX
Drive to
survive
s4

Ο καλύτερος
τηλεοπτικός
οδηγός στην
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σασμός, ALPHA

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΑΛΟΣ - ΜΑΡΙΛΙΑ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ

**ΝΕΑ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ
ΜΑΘΙΟ & ΒΑΣΙΛΙΚΗ**

Κάθε Κυριακή μαζί με την

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή 19 Φεβρουαρίου 2023

Το φιλόδοξο σχέδιο της Ε.Ε. για το «πράσινο υδρογόνο»

Η ενεργειακή μετάβαση για μηδενικές εκπομπές ρύπων το 2050

ΤΗΣ ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Η **παραγωγή** και μεταφορά «πράσινου υδρογόνου» είναι το μεγάλο στοίχημα της τρέχουσας δεκαετίας για κυβερνήσεις και επιχειρήσεις στον δρόμο για την ενεργειακή μετάβαση και την επίτευξη μηδενικών ρύπων το 2050. Η ιδέα της παραγωγής ρεύματος από υδρογόνο είναι γνωστή πάνω από δύο αιώνες και η παρουσία της στην αγορά διαρκεί όσο σχεδόν και οι προσπάθειες για τη μετάβαση πέρα από την οικονομία των υδρογονανθράκων. Την βρίσκουμε ως επιστημονική φαντασία στα «Θαυμαστά ταξίδια» του Ιουλίου Βερν στο βιβλίο «Πέντε εβδομάδες με αερόστατο» που κυκλοφόρησε το 1863, στο οποίο ο συγγραφέας αφηγείται τις περιπέτειες ενός Αγγλού επιστήμονα, του δρος Φέργκιουσον, που εξερευνά την Αφρική επιβαίνοντας σε ένα αερόστατο, το οποίο χρησιμοποιεί υδρογόνο τόσο για την πλήρωση του σάκου όσο και για τη θέρμανση του αερίου.

Πολλά χρόνια αργότερα, ένας πραγματικός και όχι φανταστικός Άγγλος επιστήμονας, ονόματι Halban, σε μια φημισμένη σήμερα διάλεξη του στο Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ το 1923,

Οι πρώτες προσπάθειες έρευνας για τη μαζική εμπορική χρήση του υδρογόνου ξεκίνησαν τη δεκαετία του ’70.

περιέγραψε έναν πολιτισμό κινούμενο ολοκληρωτικά με υδρογόνο, που θα παράγεται με ηλεκτρόλυση από ρεύμα παραγόμενο από τεράστιους ανεμόμυλους. Το υδρογόνο θα υγροποιούνταν και θα αποθηκεύονταν σε ογκώδεις υπόγειες δεξαμενές για να μετατραπεί όταν δεν θα φυσούσαν οι άνεμοι και πάλι σε ηλεκτρισμό. Ένα τέτοιο σύστημα, δίδωνε ο Halban, θα αποκεντρώνει την παραγωγή ενέργειας και θα εξαλείψει τη ρύπανση και επιπλέον θα επιτρέψει την αποθήκευση της αιολικής ενέργειας για μεταγενέστερη χρήση.

Το υδρογόνο, αν και βρίσκεται σε αφθονία, αφού αποτελεί το 75% της μάζας του σύμπαντος, δεν υπάρχει σε καθαρή μορφή στη φύση και αυτή είναι η αρνητική του πλευρά και η μεγάλη πρόκληση όλα αυτά τα χρόνια. Το άτομο του υδρογόνου... δεν αγαπά τη μοναξιά και ενώνεται με άλλα στοιχεία. Το πιο γνωστό είναι το νερό ή υδρογόνο συν οξυγόνο, και σε ένωση με το άζωτο σχηματίζει την αμμωνία και σε ένωση με τον άνθρακα, τους υδρογονάνθρακες (πετρέλαιο, φυσικό αέριο και άνθρακα). Στη δημιουργία και στο σπάσιμο αυτών των ενώσεων οφείλει την ιδιότητά του να αποθηκεύει και να απελευθερώνει ενέργεια. Και παρότι η τεχνολογία αυτή, το σπάσιμο με ηλεκτρόλυτες και η αποθήκευση σε κυψέλες καυσίμου, είναι γνωστή εδώ και τουλάχιστον 100 χρόνια, το υψηλό κόστος παραγωγής και οι προκλήσεις για τη μεταφορά του έχουν περιορίσει την παραγωγή του και τη χρήση του σε μερικές εξειδικευμένες βιομηχανικές δραστηριότητες, με βασικότερη τον τομέα της διύλισης. Οι πρώτες σοβαρές προσπάθειες έρευνας για τη μαζική

εμπορική χρήση του υδρογόνου ως καυσίμου μεταφοράς ξεκίνησαν τη δεκαετία του ’70, αμέσως μετά την πετρελαϊκή κρίση από μεγάλες αυτοκινητοβιομηχανίες διεθνώς προς αντικατάσταση της μηχανής εσωτερικής καύσης, άτονσαν όμως σταδιακά με την υποχώρηση των τιμών του πετρελαίου. Η κλιματική αλλαγή και οι στόχοι για μια οικονομία μηδενικών ρύπων ήρθαν να δικαιώσουν τους οραματιστές του υδρογόνου. Όλο και περισσότερες χώρες θέτουν φιλόδοξους στόχους ουδετερότητας άνθρακα και το υδρογόνο εμφανίζεται ως μέρος της λύσης. Για την Κομισιόν, το υδρογόνο που θα παράγεται από ΑΠΕ, γνωστό και ως «πράσινο» υδρογόνο, θα είναι ο καταλύτης του σχεδίου απεξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα σε βιομηχανίες και μεταφορές. Οι στόχοι για το επανομαζόμενο και ως «καύσιμο του μέλλοντος» αναβαθμίστηκαν μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και τα σχέδια για ταχεία απεξάρτηση από τη Ρωσία. Το REPowerEU θέτει ως στόχο για την Ευρώπη την παραγωγή 10 εκατ. τόνων «πράσινου» υδρογόνου και την εισαγωγή 10 εκατ. τόνων έως το 2030. Οι συνολικές επενδυτικές ανάγκες για βασικές κατηγορίες υποδομών υδρογόνου εκτιμάται ότι είναι της τάξης των 28 με 38 δισ. ευρώ για τους εσωτερικούς αγωγούς της Ε.Ε. και 6 με 11 δισ. για την αποθήκευση. Χωρίς τις εισαγωγές οι στόχοι της Ευρώπης θα ήταν ανέφικτοι και αυτό γιατί απαιτούνται τεράστιες εκτάσεις για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών που θα παράγουν την απαιτούμενη ενέργεια για την παραγωγή του υδρογόνου. Για τον σκοπό αυτό, για πρώτη φορά η Ευρώπη θα χρηματοδοτήσει επενδύσεις ΑΠΕ σε τρίτες χώρες, όπως και τις αναγκαίες υποδομές για το μακρύ ταξίδι του καυσίμου από την Αφρική και την Ασία στην Ευρώπη, με τα αντίστοιχα χρηματοδοτικά πακέτα να εγκρίνονται το αργότερο την άνοιξη του 2023.

Οι διάδρομοι

Στις 13 Φεβρουαρίου 2023 η Ε.Ε. δημοσίευσε τα προτεινόμενα κριτήρια που θα πρέπει να πληρούνται ώστε το υδρογόνο που παράγεται τόσο εντός της Ε.Ε. όσο και σε τρίτες χώρες να θεωρείται ανανεώσιμο. Για τη διευκόλυνση της εισαγωγής έως και 10 εκατομμυρίων τόνων «πράσινου» υδρογόνου, η Επιτροπή θα υποστηρίξει την ανάπτυξη τριών μεγάλων διαδρόμων εισαγωγής υδρογόνου μέσω της Μεσογείου, της Βόρειας Θάλασσας και, μόλις το επιτρέψουν οι συνθήκες, μέσω της Ουκρανίας. Ηδν η Ισπανία σχεδιάζει υποθαλάσσιο αγωγό μεταφοράς πράσινου υδρογόνου που θα συνδέει το λιμάνι της Βαρκελώνης με το λιμάνι της Μασσαλίας στη Γαλλία. Ο αγωγός (BarMar) προϋπολογισμού 2,5 δισ. ευρώ θα μπορεί να μεταφέρει 2 εκατ. τόνους υδρογόνου ετησίως και αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος της δεκαετίας. Ο σχεδιασμός της Κομισιόν περιλαμβάνει ένα μεγάλο δίκτυο υδρογόνου μήκους 40.000 χιλιομέτρων που θα καλύπτει όλη την Ευρώπη. Μέρος αυτού του δικτύου είναι και ο αγωγός που σχεδιάζει ο ΔΕΣΦΑ για τη μεταφορά υδρογόνου κατά μήκος του υφιστάμενου κεντρικού αγωγού φυσικού αερίου και θα συνδέεται με ένα αντίστοιχο δίκτυο που σχεδιάζει η Βουλγαρία.

Για την Κομισιόν, το υδρογόνο που θα παράγεται από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, γνωστό και ως «πράσινο» υδρογόνο, θα είναι ο καταλύτης του σχεδίου απεξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα σε βιομηχανίες και μεταφορές.

Η προνομιακή θέση της Ελλάδας

Η **Ελλάδα** θα μπορούσε να αποτελέσει έναν από τους σημαντικότερους κόμβους και σημεία εισόδου υδρογόνου στην ευρωπαϊκή αγορά. Η Ε.Ε. έχει υπογράψει συμφωνία στρατηγικής συνεργασίας με την Αίγυπτο για το υδρογόνο και η Σ. Αραβία αναπτύσσει σχέδια παραγωγής υδρογόνου από ΑΠΕ που «βλέπουν» Ευρώπη. Οι χώρες της Β. Αφρικής και της Μέσης Ανατολής θα αποτελέσουν τους βασικούς παραγωγούς υδρογόνου για τις εισαγωγές των 10 εκατ. τόνων που έχει εντάξει στον στρατηγικό σχεδιασμό της η Ευρώπη έως το 2030 και οι χώρες της Νότιας Ευρώπης, όπως η Ελλάδα, θα λειτουργήσουν ως διάδρομοι για τη μεταφορά του στην ευρωπαϊκή αγορά.

Ο EastMed θα μπορούσε να καταστεί μακροπρόθεσμα «η ραχοκοκαλιά του εφοδιασμού της Ε.Ε. με υδρόγόνο», σύμφωνα με την άποψη εκ ξέφρασε στη γερμανική εφημερίδα Handelsblatt η γ.γ. Ενέργειας Αλεξάνδρα Σζούκου. Σε επίπεδο υποδομών ο ΔΕΣΦΑ έχει ξεκινήσει την κατασκευή του πρώτου αγωγού στην Ελλάδα και ενός από τους πρώτους στην Ευρώπη για τη μεταφορά 100% υδρογόνου. Πρόκειται για τον αγωγό Δ. Μακεδονίας μήκους 160 χλμ. και προϋπολογισμού 163 εκατ. Επιπλέον, όλα τα νέα έργα αγωγών του ΔΕΣΦΑ σχεδιάζονται με προδιαγραφές και για τη

Οι στόχοι και πού θα χρησιμοποιηθεί σε 1η φάση

Τις βάσεις για τη δημιουργία μιας οικονομίας «πράσινου» υδρογόνου θέτει το αναθεωρημένο σχέδιο του ΣΕΕΚ (Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα) που παρουσίασε στις 18 Ιανουαρίου ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κώστας Σκρέκας. Οι στόχοι που τίθενται είναι 1,2 GW δυναμικότητα ηλεκτρoλυσς για την παραγωγή 205.000 τόνων «πράσινου» υδρογόνου έως το 2030. Η δυναμικότητα ηλεκτρoλυσς αυξάνεται σε 2,4 GW το 2035 και η παραγωγή υδρογόνου στους 0,5 Mt (μετρικός τόνος). Η αυξητική τροχιά συνεχίζεται με τη δυναμικότητα της ηλεκτρoλυσς να φτάνει τα 6 GW το 2040 και την παραγωγή υδρογόνου τον 1 Mt και, αντιστοιχώς, τα 11,7 GW και τον 1,9 Mt το 2045

Μεταξύ άλλων θα δρομολογηθεί πλοίο υδρογόνου για κοντινούς προορισμούς του Σαρωνικού.

και τα 14,7 GW για την παραγωγή 2,3 Mt υδρογόνου το 2050. Σύμφωνα με το σχέδιο Εθνικής Στρατηγικής για το Υδρογόνο, που έχει παραδώσει η επιτροπή του καθηγητή Παντελή Κάπρου στο ΥΠΕΝ, ο συνολικός κύκλος εργασιών της εφοδιαστικής αλυσίδας υδρογόνου θα είναι στην Ελλάδα της τάξης των 10 δισ. ευρώ τον χρόνο το 2050. Η εθνική στρατηγική προβλέπει fast track δια-

μεταφορά 100% υδρογόνου, ενώ για τους υφιστάμενους αγωγούς μετά τις αναγκαίες παρεμβάσεις διασφαλίζεται η μεταφορά και υδρογόνου σε ποσοστό από 10% έως 20%. Ο ΔΕΣΦΑ συμμετέχει επίσης στο σχέδιο των Ευρωπαίων διαχειριστών φυσικού αερίου για τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού δικτύου υδρογόνου 40.000 χιλιομέτρων που θα συνδέει 21 ευρωπαϊκές χώρες. Ο σχεδιασμός του ΔΕΣΦΑ περιλαμβάνει την κατασκευή έως το 2040 ενός αγωγού κατά μήκος του υφιστάμενου κεντρικού αγωγού φυσικού αερίου που θα συνδέεται με ένα αντίστοιχο δίκτυο που σχεδιάζει η Βουλγαρία.

Οι νέες μονάδες φυσικού αερίου, όπως αυτή που κατασκευάζουν από κοινού στην Αλεξανδρούπολη η ΔΕΗ, η ΔΕΠΑ και η Damco Energy (όμιλος Κοπελούζου), θα μπορούν να λειτουργήσουν και με υδρογόνο. Σε επιχειρηματικό επίπεδο δεν είναι λίγες οι εταιρείες που προετοιμάζονται για τη νέα αγορά παρότι απουσιάζει ακόμη το σχέδιο της εθνικής στρατηγικής για το υδρογόνο. Η επιτροπή που συστάθηκε με απόφαση του πρώην υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κωστή Χατζηδάκη τον Δεκέμβριο του 2020, με επικεφαλής τον καθηγητή του ΕΜΠ Παντελή Κάπρο, έχει παραδώσει το έργο της στον υπουργό Κώστα Σκρέκα

από τον περασμένο Ιούνιο. Ωστόσο μέχρι σήμερα και χωρίς κάποιο προφανή λόγο η πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΝ δεν έχει δημοσιοποιήσει το τελικό σχέδιο. Ετσι, καθυστερεί η υλοποίηση δύο ελληνικών έργων που ενέταξε η Κομισιόν στα Σημαντικά Έργα Κοινού Ευρωπαϊκού Ενδιαφέροντος (PCPE Hydrogen) εγκρίνοντας χρηματοδότηση έως του ποσού των 800 εκατ. Πρόκειται για έργα των εταιρειών B&T Composites (έργο H2CAT) και Advent (έργο Green HiPo). Εκτός λίστας έμεινε το mega project White Dragon για την παραγωγή «πράσινου» υδρογόνου στη Δ. Μακεδονία, το οποίο θα υποβληθεί εκ νέου για ένταξη σε επόμενη φάση.

Τα πρώτα βήματα στη νέα αγορά έχει κάνει η Motor Oil, η οποία διασφάλισε από την ΕΤΕπ χρηματοδότηση ύψους 40 εκατ. προγράμματος ανάπτυξης εκτεταμένου δικτύου σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων και υδρογόνου. Ένα πιλοτικό σχέδιο παραγωγής «πράσινου» υδρογόνου προωθεί και η HELLENiQ ENERGY. Την παραγωγή «πράσινου» υδρογόνου στις εγκαταστάσεις της στη Μάνδρα Αττικής ξεκίνησε η Linde Hellas, ενώ από τον περασμένο Μάιο στον χώρο του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» στην Αγ. Παρασκευή λειτουργεί το πρατήριο υδρογόνου στην Ελλάδα.

Οι στόχοι και πού θα χρησιμοποιηθεί σε 1η φάση

δικασίες αδειοδότησης έργων ΑΠΕ για την παραγωγή υδρογόνου και κρατικές ενισχύσεις έως το 2030 λόγω της μη ωρίμανσης της τεχνολογίας, παράγοντας που καθιστά πολύ υψηλό το κόστος των επενδύσεων.

Κατά προτεραιότητα το υδρογόνο θα ξεκινήσει με την υποκατάσταση κγρίζου υδρογόνου στα διυλιστήρια και την τροφοδοσία πλοίων και αεροσκαφών. Η πρώτη φάση περιλαμβάνει επίσης την ανανέωση του στόλου αεθίων λεωφορείων με 120-250 λεωφορεία υδρογόνου στα κέντρα μεγάλων πόλεων και των υπεραστικών με 30-50, των φορτηγών διανομής σε πόλεις (5.000-10.000), των βρέως τύπου για αποκομιδή απορριμμάτων (80-160), των ΙΧ. (30.000-

60.000), των τρένων (3-12 συρμοί για ηλεκτρική κίνηση), των επιβατηγών-οχηματαγωγών πλοίων κ.λπ. Η εθνική ορίμανσης της τεχνολογίας, παράγοντας που καθιστά πολύ υψηλό το κόστος των επενδύσεων. Κατά προτεραιότητα το υδρογόνο θα ξεκινήσει με την υποκατάσταση κγρίζου υδρογόνου στα διυλιστήρια και την τροφοδοσία πλοίων και αεροσκαφών. Η πρώτη φάση περιλαμβάνει επίσης την ανανέωση του στόλου αεθίων λεωφορείων με 120-250 λεωφορεία υδρογόνου στα κέντρα μεγάλων πόλεων και των υπεραστικών με 30-50, των φορτηγών διανομής σε πόλεις (5.000-10.000), των βρέως τύπου για αποκομιδή απορριμμάτων (80-160), των ΙΧ. (30.000-

μέσω της οποίας, σε κεντρικό επίπεδο, θα καταγράφονται, θα παρακολουθούνται, θα τίθενται υπό διαχείριση και θα επικαιροποιούνται διαρκώς τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν κάθε τουριστική επιχείρηση που αδειοδοτείται και ελέγχεται από το υπουργείο Τουρισμού και τον τομέα της διασφάλισης της ασφαλείας των τουριστών. Για να διασφαλίζεται η αποτελεσματική λήψη στατιστικών, θα αντλούνται δεδομένα αφίξεων - αναχωρήσεων σε πραγματικό χρόνο από το σύνολο των καταλυμάτων της χώρας. Αυτά θα προέρχονται είτε από τις πλατφόρμες διαχείρισης κρατήσεων είτε μέσω χρήσης βασικού διαχειριστικού περιβάλλοντος που θα δημιουργηθεί και θα παρέχεται στις τουριστικές επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν πλατφόρμα κρατήσεων.

Δημιουργείται νέα ψηφιακή πλατφόρμα για τον τουρισμό

Την περαιτέρω ψηφιοποίηση του τουριστικού κλάδου έχει ως στόχο το έργο, συνολικού ύψους 16,3 εκατ. ευρώ, που έθεσε σε δημόσια διαβούλευση η Κοινωνία της Πληροφορίας. Ειδικότερα, προβλέπεται η δημιουργία της πλατφόρμας «mydigitaltourism», η οποία θα «επικοινωνεί», δηλαδή θα διαδραυγεί με άλλα μπρώα και εφαρμογές του υπουργείου Τουρισμού που βρίσκονται υπό δημιουργία προκειμένου ό, τι αφορά την τουριστική δραστηριότητα (αδειοδότηση νέων επιχειρήσεων, διερεύνηση καταγγελιών, εξαγωγή στατιστικών στοιχείων) να πραγματοποιείται με ενιαίο τρόπο. Προς την κατεύθυνση αυτή, η νέα πλατφόρμα, όπου θα μεταπέσουν τα δεδομένα και οι λειτουργίες του υφιστάμενου Μπρώου Τουριστικών

Επιχειρήσεων (ΜΗΤΕ), θα διαδραυγεί με μπρώα και συστήματα στα οποία τηρούνται στοιχεία για τις τουριστικές επιχειρήσεις. Κι αυτό προκειμένου το υπουργείο Τουρισμού να έχει αξιόπιστη πηγή πληροφόρησης για το σύνολο των τουριστικών επιχειρήσεων. Θα αντλούνται και στοιχεία που αφορούν όλες τις νομίμως λειτουργούσες τουριστικές επιχειρήσεις, ενώ η διαδικασία υποβολής στοιχείων για την αρχική αδειοδότηση ή την ανανέωση της αδειοδότησης αυτών θα παραμείνει αρμοδιότητα των τρίτων συστημάτων.

Παράλληλα, θα ενταχθεί ο έλεγχος των επιχειρήσεων από τις περιφερειακές ελεγκτικές υπηρεσίες του υπουργείου στο πλαίσιο της διερεύνησης τυχόν καταγγελιών, που επίσης θα υποβάλλονται

Στόχος της πλατφόρμας είναι η μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων.

μέσω του νέου συστήματος. Ευρύτερα, στόχος της πλατφόρμας «mydigital-tourism» είναι η μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων και η βελτίωση της διαθεσιμότητας έγκαιρων και αξιόπιστων στατιστικών δεδομένων σχετικά με τις τουριστικές οικονομικές δραστηριότητες, αλλά και η παροχή δεδομένων σε πραγματικό χρόνο για τη διαμονή σε τουριστικά καταλύματα (π.χ. διαμονή εκτός καταλυμάτων σε άλλου είδους εγκαταστάσεις όπως κάμπινγκ, σκάφη αναψυχής κ.α.), τη στιγμή που αυτά θα γίνονται διαθέσιμα από τις επιχειρήσεις σχετικά με τις αφίξεις τουριστών.

Το «mydigitaltourism» θα συσχετίζεται και με την ηλεκτρονική πλατφόρμα ελέγχου της λειτουργίας του συνόλου των τουριστικών επιχειρήσεων (e-ΜΗΤΕ)

Μειώθηκαν κατά 4,5 δισ. οι καταθέσεις τον Ιανουάριο

Επαναφορά των καταθέσεων στα επίπεδα προ εορτών δείχνουν τα στοιχεία για την πορεία των καταθέσεων τον Ιανουάριο, βάσει των οποίων παρατηρήθηκε υποχώρηση κατά 4,5 δισ. ευρώ. Το σύνολο των καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα, που περιλαμβάνει τις καταθέσεις τόσο των νοικοκυριών όσο και των επιχειρήσεων, μειώθηκε με βάση τα στοιχεία που δημοσίευσε χθες η ΤτΕ στα 184,1 δισ. ευρώ, από το επίπεδο-ρεκόρ των 188,7 δισ. ευρώ (αυξημένο κατά 5 δισ. ευρώ σε σχέση με τον περασμένο Νοέμβριο) που είχαν φθάσει τον Δεκέμβριο του 2022. Αυτή η αύξηση υπήρξε, όπως επιβεβαιώνουν τα στοιχεία της ΤτΕ, συγκυριακή και αποδίδεται:

1. Στην εποχικότητα των καταθέσεων που παραδοσιακά εκτινάσσονται κάθε φορά στο τέλος του χρόνου λόγω της καταβολής του δώρου των Χριστουγέννων στον ιδιωτικό τομέα.
 2. Στη μεγάλη αύξηση των πιστοδοτήσεων από τις τράπεζες προς τις επιχειρήσεις τον Δεκέμβριο, που οδήγησε στην αύξηση της ρευστότητας που διατηρούσαν στα τέλη του 2022.
 3. Στην πρακτική εξωραϊσμού των ταμειακών διαθεσίμων από μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων λόγω των κλεισίματος της οικονομικής χρήσης.
 4. Στις πληρωμές του ΟΠΕΚΕΠΕ, μεγάλο μέρος των οποίων καταβάλλεται τον Δεκέμβριο και αναλώνεται στη συνέχεια.
- Συγκεκριμένα, οι καταθέσεις των νοικοκυριών μειώθηκαν στα τέλη Ιανουαρίου κατά 1,4 δισ. ευρώ σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2022 και διαμορφώθηκαν στα 139,8 δισ. ευρώ. Η μείωση αποδίδεται στην υψηλή κατανάλωση που δημιουργούν οι ανάγκες των εορτών, με συνέπεια να αναλωθεί το δώρο των Χριστουγέννων που είχε εκτινάξει τον Δεκέμβριο το επίπεδο των καταθέσεων των νοικοκυριών κατά 3,2 δισ. ευρώ σε σχέση

με τον Νοέμβριο του 2022. Σε ό,τι αφορά τις επιχειρήσεις (εξαιρούνται οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις), οι καταθέσεις τους στις τράπεζες μειώθηκαν στα τέλη Ιανουαρίου κατά 3,4 δισ. ευρώ και η ρευστότητα περιορίστηκε στα 40,3 δισ. ευρώ, από 43,7 δισ. ευρώ τον Δεκέμβριο του 2022. Όπως προαναφέρθηκε, το υψηλό επίπεδο των 43,7 δισ. ευρώ που είχε καταγραφεί τον περασμένο Δεκέμβριο αποδίδεται στις νέες πιστώσεις που είχαν εγκρίνει ως εκταμιεύσεις οι τράπεζες στα τέλη του προηγούμενου χρόνου σε μια προσπάθεια να αυξήσουν και τα υπόλοιπα των χορηγήσεων προς τις επιχειρήσεις ενόψει και του κλεισίματος της χρονιάς. Αυτή η ρευστότητα απορροφήθηκε με την έναρξη του χρόνου για την κάλυψη του λειτουργικού κόστους, την πραγματοποίηση επενδύσεων ή την αποπληρωμή παλαιότερων οφειλών και αποτυπώθηκε στα στοιχεία του Ιανουαρίου. Η συσχέτιση καταθέσεων και χορηγήσεων, ειδικά σε ό,τι αφορά τις επιχειρήσεις, αποτυπώνεται και στα στοιχεία της ΤτΕ για την πιστωτική επέκταση του Ιανουαρίου, που σε ετήσια βάση, δηλαδή σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2022, είναι θετική (+11,3), αλλά σε όρους μηνιαίας καθαρής ροής είναι αρνητική κατά 1,7 δισ. ευρώ. Υπενθυμίζεται ότι η αρνητική καθαρή ροή χρηματοδότησης δείχνει ότι οι αποπληρωμές δανείων υπήρξαν περισσότερες από τις νέες εκταμιεύσεις και το αρνητικό πρόσημο του Ιανουαρίου συνδέεται με τις υψηλές εκταμιεύσεις στα τέλη του περασμένου χρόνου, ύψους 2,9 δισ. ευρώ. Σε ό,τι αφορά την πιστωτική επέκταση προς τα νοικοκυριά παρέμεινε αρνητική (-2,4%), όπως αρνητική κατά 203 εκατ. ευρώ ήταν και η καθαρή ροή χρηματοδότησης, καθώς οι νέες εκταμιεύσεις υπολείπονται των αποπληρωμών.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Μικρή ανάκαμψη στην οικοδομική δραστηριότητα

Μικρή ανάκαμψη σημείωσε τον Νοέμβριο του 2022 η συνολική οικοδομική δραστηριότητα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), διαμορφώθηκε σε 2.518 οικοδομικές άδειες, που αντιστοιχούν σε 580.370 τ.μ. επιφάνειας και 2.598.304 κυβικά μέτρα όγκου, σημειώνοντας αύξηση κατά 9% στον αριθμό των αδειών, κατά 1,4% στην επιφάνεια και κατά 2,1% στον όγκο, συγκριτικά με τον αντίστοιχο μήνα του 2021. Αντίστοιχα, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα διαμορφώθηκε σε 2.493 οικοδομικές άδειες, που αντιστοιχούν σε 571.961 τ.μ. επιφάνειας και 2.552.128 τ.μ. όγκου, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 8,3% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, αύξηση κατά 0,3% στην επιφάνεια και αύξηση κατά 0,8% στον όγκο. Αξίζει να σημειωθεί ότι τον αμέσως προηγούμενο μήνα, δηλαδή τον Οκτώβριο του 2022, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα είχε καταγράψει μείωση του όγκου κατά 24,3% και της επιφάνειας κατά 16,6%. Κατά

τον Νοέμβριο, στην Αττική σημειώθηκε αύξηση κατά 12,9% στον όγκο και κατά 4% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, ενώ με βάση την επιφάνεια παρατηρείται πτώση κατά 3,4%. Παράλληλα, μεγάλη αύξηση του όγκου καταγράφουν επίσης η Θεσσαλία με 68,8%, η Ηπείρος με 54,7%, η Στερεά Ελλάδα με 47,3%, η Κεντρική Μακεδονία με 35% και το Νότιο Αιγαίο με 35,3%. Αντιθέτως, πτώση κατά 60,1% σημειώθηκε στην Κρήτη. Συνολικά, κατά το 11μηνο του 2022 (Ιανουάριος - Νοέμβριος) η συνολική οικοδομική δραστηριότητα σημειώνει μεν αύξηση κατά 3,9% στον αριθμό των αδειών, αλλά μείωση κατά 11,9% στην επιφάνεια και κατά 6,7% στον όγκο, συγκριτικά με το αντίστοιχο διάστημα του 2021. Αντίστοιχα, κατά την ίδια περίοδο η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα εμφανίζει αύξηση κατά 3,5% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, μείωση κατά 12,8% στην επιφάνεια και πτώση κατά 7% στον όγκο.

Κάτω από την εμπορική τιμή το 25% των πλειστηριασμών το '22

Εως 35% χαμηλότερα από την πρώτη τιμή εκπλειστηριάστηκαν 2.383 ακίνητα

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Με «διόρθωση» της εμπορικής τιμής προς τα κάτω από 20% έως και 35% μεταβιβάστηκαν 2.383 ακίνητα το 2022 σε σύνολο 8.752 πλειστηριασμών που ολοκληρώθηκαν μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας με την ανάδειξη υπερθεματιστή. Πρόκειται για πάνω από το ένα τέταρτο των ακινήτων που άλλαξαν χέρια την περασμένη χρονιά, που ήταν και η πρώτη χρονιά εφαρμογής της δυνατότητας αυτόματης μείωσης της τιμής πρώτης προσφοράς που καθιερώθηκε με τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και ψηφίστηκε από τη Βουλή στα τέλη του 2021. Η δυνατότητα μείωσης της

Συνολικά μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ολοκληρώθηκαν 8.752 πλειστηριασμοί.

εμπορικής τιμής βάσει της οποίας βγαίνει ένα ακίνητο σε πλειστηριασμό έχει στόχο τη διευκόλυνση των μεταβιβάσεων μέσω πλειστηριασμού, όταν η τιμή της πρώτης προσφοράς θεωρείται με βάση τη ζήτηση που εκδηλώνεται υψηλή. Προϋπόθεση για τη μείωση της τιμής είναι η διενέργεια δύο άγονων προσπαθειών και στη συνέχεια η διαδικασία προβλέπει την αυτόματη μείωση της τιμής πρώτης προσφοράς κατά 20% στο τρίτο στάδιο της διενέργειας του πλειστηριασμού και την περαιτέρω μείωση κατά ένα επιπλέον 15% αν δεν υπάρξει πλειοδοτικό ενδιαφέρον. Όπως έχει γράψει η «Κ» το 2022, ο

Προϋπόθεση για τη μείωση της τιμής είναι η διενέργεια δύο άγονων προσπαθειών και στη συνέχεια η διαδικασία προβλέπει την αυτόματη μείωση της τιμής πρώτης προσφοράς κατά 20% στο τρίτο στάδιο της διενέργειας του πλειστηριασμού και την περαιτέρω μείωση κατά ένα επιπλέον 15% αν δεν υπάρξει πλειοδοτικό ενδιαφέρον.

αριθμός των προγραμματισμένων πλειστηριασμών, δηλαδή αυτών που είχαν αναρτηθεί στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, ανήλθε στο υψηλότερο σημείο των τελευταίων ετών, φθάνοντας τους 52.595 και από αυτούς πραγματοποιήθηκαν οι 39.318. Γόνιμοι, δηλαδή με την ανάδειξη υπερθεματιστή, υπήρξαν οι 9.001 (το τελικό νούμερο εκτός από ακίνητα περιλαμβάνει και κάποιες περιπτώσεις κτηνών περιουσιακών στοιχείων), αριθμός που είναι επίσης ο υψηλότερος από το 2018, οπότε και καθιερώθηκαν οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί. Η τιμή της πρώτης προσφοράς προκύπτει από ανεξάρτητο εκτιμητή και αποτυπώνει

την εκτιμώμενη εμπορική αξία του ακινήτου, η οποία ωστόσο δεν σημαίνει ότι είναι ικανή να προσελκύσει το αγοραστικό ενδιαφέρον. Η δυνατότητα μείωσης της τιμής πρώτης προσφοράς έχει ήδη λειτουργήσει στην αγορά και με βάση στοιχεία του εξειδικευμένου για την ανεύρεση ακινήτων σε πλειστηριασμό ιστότοπου www.landea.gr κατά το 2022:

1. Χωρίς μείωση τιμής πρώτης προσφοράς αναρτήθηκαν 41.711 πλειστηριασμοί, ολοκληρώθηκαν 29.333 (70,3% επί των αναρτηθέντων) και υπερθεματιστής αναδείχθηκε σε 6.369 περιπτώσεις (15,3% επί των αναρτηθέντων).

«Δημοσιονομική καθοδήγηση» για πλεόνασμα 2% του ΑΕΠ το 2024

Την κατεύθυνση αυτή αναμένεται να δώσει η Κομισιόν στην ελληνική κυβέρνηση

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Σε ένα δημοσιονομικό πλεόνασμα της τάξης του 2% του ΑΕΠ περίπου εκτιμάται ότι θα κληθεί να κινηθεί η νέα ελληνική κυβέρνηση το 2024, εντείνοντας την προσπάθεια προσαρμογής που ξεκίνησε φέτος, με στόχο την επιστροφή σε πρωτογενές πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ, από το πρωτογενές έλλειμμα 1,6% του ΑΕΠ το 2022, με βάση τον προϋπολογισμό. Την κατεύθυνση αυτή αναμένεται να δώσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ελληνική κυβέρνηση, με βάση την αναμενόμενη ανακοίνωσή της για τη «δημοσιονομική καθοδήγηση» των κρατών μελών, ενόψει του 2024.

Οι μέχρι στιγμής διαπραγματεύσεις για την αναθεώρηση του Συμφώνου Σταθερότητας δεν θεωρείται πιθανό να καταλήξουν σε συγκεκριμένες αποφάσεις, στη διάρκεια της σουνδικής προεδρίας, κατά το τρέχον εξάμηνο, σύμφωνα με πηγές με γνώση των διαβουλεύσεων. Καλώς εκόντων των πραγμάτων, συμφωνία θα υπάρξει προς το τέλος του χρόνου. Αυτό σημαίνει ότι δεν θα υπάρξει χρόνος για να εφαρμοστεί το νέο Σύμφωνο από το 2024, αλλά θα παραμεινεί για το 2025. Έτσι, στο ενδιάμεσο διάστημα, το 2024, τα κράτη-μέλη θα κινηθούν με βάση τη «δημοσιονομική καθοδήγηση» που θα εκδώσει η Κομισιόν, με ειδική ανακοίνωσή της, πιθανότατα εντός Μαρτίου. Θα είναι,

Η «δημοσιονομική καθοδήγηση» θα αποτυπωθεί με συγκεκριμένο τρόπο για κάθε κράτος-μέλος στις σχετικές συστάσεις που θα εκδώσει η Κομισιόν τον Μάιο, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου.

σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των πηγών, ένα ενδιάμεσο καθεστώς, ανάμεσα στην πλήρη άρση των κανόνων του Συμφώνου, με τη ρήτρα γενικής διαφυγής, που εφαρμόστηκε λόγω κορωνοϊού και στην πλήρη εφαρμογή των νέων κανόνων από το 2025.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι πιθανό να ομαδοποιηθούν τα υπερχρεωμένα κράτη-μέλη, όπως η Ελλάδα, τα οποία θα κληθούν να κάνουν την απαιτούμενη προσαρμογή για να διατηρήσουν τη

βιωσιμότητα του χρέους τους. Η προσαρμογή αυτή προϋποθέτει πρωτογενές πλεόνασμα 2% του ΑΕΠ περίπου, όπως αναγνωρίζουν και στο υπουργείο Οικονομικών. Οι φθινοπωρινές εκτιμήσεις της Κομισιόν προέβλεπαν πρωτογενές πλεόνασμα 2,2% του ΑΕΠ το 2024, από 1,1% του ΑΕΠ το 2023, ενώ ο ελληνικός προϋπολογισμός προβλέπει πρωτογενές πλεόνασμα 0,7% του ΑΕΠ φέτος. Η προσαρμογή από το 0,7% του ΑΕΠ στο 2% του ΑΕΠ το 2024 μεταφράζεται σε εξο-

κονόμηση 2,6 δισ. ευρώ, επιπλέον της εξοκονόμησης 4,6 δισ. φέτος, που προβλέπεται με βάση τη διαμόρφωση του πρωτογενούς ελλείμματος στο 1,6% του ΑΕΠ το 2022. Ωστόσο, εκτιμάται ότι φέτος θα χρειαστεί μικρότερη προσαρμογή, επειδή το έλλειμμα του 2022 θα κλείσει πιθανότατα σε χαμηλότερα επίπεδα. Το θέμα αναμένεται να συζητηθεί στο ECOFIN στις 14 Μαρτίου. Η «δημοσιονομική καθοδήγηση» θα αποτυπωθεί με συγκεκριμένο τρόπο για κάθε κράτος-μέλος στις σχετικές συστάσεις που θα εκδώσει η Κομισιόν τον Μάιο, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου. Θα έχει προηγηθεί η κατάθεση των Προγραμμάτων Σταθερότητας 2024-2026 από όλα τα κράτη-μέλη έως το τέλος Απριλίου.

Σημειώνεται ότι η πρόταση της Κομισιόν, που βρίσκεται στο τραπέζι, για την αναθεώρηση του Συμφώνου Σταθερότητας προβλέπει την κατάργηση του κανόνα της ετήσιας μείωσης του χρέους κατά το 1/20στό του υπερβάλοντος το 60% του ΑΕΠ ποσού. Δίνει τη δυνατότητα προεγγύησης ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε κράτους, με ορίζοντα προσαρμογής τεσσάρων ετών, με δυνατότητα παράτασης για άλλα τρία. Η προσαρμογή θα γίνεται με οδηγία της «καθαρές πρωτογενείς δαπάνες», η αύξηση των οποίων δεν πρέπει να ξεπερνάει τον μεσοπρόθεσμο ρυθμό ανάπτυξης.

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

INVESTORS IN PEOPLE We invest in people Silver

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΘΕΣΕΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου δέχεται αιτήσεις για την πλήρωση μόνιμων θέσεων διοικητικού προσωπικού ως ακολούθως:

- **ΜΙΑ (1) ΚΕΝΗ ΜΟΝΙΜΗ ΘΕΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ (ΘΕΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ) - ΚΛ.Α8, Α10 και Α11**
 - **ΔΥΟ (2) ΚΕΝΕΣ ΜΟΝΙΜΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ - ΚΛ.Α2, Α5 και Α7(ii)**
 - **ΜΙΑ (1) ΚΕΝΗ ΜΟΝΙΜΗ ΘΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ - ΚΛ.Α2, Α5 και Α7(ii)**
 - **ΔΥΟ (2) ΚΕΝΕΣ ΜΟΝΙΜΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ - ΚΛ.Α2, Α5 και Α7(ii)**
 - **ΤΡΕΙΣ (3) ΚΕΝΕΣ ΜΟΝΙΜΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΣΤΗ ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ - ΚΛ.Α2, Α5 και Α7(ii)**
- καθώς για τις ακόλουθες θέσεις εργοδότησης ορισμένου χρόνου (έργα τακτής προθεσμίας):
- **ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΜΕΧΡΙ ΠΕΝΤΕ (5) ΒΟΗΘΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΓΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΡΓΟΥ ΤΑΚΤΗΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ - ΚΛ.Α2, Α5 και Α7(ii)**

Για περισσότερες πληροφορίες, οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να επισκεφθούν τον ακόλουθο ηλεκτρονικό σύνδεσμο: <https://www.cut.ac.cy/university/administration/administrative-services/hr/jobs/job-vacancies-administrative-staff/>

Παραμένει εύθραυστο το κλίμα στο Χ.Α., μικρές απώλειες 0,32%

Απρόβλεπτες οι εξελίξεις στην αγορά, ενώ επέστρεψε η πολιτική αβεβαιότητα

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Σε αρνητικό έδαφος έκλεισε το Χρηματιστήριο Αθηνών, έχοντας ωστόσο ανακάμψει σημαντικά από τα χαμηλά ημέρας και τις απώλειες άνω του 2% που σημείωνε λίγο μετά την έναρξη της συνεδρίασης, διατηρώντας έτσι τις τεχνικές στηρίξεις. Όταν ο Γενικός Δείκτης έχασε, λίγο μετά το «άνοιγμα», τις 1.060 μονάδες, οι αγοραστές έκαναν την εμφάνισή τους οδηγώντας την αγορά στα θετικά και έως τις 1.089 μονάδες, προτού εμφανιστούν και πάλι ήπιες πιέσεις. Στηρίξεις στον Γενικό Δείκτη έδωσαν επιλεγμένα blue chips και ειδικά ο κλάδος της ενέργειας, ενώ ο τραπεζικός δείκτης υποαπέδωσε.

Ο Γενικός Δείκτης περιορίσε τελικά τις απώλειες άνω του 2% ενδοσυνεδριακά και έκλεισε στις 1.078,69 μονάδες.

Το μεγάλο ζητούμενο για το Χ.Α. είναι εάν η υποχώρηση των τελευταίων τεσσάρων συνεδριάσεων, συμπεριλαμβανομένης της βουτιάς της Δευτέρας, είναι στο πλαίσιο της διόρθωσης που αναμενόταν έπειτα από το πρόσφατο ράλι ή αποτελεί ένδειξη αλλαγής κλίματος. Όπως πάντως σημειώνουν εγκώριοι αναλυτές, το κλίμα παραμένει εύθραυστο, με την ορατότητα στο πολιτικό σκηνικό να είναι θολή έπειτα και από το τραγικό δυστύχημα στα Τέμπη, το οποίο πιθανότατα δημιουργεί νέα δεδομένα για την ημερομηνία των εκλογών αλλά και το αποτέλεσμα της κάλπης.

Στα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με πτώση 0,32% στις 1.078,69 μονάδες, ενώ ο τζιρφος ανήλθε στα 133,13 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης

Το μεγάλο ζητούμενο είναι εάν η υποχώρηση των τελευταίων τεσσάρων συνεδριάσεων είναι στο πλαίσιο της διόρθωσης που αναμενόταν έπειτα από το πρόσφατο ράλι ή αποτελεί ένδειξη αλλαγής κλίματος.

υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε με απώλειες 0,62% στις 2.630,42 μονάδες, κέρδη 0,56% στις 1.567,68 μονάδες σημείωσε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης, ενώ ο τραπεζικός δείκτης κατέγραψε πτώση 2% στις 861,18 μονάδες. Από το σύνολο των blue chips, τις μεγαλύτερες απώλειες σημείωσε η Ελλάδακτωρ στο -3,95% και ακολούθησαν η Εθνική Τράπεζα στο -3,44% και η Alpha Bank στο -2,58%, ενώ με πτώση άνω του 1% έκλεισαν Eurobank και Quest. Με άνοδο 2,59% έκλεισε η ΕΒΑΛΧΑΛΚΟΡ, ακολούθησαν ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ και Βιοχάλκο με κέρδη άνω του 1%, ενώ με ήπια κέρδη έκλεισαν Mytilineos, HELLENIC ENERGY, Aegean, OLIPI, Lamda Development και Σαράντης.

Η συνέχεια για το Χ.Α. θα είναι απρόβλεπτη, καθώς ουδείς γνωρίζει εάν

η διόρθωση έχει ολοκληρωθεί τον κύκλο της, ενώ το πολιτικό ρίσκο συνεχίζει να προβληματίζει τους επενδυτές. Η Jefferies, η οποία ξεκίνησε την κάλυψη των ελληνικών τραπεζών, τόνισε πως οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κλάδος στο μεσοπρόθεσμο διάστημα είναι σημαντικές, τη στιγμή που η άνοδος των αποτιμήσεων των μετοχών τους έχει κλείσει πλέον το discount έναντι των τραπεζών της περιφέρειας. Όπως σχολιάζει ο Δημήτρης Τζάνας, σύμβουλος διοίκησης της Κύκλος ΑΧΕ-ΠΕΥ, το δυστύχημα στα Τέμπη αναδύθηκε αιφνιδιαστικά ως ο απόλυτος «μούσος κύκνος» σε όλα τα επίπεδα της ελληνικής κοινωνίας, με τον πολιτικό κίνδυνο και την αβεβαιότητα να επιστρέφουν στο Χρηματιστήριο. Ζητούμενο

είναι αν οι κινήσεις ρευστοποιήσεων θα έχουν και συνέχεια οδηγώντας τον Γενικό Δείκτη σε νέα αναμέτρηση με τις 1.060 μονάδες, που σε πρώτη φάση έδειξαν ότι συνιστούν ισχυρό σημείο στηρίξης. Πάντως είναι σημαντικό, κατά τον κ. Τζάνα, πως οι σημαντικές δράσεις που απαιτούν κρατικές αποφάσεις (π.χ. αποκρατικοποίηση του «Ελευθέριος Βενιζέλος», νέα σύμβαση για την Αττική και την Εγνατία Οδό) και οι οποίες αποτελούν ισχυρούς καταλύτες για το Χρηματιστήριο ετεροχρονίζονται, χωρίς να είναι σαφές ο χρόνος που τελικά θα διενεργηθούν. Παράλληλα, η πολιτική αβεβαιότητα δεν επιτρέπει και τη διαμόρφωση ισχυρής πεποίθησης για τον χρόνο που θα αποκτήσει την επενδυτική βαθμίδα η ελληνική οικονομία.

Με απώλειες 0,60% έκλεισε χθες ο DAX στη Φρανκφούρτη.

Για αυξήσεις των επιτοκίων πέραν των αναμενόμενων έκανε λόγο ο πρόεδρος της Fed.

δρος της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, τόνισε με έμφαση το πόσο αναγκαία είναι η συνέχιση της πολιτικής σκληρυνσης, ώστε να διαμοστεί το «τέρας του πληθωρισμού», όπως το χαρακτήρισε. «Οι αγορές επανεκτιμούν τις προοπτικές των επιτοκίων σε ΗΠΑ και Ευρώπη», παρατήρησε ο Πάτρικ Αρμστρονγκ, γενικός διευθυντής επενδύσεων στον όμιλο Plurimi Wealth. «Σε όλον τον κόσμο οι οικονομίες αποδεικνύονται πολύ ανθεκτικές από τις αρχές της χρονιάς – κι ενώ οι εξελίξεις αυτές θεωρούνται ευνοϊκές για την ανάπτυξη, έχουν δυσμενή αντίκτυπο στις πληθωριστικές πιέσεις, τις οποίες καλούνται όλες οι κεντρικές τράπεζες να αντιμετωπίσουν». Τέλος, σύμφωνα με έρευνα της ΕΚΤ, οι προσδοκίες πληθωρισμού μεταξύ των καταναλωτών στην Ευρώζωνη εξασθένισαν τον Ιανουάριο, αλλά εκείνες για την αύξηση μισθών συνέχισαν να ενισχύονται.

REUTERS, BLOOMBERG

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προγν.	Διαφορά Μετ.	
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.078,69	1.082,10	-3,41	-0,32%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.630,42	2.646,87	-16,45	-0,62%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	6.326,52	6.171,72	154,80	2,51%
FTSE/Χ.Α.ΥΠΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.354,61	3.349,89	4,72	0,14%
ΑΤΗΧ SELECT PLUS	3.509,29	3.495,66	13,63	0,39%
ΑΤΗΧ SELECT	5.545,14	5.532,08	13,06	0,24%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΤΗΧ ESG	1.234,34	1.241,60	-7,26	-0,58%
FTSE/Χ.Α. MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.717,84	4.724,30	-6,46	-0,14%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.567,68	1.558,90	8,78	0,56%
FTSE/Χ.Α.ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	3.002,28	2.993,15	9,13	0,31%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	626,10	629,43	-3,33	-0,53%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.905,88	1.911,90	-6,02	-0,31%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	861,18	878,76	-17,58	-2,00%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.208,48	4.182,86	25,62	0,61%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.188,28	1.184,56	3,72	0,31%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	2.843,34	2.812,77	30,57	1,09%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5.510,18	5.471,69	38,49	0,70%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	1.017,76	1.025,32	-7,56	-0,74%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	11.342,91	11.340,69	2,22	0,02%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	9.049,92	9.056,06	-6,14	-0,07%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.187,77	7.067,57	120,20	1,70%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	3.604,38	3.630,39	-26,01	-0,72%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	5.476,96	5.509,39	-32,43	-0,59%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.011,86	6.975,45	36,41	0,52%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.482,11	2.491,50	-9,39	-0,38%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.217,66	2.201,47	16,19	0,74%
FTSE/Χ.Α. ΘΙΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	3.899,03	3.912,57	-13,54	-0,35%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	409,83	427,95	-18,12	-4,23%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.906,92	4.860,09	46,83	0,96%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	77.986.638,79
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	9.394.900,75
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	9.240.746,11
ΣΤΑΘΕΡΗ ΘΛΕΦΩΝΙΑ	8.832.586,23
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΧΝΙΔΙΑ	5.136.554,64
ΠΑΧΝΙΔΙΑ	4.631.057,83
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	3.342.471,08
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	2.225.223,28
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.255.431,74
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	1.237.304,41
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.181.823,88
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	1.121.456,66
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	1.014.527,76
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	948.934,03
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	788.063,94
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	730.133,01
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	629.073,42
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	606.610,00
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	488.138,12
ΥΔΡΕΥΣΗ	306.585,47
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	264.533,56
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	250.027,16
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	230.167,50
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	210.978,21
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	210.688,39
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	121.825,78
ΤΡΟΦΙΜΑ	103.934,36

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
INTERGYNT - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,267	4,71%	ΑΤΤΙΣΑ BANK (ΚΟ)	0,124	-9,87%
CRΠ (ΚΟ)	0,618	3,00%	ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	2,065	-3,95%
ΠΑΪΡΗΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΚΟ)	1,040	2,97%	ΑΒΕ Α.Ε. (ΚΟ)	0,526	-3,66%
ΜΟΥΖΑΚΗΣ (ΚΟ)	0,730	2,82%	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	5,050	-3,44%
EPSILON NET (ΚΟ)	7,580	2,71%	ΒΑΡΒΕΡΗΣ Ν.-MODA BAGNO (ΚΟ)	0,690	-2,82%
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	1,740	2,59%	ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	1,320	-2,58%
LAVIPHARM (ΚΟ)	0,389	2,37%	ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	16,800	-2,33%
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	3,990	2,05%	INTERCONT. INTERN. ΑΕΕΑΠ (ΚΟ)	6,500	-1,52%
ΕΛΙΝΟΙΑ (ΚΟ)	2,210	1,84%	ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	2,720	-1,45%
ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ Χ. ΑΦΟΙ (ΚΟ)	0,568	1,79%	ΑΤΤΙΣΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,410	-1,23%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	28.219.638,55
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	22.827.299,63
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	14.943.119,47
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	11.599.775,88
ΟΤΕ (ΚΟ)	8.832.586,23
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	7.932.348,02
ΔΕΗ (ΚΟ)	7.466.636,80
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	5.009.313,65
JUMBO (ΚΟ)	4.631.057,83
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	3.342.471,08
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	1,08%
GALAXY COSMOS MEZZ PLC (ΚΟ)	0,52%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0,49%
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,48%
PHOENIX VEGA MEZZ PLC (ΚΟ)	0,42%
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,41%
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0,36%
SUNRISEMEZZ PLC (ΚΟ)	0,32%
ΔΕΗ (ΚΟ)	0,26%
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	0,25%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	503	2,279	8,318
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	5	31	544
FTSE/Χ.Α. Large Cap	498	2,248	7,774
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	2.830	49,120	319,026
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	28	373	15,180
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	2	6	66
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	469	17,542	124,125
ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ (ΚΟ)	2	5	94
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	0	0	255
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	23	55	851
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	32	185	6,781
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	5	47	997
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	1	5	1,447
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	145	4,230	12,257
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	1	2	499
ΦΟΥΡΛΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	18	21	1,517
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	28	143	8,034
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	63	235	4,040
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	79	236	1,795
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	28	86	5,156
INTRAKAT (ΚΟ)	23	128	6,549
JUMBO (ΚΟ)	16	49	1,121
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	51	106	5,907
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	4	370	2,908
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	12	24	780
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	125	509	2,479
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	340	4,439	10,892
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	50	443	2,679
ΟΤΕ (ΚΟ)	228	1,120	13,064
ΟΛΠ (ΚΟ)	2	3	459
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	553	15,998	45,498
ΔΕΗ (ΚΟ)	416	2,532	28,926
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0	0	124
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	41	64	8,080
ΤΙΤΑΝ CEMENT (ΚΑ)	13	30	777
ΥΠΟΧΑΛΟ SA/NV (ΚΑ)	32	134	5,689
Δικαιώματα σε Δείκτες	14	82	972
FTSE/Χ.Α. Large Cap	14	82	972
Δικαιώματα σε Μετοχές	3	63	1,681
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	1	3	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	835
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	4
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	79
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	40
ΔΕΗ (ΚΟ)	2	60	723
Συνολική Δραστηριότητα	3.350	51,544	329,997

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

	Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ (ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,46	1,59
ΤΙΤΣ (ΤΙΤΑΝ)	14,54	-0,41
ΕΕΕ (COCA COLA HBC)	24,17	-0,08
ΟΤΕ (ΟΤΕ)	13,96	-0,36
ΑΡΑΙΓ' (AEGEAN AIRLINES)	7,2	0,7
ΤΕΝΕΡΙΓ' (ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	18,9	-0,05
ΣΑΡ (ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	6,99	0,58
ΕΛΛΑΚΤΩΡ' (ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	2,065	-3,95
ΓΕΚΤΕΡΝΑ (ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	11,44	-0,35
ΜΥΤΙΛ (ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	24,18	0,67
ΛΑΜΔΑ (LAMDA DEVELOPMENT)	6,21	0,81
ΕΛΧΑ (ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,74	2,59
ΑΛΦΑ (ΑΛΦΑ BANK)	1,32	-2,58
ΜΠΕΛΑ (JUMBO)	20	0
ΕΤΕ (ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	5,05	-3,44
ΠΕΙΡ (ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	2,1	0
ΕΥΡΩΒ (EUROBANK)	1,39	-1,17
ΕΛΠΕ (ΕΛΠΕ)	7,9	0,51
ΚΟΥΕΣ (QUEST)	5,08	-1,17
ΟΤΟΕΛ (ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ)	11,86	0
ΕΥΔΑΠ (ΕΥΔΑΠ)	6,88	1,78
ΟΠΑΠ (ΟΠΑΠ)	14,56	-0,48
ΜΟΗ (MOTOR OIL)	24,16	-0,98
ΔΕΗ (ΔΕΗ)	7,645	1,53
ΟΛΠ (ΟΛΠ)	18,28	0,77

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 7 Μαρτίου 2023

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	1.6950	1.7600	1.7386	-3,5190	"101,314"	1.7350	1.7500	1.7400	0,87
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	2.6400	2.7000	2.6672	3,9110	"63,124"	2.6700	2.7000	2.7000	1,89
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.5200	0.5700	0.5533	-0,1860	"28,366"	0.5600	0.5700	0.5700	3,64
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0900	0.0900	0.0900	-0,6960	18	0.0900	0.1000	0.0900	-10,00

Καταναλωτικά Προϊόντα

ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0890	0.0890	0.0890	0.0000	"10,000"	0.0860	0.0900	0.0890	-1,11
ΤΣΟΚ	A. TSOKOS HOTELS PUBLIC LTD	0.0800	0.0800	0.0800	0.3000	"4,000"	0.0770	0.0800	0.0800	5,26

Τεχνολογία

ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	2.1200	2.1400	2.1371	-4,2910	"5,850"	2.1200	2.1400	2.1200	-2,75
------	--------------------	--------	--------	--------	---------	---------	--------	--------	--------	-------

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Χρηματοοικονομικά

ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.6000	1.6000	1.6000	0.0000	"2,000"	1.5900	1.6200	1.6000	0,00
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0435	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0205		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0260		
ΠΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0540	0.0550		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3260	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)	0.0700	0.0770	0.0742	0.4070	"11,166"	0.0000	0.0770	0.0770	0,00
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.2300		
ΚΕΑΕ	CRH HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0050		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0025	0.0035		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0005	0.0000		
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000		

Καταναλωτικά Προϊόντα

ΜΑΠΑ	MALLOURPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)						0.2460	0.0000		
ΤΟΕΠ	ΤΟ-ΣΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.0280		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ "'Η ΠΡΟΔΟΣΣ"' ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "						1.0300	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0235	0.0250		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.1090		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0560	0.0600		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.0000	0.8000		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						1.8400	1.9000		
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0565	0.0000		

Αφιετηρία με νέους κανόνες στη F1

Αύξηση της ασφάλειας των μονοθέσιων και το γεφύρωμα του χάσματος μεταξύ... πατρικίων και πληβείων

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**

ΜΕ την ελπίδα το φετινό πρωτάθλημα να θυμίζει περισσότερο εκείνο του 2021 και λιγότερο αυτό του 2022, η Φόρμουλα 1 βάζει τα καλά της και μας καλωσορίζει στη νέα σεζόν σήμερα στην πίστα του Μπακρέιν, στο πρώτο από τα 23 γκραντς που προσφέρει το φετινό καλεντάρι. Η FIA ποντάρει στο ότι με τις νέες της παρεμβάσεις στους κανονισμούς και το μεγαλύτερο από ποτέ πρόγραμμα αγώνων θα κρατήσει από την αρχή μέχρι το τέλος έντονο το ενδιαφέρον των φίλων του αθλήματος, που πέρυσι είδαν τον Μαξ Φερστάπεν και τη Ρεντ Μπουλ να κυριαρχούν με άνεση, στο δεύτερο πρωτάθλημα του νεαρού Ολλανδού.

Νέα δεδομένα

Φέτο η διοργάνωτρια αρχή έχει επιφέρει συγκεκριμένες αλλαγές, που αφενός αποσκοπούν στην αύξηση της ασφάλειας των μονοθέσιων, αφετέρου στο γεφύρωμα του χάσματος μεταξύ... πατρικίων και πληβείων του δημοφιλέστερου μηχανοκίνητου σπορ στον κόσμο. Μεταξύ άλλων η FIA ασκολύθηκε πολύ με τον περιορισμό του φαινομένου της ταλάντωσης των μονοθεσίων (porroising), που... έκλεψε την παράσταση το 2022. Έχουν έτσι επέλθει κάποιες αλλαγές στα αυτοκίνητα, όπως η ανύψωση του δαπέδου κατά 1,5 εκατοστό και μαζί με αυτού και του διαχύτη, με σκοπό τον έλεγχο της κάθετης δύναμης που μονοθέσιον, για την οποία εγκαθίστανται και ειδικοί μετρητές για να παρέχουν ανά πάσα στιγμή σχετικά στοιχεία.

Roll hoop

Παράλληλα ενισχύθηκε το roll hoop, η προστατευτική αψίδα που

έσωσε πέρυσι τη ζωή του Κινέζου πιλότου Ζου Γκουανγιού, ενώ μειώθηκε το ελάχιστο επιτρεπτό βάρος κάθε αυτοκινήτου κατά δύο κιλά, στα 796 κιλά. Τα νέα μονοθέσια θα έχουν πλατύτερους καθρέπτες για να βλέπουν οι οδηγοί καλύτερα πίσω τους, ενώ αυστηροποιούνται οι κανονισμοί για την αλλαγή κιβωτίου ταχυτήτων, η οποία θα επιτρέπεται μόνο υπό ορισμένες συνθήκες. Από την άλλη, καθίσταται πιο χαλαρός ο έλεγχος της θερμοκρασίας των καυσίμων, επιτρέποντάς τη να πέφτει ακόμη και στους 10 βαθμούς Κελσίου, έναντι 20 προηγούμενων.

Σημαντική αλλαγή είναι η αύξηση των γκραντς, που σε 23, για πρώτη φορά φέτος. Ήταν μάλιστα να έχει 24 αγώνες το καλεντάρι του 2023, αλλά για τέταρτη συνεχή χρονιά η Κίνα αποφάσισε να ακυρώσει τη δική της κούρσα, που επρόκειτο να γίνει ανήμερα του δικού μας Πάσχα (16 Απριλίου), λόγω των προβλημάτων με τον κορωνοϊό τους προηγούμενους μήνες. Η FIA προτίμησε να μην αντικαταστήσει το κινεζικό γκραντ, αφήνοντας έτσι ένα κενό τεσσάρων εβδομάδων μεταξύ του τρίτου και του τέταρτου αγώνα της χρονιάς.

Τρεις στις ΗΠΑ

Οι ΗΠΑ θα έχουν σημαντικό κομμάτι του φετινού πρωταθλήματος, αφού θα φιλοξενήσουν τρεις αγώνες του: εκτός από τις κούρσες στο Μαϊάμι τον Μάιο και στο Οσντιν τον Οκτώβριο, προβλέπεται και αγώνας στο Λας Βέγκας τον Νοέμβριο. Ήδη η FIA φέρεται να είναι σε συζητήσεις για την περαιτέρω επέκταση του προγράμματος από το 2024, ξεκινώντας με το γκραντ της Σεούλ στη Νότια Κορέα και προσθέτο-

ντας στη συνέχεια το Κιαλάμι στη Νότια Αφρική και την Μπαρνακίγια στην Κολομβία.

Διπλάσια σπριντ

Επιπλέον έχει διπλασιαστεί ο αριθμός των σπριντ, της σαββατιάτικης μίνι κούρσας που έχει τον ρόλο του προκριματικού για τις θέσεις στο γκραντ του αγώνα, αλλά μοιράζει και βαθμούς: φέτος αυξάνονται από τρία σε έξι τα σπριντ, με την ελπίδα των διοργανωτών ότι έτσι θα... ανακατευτούν λίγο περισσότερα την τράπουλα, κάνοντας πιο απρόβλεπτο το πρωτάθλημα.

Τέλος, πειραματικά σε δύο κούρσες θα εφαρμοστεί εναλλαγή ελαστικών κατά τα δοκιμαστικά, όπως επιθυμεί η εταιρεία Pirelli: έτσι στο Q1 οι δοκιμές θα γίνονται με σκληρά λάστιχα, τα δεύτερα δοκιμαστικά θα είναι με μεσαία γόμα και τα τρίτα με μαλακά. Αναμένεται επίσης ένα νέο λάστιχο για βρεγμένη πίστα από το γκραντ, που της Ιμόλα (21 Μαΐου) και μετά. Παρά τις αλλαγές, με διαφορά το φαβορί για φέτος είναι και πάλι η πρωταθλήτρια Ρεντ Μπουλ, που κυριάρχησε απόλυτα στο μεγαλύτερο κομμάτι της περυσινής περιόδου. Φέτος πάντως υπάρχει και η προοπτική αμφισβήτησης της από τη Μερσέντες, που δείχνει ικανή για μεγάλα πράγματα και την ουσιαστικά βελτιωμένη Αστον Μάρτιν.

Ερωτηματικό η Φεράρι

Ένα μεγάλο ερώτημα είναι πώς θα είναι η νέα Φεράρι, υπό τον Φρεντ Βασέρ που διαδέχθηκε τον αποτυχημένο Ματτία Μπιντότο ως διευθυντής της ομάδας, ύστερα από μια άδοξη και απογοητευτική χρονιά, δεδομένων των δυνατοτήτων της ιταλικής ομάδας (12 πόουλ ποζίσιον, αλλά μόνο τέσ-

Οι βασικές αλλαγές στα μονοθέσια για το 2023

Οι νέοι κανόνες περιλαμβάνουν αμφιλεγόμενα μέτρα για την αντιμετώπιση της ταλάντωσης, του αεροδυναμικού φαινομένου που κάνει το μονοθέσιο να αναπηδά όταν πιέζεται πολύ κοντά στο έδαφος και ξαφνικά χάνεται η κάθετη δύναμη.

Roll Hoop: Η προστατευτική αψίδα ενισχύθηκε μετά τη σύγκρουση του Ζου Γκουανγιού στο Σίλβερστοουν

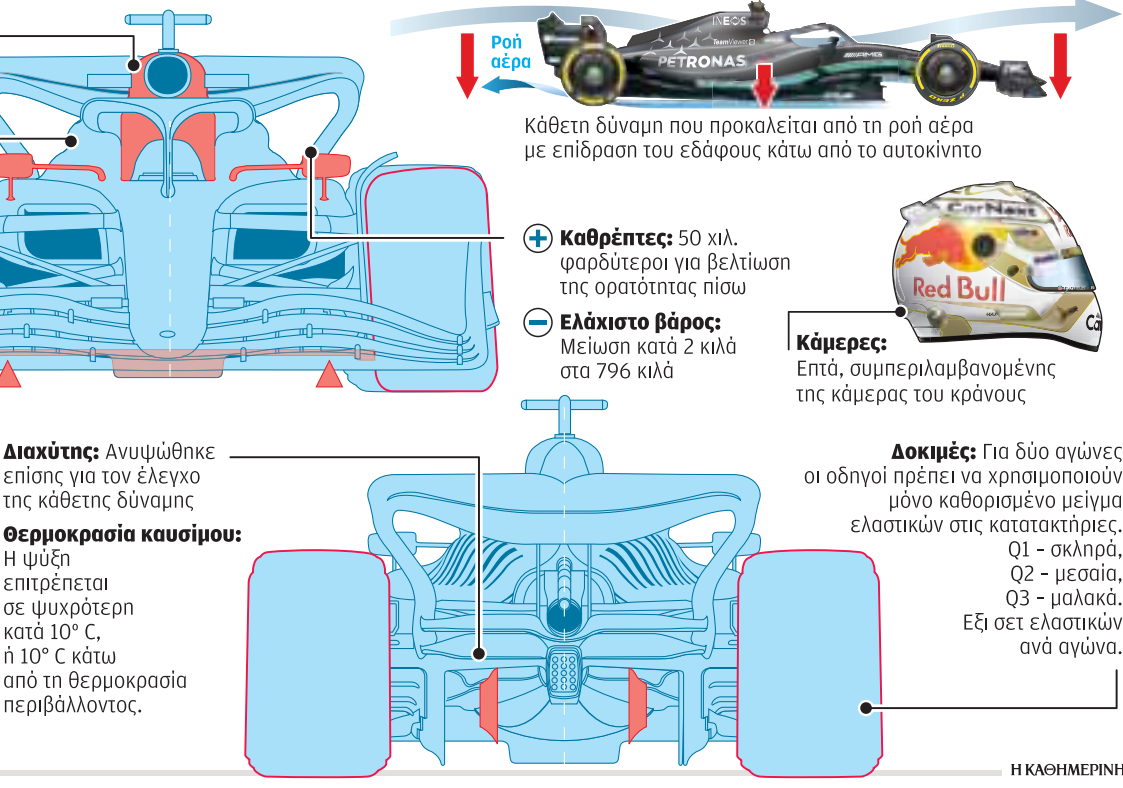
Κιβώτιο ταχυτήτων: Οι αλλαγές επιτρέπονται μόνο εάν δεν υπάρχουν διαθέσιμες διαδικασίες ή εξαρτήματα

Δάπεδο: Ανυψωμένο κατά 15 χιλ., με μέγιστο περιθώριο 5 χιλ., για περιορισμό της ταλάντωσης

Εξι Σαββατοκύριακα με σπριντ: Αύξηση από τρία το 2022:

- Αζερμπαϊτζάν
- Αυστρία
- Βέλγιο
- Κατάρ
- ΗΠΑ
- Βραζιλία

ΠΗΓΕΣ: FIA, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: Red Bull Racing

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ο παγκόσμιος πρωταθλητής Μαξ Φερστάπεν δεν έχει νικήσει ποτέ στο Μπακρέιν, έχοντας μάλιστα εγκαταλείψει σε τρεις αγώνες.

σερις νίκες). Ο πρωταθλητής του 2021 και του 2022 Μαξ Φερστάπεν με τη Ρεντ Μπουλ φαντάζει δύσκολο να κατέβει από τον θρόνο του, παρά τις φιλοδοξίες των Σαρλ Λεκλέρ και Τζορτζ Ράσελ για τον πρώτο τους τίτλο. Θα είναι εκπληξη αν στα μισά του πρωταθλήματος δεν έχει πάρει ουσιαστικό προβάδισμα ο Ολλανδός πρωταθλητής. Τυπικά η Φεράρι θεωρείται ικανότερη να αμφισβητήσει τη Ρεντ Μπουλ, με τους Λεκλέρ και Σέρχοι Πέρες να είναι πιο ώριμοι από πέρυσι και με την ελπίδα ότι θα αποτραπουν τα σφάλματα του 2022 στη «Μερσέντερ».

Η Μερσέντες

Όμως, η Μερσέντες φαίνεται να έχει βελτιωθεί πιο ουσιαστικά,

διορθώνοντας τα προβλήματα ταλάντωσης που την ταλαιπώρησαν, αν και έχει ακόμη δουλειά να κάνει για να φτάσει στην κορυφή. Ποντάροντας στους Ράσελ και Λιούις Χάμιλτον, ετοιμάζει κάτι πολύ καλό. Η Αστον Μάρτιν εξέπληξε με την ένταξη του πρώην παγκόσμιου πρωταθλητή Φερνάντο Αλόνσο στη βρετανική ομάδα και φαίνεται πλέον ικανή να χτίσει πάντα στην πρόοδο που σημείωσε κατά το δεύτερο μισό της περυσινής σεζόν. Μαζί του έχει τον Λανς Στρολ, που ξεπέρασε τον τραυματισμό του. Σε κάθε περίπτωση, με τη Φόρμουλα 1 να έχει ξεπεράσει το σοκ του κορωνοϊού, με τα εισιτήρια στις διαδρομές να ξεπερνούν κάθε προγούμενο εσόδων και μια σειρά του Netflix να φέρνει και πολλούς άσχετους με το άθλημα κοντά σε αυτό, η νέα χρονιά αναμένεται με τεράστιο ενδιαφέρον.

Η... καταραμένη πίστα για τον Μαξ Φερστάπεν

Για μια ακόμη χρονιά την έναρξη του παγκόσμιου πρωταθλήματος της Φόρμουλα 1 σηματοδοτεί το γκραντ στη Μπα-

κρέιν, υπό το φως των προβολέων, σε ένα σιρκούι όπου ο παγκόσμιος πρωταθλητής Μαξ Φερστάπεν δεν έχει νικήσει ποτέ έως τώρα στην καριέρα του, έχοντας εγκαταλείψει στους τρεις από τους πέντε αγώνες στο Μπακρέιν που έχει συμμετάσχει. Ο 25χρονος Ολλανδός πιλότος της Ρεντ Μπουλ δεν έχει επίσης ποτέ ξεκινήσει σεζόν με νίκη, παίρνοντας κεφάλι στη βαθμολογία πέρυσι από την έκτη κούρσα και μετά. Βασικός του αντιπάλος θα είναι ο Μονεγάσος Σαρλ Λεκλέρ, που νίκησε εκεί πέρυσι με τη Φεράρι του, εκκινώντας μάλιστα και από την πόουλ ποζίσιον.

Οι δοκιμές των τελευταίων εβδομάδων δεν έχουν προσφέρει και πολλές ελπίδες στη Μερσέντες, αν και εκτός από τον φιλοδοξο Τζορτζ Ράσελ, στις τάξεις της έχει και τον πολυνίκη του γκραντ, τον Μπακρέιν, τον 38χρονο Λιούις Χάμιλτον, με πέντε νίκες στην πίστα αυτή από την πρώτη φορά που διεξήχθη κούρσα Φόρμουλα 1 στην αραβική χώρα το 2004. Επίσης πολύπειρος είναι και ο 41χρονος Φερνάντο Αλόνσο, που στον αγώνα του

Μπακρέιν θα γίνει ο πρώτος πιλότος με συμμετοχή σε 20 διαφορετικές σεζόν του παγκόσμιου πρωταθλήματος. Υπάρχουν και τουλάχιστον δύο «ρούκι», δηλαδή ο Αμερικανός Λόγκαν Σάρτζεντ στη Γουίλιαμς και ο Αυστραλός Οσκαρ Πιάστρι στη Μακλάρεν, που αναμένεται να κάνουν το ντεμπούτο τους στο γκραντ, που του μικρού ασιατικού βασιλείου στον Περισκό Κόλπο.

Το σιρκούι του Μπακρέιν, που φιλοξενεί τον αγώνα σε βραδινή ώρα από το 2014, έχει μήκος 5.412 μέτρα και χρειάζονται 57 γύροι για να φτάσει ο αγώνας στην τελική απόσταση των 308,2 χιλιομέτρων. Το ρεκόρ γύρου κρατάει από το 2005 ο Πέδρο ντε λα Ρόσα με Μακλάρεν, όταν στη διάρκεια του αγώνα έκανε την ταχύτερη βόλτα σε 1 λεπτό και 31,447 δευτερόλεπτα.

Με δεδομένο ότι ο πρώτος αγώνας κάθε χρονιάς αποτελεί ένα μυστήριο, τουλάχιστον οι ομάδες γνωρίζουν με ανακούφιση ότι ο καρός στο Μπακρέιν είναι αρκετά προβλέψιμος, με καλοκαιρία και 27 βαθμούς να αναμένονται για σήμερα.

Ο Πολιτιστικός Όμιλος «ΜΟΡΦΗ» σε συνεργασία με την ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΧΟΡΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΤΑΣΟΥΡΗ παρουσιάζουν το μιούζικαλ

Beauty and the Beast

σε ελεύθερη ελληνική διασκευή

5 ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΟΝΟ

ΠΡΕΜΙΕΡΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ 2023 ΟΡΑ 19:30

Θεατρική Διασκευή & Σκηνοθεσία: Νεοκλής Νεοκλέους
Καλλιτεχνική Επιμέλεια / Χορογράφος: Αντιγόνη Τασουρή
Μουσική Διεύθυνση & Διδασκαλία: Χριστίνα Αργύρη
Στίχοι: Σταύρος Σταύρου

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ

Σάββατο 11 ΜΑΡΤΙΟΥ 2023 ΟΡΑ 16:00 & 19:30
Κυριακή 12 ΜΑΡΤΙΟΥ 2023 ΟΡΑ 11:00 & 17:30

33 YEARS ANTIGONI TASOURI DANCE ACADEMY

Tickethour 7777 7040 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: 22510480

ΤΑ ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΘΑ ΔΙΑΤΕΘΟΥΝ ΣΤΟ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ «ΜΙΚΡΟΙ ΗΡΩΕΣ»

ΗΘΕΛΟΙΟΙ: ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ, ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΜΑΡΚΟΣ-ΙΟΥΛΙΟΣ ΔΡΟΥΣΙΩΤΗΣ, ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΝΟΜΟΥ, ΑΝΤΩΝ ΚΟΥΚΟΥ, ΑΡΗΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ, ΣΤΕΛΛΑ ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ, ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ ΣΟΛΩΜΟΥ, ΒΙΚΤΟΡΙΑ ΣΑΒΒΙΔΟΥ, ΘΕΣΙΑ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΧΟΡΕΥΤΕΣ: ΠΕΡΙΣΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΕΛΕΝΗ ΓΙΩΡΓΑΚΗ, ΣΤΑΥΡΙΝΑ ΚΟΥΣΠΑΡΟΥ, ΑΓΝΗ ΜΙΧΑΗΛ, ΑΝΤΡΕΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ, JOHN OLARIU, ΤΑΤΙΑΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΒΡΑΑΜ ΘΩΜΑ, ΣΑΒΒΑ ΣΑΒΒΑ

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΧΟΡΕΥΤΕΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΧΟΡΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΤΑΣΟΥΡΗ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: LOVE 100.7 FM
ΧΟΡΗΓΟΙ: IDRIS, Pylakoutas group, NISBAN, IDS, MICHAELAS, SUSHI, P, APOY

Αντρέας Βιοηάρης

Λούης Νικοηάρου

PRESSING

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 13:00 - 15:00

ΣΠΟΡ FM 95.0

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

Η κλιματική κρίση ροκανίζει το ΑΕΠ της Ελλάδας

Πάνω από 700 δισεκατομμύρια ευρώ το κόστος για την οικονομία έως το 2100 αν δεν ληφθούν σημαντικά μέτρα μετριασμού και προσαρμογής

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Η κλιματική αλλαγή είναι ήδη εδώ και κοστίζει ακριβά, με επιπτώσεις στις ζωές όλων μας, αλλά και στην οικονομία. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος, το ΑΕΠ της χώρας μπορεί να υποστεί μια ετήσια μείωση έως και 6% μέχρι το 2100 ή σωρευτικά 701 δισ. ευρώ αν δεν ληφθούν μέτρα μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Τα στοιχεία επικαλείται μελέτη, με θέμα «Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: Προκλήσεις και Προοπτικές για την Ελληνική Οικονομία», που εκπόνησε το Ιδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών, με την υποστήριξη της Τράπεζας της Ελλάδος, όπου και παρουσιάστηκε χθες.

Αν ληφθούν κατάλληλα μέτρα, το κόστος μπορεί να περιοριστεί, αλλά θα παραμείνει υψηλό. Σύμφωνα με τη με-

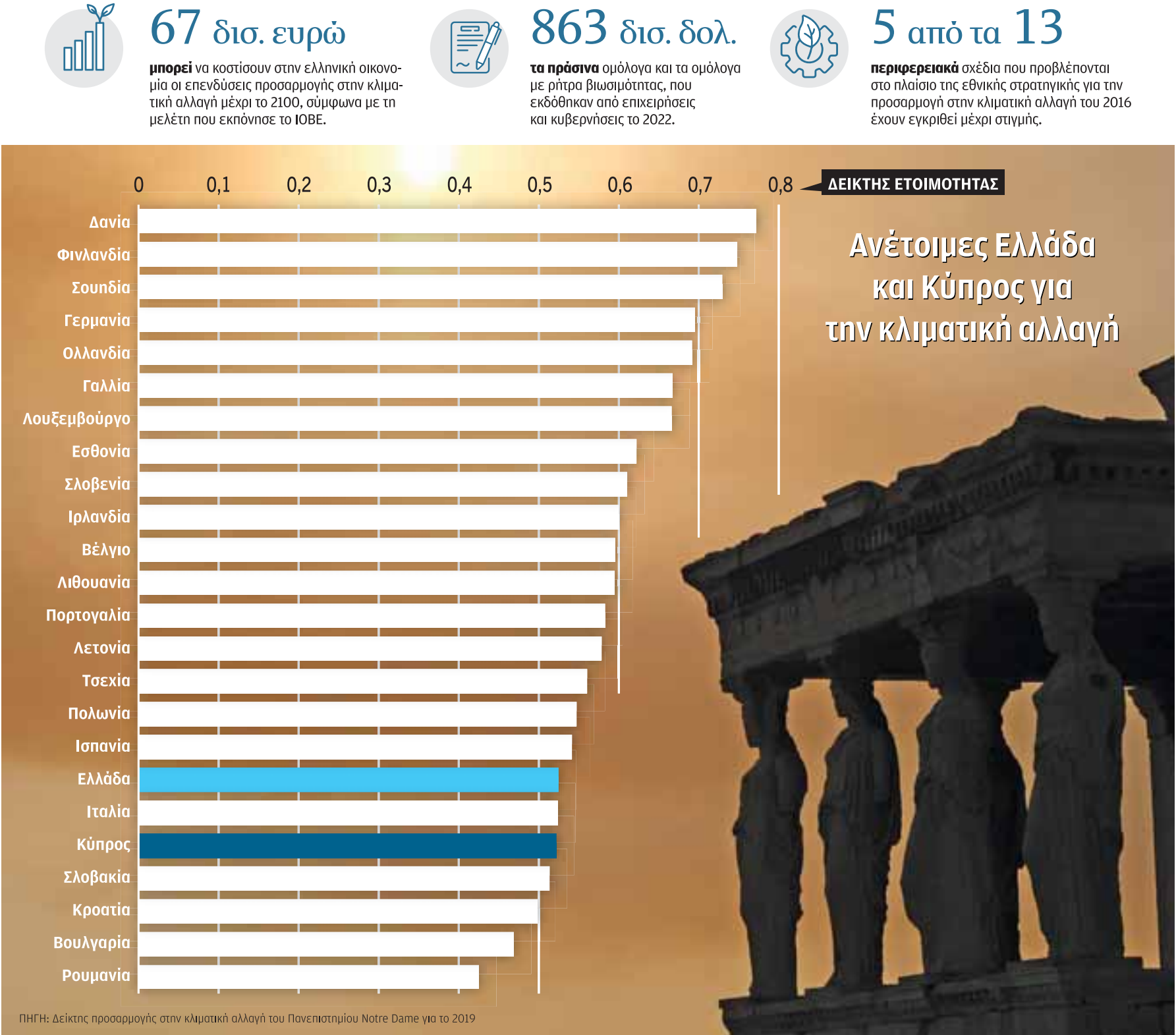
Επιπτώσεις σε γεωργία, κτηνοτροφία, εφοδιαστική αλυσίδα του κλάδου τροφίμων και διαταραχές σε δίκτυα διανομής πρώτων υλών στη μεταποίηση.

λέτη, η προσαρμογή μπορεί να κοστίσει στην ελληνική οικονομία έως και 67 δισ. ευρώ μέχρι το 2100, μειώνοντας το κόστος από τις ζημιές από τα 701 δισ. ευρώ σε 510 δισ. ευρώ.

Βελτίωση υποδομών

Η μελέτη αναδεικνύει τη σημασία των μέτρων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή –με άλλα λόγια, προστασίας από τις συνέπειές της–, τα οποία πρέπει να προωθηθούν παράλληλα με αυτά για τον μετριασμό της. Επενδύσεις σε υποδομές όπως τα φράγματα, αλλά και στην καλύτερη μόνωση των κατοικιών και στην αλλαγή καλλιεργειών πρέπει να προωθούνται παράλληλα με τα μέτρα μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Από τα 632 δισ. δολάρια που επενδύθηκαν παγκοσμίως το 2020 για την κλιματική αλλαγή, το 90% αφορά τον μετριασμό και μόνο το 7,2% την προσαρμογή ο’ αυτήν.

«Η κλιματική αλλαγή αποτελεί ίσως τη σημαντικότερη απειλή για τη βιωσιμότητα των κοινωνιών μας», προειδοποίησε ο Γιάννης Στουρνάρας, διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία ασχολείται συστηματικά με το

θέμα από το 2011 έχοντας συστήσει τη διεπιστημονική Επιτροπή Μελέτης των Επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής (ΕΜΕΚΑ).

Ωστόσο, τα αντανακλαστικά της ελ-

ληνικής πολιτείας είναι αργά και σε αυτό το θέμα. Έτσι, μέχρι στιγμής έχουν εγκριθεί μόνο 5 από τα 13 Περιφερειακά Σχέδια που προβλέπονται στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για την Προ-

σαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή του 2016. Κι αυτό ενώ το 2016 προβλέπεται να αναθεωρηθεί η Εθνική Στρατηγική.

Η μελέτη καταγράφει δραματικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε

κάθε οικονομική δραστηριότητα: καταστροφές της αγροτικής παραγωγής, αύξηση της θνησιμότητας των ζώων, ταχύτερη μετάδοση παθογόνων μικροοργανισμών, διαταραχή της εφοδιαστι-

Οι οκτώ λόγοι που η κλιματική αλλαγή, επηρεάζει πολύπλευρα τη ζωή μας

Του ΓΙΑΝΝΗ ΕΛΑΦΡΟΥ

Συχνά νομίζουμε πως η κλιματική αλλαγή είναι κάτι μακρινό κι όμως στην πραγματικότητα είναι ήδη εδώ και επηρεάζει πολύπλευρα τη ζωή μας. Ας δούμε ορισμένες μόνο από τις εκδηλώσεις της:

1. Συχνότερα ακραία καιρικά φαινόμενα

Αυξάνονται οι έντονες βροχοπτώσεις και οι καταγίδες που προκαλούν πλημμυρικά φαινόμενα. Τα έντονα ή και ακραία καιρικά φαινόμενα γίνονται πολύ πιο συχνά. Το αποτέλεσμα είναι να χάνονται ανθρώπινες ζωές, να καταστρέφονται στίπια και δημόσιες υποδομές, ακόμη και παραγωγικές δομές. Ήδη οι συνέπειες είναι βαριές. Κάνοντας προβολή στο μέλλον υπολογίζεται πως στο τέλος του αιώνα το ετήσιο κόστος συντηρήσης και ανακατασκευής στο σύστημα μεταφορών της Ελλάδας, εξαιτίας των επιδράσεων της κλιματικής αλλαγής, μπορεί να φθάσει τα 595 εκατ. ευρώ, σύμφωνα με

το δυσμενέστερο σενάριο.

2. Περισσότεροι καύσωνες

Οι μέρες με θερμοκρασία πάνω από 37 βαθμούς Κελσίου αυξάνονται ήδη και θα αυξηθούν και στο μέλλον, όπως και οι «τροπικές νύχτες», κατά τις οποίες δεν δροσίζει, καθώς η θερμοκρασία δεν πέφτει κάτω από 20 °C. Οι καύσωνες είναι πλέον πολύ πιο συχνόι στη χώρα μας. Κάθε καλοκαίρι σημειώνεται τουλάχιστον ένα επεισόδιο καύσωνα (4-7,5 ημερών), ενώ παλιότερα ήταν αρκετά πιο αραιοί. Μέχρι το 2050 οι ημέρες με καύσωνα στην Ελλάδα θα αυξηθούν κατά 15-20 24ωρα ετησίως, σύμφωνα με τις μελέτες.

3. Υψηλή ζήτηση για ενέργεια

Η επιβάρυνση στον τομέα της ενέργειας θα είναι μεγάλη. Μέχρι το 2050 υπολογίζεται πως θα διπλασιαστούν οι ανάγκες για ψύξη σε όλες τις περιοχές της χώρας,

ενώ παράλληλα θα μειωθούν οι ανάγκες για θέρμανση. Στο σύνολό τους, όμως, οι ενεργειακές ανάγκες αναμένεται να είναι σημαντικά υψηλότερες. Για κάθε βαθμό Κελσίου που ανεβαίνει η θερμοκρασία στην Αθήνα, αυξάνεται η κατανάλωση ενέργειας για ψύξη κατά 4%, ενώ οι συγκεντρώσεις των επικινδυνων φωτοχημικών αερίων ρύπων του νέφους κατά περίπου 7%-8%.

4. Μείωση βροχών, αύξηση πυρκαγιών

Η ξηρασία διευρύνεται. Η βροχόπτωση θα μειωθεί από 10% έως 30%, κυρίως στις ανατολικές περιοχές της χώρας, που έχουν και μεγαλύτερη ανάγκη. Ενισχύεται η τάση ερημοποίησης και διάβρωσης του εδάφους, ενώ εξαντλείται ο υδροφόρος ορίζοντας και παρυσιάζονται φαινόμενα υφαιμύρωσης. Η υγρασία του εδάφους θα μειωθεί, με αποτέλεσμα την αύξηση από 15% έως και 70% των ημερών με υψηλό κίνδυνο πυρκαγιάς. Κάτι τέτοιο θα οδηγήσει

σε περισσότερες και πιο καταστροφικές δασικές πυρκαγιές.

5. Προβλήματα στις καλλιέργειες

Οι συνέπειες στη γεωργία και την αγροτική παραγωγή, παρότι δεν θα είναι ομοιόμορφες, θα είναι κυρίως αρνητικές. Αν και για αρκετές καλλιέργειες η βλαστική περίοδος θα επιμηκυνθεί και κάποιες καλλιέργειες, όπως το βαμβάκι, θα ωφεληθούν, οι περισσότερες θα αντιμετωπίσουν προβλήματα. Η ελιά, αν και ανθεκτική στην ξηρασία και την υψηλή θερμοκρασία, χρειάζεται το κρύο του χειμώνα για τη σωστή διαδικασία ανθοφορίας. Ταυτόχρονα, οι παρατεταμένες αυξημένες θερμοκρασίες διευρύνουν την περίοδο δράσης ή και τον πολλαπλασιασμό παθογόνων οργανισμών, όπως ο δάκος. Αν και λόγω αλλαγής κλιματικών συνθηκών μπορεί να υπάρξει επέκταση των αμπελώνων σε περιοχές που δεν ευδοκμούσαν πριν, τίθενται ερωτήματα για την ποιότητα της παραγωγής των νέ-

ων και για δυσμενείς αλλαγές στις υφιστάμενες καλλιέργειες. Οι ζωοτροφές θα έχουν μειωμένες αποδόσεις, με δυσμενείς επιπτώσεις στην κτηνοτροφία. Αυξημένες θα είναι οι απαιτήσεις για πότισμα, δημιουργώντας ανάγκη για πιο εξελιγμένα συστήματα εξοικονόμησης νερού και γεωργίας ακριβείας, που όμως συνολικά θα τείνουν να ανεβάσουν τις τιμές των αγροτικών προϊόντων.

6. Θερμότερες θάλασσες

Η στάθμη της θάλασσας αυξάνεται – ήδη στη Μεσόγειο έχει υπολογιστεί άνοδος των υδάτων περίπου 7 εκατοστά την περίοδο 2000-2018, με την τάση να είναι ενισχυμένη τα τελευταία χρόνια. Ας σημειωθεί πως από τα 16.000 χλμ. των ακτογραμμών της χώρας, περίπου τα 1.000 χλμ. αποτελούν περιοχές ευάλωτες στη «φουσκωτοθάλασσα» λόγω κλιματικής αλλαγής. Ταυτόχρονα τα θαλάσσια ύδατα θερμαίνονται, με αποτέλεσμα πληγή στα οικοσυστήματα

του νερού και περιβαλλοντικές πιέσεις σε πολλά είδη ψαριών, που τροφοδοτούν την αλιεία στη χώρα μας. Την ίδια ώρα, ψάρια εισβολείς από θερμότερες θάλασσες καταλαμβάνουν χώρους κι εκτοπίζουν τα παλαιότερα είδη.

7. Επιπτώσεις στον τουρισμό

Σοβαρές θα είναι και οι επιπτώσεις στον τουρισμό. Σύμφωνα με το δυσμενές κλιματικό σενάριο, σε 52 από 91 τουριστικές περιοχές η αύξηση της θερμοκρασίας μέχρι το 2050 θα ξεπεράσει τους 2,5 °C σε σχέση με την περίοδο 1971-2000. Μπορεί να υπάρχει διευρυνση της τουριστικής περιόδου σε ορισμένες περιοχές, λόγω θερμότερων ημερών, αλλά οι ημέρες με δυσφορία των επισκεπτών θα αυξηθούν.

8. Επιβάρυνση της δημόσιας υγείας

Σημαντικές αρνητικές συνέπειες υπάρχουν στον τομέα της δημό-

σιας υγείας. Για παράδειγμα, έως και 80% αυξήθηκε η θνησιμότητα στην ευρύτερη αστική περιοχή της Αθήνας στις αρχές Αυγούστου 2021, λόγω ενός θανάσιμου συνδυασμού των ιδιαίτερα αυξημένων θερμοκρασιών και της επίδρασης της δασικής πυρκαγιάς στη Βαρυπόμπη! Ο καύσωνας γενικά θεωρείται ιδιαίτερα επιβαρυντικός για την υγεία. Στην Ευρώπη, σύμφωνα με έκθεση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, οι περιβαλλοντικοί παράγοντες ευθύνονται για το 12%-18% του συνολικού αριθμού των θανάτων. Καρδιακές νόσοι, χρόνια αναπνευστικά νοσήματα, αναπνευστικές λοιμώξεις, εγκαυστικά επεισόδια είναι μερικά από τα πληγμένα στην υγεία μας, που συνδέονται με κλιματικούς παράγοντες. Η ευρύτερη γεωγραφική διάχυση μεταδοτικών ασθενειών λόγω επέκτασης των ζωνών υψηλών θερμοκρασιών είναι μια ακόμη συνέπεια.

Πηγές: Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών, ΕΜΕΚΑ Τράπεζα Ελλάδος, διαNEOοις, ΙΟΒΕ, επιστημονικές μελέτες.

Η Γαλλία κινδυνεύει να μείνει χωρίς πισίνες το καλοκαίρι λόγω ξηρασίας

Τον ξηρότερο χειμώνα της εδώ και πάνω από 60 χρόνια βιώνει η Γαλλία, με αποτέλεσμα οι Αρχές να μελετούν το ενδεχόμενο λήψης μέτρων για την εξοικονόμηση νερού. Επί 32 ημέρες δεν έβρεξε ούτε μία φορά φέτος και η ανομβρία έρχεται να προστεθεί στο ιδιαίτερα ξηρό περσιινό καλοκαίρι. Την προσεχή Δευτέρα τοπικοί αξιωματούχοι αναμένεται να συναντηθούν για να εξετάσουν την κατάσταση ανά περιοχή. Το 2022 ήταν η θερμότερη χρονιά στα χρονικά για τη Γαλλία. Ανάλογα ρεκόρ θερμοκρασίας καταρρίφθηκαν και αλλού στην Ευρώπη, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Ισπανία και την Ιταλία. Οι υψηλές θερμοκρασίες προκάλεσαν συνθήκες ξηρασίας, από τις οποίες ακόμη δεν έχουν συνέλθει πολλές περιοχές. Οι χιονο-

Στα πιθανά μέτρα μείωσης της κατανάλωσης νερού και η απαγόρευση να γεμίζουν οι πισίνες σε συγκεκριμένες πληγείσες περιοχές της Γαλλίας.

πτώσεις στις ιταλικές Άλπεις μειώθηκαν κατά 53%, ενώ η στάθμη του μεγαλύτερου ποταμού της Ιταλίας, του Πάδου, έχει πέσει κατά 61% σε σχέση με τα φυσιολογικά επίπεδα. Στη Βενετία, στο Μεγάλο Κανάλι, έχουν αρχίσει να φαίνονται τα θεμέλια κτιρίων, ενώ οι γόνδολες δυσκολεύονται να πλοηγηθούν

Εξετάζονται ήπιοι περιορισμοί στο νερό, που ίσως τεθούν σε εφαρμογή τον Μάρτιο για να αποφευχθούν καταστροφικές συνέπειες τους θερινούς μήνες.

σε κάποια μικρότερα κανάλια. Σύμφωνα με έκθεση οργανισμού που παρακολουθεί την κλιματική αλλαγή, οι Άλπεις έχουν δει μια μείωση της τάξης του 5,6% στη διάρκεια της κάλυψης από χιόνι ανά δεκαετία τον τελευταίο μισό αιώνα.

Λιγότερο χιόνι

Στη Γαλλία δεν αποκλείεται μετά τη συνάντηση της Δευτέρας να ληφθούν κάποιοι ήπιοι περιορισμοί που θα μπορούσαν να τεθούν σε εφαρμογή τον Μάρτιο (π.χ. η απαγόρευση να γεμίζουν οι πισίνες σε συγκεκριμένες πληγείσες περιοχές), προκειμένου να αποφευχθούν καταστροφικές συνέπειες στη διάρκεια των καλοκαιρινών μηνών. Η εθνική μετεωρολογική υπηρεσία ανακοίνωσε πως μεταξύ 21 Ιανουαρίου και 21 Φεβρου-

αρίου δεν υπήρξε καθόλου βροχόπτωση, ενώ η κάλυψη των Πυρηναίων και των γαλλικών Άλπεων με χιόνι είναι σημαντικά μειωμένη σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές, σε μια περίοδο που θεωρείται κρίσιμη για την αναπλήρωση των αποθεμάτων νερού. Αυτές τις μέρες αναμενόταν να βρέξει στη νότια Γαλλία και η υπηρεσία τόνισε ότι οι επόμενοι τρεις μήνες θα αποδειχθούν καθοριστικής σημασίας. Εθνική στρατηγική νερού ζητούν από την κυβέρνηση και οι Ιταλοί οικολόγοι, με επικεφαλής την περιβαλλοντική οργάνωση Legambiente. «Το 2023 μόλις άρχισε και ήδη διαφαίνονται ανησυχητικά σημάδια ακραίων καιρικών φαινομένων και επιπλέον ξηρασίας», προειδοποίησε ο διευθυντής της, Τζόρτζιο Ζαμπιέτι.

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Εκτιμήσεις για νέες αυξήσεις επιτοκίων από Fed και EKT

Στην Ευρωζώνη αιφνιδίασε η άνοδος του δομικού δείκτη τιμών καταναλωτή τον Φεβρουάριο, σημειώνοντας αύξηση 0,3 της ποσοστιαίας μονάδας, μεγαλύτερη από την αναμενόμενη, στο 5,6% ετησίως που αποτελεί νέο ιστορικά υψηλό επίπεδο, υποδηλώνοντας συνεχιζόμενη διάχυση των πληθωριστικών πιέσεων στην ευρύτερη οικονομία.

Η αύξηση προήλθε από την ενίσχυση των τιμών των βοιμχανικών αγαθών αλλά, κυρίως, από τις υψηλότερες τιμές των υπηρεσιών, αντανακλώντας σε κάποιον βαθμό τον υψηλότερο ρυθμό αύξησης των μισθών ως απόρροια της συνεχιζόμενης ανθεκτικότητας της αγοράς εργασίας στην επιβράδυνση της οικονομίας (σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία, το ποσοστό ανεργίας στην Ευρωζώνη διατηρήθηκε τον Ιανουάριο στο 6,7% για τρίτο συνεχή μήνα, κοντά στο ιστορικά χαμηλό 6,6% του Οκτωβρίου). Ο κύριος δείκτης τιμών καταναλωτή υποχώρησε για τέταρτο συνεχή μήνα, αν και λιγότερο από όσο ανέμενε η αγορά, στο 8,5% ετησίως από 8,6% τον Ιανουάριο λόγω των χαμηλότερων τιμών ενέργειας, παραμένοντας όμως σημαντικά υψηλότερα από τον μεσοπρόθεσμο πληθωριστικό στόχο 2% της EKT.

Οι έντονες ανησυχίες για διατήρηση υψηλού πληθωρισμού για διάστημα μεγαλύτερο από το αναμενόμενο (το 5y5y inflation swap rate ανήλθε στο 2,58%, υψηλό δέκα ετών), ιδίως μετά τα πρόσφατα θετικά στοιχεία για την οικονομία της Ευρωζώνης, που υποδηλώνουν ότι οι αρχικές ανησυχίες για εν-

δεχόμενη ύφεση στο πρώτο τρίμηνο του έτους πιθανότατα θα διαψευστούν, οδήγησαν τους επενδυτές σε νέα ανοδική αναθεώρηση των εκτιμήσεών τους για την πορεία των επιτοκίων.

Συγκεκριμένα, η προθεσμιακή αγορά προεξοφλεί ολοκλήρωση του κύκλου αύξησης των επιτοκίων της EKT στο τέλος του έτους με άνοδο του επιτοκίου διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων κοντά στο 4% από 3,75% την προηγούμενη εβδομάδα, δηλ. συνολική περαιτέρω άνοδο περίπου 150 μ.β. Σε συμφωνία με τις δηλώσεις της προέδρου της EKT Κριστίν Λαγκάρντ στη συνέντευξη Τύπου τον Δεκέμβριο, η αγορά αναμένει αύξηση 50 μ.β. στην επόμενη συνεδρίαση νομισματικής πολιτικής στις 16 Μαρτίου, ωστόσο αξίζει να σημειωθεί ότι, μετά τα στοιχεία πληθωρισμού, τιμολογεί τώρα πιθανότητα περίπου 80% μιας ακόμη αύξησης του ίδιου μεγέθους και στην επόμενη συνεδρίαση στις 4 Μαΐου.

Παράλληλα, σε συνέχεια των νέων ισχυρών στοιχείων των ΗΠΑ για την αγορά εργασίας και τον δομικό δείκτη δαπανών προσωπικής κατανάλωσης – δείκτης που παρακολουθεί με ιδιαίτερη προσοχή η Fed για την πορεία του πληθωρισμού –, οι επενδυτές προβλέπουν πλέον άνοδο του βασικού παρεμβατικού επιτοκίου της Fed στο 5,45% έναντι 5,37% την προηγούμενη εβδομάδα και 4,80% πριν από ένα μήνα περίπου.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Με οριακή άνοδο έκλεισε την Τρίτη το ΧΑΚ

Με οριακή άνοδο έκλεισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, καθώς ο Γενικός Δείκτης σημείωσε κέρδη σε ποσοστό 0,99%, κλείνοντας στις 110,61 μονάδες. Σε ό,τι αφορά τους επιμέ-

στις 66,86 μονάδες, ενώ οριακή αύξηση 0,17% κατέγραψε και η Εναλλακτική Αγορά, κλείνοντας στις 1.060,41 μονάδες. Η συνολική αξία των συναλλαγών ανήλθε στις €414.712,83. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Ελληνικής Τράπεζας με €176.147,59 (άνοδος 0,87%, τιμή κλεισίματος €1,74) και της Τράπεζας Κύπρου με €168.365,48 (άνοδος 1,89%, τιμή κλεισίματος €2,7). Ακολούθησαν οι μετοχές της Demetra Holdings με €15.695,32 (άνοδος 3,64%, τιμή κλεισίματος €0,57), της Logicom με €12.502 (πτώση 2,75%, τιμή κλεισίματος €2,12) και της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού με €11.040,8 (άνοδος 1,52%, τιμή κλεισίματος €2,68). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, 6 κινούνται ανοδικά, 5 πτωτικά και 3 παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε στις 174.

Ο Γενικός Δείκτης σημείωσε κέρδη σε ποσοστό 0,99%, κλείνοντας στις 110,61 μονάδες.

ρους δείκτες, τη μεγαλύτερη άνοδο κατέγραψε ο δείκτης των Επενδυτικών με 3,48%, κλείνοντας στις 1.155,31 μονάδες. Ακολούθησαν ο δείκτης των Ξενοδοχείων με άνοδο 1,47% και κλείσιμο στις 925,76 μονάδες, ο δείκτης της Κύριας Αγοράς με κέρδη 1,2% και κλείσιμο στις 81,07 μονάδες, ο Δείκτης FTSE/CySE 20 με αύξηση 1,01% και κλείσιμο

Μειώσεις φόρων για να γίνει ελκυστικό το Χρηματιστήριο Αθηνών

Εξι πυλώνες για αναβάθμιση της κεφαλαιαγοράς – Στο επίκεντρο η ενίσχυση του ρυθμιστικού και φορολογικού πλαισίου

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Οι έξι πυλώνες της Εθνικής Στρατηγικής για την Ανάπτυξη της Ελληνικής Κεφαλαιαγοράς παρουσιάστηκαν σε ειδική εκδήλωση, ένα έργο το οποίο χαρακτηρίζεται από το υπουργείο Οικονομικών ζωτικής σημασίας για την εθνική οικονομία και τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, και χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Όπως σημείωσε ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας, οι επενδυτές εμπίστευονται ξανά την Ελλάδα, κάτι το οποίο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το Χρηματιστήριο Αθηνών καταγράφει από τις αρχές του 2023 τις υψηλότερες αποδόσεις διεθνώς, ενώ τα spreads των ελληνικών ομολόγων έχουν σημειώσει τη μεγαλύτερη μείωση στην Ευρωζώνη από τον Ιούλιο του 2022, όταν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ξεκίνησε τον κύκλο αύξησης των επιτοκίων. Σε αυτό το θετικό κλίμα για την ελληνική αγορά προστίθεται ο σχεδιασμός μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής, κάτι το οποίο

Μεταξύ άλλων, επιδιώκεται η εφαρμογή του νόμου περί εταιρικής διακυβέρνησης και στις μεγάλες μη εισηγμένες.

«μπορεί να αναδείξει την Ελλάδα σε χρηματοπιστωτικό κέντρο περιφερειακής εμβέλειας στη νοτιοανατολική Ευρώπη», τόνισε ο κ. Σταϊκούρας.

Στο πλαίσιο των δράσεων που έχουν ήδη γίνει από την ελληνική κυβέρνηση προς την κατεύθυνση αυτή, και με την τεχνική βοήθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, προχωράει η διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης εθνικής στρατηγικής. Στην εκπόνηση της στρατηγικής συμμετείχαν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ο όμιλος του Χρηματιστηρίου Αθηνών, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης - EBRD, η Τράπεζα της Ελλάδος και η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΕΤΕ).

Τους έξι πυλώνες αυτού του έργου ανέλυσε ο κ. Μιχάλης Αργυρού, πρόεδρος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομόνων στο υπουργείο Οικονομικών, οι οποίοι είναι οι εξής:

1. Συνέχεια στην ενίσχυση του ρυθμιστικού και εποπτικού πλαισίου της κεφαλαιαγοράς. Αυτό θα γίνει με σειρά δράσεων όπως η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου των εποπτικών αρχών, η συνεχής αξιολόγηση και, όταν κρίνεται απαραίτητο, βελτίωση στις διαδικασίες καταγγελιών/παραινόνων, η επέκταση των

αρμοδιοτήτων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ώστε να διαδραματίσει ακόμη πιο ενεργό ρόλο, η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των ρυθμιστικών διαδικασιών και η βελτίωση του δικαστικού πλαισίου.

2. Επέκταση επενδυτικών ευκαιριών και ανάπτυξη των οικοσυστημάτων FinTech και ESG, με τη δημιουργία επιτροπής εμπειρογνομώνων για την ψηφιακή χρηματοδότηση. Σε αυτόν τον πυλώνα συμπεριλαμβάνεται το σχέδιο δράσης του Χρηματιστηρίου Αθηνών για επανένταξη του στο καθεστώς ανεπτυγμένων αγορών.

3. Δίκαιο και διαφανές φορολογικό πλαίσιο. Όπως έχει ήδη ανακοινώσει το υπουργείο Οικονομικών, προχωράει από την 1 Ιανουαρίου 2024 σε δύο μειώσεις φόρων: α) Του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου – από 0,2% σε 0,5% με δημοσιονομικό κόστος 21,6 εκατ. ευρώ, και β) του φόρου χρηματοοικονομικών συναλλαγών – στο 0,1% από 0,2% με δημοσιονομικό κόστος 21 εκατ. ευρώ. Επίσης, προωθούνται η εναρμόνιση της φορολογίας των εταιρικών ομολόγων για όλους τους επενδυτές με κόστος 7 εκατ. ευρώ και η παροχή κινήτρων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις για είσοδο στο χρηματιστήριο με έκπτωση των δαπανών εισαγωγής κατά 100% από το φόρο, με κόστος 1,6 εκατ. ευρώ.

Ευάλωτες σε αύξηση αποδόσεων των ομολόγων Ιταλία και Γαλλία

Ιταλία και Γαλλία είναι, σύμφωνα με την Oxford Economics, οι χώρες της Ευρωζώνης που κινδυνεύουν περισσότερο από την αύξηση στις αποδόσεις των ομολόγων. Αντίθετα, και στα δύο αρνητικά σενάρια που μελετά ο οίκος, η Ελλάδα φαίνεται ασφαλή, καθώς το δημόσιο χρέος της εξακολουθεί

Τι δείχνει το στρες τεστ που «έτρεξε» η Oxford Economics - «Ασφαλής» η Ελλάδα και στα δύο σενάρια.

να μειώνεται. Σε κάθε περίπτωση, οι αναλυτές εκτιμούν ότι η Ευρωζώνη μπορεί να αποφύγει μια νέα κρίση χρέους, ακόμα και στο ακραίο σενάριο.

Η Oxford Economics αναγνωρίζει τους κινδύνους για το δημόσιο χρέος στην Ευρωζώνη και προειδοποιεί ότι εάν οι απο-

δόσεις των ομολόγων αυξηθούν αρκετά υψηλότερα από ό,τι αναμένεται, τότε τα δημόσια οικονομικά των χωρών θα πληγούν σημαντικά και οι κυβερνήσεις θα αναγκαστούν να λάβουν δύσκολες αποφάσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, ο οίκος «έτρεξε» ένα stress test με δύο αρνητικά σενάρια. Στο πρώτο, οι αποδόσεις των ομολόγων παραμένουν στα πρόσφατα υψηλά για μία δεκαετία, με αποτέλεσμα ο δείκτης χρέους/ΑΕΠ της Ευρωζώνης να διαμορφωθεί γύρω στο 90% έως το 2032 (και πάλι, πρόκειται για μείωση του χρέους από τα επίπεδα του 93% το 2022).

Το δεύτερο σενάριο που εξετάστηκε θέλει τις αποδόσεις των ομολόγων να κορυφώνονται σε επίπεδα κατά 100 μονάδες βάσης υψηλότερα και να παραμείνουν εκεί, σπρώχνοντας το χρέος γύρω στο 95% έως το 2032 (αλλά και πάλι, είναι χαμηλότερο από τα υψηλά του 100% που σημειώθηκαν μέσα στην πανδημία).

Σύμφωνα με την ανάλυση της Oxford Economics, οι πιο εκτεθειμένες χώρες στην

αύξηση των αποδόσεων είναι η Ιταλία και η Γαλλία. Στο πρώτο σενάριο, το χρέος της Ιταλίας ως προς το ΑΕΠ παραμένει αμετάβλητο το 2032 σε σύγκριση με τα τρέχοντα επίπεδα του 145%, ενώ στο πιο αρνητικό σενάριο, το χρέος ξεπερνάει το 150% του ΑΕΠ και κινείται πολύ υψηλότερα από τις τρέχουσες προβλέψεις που το θέλουν να διαμορφώνεται στο 138% του ΑΕΠ το 2032.

Στην περίπτωση της Γαλλίας, το χρέος διαμορφώνεται γύρω στο 120% του ΑΕΠ στο πρώτο σενάριο και κάτω από το 130% στο πιο δυσμενές σενάριο. Πρόκειται για επίπεδα που είχαν δεκαετίες να καταγραφούν στη Γαλλία.

Κατόπιν τούτων, ο οίκος προειδοποιεί ότι εάν οι αγορές γίνουν ανυπόμονες απέναντι στα χρέη των χωρών της Ευρωζώνης, η Ιταλία και η Γαλλία θα είναι οι πιο προφανείς στόχοι. Όμως, η προηγούμενη εμπειρία έχει δείξει ότι οι συνθήκες στην αγορά μπορεί να επιδεινωθούν και να επηρεάσουν πολύ σύντομα και τα ομόλογα άλλων χωρών.

Εάν οι αγορές γίνουν ανυπόμονες απέναντι στα χρέη των χωρών της Ευρωζώνης, η Ιταλία και η Γαλλία θα είναι οι πιο προφανείς στόχοι.

Deloitte.

2023 Global Human Capital Trends

© 2023 Deloitte Limited

Στελέχη από κορυφαίους οργανισμούς αναλύουν τις νέες βασικές αρχές για έναν κόσμο χωρίς όρια.

